KATOLIČKI KATEKIZAM

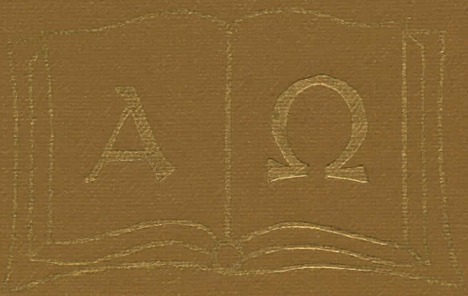

19497

Baldo Čebulc

Baldo Čebulc

KATOLIČKI KATEKIZAM

DRUGO IZDANJE

Sarajevo 1965.

PASTORALNA BIBLIOTEKA

Izdaje: Prof. zbor Franjevačke teologije u Sarajevu

Urednik: Dr fra Karlo Karin

Svezak XIII

Naslov orginala: Katholischer Katechismus der Bistümer Deutschlands, Verlag Herder, Freiburg. Neunter Abdruck

Slike u tekstu nacrtao prof. Albert Burkart

S njemačkog preveo dr fra Ignacije Gavran

PROVINCIJALAT BOSANSKIH FRANJEVACA
Broj: 1153/1964.

IMPRIMI POTEST

Sarajevo, 23. VIII 1964. Fr. Vjekoslav Zirdum
provincijal

NIHIL OBSTAT

Sarajevo, 15. VIII 1964. Fr. Vlado Karlović
censor

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT VRHBOSANSKI
Broj: 1535/1964.

IMPRIMATUR

Sarajevo, 24. VIII 1964. Dr Marko Alaupović
nadbiskup

NAPOMENA IZDAVAČA

Izdati katekizam koji bi odgovarao svima i bio zgodan za svaku upotrebu — naprosto je nemoguće. Ako je opsežan — zbunjuje malu djecu, ako kratak — ne zadovoljava odraslih. Ako zalazi dublje u stvar — nezgodan je za početnike, ako se kreće samo po površini — premalo pruža naprednijima. Potrebni su, dakle, razni katekizmi: kraći i duži, za početnike i za naprednije, da bismo zadovoljili različite potrebe.

Stoga ovaj katekizam ne čini suvišnima brojne ranije priručnike, kakav je npr. Pavićev »Mali katekizam«; on ih donekle pretpostavlja. S druge strane, i on nam je potreban, da bismo imali prikladnu knjigu za viši tečaj vjeronauka, koji odgovara uzrastu starijih razreda osmogodišnje škole ili gimnazije. Uz tu svrhu, on može i treba da posluži i mnogim drugima: da omogući odraslima da upoznaju ili produbе svoje znanje katoličkog vjerskog nauka, da bude pobudno vjersko štivo i vjerski priručnik katoličke obitelji.

Sve te potrebe novi katekizam će, nadamo se, moći zadovoljiti. On je sadržajno — za svoje svrhe — potpun, jer je napisan za život i to za čitav život. Uz to, on nije hladni udžbenik, koji čitaoca može da odbije, nego u njemu osjećamo kucaje srca najvećih duhova kršćanstva, a osobito sjajno izdiže se pred nama, dok čitamo tu knjigu, uzvišeni Kristov lik. K tome je ovo djelo pisano jednostavno i lijepo, a mnoštvo popratnih misli i vježbi iza svakog članka smjeraju na to da se pružena pouka stvarno i potpuno usvoji. Ova je knjiga tako razumljiva da se može dati i djetetu u ruke, a opet tako duboka da je s užitkom i korišću može čitati sveučilišni profesor. S ponosom možemo pružiti ovo djelo bilo kome i reći mu: evo, to je nauk Katoličke crkve. Zbog ovih svojih prednosti, ovaj je katekizam preveden na mnoge jezike, pa se ovim izdanjem naš narod i u ovom pridružuje velikoj katoličkoj zajednici na cijelom svijetu.

Treba još samo jedno: da ovu divnu knjigu svim srcem prigrlimo i da se njom što češće služimo.

*

U ovom drugom izdanju ispravili smo neke tiskarske greške i na par mjesta neznatno izmijenili tekst. U III izdanju, ako do njega dođe, prilagodit ćemo knjigu najnovijem njemačkom izdanju i našim crkvenim propisima i liturgijskim knjigama.

PROFESORSKI ZBOR
FRANJEVAČKE TEOLOGIJE
U SARAJEVU

Draga mladeži!

Vaš biskup, kojega je Bog postavio za učitelja istine, daje vam ovu knjigu u ruke. U njoj nalazite nauk što ga naša sveta Katolička crkva po nalogu Božjem naviješta po čitavom svijetu. Katekizam je veoma važna knjiga, jer vam pokazuje put k Bogu, vašem nebeskom Ocu.

U ovoj knjizi stupa pred vas Krist, Sin Božji, naš Spasitelj i Otkupitelj, naš Gospodin i Učitelj. On veli o sebi: »Ja sam put, istina i život. Nitko ne dolazi k Ocu, osim po meni« (Iv. 14, 6). — »Ja sam svjetlo svijeta. Tko mene slijedi, ne ide po tami, već ima svjetlo, koje vodi u život« (Iv. 8, 12).

U njegovo ime predajem vam ovaj katekizam. Uzmite ga rado u ruke! Čitajte ga pažljivo, marljivo ga učite, razmišljajte o svemu i zadržite to u svojim srcima! A više od svega — živite po njemu! Tada će Krist, Gospodin, uvijek u vama živjeti i vi ćete radosno ići skupa s njime k Ocu.

VAŠ BISKUP

UVOD

Velika je sreća za nas što smo kršćani. Božja milost bogato nas je obdarila pa znamo zašto smo na svijetu i kakav nas divan cilj čeka.

1. O veličini našeg poziva i o našoj zadaći na zemlji

Prije krštenja pita svećenik krštenika: »Što ište od Crkve Božje?« Krštenik odgovara: »Vjeru.« Svećenik pita: »Što ti daje vjera?« Krštenik odgovara: »Život vječni.« Tada svećenik opominje krštenika: »Ako dakle hoćeš da uđeš u život, vrši zapovijedi. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom mišlju svojom a bližnjega svoga kao samoga sebe.«

†

Kad su nas donijeli na krštenje, primio nas je svećenik u ime Božje Crkve. Preko svećenika pozdravila nas je čitava zajednica vjernika, nebrojena četa svetaca i Isus Krist, naš Otkupitelj i Gospodin, koji hoće da nas po Duhu Svetome odvede k Ocu.

Krštenje nam je otvorilo silno blago Božje Crkve: vjeru, koju nam je Krist donio; sakramente, preko kojih nam on dijeli božanski život; zapovijedi i svoj sveti primjer kojim nam on pokazuje put u nebo.

Kod krštenja mi smo preko svojih kumova ispovjedili vjeru, odrekli se đavla i grijeha i obećali živjeti kao Božja djeca.

Kao Božja djeca treba da ispunimo svoju zadaću na zemlji: da spoznamo Boga i da ga sve bolje i bolje upoznajemo, da ga svim srcem ljubimo, njemu se klanjamo i svim mu silama služimo.

Ako budemo na zemlji Božja djeca i ako budemo vršili njegovu volju, jednom ćemo s njime navijeke živjeti.

Promisli: 1. Tko nas je primio kad su nas donijeli na krštenje? 2. Koja nam je blaga krštenje učinilo pristupačnim? 3. Što su kumovi kod krštenja mjesto nas učinili?

1. Zašto smo na svijetu?

Na svijetu smo zato da Boga spoznamo, da ga ljubimo, da mu služimo i da jednom s njime navijeke živimo.

Za moj život: Bit ću uvijek Bogu zahvalan što sam kršćanin. — Pitat ću često: »Što Bog hoće od mene?«

Riječ Božja: »Pristupili ste k Sionskoj gori i gradu Boga živoga, nebeskom Jeruzalemu, k bezbrojnim anđelima, k svečanom zboru i sastanku prvorođenaca, koji su upisani na nebesima, k Bogu, sucu svega, k dušama pravednika, koji su postigli savršenstvo, k Isusu, posredniku novoga zavjeta« (Hebr. 12, 22—24). — »Bori se u plemenitoj borbi vjere, postigni vječni život, u koji si pozvan« (1. Tim. 6, 12). — »Pisano je Gospodinu Bogu svomu se klanjaj i njemu jedinom služi« (Mt. 4, 10)

Iz nauka svetaca: »Čovjek je stvoren da Boga, svoga Gospodina, hvali, štuje, da mu služi i time dušu spasi« (Ignacije Lojolski).

Zadaće: 1. U kojim prigodama obnavljamo krsni zavjet? 2. Kojim riječima možeš se zahvaliti Bogu za dar vjere?

Nikakvo bogatstvo nije sjajnije,
nikakva čast, nikakvo dobro ovog svijeta nije veće
od katoličke vjere.
AUGUSTIN

2. Crkva je čuvarica i učiteljica naše vjere

Nekoć je Gospodin izabrao sedamdeset i dva učenika i poslao ih po dvojicu pred sobom u svaki grad i mjesto kamo je sam kanio doći. On im je rekao: »Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire mene prezire. Tko prezire mene, prezire onoga koji je mene poslao« (isp. Lk. 10, 1—16).

†

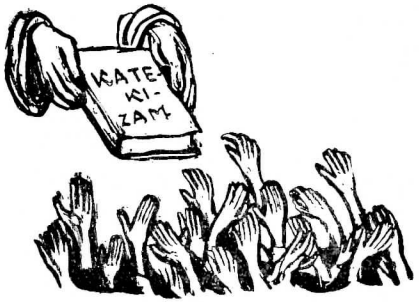

Vjeru koju smo na krštenju primili, uči nas sveta Katolička crkva Crkva je čuvarica i učiteljica naše vjere. Ona nam šalje svećenike i vjeroučitelje, koji nam u njezino ime naviještaju vjeru. Ona nam daje knjige u ruke, koje nam pomažu da svoju vjeru sve bolje i bolje upoznamo: bibliju i katekizam, misal i molitvenik.

Krist, Sin Božji, predao je Crkvi vlast da nas poučava. On je rekao apostolima: »Idite u cijeli svijet i propovijedajte Veselu vijest svakom stvorenju!« (Mk. 16, 15). Na usta Crkve uči nas sam Krist, naš nebeski Gospodin i Učitelj. On je rekao: »Tko vas sluša, mene sluša« (Lk. 10, 16).

Najvažnije nauke naše vjere Crkva je ukratko sažela u apostolskom vjerovanju.

Bog hoće da mi slušamo Crkvu. Moramo vjerovati ono što ona vjeruje i što nas uči vjerovati. Tako ćemo ići putem istine i jednom doći u vječni život.

Promisli: 1. Tko nas poučava u ime Crkve? 2. Navedi knjige koje nam Crkva daje u ruke! 3. Tko je Crkvi dao vlast da nas poučava? 4. U što je Crkva ukratko sažela nauk vjere?

2. Tko je čuvarica i učiteljica naše vjere?

Čuvarica i učiteljica naše vjere je sveta Katolička crkva.

3. Tko nas uči na usta Crkve?

Na usta Crkve uči nas Krist, naš nebeski Gospodin.

4. Kako glasi apostolsko vjerovanje?

Vjerujem u Boga, O c a svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje,
i u Isusa Krista, S i n a njegova jedinoga, Gospodina našega,
koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice,
mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan,
sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih,
uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega,
odonud će doći suditi žive i mrtve.
Vjerujem u D u h a S v e t o g a,
svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih,
oproštenje grijeha,
uskrsnuće tijela
i život vječni. Amen.

Z a m o j ž i v o t: Hoću da živim i da umrem u vjeri svete Crkve.

R i j e č B o ž j a: »Ako vam tko navješćuje Veselu vijest različitu od one koju ste primili, neka bude proklet!« (Gal. 1, 9).

I z ž i v o t a C r k v e: Crkvena pouka naziva se od davnina »kateheza« a vjeroučitelj »kateheta«. Knjiga koja se uz tu pouku upotrebljava zove se »katekizam«.

Z n a k s v e t o g a k r i ž a: Sasvim kratko sažeta je naša vjera u znaku svetoga križa. Kada se križamo, ispovijedamo time svoju vjeru u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga te u svoje otkupljenje po Isusovoj smrti na križu.

Stoj čvrst mi, krsni zavjete,
Ja Crkvu slušat hoću
I majčine joj savjete,
A vijek ću bježat zloću.
Sveđ hvaljen Bog na daru tom,
Što žiće moje sveza s njom;
Nju slušat ću ja vazda!

3. Vesela vijest o kraljevstvu Božjem

Jednog dana ispriča Isus narodu ovu prispodobu: »Kraljevstvo je nebesko slično kralju, koji priredi svadbu svomu sinu te posla svoje sluge i poruči uzvanicima: »pripravio sam gozbu, sve je gotovo. Dođite na svadbu!« No oni nisu marili za to. Tada on rekne svojim slugama: »izađite na raskršća putova te pozovite na svadbu koga god nađete!« Tada izađoše sluge na putove te dovedoše sve koje nađoše. Tako se napuni gostiju svadbena dvorana« (isp. Mt. 22, 2—10).

†

Na sudnji dan Bog će napustiti svoju skrovitost i otvoreno nam pokazati svoju moć i ljubav. On će pred čitavim svijetom proslaviti Krista, svoga Sina, i skupiti oko njega svoju djecu iz svih naroda i vremena. Svojom ljubavlju on će ih učiniti zauvijek blaženim a čitav svijet ispunit će svojom nebeskom ljepotom. Tada će Božje kraljevstvo doći u s v o j o j p u n o j s l a v i. Ono sliči svadbenoj gozbi: Bog je kralj, Krist zaručnik, otkupljeno čovječanstvo zaručnica a novostvoreni svijet je svadbena dvorana.

Bog hoće da mi svi dobijemo u d i o u ovom kraljevstu. Stoga je on poslao svoga Sina Isusa Krista na svijet. Isus nam je navijestio Božje kraljevstvo, otkupio nas i učinio Božjom djecom.

Kraljevstvo je Božje po Kristu već sada k nama došlo: Bog vlada nad nama kao dobri otac i dariva nam svoju milost; Krist, nebeski zaručnik, u našoj je sredini; u svetoj pričesti mi već sada sudjelujemo u vječnoj svadbenoj gozbi. No puna ljepota Božjeg kraljevstva još je sakrivena.

Kad Krist na sudnji dan ponovno dođe, gledat ćemo Božje kraljevstvo u svoj njegovoj ljepoti. Božji neprijatelji bit će tada isključeni od nebeske svadbene gozbe a djeca će Božja »zasjati poput sunca u kraljevstvu svog Oca« (Mt. 13, 43) i vječno »slaviti Janjetovu svadbu« (isp. Otkr. 19, 7).

Božje kraljevstvo, koje nam je Bog darovao, nije nam samo dato nego i zadato, kao zadaća. Tko je kao kršćanin pozvan u Božje kraljevstvo, mora svom snagom ići za tim da se Božje kraljevstvo u nama i u svijetu sve više i više razvije: »Dođi kraljevstvo tvoje«.

Promisli: 1. Što će Bog učiniti na sudnji dan? 2. Tko je na nebeskoj svadbenoj gozbi kralj, tko zaručnik, tko zaručnica; šta je svadbena dvorana? 3. Što je učinio da mi dobijemo udio u njegovom kraljevstvu? 4. Zašto možemo reći: Božje kraljevstvo već je k nama došlo? 5. Što će se desiti kad Božje kraljevstvo dođe u svojoj punoj ljepoti?

5. *Kad će Božje kraljevstvo doći u svojoj punoj ljepoti?*
Božje kraljevstvo doći će u svojoj punoj ljepoti na sudnji dan.

6. *Tko nam je već sada donio Božje kraljevstvo?*
Božje kraljevstvo donio nam je već sada Isus Krist, ali je njegova puna ljepota još sakrivena.

Za moj život: Božje kraljevstvo treba mi biti važnije nego sva blaga svijeta.

Riječ Božja: »I Gospodin će biti kralj nad svom zemljom« (Zah. 14, 9). — Kad se usavrši Božje kraljevstvo na sudnji dan, pjevat će sveci na nebu: »Aleluja! Uspostavio je svoje kraljevstvo Gospodin Bog naš, Svemogući. Veselimo se, radujmo se i slavimo Boga, jer dođe Janjetova svadba« (Otkr. 19, 6. 7). — »Kraljevstvo je nebesko slično blagu što sakriveno leži u polju. Kad ga netko pronađe, sakrije ga te pun radosti ode da proda sve što ima i kupi ono polje« (Mt. 13, 44).

Zadaće: 1. U kojoj molitvi molimo da dođe Božje kraljevstvo? 2. Što moramo činiti da bi se Božje kraljevstvo sve više i više razvijalo? 3. U koje vrijeme crkvene godine podsjeća nas Crkva na poseban način na dolazak Božjega kraljevstva? 4. U kojim je prispodobama Isus govorio o Božjem kraljevstvu?

PRVI DIO

O BOGU I NAŠEM OTKUPLJENJU

O BOGU NAŠEM NEBESKOM OCU

»Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje« (1. članak vjere)

Divni su putovi kojima nas Bog vodi u svoje vječno kraljevstvo. Ako ih promatramo, sve bolje i bolje upoznajemo Boga i sve ga iskrenije ljubimo.

4. Bog nam govori

Kad je Mojsije čuvao ovce u pustinji, došao je na goru Horeb. Tada mu se ukaže Gospodin u plamenu ognjenom, što je izbijao iz grma. Kad se Mojsije približio, poviknu mu Gospodin iz grma: »Mojsije, Mojsije!« On odgovori: »Evo me!« Tada reče Gospodin: »Ne primiči se bliže ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš, sveto je tlo.« Zatim nastavi: »Ja sam Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev«. Tada Mojsije zakloni lice svoje, jer se bojao gledati u Boga (isp. 2. Mojs. 3, 1—6).

†

U svojoj ljubavi snizio se veliki, sveti Bog do nas ljudi i nama govorio. U starom zavjetu govorio nam je on preko patrijarha i proroka, u novom zavjetu preko svoga Sina Isusa Krista i apostola. »Nakon što je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina Bog govorio ocima po prorocima, na koncu, to jest u ove dane, progovori nama po Sinu« (Hebr. 1, 1—2).

Bog nam je govorio da bi nam kazao tko je on i što on čini, što smo mi i što trebamo činiti. On nam je saopćio istine koje bi nam inače ostale zauvijek sakrivene: Bog se objavio.

To što je Bog objavio, to nam on preko Crkve naviješta. Preko nje nam on uvijek iznova govori riječi koje je nekoć govorio. On nas također rasvjetljuje i jača da njegovu riječ primimo, shvatimo i vršimo.

Kad nam Bog govori, vidimo sve: samoga Boga, svoj život i čitav svijet, u novom svjetlu. Istina, ne možemo proniknuti Božjih tajni, ali nam one pune srce strahopoštovanjem i zahvalnošću, radošću i snagom.

Promisli: 1. Iz kojeg je razloga Bog nama govorio? 2. Što znači »objaviti«? 3. Što nam je Bog objavio? 4. Preko koga nam Bog naviješta svoje objave? 5. Kakva dobra primamo kad nam Bog govori?

7. *Preko koga nam se Bog objavio?*

Bog nam se objavio u starom zavjetu preko patrijarha i proroka, u novom zavjetu preko Isusa Krista i apostola.

Za moj život: Ono što Bog veli vjerujem, pa makar ih ne znam koliko drugih drugačije govorilo.

Riječ Božja: »Riječ je tvoja svjetionica nozi mojoj, svjetlo na stazi mojoj« (Ps. 118, 105). — Kad je Bog zovnuo Samuela, odgovorio je ovaj: »Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša« (1. Sam. 3, 10).

5. Bog je istinit i vjeran, vječan i nepromjenljiv

»Nije Bog kao čovjek, da laže, nije kao sin čovječji, da se kaje! On zar da rekne i da ne učini? Zar da obeća i ne izvrši?« (4. Mojs. 23, 19).

†

Bog uvijek govori istinu. Ljudi mogu pogriješiti i druge prevariti. Bog ne može pogriješiti niti lagati. »Bog je svjetlo i nikakve tame nema u njemu« (1. Iv. 1, 5). Bog je istinit.

Bog drži ono što obeća. Poslao je Otkupitelja, kojega je u starom zavjetu bio obećao. On će održati i ono što je nama obećao. Bog je vjeran.

Bog učini ono čime se zaprijeti ako ljudi neće da ga slušaju. On se zaprijetio općim potopom, egipatskim zlima i drugim kaznama i dopustio da one udare ljude kad se oni nisu htjeli obratiti. I nas će on kazniti ako budemo griješili a ne budemo htjeli vršiti pokore. »Bog se ne da ismijavati« (Gal. 6, 7).

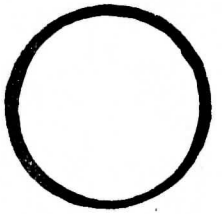

Svijeta i ljudi nekoć nije bilo. A Bog je odvijeka. On je uvijek bio i uvijek će biti. On nema ni početka ni svršetka; za njega nema jučer ni sutra. Bog je vječan. »Prije nego postadoše gore, i prije nego si sazdao zemlju i svijet, od vijeka do vijeka ti si, Bože« (Ps. 89, 2).

Svijet i ljudi se mijenjaju. A Bog ostaje uvijek isti: on ne stari i ne mijenja se. Bog je nepromjenljiv. »Nebo i zemlja će proći, a Ti ostaješ; sve ostari kao haljina. Promijeniš ih kao odjeću, oni se raspadnu, a Ti ostaješ isti; godine Tvoje nemaju kraja« (Ps. 101, 27. 28).

Promisli: Kako nazivamo Boga zato što on uvijek ostaje isti?

8. *Zašto kažemo: Bog je istinit?*

Kažemo: Bog je istinit, jer on uvijek govori istinu; on ne može pogriješiti niti lagati.

9. *Zašto kažemo: Bog je vjeran?*

Kažemo: Bog je vjeran, jer drži ono što je obećao.

10. *Zašto kažemo: Bog je vječan?*

Kažemo: Bog je vječan, jer je uvijek bio i uvijek će biti; Bog nema ni početka ni svršetka.

Za moj život: Uvijek ću govoriti istinu i držati svoje obećanje, jer je Bog, moj nebeski Otac, istinit i vjeran.

Riječ Božja: »Za Gospodina jedan je dan kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan« (2. Petr. 3, 8). — »Kod Boga nema ni mijene ni sjene promjene« (Jak. 1, 17).

Iz nauka svetaca: Promisli dobro kako se brzo ljudi mijenjaju i kako se malo možemo u njih pouzdati. Osloni se stoga čvrsto na Boga, koji je nepromjenljiv« (Terezija Avilska).

Zadaće: 1. Potraži u bibliji primjere za to: a) da Bog nešto obeća i svoje obećanje održi, b) da se on nečim zaprijeti i svoju prijetnju izvede! 2. U kojim molitvama svete mise govori se o vječnom Bogu?

Tebe Boga hvalimo, Vječnog Oca slavimo.

6. Boga možemo spoznati i po stvorenom svijetu

U knjizi Mudrosti čitamo: »Luđaci su svi ljudi koji nisu bili u stanju da pronađu, razmatrajući djela Božja, majstora tih djela. Kad su već zaneseni ljepotom stvorenih stvari, morali bi spoznati koliko je krasniji njihov gospodar; jer ih je stvorio početnik ljepote. I kad su se već divili snazi i djelatnosti njihovoj, morali bi iz toga zaključiti koliko je moćniji stvoritelj njihov; jer iz veličine ljepote stvorova spoznaje se sravnjivanjem stvoritelj njihov« (isp. Mudrost 13).

†

Promatramo li p r i r o d u, zvijezde na nebu i sve stvari i bića na zemlji, ispuni nas udivljenje nad divnim redom koji posvuda vlada. Sve stvari i sva bića imaju svoje određeno mjesto u velikom carstvu prirode. Mora biti netko, tko je ovaj red zamislio i ostvario: sve to mora da je stvorio premudri i svemoćni Stvoritelj.

Svako pojedino ž i v o b i ć e umjetničko je djelo. Biljka i životinja mudro su uređene da žive, rastu i da se množe. I ljudsko je tijelo divno i svrhovito napravljeno. Ovaj mudri uređaj nisu živa bića sama sebi dala. Mora biti da ga je premudri i svemoćni Bog njima darovao.

U nama se nalazi glas s a v j e s t i. On nam kaže što je dobro a što zlo. Savjest nam govori, htjeli mi ili ne htjeli. Mi nismo sami sebi dali savjest; nismo je ni od drugih dobili. Mora biti da ju je sveti zakonodavac i pravedni sudac stavio u naše srce.

Ipak, ne možemo iz stvorenih stvari spoznati kakav je unutarnji Božji život i kakve su njegove namisli o našem spasenju; ove božanske tajne spoznajemo samo iz o b j a v e.

P r o m i s l i : 1. Kako možemo Boga spoznati: a) iz divnog reda u prirodi, b) iz svrhovitoga uređenja živih bića, c) iz glasa savjesti? 2. Što možemo spoznati samo iz objave?

11. Iz čega možemo upoznati Boga?

Boga možemo upoznati:
1. iz vidljivog svijeta oko nas,
2. iz savjesti u nama,
3. prije svega iz objave.

Z a m o j ž i v o t : Kad budem promatrao lijep cvijet ili široko zvjezdano nebo, mislit ću: »Bože, Ti si beskonačno ljepši i veći od svega što ja vidim.«

R i j e č B o ž j a : »Nebesa pripovijedaju slavu Božju, djela ruku njegovih navješćuje svod nebeski« (Ps. 18, 2). — »Zapitaj stoku, naučit će te; ili ptice nebeske, kazat će ti; pogledaj zemlju, pokazat će ti, i ribe će ti morske pripovijedati: »Tko ne pozna iz svega toga da je ruka Gospodnja to stvorila?« (Job 12, 7—9). — »Pogani (činom) dokazuju da je ono što propisuje Zakon upisano u njihovim srcima, o čemu im daje svjedočanstvo savjest« (Rimlj. 2, 15). — »Luđaci misle u sebi: nema Boga« (Ps. 13, 1).

M u d r a i z r e k a : »Priroda je knjiga: tko je pametno zna čitati, tomu se u njoj i te kako razotkriva Bog« (Angelus Silesius).

Z a d a ć a : Navedi primjere iz prirode iz kojih posebno jasno spoznaješ, da je sve stvorio premudri Tvorac.

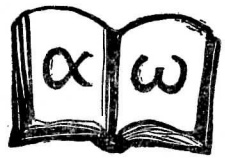

7. Bog se brine za nas

Kad su Izraelci krenuli iz Egipta, išao je pred njima Bog u stupu od oblaka i pokazivao im put. On ih je vodio kroz Crveno more i spasio ih od faraonove vojske. Zatim ih je Bog vodio dugo godina kroz pustinju. Kad su trebali da se utabore, spustio bi se stup od oblaka; kad su trebali krenuti, on bi se podigao. Bog je hranio Izraelce manom i pojio ih vodom iz stijene. Tako ih je vodio u zemlju koju je nekoć obećao Abrahamu i njegovu potomstvu (isp. 2. Mojs. 13—17).

†

Kao što se Bog brinuo za Izraelce na njihovom putovanju u obećanu zemlju, tako s e b r i n e Bog za nas na našem putu u nebesku domovinu. On nas rasvjetljuje i posvećuje, brani nas od zlog neprijatelja i hrani nas nebeskim kruhom. Bog nas s mnogo ljubavi vodi i daje nam sve što nam treba na našem putu u nebo.

Bog nam daje i z e m a l j s k e s t v a r i. Hrana i odijelo, zdravlje i nadarenost: sve dolazi iz njegove očinske ruke. I zemaljske stvari trebaju nam služiti za naše vječno spasenje.

Mi smo u Božjoj ruci. On je unaprijed mislio i na najsitnije stvari u našem životu i on upravlja sve na naš spas. »Bog se brine za svakoga od nas, kao da je samo on na svijetu; a za sve se brine kao za jednog jedinog« (Augustin). Ovu skrb Božju za nas nazivamo B o ž j o m p r o v i d n o š ć u.

Bog je dobar svim svojim stvorovima. Nijedno ne zanemaruje; brine se za njih i iskazuje im bezbrojna dobročinstva. Bog je d o b r o s t i v.

P r o m i s l i: 1. Kako se Bog za nas brine na našem putu u nebo? 2. Protumači riječ »božanska providnost«.

12. Zašto kažemo: Bog je dobrostiv?

Kažemo: Bog je dobrostiv, jer se on brine za sve svoje stvorove i iskazuje im nebrojena dobročinstva.

13. Kako se Bog za nas brine?

S mnogo ljubavi Bog nas vodi i daje nam sve što nam treba na putu u nebo.

Z a m o j ž i v o t: Odluči svakog dana povjeriti se dobrostivom Božjem vodstvu i svako dobro smatraj njegovim darom.

R i j e č B o ž j a: Krist veli: »Ne brinite se tjeskobno i ne govorite: »Što ćemo jesti, ili što ćemo piti, ili u što ćemo se obući?! Jer vaš nebeski otac zna da vam je sve to potrebno. Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, pa će vam se ovo nadodati« (Mt. 6, 31—33). — »Ali se ja uzdam u tebe, Gospodine; u tvojim je rukama udes moj« (Ps. 30, 15—16). — »Gospodin je pastir moj: ništa mi neće nedostajati« (Ps. 22, 1).

Z a d a ć e: 1. Kako se Bog brinuo za Josipa Egipatskog? 2. Kako se nebeski Otac brinuo za dijete Isusa? 3. Smisli molitvu kojom ćeš se zahvaliti Bogu na dobročinstvima koja ti je iskazao! 4. Smisli molitvu kojom ćeš izraziti svoje pouzdanje u Božju pomoć! 5. Kojim molitvama i pjesmama molimo na posebni način za ono što nam je za život potrebno? 6. Kojim molitvama i pjesmama zahvaljujemo se Bogu za njegove darove?

Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin!
Blago čovjeku koji se uzda u njega! (Ps. 33, 9).

8. Bog je posvudašnji i sveznajući

Nakon što je završio hram u Jeruzalemu, naredi kralj Salomon da se unese kovčeg zavjetni u hram u svečanom ophodu. Kad su ga svećenici unijeli u svetinju nad svetinjama, ispuni oblak kuću Gospodnju. A Salomon se baci ničice i stade moliti: »Gospodine, Bože Izraelov! Nebesa te ne mogu obuhvatiti; koliko manje ova kuća koju sam ja sagradio. Ipak, obazri se milostivo i uslišaj sve koji ti se na ovom mjestu mole!« I Gospodin se javi Salomonu i reče mu: »Oči moje i srce moje uvijek će boraviti u ovoj kući« (isp. 3. Kralj. 7, 51—9, 3).

†

Bog nije samo na nebu; on je i na zemlji i na svakom mjestu. Bog nam je posvuda blizu: »U njemu živimo, mičemo se i jesmo« (Dj. ap. 17, 28). Bog je p o s v u d a š n j i.

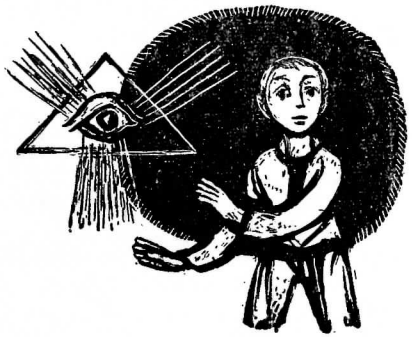

Na nekim mjestima Bog je na posebni način prisutan. I naša duša je krštenjem postala stanom trojedinog Boga.

Bog ispunja cijeli svijet, ali ipak nije vezan ni za koje mjesto niti ga može zaokružiti bilo koji prostor. Nebo i zemlja ne mogu ga obuhvatiti. Bog je neizmjeran.

Bog sve vidi i sve čuje. S posebnom ljubavlju gleda on na nas ljude i sluša našu molitvu. On vidi ne samo naše lice, nego prozire i naše srce. On čuje ne samo naše riječi nego i nutarnju molbu bez riječi.

Bog zna sve. On zna prošlost, sadašnjost i budućnost; on zna čak i naše najtajnije misli i želje. »Sve je golo i otkriveno očima onoga komu moramo dati račun« (Hebr. 4, 13). Bog je sveznajući.

Promisli: Gdje je na zemlji Bog na posebni način prisutan?

14. Zašto kažemo: Bog je posvudašnji?

Kažemo: Bog je posvudašnji, jer je on svagdje prisutan, na nebu, na zemlji i na svakom mjestu.

15. Zašto kažemo: Bog je neizmjeran?

Kažemo: Bog je neizmjeran, jer ga nebesa ni zemlja ne mogu obuhvatiti.

16. Zašto kažemo: Bog je sveznajući?

Kažemo: Bog je sveznajući, jer on sve zna; on zna prošlost, sadašnjost i budućnost, pa čak i naše najtajnije misli.

Za moj život: Jedno oko uvijek gleda, kom se sakrit ništa ne da.

Riječ Božja: »Kamo da otidem od duha tvojega, kamo da utečem od lica tvojega? Da bih se uzdigao gore k nebu: ti si tamo; da bih legao dolje u carstvu mrtvih; gle, tu si. Da bih uzeo sebi i krila zore i nastanio se na kraju mora, i tamo bi me pratila ruka tvoja, prihvatila bi me desnica tvoja« (Ps. 138, 7—10). — Isus veli svojim učenicima: »Što se

vas tiče, izbrojene su vam i vlasi na glavi« (Mt. 10, 30). — »Vaš Otac zna što vam je potrebno prije nego ga zamolite« (Mt. 6, 8).

Zadaća: U kojim prigodama moramo napose misliti na to da Bog sve zna i vidi?

9. Bog je svet i pravedan

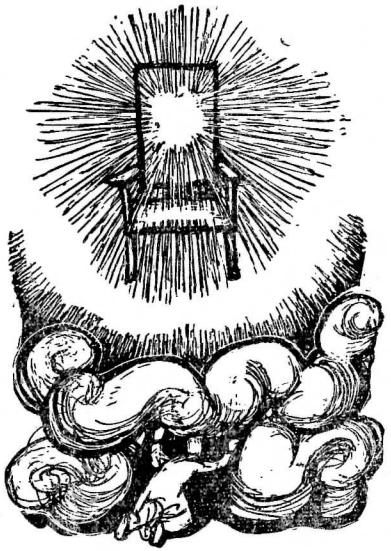

Kad je Bog pozvao Izaiju da bude prorok, vidio je on veličanstvo Božje. On piše: »Vidjeh Svemogućega gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skut je njegov ispunjavao hram. Serafini su stajali pred njim i vikali: »Svet, svet, svet je Gospodin nad vojskama! Puna je sva zemlja slave njegove.« I zadrmaše se pragovi na vratima od glasa kojim su vikali i kuća se napuni dima. Tada ja povikah: »Jao meni! Ja sam izgubljen; jer sam čovjek nečistih usana, i ugleda kralja. Gospodina nad vojskama, vlastitim očima« (Isp. Iz. 6, 1—5).

†

Bog je beskonačno uzvišen nad svim stvorenim. »On boravi u nepristupačnoj svjetlosti« (1. Tim. 6, 16). Nijedno stvorenje ne može ga vidjeti ako mu se Bog ne pokaže; nitko mu se ne može približiti ako ga Bog k sebi ne uzdigne. Bog je svet. Stoga je pravo i dostojno da mu se anđeli i ljudi klanjaju.

Bog je također beskonačno uzvišen nad svakim zlom. On uvijek ljubi dobro, jer je sam dobar i savršen, on mrzi i gnuša se nad svakim zlom, jer se ono protivi njegovoj božanskoj biti.

Budući da je Bog svet, hoće on da i mi budemo sveti. Stoga se on milostivo saginje do nas, čisti nas od grijeha i ispunja svojim svetim životom. Stoga on zahtijeva da i mi ljubimo dobro a mrzimo zlo. Sva svetost na nebu i na zemlji dolazi od njega.

Na sudnji dan pokazat će Bog svoju beskonačnu svetost čitavom svijetu. U njegovom svjetlu svako će dobro i svako zlo postati očito. Njegovom sudu nijedan čovjek ne može umaknuti. Bog će zle zauvijek strovaliti u pakao a dobri će smjeti vječno gledati njegovo sveto lice. Bog će svakoga onako nagraditi ili onako kazniti kao što zaslužuje: »On će svakomu dati prema njegovim djelima« (Rim. 2, 6). Bog je beskonačno p r a v e d a n.

Bog nagrađuje i kažnjava v e ć n a o v o m s v i j e t u: dobrima on dariva nutarnji mir i nutarnju radost; zlima daje da osjete nemir i grižnju savjesti. Bog također nagrađuje i izvanjskom srećom i kažnjava i izvanjskom nesrećom i patnjom. Često je, međutim, dobrima na ovom svijetu slabo a zlima dobro. Ipak već u ovom životu nijedan bezbožnik nije potpuno sretan a nijedan pravednik posve nesretan. Punu nagradu i punu kaznu daje Bog tek u drugom životu. Istom tada upoznat ćemo kako je Bog pravedan.

P r o m i s l i: 1. Što znači izreka: »Bog boravi u nepristupačnoj svjetlosti«? 2. Zašto Bog ljubi uvijek dobro? 3. Zašto Bog mrzi svako zlo? 4. Što čini Bog da bismo i mi bili sveti? 5. Što će se desiti kad Bog na sudnji dan pokaže čitavom svijetu svoju beskonačnu svetost? 6. Kako Bog nagrađuje već na ovom svijetu? 7. Kako Bog kažnjava već na ovom svijetu? 8. Kad će ljudi primiti punu nagradu i punu kaznu?

17. Zašto kažemo: Bog je svet?

Kažemo: Bog je svet,
1. jer je beskonačno uzvišen nad svim stvorenim,
2. jer uvijek ljubi dobro a nad zlom se gnuša.

18. Zašto kažemo: Bog je pravedan?

Kažemo: Bog je pravedan, jer nagrađuje dobro a zlo kažnjava onako kako tko zasluži.

Z a m o j ž i v o t: Zato što je Bog svet i što je i mene posvetio, ljubit ću ono što Bog ljubi i mrziti ono što on mrzi.

R i j e č B o ž j a: »O čovječe, pa tko si ti, da se usuđuješ prigovarati Bogu?« (Rim. 9, 20) — »Budite sveti, jer sam ja, Gospodin, Bog vaš, svet« (3. Mojs. 19, 2). — »Ovo je volja Božja: vaše posvećenje« (1. Sol. 4, 3).

I z ž i v o t a C r k v e: Kod svake svete mise smijemo se pridružiti pjevanju anđela: »Svet, svet, svet, Gospodin Bog nad vojskama. Puna su nebesa i zemlja tvoje slave. Hosana u visini!«

Z a d a ć e: 1. Kako izražava svećenik i vjernik svoje strahopoštovanje pred svetim Bogom u svetoj misi? 2. Koje nam biblijske pripovijesti pričaju o tome kako je Bog pokazao ljudima svoju svetost? 3. U kojim biblijskim pripovijestima čitamo da Bog dobro nagrađuje? — u kojima da on zlo kažnjava? 4. U kojim prošnjama očenaša molimo da se Bog časti i da se vrši njegova sveta volja?

10. Bog upravlja zlo na dobro

Kad je patrijarh Jakov umro, pobojaše se Josipova braća da će im on uzvratiti ono zlo koje su mu nekoć učinili. No Josip im rekne: »Ne bojte se! Vi mislite zlo proti meni, ali Bog okrenu to na dobro« (isp. 1. Mojs. 50, 15—21).

†

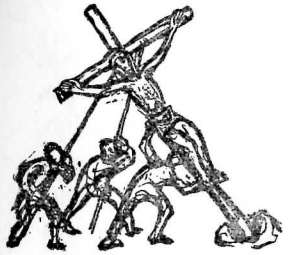

Božjom voljom naš je život vrijeme kušnje. Treba da se ovdje na zemlji slobodno odlučimo za Boga. On nas upućuje na dobro, opominje nas pred zlom i daje nam svoju milost da mognemo izdržati kušnju. Ali, budući da mi Boga još ne gledamo, može se dogoditi da mi svoju slobodu zloupotrijebimo i protiv njega sagriješimo. B o g p r i p u š t a g r i j e h.

Čini se da grijesi ometaju Božje osnove ili da ih čak i osujete. U zbilji, međutim, zna Bog i z l o u p r a v i t i n a d o b r o. On upravlja svijetom tako da zlo mora služiti njegovim svetim osnovama. Kad je njegov Sin bio raspet na križ, činilo se da grijeh i đavao pobjeđuju; u zbilji je, međutim, đavao bio svladan a svijet se oslobodio grijeha i vječne smrti.

Tajna grijeha ostaje za nas neshvatljiva dok živimo na zemlji. Na sudnji dan upoznat ćemo s velikim udivljenjem kako je sve zlo na svijetu moralo služiti Božjim osnovama.

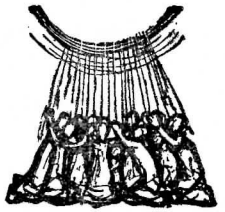

P r o m i s l i: 1. Što Bog čini da bismo mi činili dobro? 2. Zašto je moguće da na zemlji griješimo? 3. Zašto grijesi ne mogu omesti ni osujetiti Božjih osnova? 4. Kako se vidi iz Isusove smrti na križu da Bog zlo upravlja na dobro?

19. Zašto Bog pripušta grijehe?

Bog pripušta grijehe,

1. jer hoće da se mi slobodno za njega odlučimo,

2. jer on zna i zlo upraviti na dobro.

Za moj život: Kad vidim zlo na svijetu, neću sumnjati u Boga ili postati malodušan, nego ću se čvrsto uzdati da će Bog zlo upraviti na dobro. Isus je pobjednik i grijeha i đavla.

Riječ Božja: »Zašto se bune narodi i puci kuju lude osnove? Onaj koji stoluje u nebu smije se, Gospodin im se podsmijeva« (Ps. 2, 1. 4).

Zadaće: Kako je Bog upravio na dobro: a) nepravdu Jakovljevih sinova prema svom bratu Josipu, b) kamenovanje sv. Stjepana, c) progon jeruzalemskih kršćana?

11. Bog nas patnjom vodi k spasenju

Kad Izraelci nisu htjeli slušati opomene proroka, dopustio je Bog da ih snađe teška patnja. Kralj Nabuhodonozor osvoji Jeruzalem, razori grad, spali hram i odvede stanovnike zemlje u Babilon, u ropstvo. Za vrijeme babilonskog sužanjstva pokajaše se Izraelci i stadoše činiti pokoru. Njihova se vjera u jednoga pravog Boga učvrstila a čežnja za obećanim Spasiteljem nanovo se probudila. Ujedno su od njih doznali za pravog Boga i za Spasitelja, koji treba da dođe na svijet, i pogani među kojima su Izraelci živjeli. Tako je kazna koju je Bog poslao postala blagoslovom za Izraelce i pogane.

†

Bog se ne veseli patnji i smrti. »Bog nije stvorio smrti i ne raduje se propasti živih« (Mudr. 1, 13). Patnja i smrt došle su na svijet po grijehu. I naši vlastiti grijesi donose patnju nama i našim bližnjima.

Bog dopušta da nas snađe patnja da bi nas time doveo do spasenja. U svemu što čini Bog ima neku svetu namjeru, iako je mi ne razumijemo.

Bog hoće da nas patnjom dovede da se odvratimo od zla. Patnja može biti spasonosna kazna koja treba da nas dovede do spoznaje naše krivnje. Bog nam šalje patnju i da nas pročisti, onako kao što se zlato čisti u vatri. Bolešću, siromaštvom i drugim nevoljama hoće on da nas očisti od pogrešaka i nesavršenosti.

Bog dopušta da nas snađe patnja i radi toga da se pokažemo prokušani u dobru. Patnja je kao neki ispit: trebamo pokazati da i u patnji vršimo svetu volju Božju. Ako patnju predano podnosimo, postajemo slični Kristu. — Tko mora da trpi zato što je kršćanin, treba da misli na Kristovu riječ: »Blago vama kad vas budu zbog mene grdili i progonili. Radujte se i kličite od veselja, jer vas čeka velika nagrada na nebesima« (isp. Mt. 5, 11. 12).

Krist je svojom mukom i smrću okajao grijehe svijeta. U patnji nam Bog daje prigodu da skupa s Kristom okajavamo grijehe.

Ako trpimo s Kristom u ovom životu, bit ćemo jednom s njime proslavljeni u nebu. Bog će nam nagraditi vječnom plaćom svaku patnju koju podnesemo iz poslušnosti prema njemu.

Promisli: 1. Odakle dolazi patnja i smrt? 2. Razjasni kako nas Bog patnjom vodi k spasenju! 3. Kad postajemo slični Kristu u patnji? 4. Što će Bog učiniti ako predano podnosimo patnju?

20. Po čemu je patnja i smrt došla na svijet?

Patnja i smrt došla je na svijet po grijehu.

21. Zašto Bog dopušta da nas snađe patnja?

Bog dopušta da nas snađe patnja, jer hoće da nas patnjom dovede k spasenju.

Za moj život: Ako me zadesi što teškog, ja ću se moliti kao Isus: »Budi volja tvoja!« — Ako moradnem trpjeti, mislit ću na svog raspetog Spasitelja.

Riječ Božja: »Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji ga ljube« (Rim. 8, 28). — »Patnje sadašnjega vremena ne zaslužuju da se usporede sa slavom koja će se objaviti u nama« (Rim. 8, 18).

Životno pravilo: Ne pitaj: Zašto Bog dopušta da trpim? Pitaj radije: Kako mogu najbolje iskoristiti ovu kušnju?

Zadaće: Potraži pjesme i poslovice koje nas upućuju da strpljivo podnosimo patnje! 2. Napiši pismo koje može utješiti čovjeka koji je sve izgubio!

Tko želi naći utjehe — u svojim teškim tugama —
K Isusu neka pristupi — k njegovu Srcu presvetom.

12. Bog je premudar i svemoguć

U poslanici Rimljanima govori sv. Pavao o tom kako Bog divno provodi svoje svete osnove. Zatim piše: »O bezdane bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučive njegove odluke, i kako su neistraživi njegovi putovi! Tko je upoznao Gospodnju misao? Tko li mu je bio savjetnik? Tko li mu je nešto prije dao, da mu uzajamno vrati? Sve je od njega, po njemu i za njega. Njemu slava zauvijek! Amen« (Rim. 11, 33—36).

†

Kad je Bog stvorio svijet, dao mu je divan red. Po đavlu i po grijesima ljudi došao je nered na svijet. No Bog zna sve tako udesiti da unatoč tome ostvari svoje namjere. Bog je premudar.

Bog vodi i život pojedinih ljudi prema svojim svetim nakanama. Bog je mudro udesio da je faraon uzdigao Josipa i da se dječak Mojsije očuvao od smrti. Najdivnije osjećamo Božju mudrost u tome kako nas on vodi u nebo. Dakako, dok živimo na zemlji, često ne možemo shvatiti njegovih postupaka. Bog veli: »Misli moje nisu vaše misli, i putovi vaši nisu moji putovi. Kako je nebo visoko nad zemljom, tako su putovi moji visoki nad vašim putovima i misli moje nad vašim mislima« (Iz. 55, 8—9).

Bog provodi svoje osnove božanskom moću. On je iz ništa stvorio svijet svojom božanskom voljom. On drži cijeli svijet u svojoj ruci i sva bića ravna snažno i blago u isti mah. Najjasnije upoznajemo Božju svemoć na čudesima, prije svega na uskrsnuću njegova Sina. Svu svoju moć pokazat će on na sudnji dan kad bude preuredio svijet. »Bogu ništa nije nemoguće« (Lk. 1, 37). On može sve što hoće. On je svemoguć.

I priroda nam pokazuje kako je mudar i moćan Bog. Zvjezdano nebo i stvorovi na zemlji, životinje i biljke i naše tijelo sa svojim divnim ustrojstvom i djelovanjem: sve naviješta Božju mudrost i svemoć.

Promisli: 1. Kako Bog pokazuje svoju mudrost: a) u upravljanju svijetom, b) u životu pojedinca? 2. Čime pokazuje svoju moć?

22. Zašto kažemo: Bog je premudar?

Kažemo: Bog je premudar, jer zna sve tako udesiti da se ostvare njegove svete namjere.

23. Zašto kažemo: Bog je svemoguć?

Kažemo: Bog je svemoguć, jer on sve može što hoće.

Za moj život: Premudri i svemogući Bog jest moj Otac. Kako veseo i bezbrižan smijem biti!

Upamti: Nebo i zemlja u svojoj krasoti — Zbori o Božjoj moći i dobroti.

Riječ Božja: »Kako je mnogo djela tvojih, Gospodine! Sve si mudro stvorio« (Ps. 103, 24). — »Štogod se dopada Gospodinu, to on čini u nebu i na zemlji, u morima i u svima dubinama« (Ps. 134, 6).

13. Bog je milostiv grešnicima

Jednog dana ispriča Isus farizejima prispodobu: »Neki je čovjek imao dva sina. Mlađi zatraži svoj dio baštine i krene u daleku zemlju. Tamo on razaspe svoje imanje i nađe se u ljutoj nevolji. Tada se pokaje i pođe k svom ocu. Dok je još bio daleko, opazi ga otac i sažali se te poleti, pade mu oko vrata i izljubi ga. Zatim

reče svojim slugama: »Brzo, donesite najbolju haljinu i obucite ga! Stavite mu na ruku prsten a na noge sandale! Dovedite ugojeno tele te ga zakoljite, da jedemo i da se veselimo, jer mi ovaj sin bijaše mrtav i oživje; bijaše izgubljen i nađe se« (isp. Lk. 15, 11—24).

†

Bog hoće da grešnika spasi. »Tako bio ja živ, govori Gospodin, neću smrti grešnika, nego da se obrati i živi« (Ez. 33, 11). On je svoga vlastitoga Sina poslao na svijet »da traži i spasi što je propalo« (Lk. 19, 10).

Bog poziva grešnika na popravak. On daje da ovaj prizna svoje grijehe i budi u njemu čežnju za nebeskom očinskom kućom.

Bog je strpljiv s nama slabim ljudima. Stoga on često daje grešniku dugo vremena da se obrati i pokaje za svoje grijehe; Bog ga čeka kao što otac čeka izgubljenog sina. Bog je strpljiv.

Kad se grešnik obrati, Bog mu oprašta. S velikom ljubavlju spušta se on do grešnika i uzima ga ponovo za svoje dijete. Nikoji čovjek ne može se tako od srca smilovati i tako velikodušno oprostiti kao naš Otac na nebesima. Stoga ni najveći grešnik ne smije očajati. Bog je milosrdan.

Promisli: 1. Čime je Bog najjasnije pokazao da hoće da spasi grešnike? 2. Što čini Bog da bi se grešnici obratili? 3. Što čini Bog kad se čovjek kaje za svoje grijehe?

24. Zašto kažemo: Bog je milosrdan?

Kažemo: Bog je milosrdan, jer zove grešnika na pokoru i rado mu oprašta kad se obrati.

25. Zašto kažemo: Bog je strpljiv?

Kažemo: Bog je strpljiv, jer često ostavlja grešniku dugo vremena da se obrati.

Za moj život: Budući da je Bog milosrdan, i ja ću biti milosrdan. Budući da je Bog sa mnom strpljiv, i ja ću biti strpljiv s drugima.

Riječ Božja: »Dušo moja, slavi Gospodina i ne zaboravljaj nijednoga dobročinstva njegova; on je koji ti oprašta svu krivnju, koji ozdravlja sve bolesti tvoje, koji čuva od propasti život tvoj, koji te kruni milošću i milosrđem. Kao što se otac smiluje djeci svojoj, tako se smiluje Gospodin pravednicima svojim« (Ps. 102, 2—4. 13). — »Ako su grijesi vaši crveni kao skerlet, postat će bijeli kao vuna« (Iz. 1, 18). — »Bog vas strpljivo podnosi, jer neće da se itko izgubi već da svi pristupe obraćenju« (2. Petr. 3, 9).

Zadaće: 1. Potraži u bibliji primjere za milosrđe i strpljivost Božju! 2. Što nas uči Isus prispodobom o nemilosrdnom sluzi?

14. Bog je ljubav

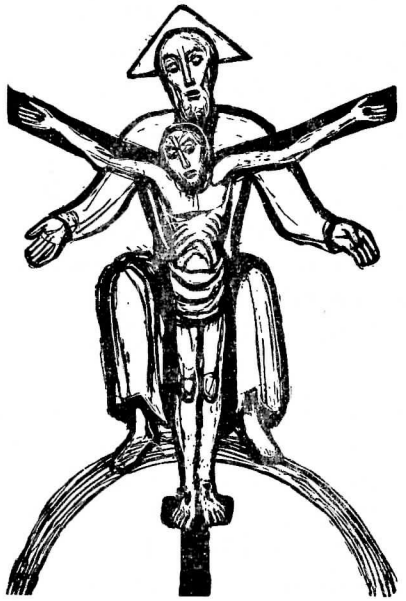

Sveti Ivan piše: »U tome se očitovala ljubav Božja prema nama što je Bog poslao na svijet svoga jedinorođenog Sina, da živimo po njemu. Bog je ljubav: tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu« (1. Iv. 4, 9. 16).

†

Bog nas ljubi odvijeka; on nas je ljubio prije nego što smo mi mogli njega ljubiti. On veli: »Ljubavlju vječnom ljubim te« (Jer. 31, 3). Iz ljubavi nas je stvorio, po svom Sinu otkupio i učinio nas svojom djecom. Iz ljubavi on nas opominje, kažnjava nas i oprašta nam. Bog je ljubav.

Budući da nas Bog ljubi, smijemo i mi njega ljubiti. On hoće da ga zovemo svojim ocem i da se djetinjski u njega uzdamo. Ne treba da ga se bojimo kao sluge, nego ga smijemo ljubiti kao njegova djeca.

Božja je ljubav svece često obuzimala kao vihor. Oni su spoznali da nitko ne može zadovoljiti njihovoga srca nego samo Bog. Stoga i nisu ništa tako silno željeli nego da Boga sve više i više ljube. A Bog je njima razotkrivao sve nova i nova bogatstva svoje ljubavi.

Promisli: 1. Kako nam je Bog pokazao svoju ljubav? 2. Kako treba da mi uzvratimo Božju ljubav? 3. Na što je Božja ljubav poticala svece?

26. Što veli sv. Ivan o Božjoj ljubavi?

»Bog je ljubav: tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu.«

Za moj život: Budući da Bog sve čini iz ljubavi, nastojat ću i ja da sve činim iz ljubavi.

Riječ Božja: »Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina, da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima vječni život« (Iv. 3, 16).

15. Beskonačno savršeni Bog

Nakon posljednje večere podiže Isus svoje oči prema nebu i pomoli se svome Ocu. Pri tome reče ove riječi: »Ovo je vječni život: spoznati tebe, jedino pravog Boga, i onoga koga si poslao, Isusa Krista« (Iv. 17, 1. 3).

†

Samo je jedan Bog. »Svi narodi treba da dođu do spoznanja da je Gospodin Bog i nitko drugi« (1. Kralj. 8, 60).

Bog je »živi Bog« (Jer. 10, 10). On je život i davalac svega života. Nama, svojoj djeci, daje on da učestvujemo u njegovom vlastitom božanskom životu.

Božji život beskonačno je bogatiji i viši od života stvorova. On ima um koji sve proniče i volju koja sve nosi i upravlja. No Bog nema tijela kao mi smrtni ljudi. Bog je duh. — Kad Sveto pismo govori o Božjim očima i rukama, misli tim na njegovo znanje i njegovu moć. Ono govori o Bogu u slikama.

Bog je ljepši i svetiji nego što mi to ikad možemo pomisliti i reći; sve je dobro u njemu. Mi stvorovi smo nesavršeni i ograničeni.

A Bog je bez ikakvih granica i bez i najmanje nesavršenosti. On je beskonačno savršen.

Bog nam je objavio i tajnu svog nutarnjeg života. Iz objave znamo da su u Bogu, koji je jedan, tri osobe: Otac, Sin i Duh Sveti. Bog živi u trima osobama u neizmjernom blaženstvu odvijeka dovijeka.

Promisli: 1. Zašto se Bog zove također i »živi Bog«? 2. Što misli Sveto pismo kad govori o Božjim očima i rukama? 3. Što je najdublja tajna Božja?

27. Zašto kažemo: Bog je beskonačno savršen?

Kažemo: Bog je beskonačno savršen, jer ima sva dobra svojstva bez granica.

28. Zašto nazivamo Boga duhom?

Boga nazivamo duhom jer ima um i volju a nema tijela.

Za moj život: Bog je neshvatljivo, blistavo otajstvo. Stoga o njemu smijem govoriti i misliti samo sa strahopočitanjem.
Riječ Božja: »Gospodin je pravi Bog, živi Bog i vječni kralj« (Jer. 10, 10). — »Bog je duh« (Iv. 4, 24). — »Kralju vjekova, besmrtnomu, nevidljivomu, jedinomu Bogu, čast i slava u vjekove vjekova. Amen« (1. Tim. 1, 17).

Zadaća: Popiši sva Božja svojstva koja poznaš!

Ljudski razum oko duha tvoga
Kao leptir oko svjetla leti;
Poginuti drzitošću može,
Al' pojmiti tebe — nikad, Bože!

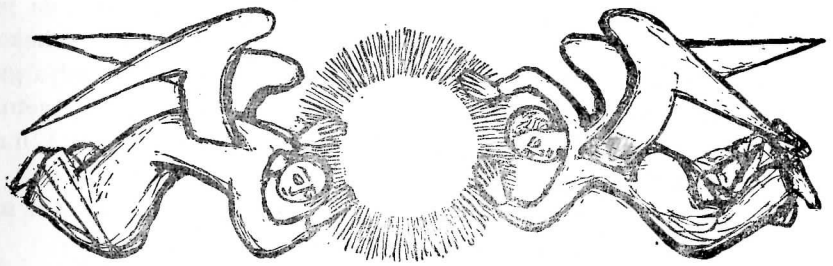

O STVARANJU SVIJETA, PRVOM GRIJEHU I OBEĆANOM OTKUPLJENJU

Da bi proveo u djelo svoje svete namisli, Bog je najprije stvorio svijet. Tim velikim Božjim činom počela je povijest svijeta i ljudi.

16. Bog je stvorio svijet

U početku stvorio je Bog nebo i zemlju. On je stvorio svjetlo i svod nebeski, kopno i more, zvijezde na nebu i sva stvorenja na zemlji. I vidje Bog sve što je bio učinio i gle — bijaše to veoma dobro (isp. 1. Mojs. 1).

†

Svijet nije oduvijek postojao; on je jednom započeo. No on nije nastao sam od sebe. On potječe od Boga: Bog je sazdao nebo i zemlju.

Kad je Bog stvarao svijet, nije za to trebao nikakve građe, nikakvog oruđa i nikakva pomoćnika. On ga je proizveo od ničega. »Jer on reče, i postade; on zapovjedi, i pokaza se« (Ps. 32, 9). Samom svojom svemogućom voljom priveo je on sve u bitak. Stoga kažemo: Bog je stvorio svijet.

Bogu nije trebalo da stvori svijet. I bez njega on je bio beskonačno bogat i sretan.

Bog je stvorio svijet da objavi svoju neizmjernu dobrotu i da je udijeli drugima. Neka čitav svemir odrazi njegovu krasotu i neka svi stvorovi prime od njegove dobrote. Razumni stvorovi smiju ga uz to i spoznati i ljubiti, slaviti ga i služiti mu i tim postati sretni i navijek blaženi. Bog je stvorio svijet na svoju slavu i na dobro stvorova.

Bog ljubi svijet koji je stvorio pa ne pušta da propadne. On se brine za njegov opstanak. Bog uzdržava svijet.

Bog neprestano djeluje u svijetu svojom svemoću, mudrošću i dobrotom. On upravlja tokom svijeta, sudbinom narodâ i životom pojedinog čovjeka. On stvorove svoje vodi sigurno do njihovog vječnog cilja. Bog upravlja svijetom.

Budući da je Bog sve stvorio, sve je njegovo vlasništvo. Sva bića i sve stvari postoje za njega i stoje pod njegovom božanskom zaštitom.

Promisli: 1. Što znači: Bog je »stvorio« svijet? 2. Zašto Bogu nije bilo potrebno da stvori svijet? 3. Zašto je Bog stvorio svijet? 4. Zašto Bog uzdržava svijet? 5. Kako Bog vlada svijetom? 6. Što slijedi za nas iz toga što je Bog sve stvorio?

29. Odakle potječe svijet?

Svijet potječe od Boga; on je stvorio nebo i zemlju.

30. Zašto je Bog stvorio svijet?

Bog je stvorio svijet na svoju slavu i na dobro stvorova.

Za moj život: Kad se radujem lijepom Božjem svijetu, neću zaboraviti da se zahvalim Bogu, jer ga je Bog stvorio.

Riječ Božja: »Pomoć je naša u imenu Gospodina, koji stvori nebo i zemlju« (Ps. 123, 8).

Prikaz stvaranja u Bibliji: Ovim prikazom hoće Bog da nas pouči u onom što je važno za naše spasenje: da je Bog stvorio sve stvari, da je stvorio čovjeka, da od Boga potječu zakoni koji važe u prirodi i u čovjekovu životu. Ove božanske istine izražene su u ovom prikazu stvaranja onako kako je to odgovaralo predodžbama ondašnjega doba.

Zadaće: 1. Moli pjesmu triju mladića u ognjenoj peći! 2. Moli psalam 103! 3. Koja se stvorena bića i stvari navode u ovim dvjema molitvama?

17. Bog je stvorio anđele

Prijesto svoj postavi Gospodin na nebu,
vlast njegova proteže se na sve.
Hvalite Gospodina, svi anđeli njegovi,
junaci puni snage, izvršitelji riječi njegove,
koji slušate silni glas njegov.
Slavite Gospodina, sve vojske njegove,
sluge njegove, vršitelji volje njegove (Ps. 102, 19—21).

†

Bog je stvorio i čisto duhovna, moćna bića, a n đ e l e. Anđeli imaju razum i slobodnu volju ali nemaju tijela. Stoga ih ne možemo vidjeti.

U svojoj ljubavi Bog je stvorio anđele da bi ga oni jednom gledali i navijeke s njime živjeli. Po vlastitim silama anđeli nisu bili za to sposobni. Bog im je radi toga dao da sudjeluju u njegovom vlastitom božanskom životu.

Prije nego što će anđeli smjeti gledati Boga, trebalo je da oni izdrže kušnju. Jedan dio anđela nije izdržao te kušnje, nego se pobunio protiv Boga. Za kaznu bili su bačeni u pakao. Oni se zovu z l i d u h o v i. Njihov vođa bio je đavao (hebrejski: Satan, tj. Protivnik). Zli duhovi mrze Boga i nas i nastoje da nam naškode na tijelu i duši.

Anđeli koji su ostali vjerni gledaju sada Boga, klanjaju mu se i slave ga u vječnom blaženstvu. Oni ljube Boga, služe mu i bore se za njegovo kraljevstvo. Oni nam javljaju volju Božju, čuvaju nam dušu i tijelo i mole za nas Boga.

Sveto pismo navodi razne zborove anđela, npr. kerubine i serafine. Kao vođu dobrih anđela u borbi protiv Sotone i zlih duhova častimo svetog Mihovila Arkanđela.

U svojoj ljubavi Bog je svakomu od nas postavio o bok anđela, svetog a n đ e l a č u v a r a. Anđeo čuvar nas ljubi, štiti u napasti i opasnosti, upućuje na dobro i vodi nas na našem putu u nebesku očinsku kuću.

P r o m i s l i: 1. Čemu je Bog stvorio anđele? 2. Čime ih je Bog obdario? 3. Što je Bog tražio od anđela prije nego će ga oni smjeti gledati? 4. Zašto je jedan dio anđela bio bačen u pakao? 5. Što čine anđeli koji su ostali vjerni?

31. Što su anđeli?

Anđeli su čisto duhovna bića, koja se klanjaju Bogu, ljube ga i vrše njegove naloge.

32. Što čine anđeli čuvari za nas?

Anđeli čuvari čuvaju nam dušu i tijelo, mole za nas i upućuju nas na dobro.

33. Što su zli duhovi?

Zli duhovi su otpali anđeli, koji mrze Boga i nastoje da nam upropaste tijelo i dušu.

Z a m o j ž i v o t: Ja ću svoga anđela čuvara ljubiti, pobožno ga svakoga dana zazivati, njegove opomene savjesno slušati i misliti na to da me on posvuda vidi.

R i j e č B o ž j a: »Anđelima je svojim zapovjedio za tebe, da te čuvaju na svim stazama tvojim. Nosit će te na rukama svojim, da se ne spotakne o kamen noga tvoja« (Ps. 90, 11—12). — Krist veli: »Pazite da ne prezrete ni jednog od ovih malenih, jer njihovi anđeli — kažem vam — na nebesima neprestano gledaju lice moga nebeskog Oca« (Mt. 18, 10). — »Isus je nazvao đavla ubojicom ljudi od početka«, »lašcem i ocem laži« (Iv. 8, 44), »knezom ovoga svijeta« (Iv. 14, 30).

I z ž i v o t a C r k v e: Crkva slavi 24. ožujka svetkovinu arkanđela G a b r i j e l a, 29. rujna svetkovinu arkanđela M i h o v i l a, 2. listopada svetkovinu a n đ e l a č u v a r a i 24. listopada svetkovinu arkanđela R a f a e l a.

Z a d a ć e: 1. Gdje se u Bibliji govori o anđelima; a) u Starom zavjetu, b) u Novom zavjetu? 2. Što znače krila s kojima, većinom, prikazuju anđele?

Anđele Božji, čuvaru moj,
Danas i uvijek uza me stoj!
Ruku mi pruži, vodi me ti,
Ti me od zala očuvaj svih!

18. Bog je stvorio ljude

Bog reče: »Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju.« I stvori Bog čovjeka na sliku svoju. On ga načini od zemlje i udahnu mu duh života. Tada stavi čovjeka u lijepi, plodni vrt da ga obrađuje i čuva. I reče mu Bog: »Sa svakoga drveta u vrtu smiješ jesti; samo sa drveta spoznanja dobra i zla ne jedi! Jer, čim bi jeo s njega, morao bi umrijeti« (isp. 1. Mojs. 1, 26—2, 15).

†

Bog je načinio čovjekovo tijelo od zemaljskih tvari. Dušu je stvorio od ničega; po njoj je dao tijelu ljudski život. Prvi ljudi bili su Adam i Eva. Od njih potječu svi ljudi, oni su praroditelji.

Čovjekova duša duhovno je biće. Ona ima razum i može spoznavati, ima volju i može se slobodno odlučiti. Budući da je duša duhovno biće, ona je besmrtna. Svojom duhovnom dušom sličan je čovjek Bogu, beskonačno savršenom duhu, i stoji visoko iznad svih stvorova zemlje.

Bog je i ljude u svojoj ljubavi stvorio da ga oni jednom gledaju i da zauvijek s njime žive. Bog im je radi toga dao da sudjeluju u njegovom vlastitom božanskom životu. Ovaj veliki nezasluženi dar zovemo životom milosti ili posvetnom milošću. Po ovom životu milosti bili su prvi ljudi djeca Božja i Bogu na poseban način slični.

Bog je dao prvim ljudima i druge divne darove. Oni su smjeli živjeti u raju. Tamo su živjeli u posebnoj blizini Božjoj. On im je rasvjetljivao um posebnim svjetlom i jačao volju posebnom snagom. Sve njihovo teženje i nastojanje bilo je upereno samo na dobro. Prvi ljudi bili su slobodni od sklonosti k zlu i živjeli su sretno u Božjoj prisutnosti. Rad za njih nije bio teret. Bili su bez bolova, bez bolesti i bez ikakvih drugih zala, a trebali su biti pošteđeni i od smrti. Sve ove darove nazivamo posebnim rajskim darovima.

Ove milosti, koje je Bog bio dao prvim ljudima, trebale su preći na sve ljude. Svi ljudi trebali su od Adama primiti skupa s tjelesnim životom i život milosti (posvetnu milost) i posebne rajske darove (milost određenu da se baštini).

Prvi ljudi trebali su kao i anđeli izdržati kušnju. Radi toga im je Bog dao jednu zapovijed. Ako bi je izvršili, zadržali bi posvetnu milost i sve rajske darove za sebe i za svoje potomstvo; ako bi je prezreli, izgubili bi ove milosti i Božje darove za sebe i za svoje potomstvo.

Promisli: 1. Što znači: »Bog je načinio čovjeka od zemlje«? 2. Čime je oživio Bog čovjekovo tijelo? 3. Koje sposobnosti ima čovjekova duša? 4. Zašto je duša besmrtna? 5. Komu je čovjek po svojoj duši sličan? 6. Čime su bili prvi ljudi na posebni način Bogu slični? 7. Koji su bili posebni rajski darovi? 8. Kako je iskušao Bog prve ljude? 9. Što bi se dogodilo, ako bi ljudi izdržali kušnju? 10. Što bi se dogodilo, ako ljudi ne bi izdržali kušnje?

34. Kako je Bog stvorio čovjeka?

»Bog načini čovjeka od zemlje i udahnu mu duh života.«

35. Koji je najdragocjeniji dar što ga je Bog dao prvim ljudima?

Najdragocjeniji dar što ga je Bog dao prvim ljudima bio je život milosti (posvetna milost).

36. Šta je trebalo da svi ljudi naslijede od Adama osim tjelesnog života?

Trebalo je da svi ljudi osim tjelesnog života naslijede od Adama život milosti (posvetnu milost) i posebne rajske darove.

Za moj život: Poštivat ću svakog čovjeka jer je on slika Božja.

Zadaće: 1. Čime se razlikuju čovjek i životinja? 2. Čime se razlikuju tijelo i duša? 3. Po čemu je duša slična Bogu? 4. Čime se razlikuje duša od Boga?

19. Prvi su ljudi sagriješili

Zmija reče ženi: »Je li doista kazao Bog: Ne smijete jesti ni s kojeg drveta u vrtu?« Žena odgovori zmiji: »Od plodova drveća u vrtu smijemo jesti, samo od plodova drveta što stoji usred vrta zapovjedio je Bog: Od toga ne smijete jesti, pa ni dotaknuti ga, inače morate umrijeti.« Zmija odvrati ženi: »Nikako nećete umrijeti. Dapače zna Bog da će vam se otvoriti oči čim budete jeli s njega, i da ćete postati kao Bog kad spoznate što je dobro i zlo.« Sada

istom vidje žena kako je plod drveta dobar za jelo i ugodan za pogled. I ona uze od njegova ploda i jede i dade mužu svojemu i on također jede. (isp. 1. Mojs. 3, 1—6).

†

U času napasti prvi su ljudi bili neposlušni Bogu a poslušali đavla i jeli od ploda; htjeli su biti kao Bog. Adam i Eva jasno su znali da krše svetu Božju zapovijed i učinili su to hotimično. Oni su teško zgriješili Bogu. Ovaj grijeh Adama i Eve nazivamo istočnim grijehom.

Ovim grijehom u raju prestali su prvi ljudi biti djecom Božjom; izgubili su posvetnu milost i nisu mogli više doći u nebo. To je bila najgora posljedica njihovoga grijeha.

Svojim grijehom izgubili su i sve posebne rajske darove. Nisu smjeli više živjeti u posebnoj blizini Božjoj i morali su napustiti raj. Njihov je razum potamnio, njihova volja oslabila; odsad su imali sklonost prema zlu. Uz to su morali mnogo trpjeti, mučnim radom privređivati svoj svagdanji kruh i konačno umrijeti. Grijehom prvih ljudi đavao je zadobio vlast nad njima.

Premda su prvi ljudi tako teško sagriješili, Bog im se ipak smilovao. Zbog budućeg Otkupitelja dao im je milost da spoznaju svoj

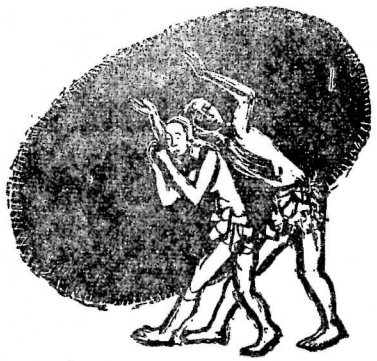

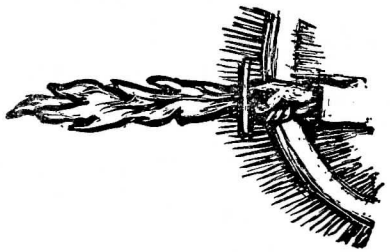

grijeh i da se za njega pokaju i on im je oprostio njihovu krivnju. No, teškoće zemaljskoga života morali su podnositi kao pokoru.

Promisli: 1. Zašto je istočni grijeh bio tako težak? 2. Koja je bila najgora posljedica istočnoga grijeha za prve ljude? 3. Što su izgubili prvi ljudi skupa sa životom milosti? 4. Kako se Bog smilovao prvim ljudima?

37. Koji su grijeh učinili prvi ljudi?

Prvi su ljudi htjeli biti jednaki Bogu i radi toga su jeli od zabranjenog voća.

38. Što su prvi ljudi izgubili istočnim grijehom?

Istočnim grijehom izgubili su prvi ljudi posvetnu milost i posebne rajske darove.

Za moj život: Adamov grijeh pokazuje mi da je smrtni grijeh najveća nesreća. Radije ću sve izgubiti nego učiniti jedan smrtni grijeh.

20. Posljedice istočnog grijeha za sve ljude

»Po jednom čovjeku došao je grijeh na svijet a po grijehu smrt. Tako je smrt prešla na sve ljude, jer su svi (po Adamu) sagriješili« (Rim. 5, 12). †

Budući da je Adam kao glava čitavog čovječanstva sagriješio, prelazi Adamov grijeh na sve njegove potomke (istočni grijeh). Zbog tog Adamovog grijeha rađamo se bez života milosti koji smo po namisli Božjoj trebali baštiniti od Adama. — Samo je Majka Božja posebnom Božjom milošću ostala bez istočnog grijeha.

I zle posljedice Adamovog grijeha prešle su na sve ljude. Odatle u nama sklonost prema grijehu, zla požuda. Ona se pokazuje u neurednom teženju za zemaljskim stvarima, npr. za užitkom, posjedom, čašću i ugledom. Uz to su ljudi sada podvrgnuti svakojakim mukama i patnjama i konačno moraju umrijeti. Istočnim grijehom zadobio je đavao vlast nad svijetom.

Da se Bog nije bio smilovao grešnim ljudima, nijedan čovjek ne bi mogao postići svog vječnog cilja, jer nitko ne može otkupiti samog sebe.

Promisli: 1. Zašto prelazi Adamov grijeh na sve ljude? 2. Protumači riječ »istočni grijeh«! 3. Tko je jedini ostao izuzet od istočnog grijeha?

4. Koje su posljedice istočnog grijeha?

39. Koja je zla nanio Adamov grijeh svim ljudima?

Svi ljudi baštine od Adama istočni grijeh i njegove zle posljedice.

40. U čemu se sastoji istočni grijeh?

Istočni grijeh sastoji se u tome da mi zbog Adamovog grijeha dolazimo na svijet bez života milosti, koji smo po namisli Božjoj trebali baštiniti od Adama.

Za moj život: Koliko li je zla donio taj jedan Adamov grijeh svim ljudima! Po tome mogu vidjeti koliko je zlo grijeh.

Riječ Božja: »Mišljenje srca čovječjega zlo je od njegove mladosti« (1. Mojs. 8, 21). — O zloj požudi veli sveti Ivan: »Ništa od onoga što je u svijetu — požuda tijela, požuda očiju, oholost zbog zemaljskih dobara — ne dolazi od Oca« (1. Iv. 2, 16).

Zle sklonosti: Razlikujemo uglavnom sedam zlih sklonosti: oholost, škrtost, bludnost, zavist, neumjerenost u jelu i piću, srditost, lijenost. One se također zovu glavni ili osnovni grijesi, jer iz njih proistječu mnogobrojni drugi grijesi.

Vjerski razgovor: Neki vele: »Nema istočnog grijeha. Nigdje ga ne opažamo.« Odgovaramo: »Ne opažamo, doduše, istočnog grijeha, ali opažamo njegove zle posljedice. Opažamo zle sklonosti u dubini svoje duše: naše srce ne prianja samo od sebe uz Boga; unatoč svih dobrih odluka mi uvijek iznova griješimo. Opažamo posljedice istočnog grijeha i na neredu u izvanjskom svijetu: unatoč svih nastojanja dobrih ljudi, uvijek iznova zavladaju nepravda, rat i druga zla. — Mnogi kažu: »Bog je nepravedan, jer dopušta da svi ljudi trpe zbog Adamovog grijeha.« Odgovaramo: »Bog je pravedan, jer on nikom ne duguje život milosti i posebne rajske darove. No Bog je i milostiv: ono što je Adam izgubio, svi ljudi mogu ponovno zadobiti po Kristu; a za patnje koje predano podnosimo daje nam Bog najljepšu nagradu.«

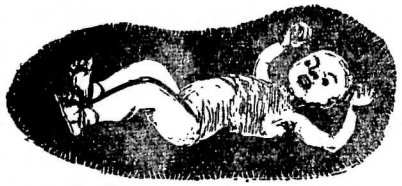

21. Bog je obećao otkupljenje

Nakon grijeha prvih ljudi rekao je Bog zmiji: »Neprijateljstvo ću staviti između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina; ona će ti satrti glavu, a ti ćeš vrebati na njezinu petu« (1. Mojs. 3, 15).

†

Nakon grijeha prvih ljudi obećao je Bog: Jednom će đavao biti pobijeđen. Od ljudskog roda izići će Spasitelj. Taj Spasitelj izbavit će ljude od grijeha i njegovih zlih posljedica.

Bog je kasnije prorekao preko patrijarha i proroka o otkupljenju: Spasitelj će se roditi u Betlehemu od djevice. On će biti silan prorok i činit će velika čudesa. On će biti svećenik, mnogo će trpjeti i umrijeti za ljude. Konačno će biti uzvišen za kralja i suca svih naroda. — U starom zavjetu pomazali bi svećenike i kraljeve uljem pa su se zato zvali »pomazanici«. Budući da je obećani Spasitelj trebao biti ujedno svećenik i kralj, zvali su ga »Pomazanikom« (hebrejski: Mesija, grčki: Krist).

Posljednji Božji glasnik u starom zavjetu bio je Ivan Krstitelj. On je bio Spasiteljev preteča.

Mnogo onog što je Bog u starom zavjetu obećao ispunilo se na Kristu. Mnogo se stalno ispunja na njegovoj Crkvi. Na sudnji dan bit će ispunjeno sve što je Bog obećao.

Promisli: 1. Što je Bog obećao odmah nakon grijeha prvih ljudi? 2. Preko koga je Bog prorekao pobliže o budućem spasenju? 3. Što je Bog dao da se navijesti o Spasitelju? 4. Što znači riječ »Mesija«? 5. Zašto su budućega Spasitelja zvali Mesijom? 6. Koju je zadaću imao Ivan Krstitelj? 7. Kako su se ispunila božanska obećanja?

41. Kojim je riječima Bog obećao prvim ljudima otkupljenje?

Bog je rekao zmiji: »Neprijateljstvo ću staviti između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina; ona će ti satrti glavu, a ti ćeš vrebati na njezinu petu.«

Za moj život: Bog nije zauvijek odbacio ljude kao grešne anđele, nego im se dobrostivo smilovao. Ja ću se za to njemu zahvaljivati.

Riječ Božja: 1. Proroštva o budućem spasenju: Nebo se veseli, zemlja se raduje, jer on dolazi da vlada nad zemljom. Vladat će Gospodin vasionom svijetu po pravdi i narodima u vjernosti svojoj« (isp. Ps. 95, 11—13). — »Evo, dolazi vrijeme, govori Gospodin, kad ću učiniti nov zavjet s kućom Izraelovom. Ja ću biti Bog njihov a oni će biti narod moj« (Jer. 31, 31. 33). — »Toga se spominjući obratit će se Gospodinu svi krajevi zemaljski; klanjajući se bacit će se pred njegovim licem sva plemena narodâ. Jer je Gospodinovo kraljevstvo, on je vladalac narodima« (Ps. 21, 28—29).

2. Proroštva o Spasitelju: »Neće odstupiti žezlo od Jude dok ne dođe onaj kome pripada i komu će se pokoravati svi narodi« (1. Mojs. 49, 10). — »Izaći će mladica iz podanka Jesejeva, izdanak će proizaći iz korijena njegova« (Iz. 11, 1). — »Eto, djevica će začeti i roditi sina i nadjenuti mu ime Emanuel (tj. Bog s nama)« (Iz. 7, 14; Mt. 2, 6). — »Jer nam se rodi dijete, sin nam se dade. Vlast počiva na plećima njegovim. ‚Čudo od savjetnika' glasi ime njegovo, ‚Jaki Bog', ‚Otac vječni', ‚Knez mira'« (Iz. 9. 6). — »Duh svemogućega Gospodina počiva na meni. Jer me je pomazao Gospodin, poslao me da donesem poniznim veselu vijest. On me je poslao da iscijelim slomljena srca, da navijestim zarobljenima slobodu, vezanima otkupljenje, da oglasim godinu milosti Gospodnje i dan osvete Boga našega« (Iz. 61, 1—2; Lk. 4, 18—19). — »Bog će sam doći da vas otkupi. Tada će se otvoriti oči slijepima i uši gluhima. Kao jelen skakat će tada hrom čovjek. Jezik će nijemoga klicati« (Iz. 35, 4—6; Mt. 11, 5). — »Ti si svećenik dovijeka po redu

Melkisedekovu« (Ps. 109, 4; Hebr. 5, 6). »Bit će kao janje što se vodi na zaklanje, kao ovca, nijema pred onima koji je strigu« (Iz. 53, 7; Dj. ap. 8, 32). — »Dijele među se haljine moje i za odjeću moju bacaju ždrijeb« (Ps. 21, 19; Iv. 19, 24). — »Jer ti ne predaješ duše moje podzemnom svijetu; ne daš da pobožnik tvoj gleda truhlost« (Ps. 15, 10; Dj. ap. 2, 27). — »Dok sam još imao noćna viđenja, dođe najednom jedan koji je izgledao kao sin čovječji na oblacima nebeskim. Kad je bio došao do starovječnoga, dovedoše ga pred njega. I dade se njemu vlast, čast i kraljevstvo. Njemu moraju služiti svi narodi, plemena i jezici. Vlast njegova trajat će vječno i neće nikada proći. Nikada se neće oboriti kraljevstvo njegovo« (Dan. 7, 13—14; Mt. 26, 64).

Zadaće: 1. Što vele proroci: a) o dolasku Spasitelja, b) o njegovoj zadaći i djelovanju, c) o njegovoj muci, d) o njegovom kraljevstvu? 2. Koja su se obećanja već ispunila? 3. Zašto još svake godine slavimo došašće (advent), iako je Spasitelj već došao?

O NAŠEM GOSPODINU ISUSU KRISTU

»I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega« (2. članak vjere).

Onih dana kad je Ivan krštavao na Jordanu pojavi se obećani Spasitelj: Isus Krist, jedinorođeni Sin Božji, naš Gospodin. U njega moramo vjerovati da bismo unišli u kraljevstvo Božje.

22. Isus Krist je naviještao kraljevstvo Božje

Nakon krštenja u Jordanu ode Isus u pustinju; tamo je postio i molio se četrdeset dana. Zatim krene u Galileju i stade naviještati: »Ispunilo se vrijeme, blizu je kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte u Veselu vijest!« (Isp. Mk. 1, 12—15).

†

Isus je prolazio kao glasnik svog nebeskog Oca čitavom zemljom i naviještao veselu vijest: Kraljevstvo je Božje blizu. Proroci su bili obećali kraljevstvo Božje, pobožni ljudi čeznuli su za njim, pismoznanci i farizeji govorili su o njemu, a Isus je naviještao: vrijeme je nastupilo; kraljevstvo Božje dolazi.

Isus je pokazao velikim čudesima da je Božje kraljevstvo blizu. On je ozdravljao bolesnike, izgonio zle duhove, uskrisivao

mrtve i na čudesan način nahranio mnoštvo naroda u pustinji. On je rekao: »Ako ja uz pomoć Duha Božjega izgonim zle duhove, znači da je došlo k vama kraljevstvo Božje« (Mt. 12, 28). A ljudi su uskliknuli: »Bog je pohodio svoj narod« (Lk. 7, 16).

Svojim riječima i svojim velikim čudesima objavio se Isus ujedno i kao od Boga obećani Mesija. Kad je Ivan Krstitelj preko svojih učenika upitao: »Jesi li ti onaj koji ima doći ili da drugoga čekamo?«, odgovorio je Isus: »Idite i javite Ivanu što čujete i vidite: slijepi ponovo gledaju, hromi hodaju, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se propovijeda Vesela vijest. Blago onomu tko se zbog mene ne pokoleba!« (Mt. 11, 3—6)

Promisli: 1. Od koga je Isus dobio nalog da naviješta Veselu vijest o kraljevstvu Božjem? 2. Čime se razlikovala njegova propovijed od propovijedi proroka? 3. Čime je Isus pokazao da je kraljevstvo Božje blizu? 4. Što su ljudi mogli spoznati o samome Isusu iz njegovih riječi i čudesa?

42. Što je Isus navijestio nakon krštenja na Jordanu?

Nakon krštenja na Jordanu Isus je navijestio: »Ispunilo se vrijeme, blizu je kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte u Veselu vijest!«

Za moj život: Nastojat ću pomoći da i drugi saznaju za Isusovu veselu vijest i da po njoj žive.

Riječ Božja: Isus veli: »Najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, pa će vam se sve ovo nadodati« (Mt. 6, 33). — »Djela koja činim u ime svog Oca svjedoče za me« (Iv. 10, 25).

Zadaće: 1. Koja Isusova čudesa nalaziš u školskoj bibliji? 2. Što ti možeš učiniti da bi i drugi upoznali Isusovu Veselu vijest?

23. Isus Krist je učio ljude

Kad je Isus vidio mnoštvo naroda, uspeo se na goru i sjeo. Njegovi učenici pristupiše mu a on otvori usta i poče ih učiti. Kad je Isus dovršio svoj govor, mnoštvo je naroda bilo zaneseno njegovim učenjem, jer ih je učio kao onaj koji ima vlast, a ne kao njihovi književnici (isp. Mt. 5, 12; 7, 28—29).

†

Isus je posvuda naučavao: u hramu i u sinagogama, po gradovima i selima, po brdima, u pustinji i na obalama Genezaretskog jezera.

Isus je naučavao s potpunom sigurnošću. Njemu nije trebalo nikoga pitati. On je poznavao Oca i znao je put k njemu, jer je bio došao od Oca.

Isus je poznavao ljude i za svakoga nalazio pravu riječ. Puku je propovijedao ponajviše u prispodobama; svoje je učenike uvodio dublje u svoju nauku; bolesnicima i grešnicima govorio je dobrostivo a strogo korio neiskrenost farizeja.

Isus Krist je učitelj svih naroda i svih vremena. On naučava ljude preko svoje Crkve i rasvjetljuje ih Duhom Svetim. Njegova riječ zauvijek važi. On je rekao: »Nebo i zemlja će proći, ali riječi moje sigurno neće proći« (Mt. 24, 35).

Promisli: 1. Gdje je Isus naučavao? 2. Zašto je Isus mogao naučavati s potpunom sigurnošću? 3. Kako se pokazalo da je Isus našao pravu riječ za svakog čovjeka? 4. Preko koga govori Isus nama?

43. Što veli Isus o svojoj nauci?

Isus veli: »Nebo i zemlja će proći, ali riječi moje sigurno neće proći.«

Za moj život: Kad se bude čitalo evanđelje, ustat ću i paziti: Isus govori meni!

Riječ Božja: »Imate samo jednog učitelja, Krista« (Mt. 23, 10). — »Svatko tko sluša ove moje riječi i izvršava ih, može se usporediti s mudrim čovjekom, koji svoju kuću sagradi na litici. Naprotiv, svatko tko sluša ove moje riječi a ne izvršava ih, može se usporediti s ludim čovjekom, koji svoju kuću sagradi na pijesku« (Mt. 7, 24. 26).

Zadaće: 1. Navedi istine koje nas je Isus naučio! 2. Navedi mjesta na kojima je Isus naučavao! 3. Navedi ljude kojima je Isus pojedinačno govorio!

24. Isus Krist je živio potpuno za svoga Oca

Jednog dana Isus, umoran od puta, sjedne uz Jakovljev zdenac, blizu grada Sihara u Samariji. Njegovi učenici bijahu otišli u grad da kupe jelo. Uto dođe neka Samarijanka i Isus počne govoriti s njom o budućem spasenju. Kad se učenici povratiše, rekoše: »Učitelju, jedi!« Tada reče Isus: »Moja je hrana vršiti volju onoga koji me je poslao i dovršiti njegovo djelo« (isp. Iv. 4, 5—34).

†

Isus je uvijek mislio na Oca. Kad je promatrao ptice nebeske ili ljiljane poljske, dok je bio među narodom, s učenicima ili grešnicima: uvijek je imao Oca pred očima.

Isus je svoga nebeskog Oca nada sve ljubio. Njegovo je srce neprestano gorjelo ljubavlju prema njemu; nijedno ljudsko srce nije nikad toliko ljubilo Oca na nebu.

Ljubav je Isusa slila da se moli Ocu. Često bi ostavio ljude da bi razgovarao u tišini sa svojim Ocem; katkada je proveo čitavu noć u molitvi. U njegovom srcu neprestano je gorio plamen molitve.

Isusova ljubav prema njegovom Ocu pokazala se prije svega tim što je vršio Očevu volju. On je poslušno činio ono što mu je Otac naložio; predano je primao ono što mu je Otac slao. Neumorno je djelovao za čast svoga Oca. Na njemu se ispunila riječ: »Revnost me za tvoju kuću izjeda« (isp. Iv. 2, 17).

Isus je bio uvijek poslušan Ocu. Đavao nije mogao zavesti Isusa, iako je upotrijebio svu svoju moć. Isus je bio posve bez grijeha. On je najsvetiji od svih ljudi.

Promisli: Po čemu vidimo da je Isus živio posve za Oca?

44. Što veli Isus o svojoj poslušnosti Očevoj volji?

Isus veli: »Moja je hrana vršiti volju onoga koji me je poslao.«

Za moj život: Isus je moj učitelj. I ja ću po njegovom uzoru ljubiti Oca na nebu, rado s njime govoriti i veselo činiti njegovu volju.

Zadaće: 1. Na kojim mjestima govori Sveto pismo da se Isus molio? 2. Napiši kratke Isusove molitve koje su zapisane u evanđelju!

25. Isus Krist je bio samilostan prema ljudima

Kad je Isus prolazio kroz Jerihon, ugleda na putu cariničkog starješinu Zakeja kako sjedi na smokvi. Tada mu dovikne: »Zakeju, siđi brzo, jer mi se danas treba u tvojoj kući zadržati.« Zakej siđe brzo te ga veselo primi u goste. Tada počeše ljudi mrmljati i govoriti: »Svratio se na odmor u kuću jednog grešnika!« A Isus reče: »Sin je čovječji došao da traži i spasi što je propalo« (isp. Lk. 19, 1—10).

†

Budući da je srdačno ljubio ljude, Isus je bio samilostan prema njima. On je rekao: »Žao mi je naroda« (Mt. 15, 32). On nije mislio na sebe, nego na one koje mu je Otac povjerio. Isus je rekao: »Sin Čovječji nije došao da mu služe, nego da on služi« (Mk. 10, 45).

Veliku ljubav i veliko smilovanje imao je Isus prema prezrenima i nevoljnima. On je pripuštao k sebi djecu, ozdravljao bolesnike, hranio gladne i naviještao siromasima Veselu vijest. Rekao je: »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti« (Mt. 11, 28).

S posebnom ljubavlju brinuo se Isus za grešnike. Išao je za njima kao pastir za izgubljenom ovcom, opominjao ih da se obrate i opraštao im grijehe. I onda kad im se prijetio strašnim sudom, činio je to iz ljubavi. Plakao je nad tvrdokornim Jeruzalemom. Iz ljubavi je i svoj život dao.

Promisli: 1. Kako se pokazala Isusova ljubav prema ljudima? 2. Kako se Isus zauzeo za neznatne i nevoljne ljude? 3. Kako se pokazala Isusova ljubav prema grešnicima?

45. Kojim riječima poziva Isus k sebi sve ljude?

Isus veli: »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti.«

Za moj život: Slijedit ću riječ svetog Pavla: »Zato pripuštajte jedni druge u svoje društvo, kao što je i Krist vas pripustio na slavu Božju« (Rimlj. 15, 7).

Riječ Božja: Isus je rekao: »Ne dođoh da sudim svijetu, nego da spasim svijet« (Iv. 12, 47). — »Prolazio je čineći dobro« (Dj. ap. 10, 38). — Nakon pranja nogu rekao je Isus: »Dao sam vam primjer da i vi činite, kako ja učinih vama« (Iv. 13, 15).

Iz života Crkve: Crkva štuje presveto srce Isusovo. Ona promatra Isusovu ljubav prema Ocu i prema nama ljudima i poziva nas na pokoru za grijehe. U petak nakon druge nedjelje iza Duhova slavi ona svetkovinu presvetoga srca Isusova. Osim toga časti ona presveto srce Isusovo svakog prvog petka u mjesecu (petak srca Isusova).

Zadaće: 1. Promisli kojim ljudima i ti možeš pomoći! 2. Kako im možeš pomoći?

26. Isus Krist je Božji Sin i pravi Bog

Na svetkovinu posvećenja hrama u Jeruzalemu rekao je Isus: »Ja i Otac smo jedno.« Tada prihvate Židovi kamenje da ga kamenuju. Prigovorili su mu da huli Boga: »Što se praviš Bogom, iako si samo čovjek!« Isus odvrati: »Kako mi možete kazati — huliš, jer rekoh »Sin sam Božji!«? Vjerujte mojim djelima, da spoznate da je Otac u meni i ja u Ocu« (isp. Iv. 10, 22—38).

†

Nebeski Otac je objavio da je Isus Božji Sin. Kod krštenja u Jordanu zaorio se njegov glas s neba: »Ovo je moj ljubljeni Sin, u kojem uživam« (Mt. 3, 17). Iste riječi rekao je Otac kod Isusova preobraženja na gori.

Sam Isus je rekao da je on Božji Sin. On se nazivao »Sinom« (Mt. 11, 27); rekao je: »Ja i Otac smo jedno« (Iv. 10, 30). On je jedinorođeni Sin (tj. jedinac) Božji. — Jednom upita Isus apostole: »Za koga me vi držite?« Petar izjavi: »Ti si Krist, Sin Boga živoga«; Isus potvrdi ovu ispovijest riječima: »Blago tebi, Šimune sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego moj nebeski Otac« (isp. Mt. 16, 15—17). — Veliki svećenik reče Isusu: »Zaklinjem te živim Bogom da nam rekneš jesi li ti Krist, Sin Božji?« Isus odvrati: Da, jesam« (Mt. 26, 63—64). — Isus je potkrijepio svoje riječi svojim čudesima i svojim svetim životom i za njih otišao u smrt.

I apostoli su svjedočili da je Isus Božji Sin i za to svjedočanstvo dali svoj život. Pavao piše: »Bog nije poštedio vlastitog

Sina, već ga je predao za sve nas« (Rimlj. 8, 32). Ivan kaže: »U tome se očitovala ljubav Božja prema nama što je Bog poslao na svijet svoga jedinorođenog Sina, da živimo po njemu« (1. Iv. 4, 9).

Budući da je Isus jedinorođeni Sin Božji, on je kao i Otac pravi Bog. Toma je izrazio svoje uvjerenje: »Gospodin moj i Bog moj« (Iv. 20, 28). Ivan je napisao: »On je istiniti Bog« (1. Iv. 5, 20). Pavao je nazvao Isusa »Bog slavljen zauvijek« (Rimlj. 9, 5). Isus je s Ocem jedno božansko biće; on je »Bog od Boga, svjetlo od svjetla, pravi Bog od pravog Boga, ... istobitan s Ocem« (Vjerovanje iz sv. mise). On u svemu djeluje skupa s Ocem. Njemu se na isti način klanjamo i slavimo ga kao i Oca.

Od apostolskih dana čitava je Crkva naučavala i priznavala da je Isus Krist Božji Sin i pravi Bog. Ona je branila ovu vjeru protiv krivovjernika i nevjernika. Nju su nebrojeni mučenici zapečatili svojom krvlju. Pape i biskupi, svećenici i vjernici, učeni i neuki, naši oci i praoci: svi su oni živjeli i umrli u ovoj vjeri.

Promisli: 1. U kojim je zgodama posvjedočio nebeski Otac da je Isus njegov Sin? 2. Kojim je riječima Isus rekao da je on Božji Sin? 3. Što je izjavio Petar na Isusovo pitanje: »Za koga me vi držite?« 4. Što je odgovorio Isus velikom svećeniku? 5. Čime je Isus potkrijepio svoje riječi? 6. Kojim su riječima apostoli posvjedočili da je Isus Božji Sin i pravi Bog? 7. U čemu je Isus jednak Ocu?

46. Tko nam svjedoči da je Isus Krist Božji Sin i pravi Bog?

Da je Isus Krist Božji Sin i pravi Bog svjedoče nam

1. nebeski Otac,

2. sam Isus Krist,

3. apostoli i čitava sveta Crkva.

Za moj život: Čvrsto ću vjerovati i bez straha pred ljudima ispovijedati: »Isus Krist je Božji Sin.«

Riječ Božja: Isus je rekao: »Tko vjeruje u Sina Božjega, tomu se ne sudi; a tko ne vjeruje već je osuđen, jer nije vjerovao u jedinorođenoga Sina Božjega« (Iv. 3, 18).

O UTJELOVLJENJU, MUCI I SLAVI SPASITELJEVOJ

Da bismo pobliže upoznali svoga Spasitelja i djelo otkupljenja, promotrit ćemo sada njegovo utjelovljenje i njegovu muku, njegovo uskrsnuće, njegovo uzačašće na nebo i njegov ponovni dolazak na koncu svijeta. Pri tome ćemo vidjeti kako silno nas je on ljubio, koliko je za nas morao prepatiti i kako divno ga je zato njegov Otac proslavio.

27. Božji Sin postao je čovjekom

»Koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice.«
(3. članak vjere)

Bog je poslao anđela Gabrijela u galilejski grad imenom Nazaret k jednoj djevici. Ime te djevice bilo je Marija. Anđeo joj reče: »Ti ćeš začeti i roditi Sina i nadjeni mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Previšnjega« (Lk. 1, 26—38).

†

Božji Sin živi odvijeka s Ocem i Duhom Svetim u božanskoj slavi i u beskrajnoj ljubavi. Stoga je Isus rekao: »Zaista, zaista, kažem vam, prije nego se Abraham pojavi ja jesam« (Iv. 8, 58).

Božji Sin odvijeka proizlazi od Oca. Stoga mi kažemo u vjerovanju svete mise: »Rođenog od Oca prije svih vjekova.« On proizlazi od Oca slično kao što proizlazi misao i riječ iz čovjekovog duha; stoga se Božji Sin zove također »Riječ«.

Kad se navršilo vrijeme, donio je anđeo Gospodnji Mariji vijest i Duh Sveti sišao je na nju. Tada je Božji Sin uzeo tijelo od Marije i postao čovjekom. Na tu neshvatljivu tajnu mislimo kad

govorimo riječi: »I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama« (Iv. 1, 14).

Božji Sin je postao pravi čovjek od krvi i mesa, od tijela i duše. Osjećao je kao i mi glad i žeđu, radost i tugu, bol i smrtnu tjeskobu. On je u svemu postao jednak nama osim grijeha (isp. Hebr. 4, 15). I nakon svoga uzvišenja on je ostao čovjek i ostat će čovjek dovijeka.

Isus je ujedno i Bog i čovjek. On je Bog odvijeka, a čovjekom je postao u vremenu. On ima božansku i ljudsku narav; on je Bogočovjek.

Božji Sin je postao čovjekom da bi proveo u djelo namisao svoga Oca: da navijesti Veselu vijest o Božjem kraljevstvu i da nam svojom riječju i primjerom pokaže put k Ocu; da nas otkupi od grijehâ i ponovno učini Božjom djecom.

Promisli: 1. Gdje živi Božji Sin odvijeka? 2. Što mislimo pod riječima »rođenog od Oca prije svih vjekova«? 3. Zašto se Božji Sin zove također »Riječ«? 4. U čemu se pokazalo da je Božji Sin postao pravi čovjek?

47. Tko je Isus Krist?

Isus Krist je jedinorođeni Božji Sin koji je za nas postao čovjekom.

48. Radi čega je Božji Sin postao čovjekom?

Božji Sin je postao čovjekom

1. da nam navijesti Božje kraljevstvo i pokaže put k Ocu,

2. da nas otkupi od grijehâ i ponovno učini Božjom djecom.

Za moj život: Triput na dan zvone zvona na »Anđeo Gospodnji«. Mislit ću tada na to da je Božji Sin za me postao čovjekom i pobožno ću moliti »anđeo Gospodnji«.

Iz života Crkve: 25. ožujka slavi Crkva svetkovinu Blagovijest (navještenje Marijino). 25. prosinca slavi ona svetkovinu Isusova rođenja (Božić).
Slova IHS su kratica imena »Isus« u grčkom pismu. Slova XP su početna slova riječi »Krist« u grčkom pismu. Većinom ih nalazimo spojena u jedan znak ili

Zadaće: 1. Kako glasi »anđeo Gospodnji«? 2. Koje božićne pjesme poznaješ? 3. Kojim riječima spominje se tajna utjelovljenja u adventskim i božićnim pjesmama? 4. Sakupljaj slike navještenja i Isusova rođenja! 5. Kako treba da se mi kao kršćani pripravimo na svetkovinu Božića? 6. Kako treba da proslavimo Badnju večer? 7. Što znači božićno drvce s upaljenim svijećama? 8. Kakav je smisao običaja da se o Božiću darivamo? 9. Napravi božićne jaslice!

28. Majka Spasiteljeva je preblažena Djevica Marija

Kad se Isus rodio, došli su s Istoka mudraci u Betlehem. Ušli su u kuću, vidjeli Dijete s Marijom, njegovom majkom, pali ničice i poklonili mu se (isp. Mt. 2, 1—11).

†

Spasiteljeva majka je preblažena Djevica Marija. Nju je Bog odvijeka izabrao da postane majka njegova Sina. Budući da je njezin sin pravi Bog, ona je Majka Božja. Ovom čašću uzvisio je Bog Mariju nad sve anđele i ljude.

I kao majka Marija je ostala djevicom. Sveti Josip nije bio tjelesni otac nego hranitelj i skrbnik Isusov. Njega je anđeo u snu poučio da je Marija postala po Duhu Svetom Spasiteljeva majka.

Budući da je Marija bila izabrana da postane majkom Božjeg Sina, trebalo je da ona nijedan čas svog života ne bude pod vlašću grijeha. Stoga je Bog nju očuvao od istočnog grijeha i već u prvom trenutku njezina života obdario posvetnom milosti. Ona je bila bez ljage i grijeha i puna milosti kad ju je njezina majka začela. Stoga zovemo Mariju bez grijeha začetom. I ovu veliku milost zaslužio je Isus svojom smrću na križu.

Bog je Mariju tako bogato obdario milostima da je ona uvijek vršila Božju volju. Tako se ona očuvala i od svih osobnih grijeha. Marija je najčistija i najsvetija od svih žena.

Promisli: 1. Tko je sveti Josip? 2. Zašto zovemo Mariju bez grijeha začetom? 3. Zašto je Bog očuvao Mariju od istočnog grijeha? 4. Zašto je Marija najčistija i najsvetija od svih žena?

49. Kojim je odlikama Marija odlikovana?

Marija je

1. očuvana od istočnog grijeha i od osobnih grijeha,

2. Majka Božja a ujedno najčistija djevica.

50. Zašto nazivamo Mariju Majkom Božjom?

Mariju zovemo Majkom Božjom zato što je njezin Sin pravi Bog.

Za moj život: Nijedan dan neka ti ne prođe bez »Zdravo Marijo«!

Iz života Crkve: Crkva slavi 8. prosinca svetkovinu Bezgrešnog začeća Marijina. Toga dana 1854. godine proglasio je papa Pio IX ovu odliku Majke Božje za nauk vjere.

Budući da je sv. Josip na zemlji štitio Dijete Isusa i njegovu majku, časti ga Crkva kao svog zaštitnika. Ona slavi 19. ožujka svetkovinu svetoga Josipa, zaručnika Blažene Djevice i zaštitnika čitave Crkve, a 1. svibnja svetkovinu svetog Josipa Radnika.

U nedjelju iza Bogojavljenja je svetkovina svete Obitelji.

Zadaće: 1. Navedi pet otajstava radosne krunice! 2. Potraži u 21. članku ove knjige proroštva o Spasiteljevoj majci!

Zdravo, sveta Rodiljo,
Majko Kralja vječitoga,
Komu ruka ima vlast
Iznad svijeta čitavoga.

IZ MISE U ČAST BL. DJ. MARIJE

29. Vođe izabranog naroda odbacili su Božjega Sina

Kad je Isus pred Velikim vijećem svečano izjavio da je on Božji Sin i da će jednom ponovno doći na nebeskim oblacima, razderao je veliki svećenik svoje haljine i rekao: »Čemu nam više trebaju svjedoci? Čuli ste hulu. Što vam se čini?« Oni odgovoriše: »Zaslužio je smrt!«. Tada su mu pljuvali u lice i udarali ga pesnicama (isp. Mt. 26, 63—67).

†

Izabrani je narod slušao Isusove riječi i gledao njegova čudesa i njegov sveti život. Unatoč tome mnogi nisu primili Isusove poruke. Poglavice su pobunile narod protiv njega i osudili Božjega Sina na smrt. Mnogi su ga od njegovih učenika napustili, a Juda, jedan od dvanaestorice, izdao. Sveti Ivan kaže: »Dođe k svojima, a njegovi ga ne primiše« (Iv. 1, 11).

Na ove grijehe zaveo je ljude đavao. Vidio je da se približava svršetak njegove vlasti ako ljudi uzvjeruju i pođu za Isusom. Stoga je upotrijebio svu svoju moć da ljudi odbace Veselu vijest i ubiju Isusa.

Strahovita, mračna tajna je to što su ljudi odbacili Božjeg Sina. Tim činom postala je očita sva grešnost i sva slabost čovjekovog srca. Ovdje vidimo kakvo je zlo proizveo grijeh u ljudima.

Promisli: 1. Objasni izreku: »Dođe k svojima, a njegovi ga ne primiše«! 2. Kako su se ponijeli apostoli prema Isusu u noći prije njegove muke? 3. Zašto je đavao sve učinio da bi ljude zaveo, da odbace Isusovu poruku i da ga ubiju? 4. Što razabiremo iz činjenice da su ljudi odbacili Božjeg Sina?

51. Kojim riječima kaže sveti Ivan da su ljudi odbacili Božjeg Sina?

Sveti Ivan kaže: »Dođe k svojima, a njegovi ga ne primiše.«

Za moj život: Neću olako uzimati svoje grijehe, jer su i oni pridonijeli Isusovoj muci.

Riječ Božja: Isus se potužio na tvrdokorni grad Jeruzalem: »Jeruzaleme, Jeruzaleme, što ubijaš proroke i kamenuješ one koji su ti poslani; koliko puta htjedoh skupiti tvoju djecu kao što kvočka skuplja svoje piliće pod krila ... ali vi ne htjedoste!« (Mt. 23, 37). — Pavao veli o grešnicima: »Koliko je do njih — oni razapinju Sina Božjega i izlažu ga javnom ruglu« (Hebr. 6, 6).

Iz života Crkve: Na Veliki petak pjeva Crkva Spasiteljeve tužaljke nad nezahvalnošću njegova naroda i cijeloga čovječanstva. One počinju: »Puče moj, što učinih tebi, ili u čem ožalostih tebe? Odgovori meni! Ja tebe izvedoh iz zemlje Egipta, a ti pripravi križ Spasitelju svomu.«

Zadaće: Kako se očitovala grešnost i slabost ljudi tokom Isusove muke: a) kod vođa naroda, b) kod naroda, c) kod Poncija Pilata, d) kod Jude, e) kod Petra, f) kod ostalih apostola?

30. Isus Krist je dragovoljno pošao u smrt na križu

»Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan« (4. članak vjere).

Nakon što su Isusa osudili na smrt, odveli su ga da ga razapnu. Isus je sam nosio križ i izišao na mjesto po imenu Lubanja, a hebrejski Golgota. Tamo su ga razapeli. A Isus je rekao: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine.« Oko devetog sata reče Isus: »Svršeno je.« Zatim poviknu jakim glasom: »Oče, u tvoje ruke predajem svoj duh!« Zatim nakloni glavu i predade duh.

†

Isus je znao da će ga njegovi neprijatelji osuditi i razapeti; no on je također znao da po Očevoj volji treba da prihvati muku i smrt, da bi otkupio ljude. Isus je dragovoljno pošao u smrt na križu; rekao je: »Nitko mi ne može uzeti života, nego ga ja sam od sebe dajem. Imam vlast dati ga, imam vlast opet ga uzeti« (Iv. 10, 18).

Isus je vršio Očevu volju do smrti. I njegovo je srce, istina, ustuknulo pred gorkom mukom i smrću. Ali je Isus bio »poslušan do smrti — do smrti na križu« (Fil. 2, 8). Rekao je: »Neka svijet upozna da ja ljubim Oca i da radim kako mi je zapovjedio Otac!« (Iv. 14, 31).

I nas ljude ljubio je Isus do kraja. »Kad je bio vrijeđan, nije vrijeđao, kad je bio mučen, nije prijetio« (1. Petr. 2, 23). Molio je na križu čak i za svoje neprijatelje. Isus je dao svoj život iz ljubavi prema nama grešnim ljudima.

Promisli: 1. Što je Isus znao o svršetku svog zemaljskog života? 2. Zašto je i Isusu bilo teško izvršiti Očevu volju? 3. Za koga je Isus dao svoj život?

52. Kakvim je srcem Isus žrtvovao svoj život?

Isus je žrtvovao svoj život iz poslušnosti prema nebeskom Ocu i iz ljubavi prema nama grešnim ljudima.

Za moj život: Promatrat ću Spasitelja u njegovoj muci s iskrenim saučešćem. Molit ću ga da mi pomogne da i ja uvijek vršim Očevu volju.

Riječ Božja: Na Maslinskoj gori: »Oče! Ako hoćeš, otkloni ovaj kalež od mene! Ali neka ne bude moja nego tvoja volja!« (Lk. 22, 42). — »Nitko nema veće ljubavi od one kojom se daje vlastiti život za svoje prijatelje« (Iv. 15, 13).

Iz života Crkve: Isusove muke i smrti posebno se sjećamo u Velikoj sedmici a prije svega na Veliki petak. I obični peci tokom godine posvećeni su uspomeni Isusove muke. Stoga se petkom uzdržavamo od mesnih jela. Na mnogim mjestima zvoni se četvrtkom navečer na spomen Isusove samrtne borbe, a petkom na spomen njegove smrti.

Iskazujemo štovanje Isusovoj muci kad molimo put križa, žalosnu krunicu ili kad obavljamo pobožnost na čast svetih pet rana ili kad na Veliki petak posjetimo Isusov grob.

Upamti: Na mnogim raskršćima nalazimo križ s natpisom: »Ovo sam ja učinio za tebe. Što činiš ti za mene?«

Zadaće: 1. Kojim je riječima Isus prorekao svoju muku i smrt? 2. Napiši riječi koje je Isus rekao: a) u Maslinskom vrtu, b) pred sudom, c) na križnom putu i na križu! 3. Potraži u svojoj pjesmarici (molitveniku) pjesme o Isusovoj muci! 4. Navedi četrnaest postaja križnog puta! 5. Navedi pet otajstava žalosne krunice! 6. U kojim je prigodama života posebno važno misliti na Kristovu muku i smrt? 7. Gdje se u našoj župi nalaze križevi? — gdje ostali prikazi Isusove muke? 8. Skupljaj slike o Isusovoj muci!

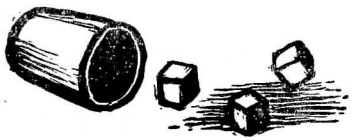

31. Isus Krist nas je svojom smrću otkupio

»Bog nas je istrgnuo iz vlasti tame i prenio u kraljevstvo svoga ljubljenog Sina, u kome imamo otkupljenje, oproštenje grijeha« (Kol. 1, 13—14).

†

Svojom poslušnošću sve do smrti Isus je zadovoljio za neposlušnost Adamovu i njegovih potomaka. Svojom gorkom mukom i smrću otkupio nas je od istočnog grijeha, od naših osobnih grijeha i izbavio od vječnog prokletstva. Njegova muka i smrt imale su beskonačnu vrijednost, budući da je on Božji Sin.

Svojom smrću na križu Isus je svladao đavla. On je slomio đavlovu moć i oslobodio nas od njegove vlasti. »Onima koji su u Kristu Isusu više nema nikakve osude« (Rim. 8, 1).

Isus nam je svojom smrću ponovo pribavio vječni život. Otišao je pred nama k svome Ocu; mi ćemo poći za njim i s njime vječno živjeti kod Oca. Svu divotu budućeg kraljevstva Božjeg zaslužio nam je Krist svojom smrću.

Isus nam je zaslužio i sve milosti. Što smo Božja djeca i što možemo živjeti kao Božja djeca, to zahvaljujemo ljubavi svog Spasitelja koji je za nas umro. Sav onaj sveti život koji ispunja Crkvu struji iz otvorenog srca našeg Gospodina i Spasitelja.

Promisli: 1. Za što je Krist svojom smrću zadovoljio? 2. Čime nas je Krist oslobodio od vlasti đavla? 3. Koje nam je milosti Isus zaslužio?

53. Od čega nas je Isus otkupio?

Isus nas je otkupio od grijeha i od vječnog prokletstva.

54. Što nam je Isus zaslužio?

Isus nam je zaslužio Božju milost i vječni život.

Za moj život: Kad budem prolazio pored križa, pozdravit ću svoga Spasitelja: »Klanjamo Ti se, Isuse Kriste, i blagoslivljamo Te, jer si svetim križem svojim svijet otkupio.« — U našem stanu treba da visi na počasnom mjestu lijep križ.

Riječ Božja: »Sin Čovječji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život za otkup svih« (Mk. 10, 45). — »On je bio ranjen za naše grijehe, izbijen za naše opačine. Za spasenje naše ležala je kazna na njemu. Modricama njegovim mi smo se iscijelili« (Iz. 53, 5). — »Kao što su nepokornošću jednoga čovjeka svi postali grešnici, tako će i pokornošću jednoga svi postati pravednici« (Rimlj. 5. 19).

Iz života Crkve: Prije pričesti mi molimo: »Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se!

Na Veliki četvrtak »početna pjesma« (»ulaz«) mise glasi: »A mi treba da se hvalimo križem Gospodina našega Isusa Krista, u kojemu je spasenje, život i uskrsnuće naše, po kojemu smo spašeni i izbavljeni.«

Na Veliki petak otkriva svećenik sveti križ i pri tom triput pjeva: »Evo drvo križa na kojem je visio spas svijeta!« Tada svi kleknu i pjevaju: »Dođite, poklonimo se!«

32. Isus je na križu prinio žrtvu neizmjerne vrijednosti

»Krist nas je ljubio i predao sebe za nas, prinesavši se Bogu kao žrtva ugodna mirisa« (Ef. 5, 2).

†

U svim vremenima ljudi su prinosili žrtve. Sa svojim molitvama prikazivali su oni Bogu vidljive darove da bi mu iskazali štovanje kao vrhovnom gospodaru. Svojom žrtvom ljudi su izricali da hoće same sebe da predaju Bogu. Žrtvovali su i da se zahvale Bogu, da postignu njegovu naklonost ili da okaju svoje grijehe. U starom zavjetu sam je Bog naredio takove žrtve.

Žrtve starog zavjeta dobile su svoje ispunjenje u žrtvi na križu. Na križu se Isus prikazao za nas Ocu. Njegova žrtva je žrtva novoga zavjeta. Isusova muka i smrt bile su žrtva neizmjerne vrijednosti. U toj žrtvi bio je utjelovljeni Sin Božji ujedno i žrtvovatelj (svećenik) i žrtveni dar. On je sebe prikazao najsavršenijom ljubavlju i najčišćim predanjem svom nebeskom Ocu.

Krist je veliki svećenik čitavoga čovječanstva. On je prinio svoju žrtvu za sve ljude i za sva vremena. Stoga i postoji u novom zavjetu samo jedna žrtva: žrtva našega Gospodina Isusa Krista. Ova jedina žrtva predočuje se u svakoj svetoj misi.

Promisli: 1. Zašto Isusova žrtva ima neizmjernu vrijednost? 2. Komu se Isus kao žrtva prikazao? 3. Za koga se Isus kao žrtva prikazao? 4. Zašto u novom zavjetu postoji samo još jedna žrtva? 5. Kad se žrtva na križu predočuje?

55. Što znači žrtvovati?

Žrtvovati znači prinijeti Bogu vidljiv dar da bismo mu iskazali štovanje kao vrhovnom gospodaru.

56. Koja je žrtva novog zavjeta?

Žrtva novog zavjeta je Isusova žrtva na križu, koja se u svakoj svetoj misi predočuje.

57. Zašto je Isusova smrt na križu bila žrtva?

Isusova smrt na križu bila je žrtva jer se na križu Isus za nas prikazao (prinio) Ocu.

Za moj život: Kod svake svete mise sjedinit ću se s Kristovom žrtvom i posve se darovati Ocu.

Riječ Božja: Kod Zadnje večere rekao je Isus: »Ja sama sebe žrtvujem za njih, da i oni budu posvećeni istinom« (Iv. 17, 19). — »Krist, naše vazmeno janje, je žrtvovano« (1. Kor. 5, 7). — »On je prinio samo jednu žrtvu za grijehe; jer je jednim jedinim prinosom učinio zauvijek savršenim one koje je posvetio« (isp. Hebr. 10, 12. 14).

Iz života Crkve: Križ na oltaru podsjeća nas da se na njemu predočuje Kristova žrtva.

33. Isus Krist je sašao k mrtvima

»Sašao nad pakao . . . «
(5. članak vjere).

Kad je Isus umro, ode Josip iz Arimateje k Pilatu, zamoli i dobije Isusovo tijelo. Josip uze tijelo, zavi ga u čisto platno te ga položi u novi grob, koji bijaše izdubao za se u pećini. Pred ulaz groba navali veliki kamen i ode. Veliki svećenici i farizeji zapečatiše kamen i stražom osiguraše grob (isp. Mt. 27, 57—66).

†

Kad je Isus umro, njegova se duša odijelila od tijela. Božanstvo je ostalo i dalje sjedinjeno s tijelom i s dušom.

Isusova duša pošla je k dušama preminulih pravednika koje su čekale na svoje spasenje. Među njima bile su duše Adama i Eve, duše patrijarha i proroka i duša Ivana Krstitelja. One još nisu bile ušle u nebo, jer je nebo nakon Adamovog grijeha bilo zatvoreno. Sad im je Isus navijestio spasenje.

U vjerovanju se veli da su se duše pravednika nalazile u mjestu koje se naziva pakao (u latinskom: podzemlje), a stvarno znači »carstvo mrtvih«. Da bismo to mjesto razlikovali od »pakla« u značenju »mjesta prokletnika«, zovemo ga obično »pretpakao«.

Mrtvo tijelo Isusovo ležalo je hladno i ukočeno u grobu do trećega dana. No ono je bilo pošteđeno od raspadanja. Tako se ispunila riječ: »Ti ne daš da pobožnik tvoj gleda trulost« (Ps. 15, 10)!

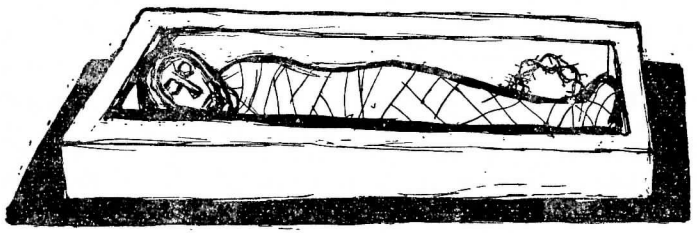

Promisli: 1. Tko je bio u pretpaklu? 2. Zašto nije nitko mogao prije Isusove smrti doći u nebo? 3. Što je Isus navijestio dušama preminulih pravednika? 4. Od čega je bilo Isusovo tijelo pošteđeno?

58. Kamo je pošla Isusova duša nakon njegove smrti?

Nakon njegove smrti Isusova je duša pošla u pretpakao k dušama preminulih pravednika.

Za moj život: Svaki grob treba da me podsjeti da svi jednom moramo umrijeti, ali isto tako, da ćemo jednom uskrsnuti.

34. Isus Krist je uskrsnuo od mrtvih

». . . treći dan uskrsnuo od mrtvih«
(5. članak vjere).

U svanuće prvog dana sedmice siđe anđeo Gospodnji s neba te odvali kamen s groba i sjede na nj. On reče ženama: »Vi se nemojte više bojati! Znam da tražite razapetog Isusa. On nije ovdje. Uskrsnuo je, kako je rekao« (Isp. Mt. 28, 1—6).

†

U jutro trećeg dana Isus je slavno uskrsnuo od mrtvih. Njegovo tijelo i njegova duša bili su sada zauvijek sjedinjeni i ispunjeni nebeskim sjajem. Tijelo mu se preobrazilo; duša mu je osjećala beskrajnu radost. On se ukazao svojim apostolima, ali više nije boravio s njima onako kao nekoć za vrijeme svog života.

Isus Krist je ukrsnuo od mrtvih vlastitom snagom; jer on je Sin Božji i ima božansku moć. No on je i pravi čovjek; stoga veli Sveto pismo na mnogo mjesta da ga je Bog od mrtvih »uskrisio«.

Uskrsnućem je Isus rastrgao okove smrti. Sad on više ne trpi i ne umire; »smrt nad njim više ne gospodari« (Rim. 6, 9). Krist je nadvladao smrt.

Uskrsnućem je Bog proslavio Isusa. Njegovi neprijatelji odbacili su ga i pogubili kao bogohulnika; uskrsnuće pokazuje da je on uistinu obećani Spasitelj i Božji Sin.

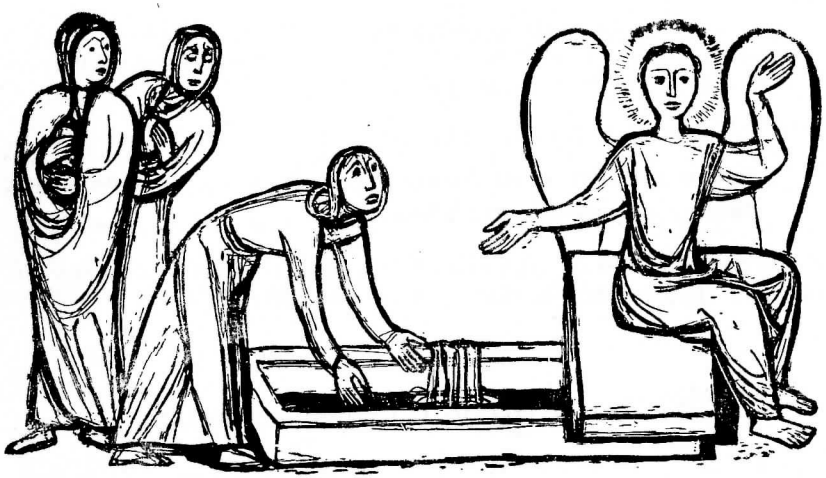

»Krist je uskrsnuo od mrtvih. On je prvenac umrlih« (1. Kor. 15, 20). Njegovo uskrsnuće daje nam sigurnost, da ćemo i mi također uskrsnuti. »On će preobraziti naše bijedno tijelo i učiniti ga jednakim svome slavnom tijelu« (Fil. 3, 21). Njegovo uskrsnuće početak je novog stvorenja.

U krštenju nas Krist, naš uskrsnuli Gospodin, uskrisuje od smrti grijeha i daje nam udio u svom božanskom životu. Njegov život u nama doduše je sakriven, ali će jednom postati očit, kad on ponovno dođe.

Promisli: 1. Kakav je Isus bio poslije svoga uskrsnuća? 2. Zašto je Isus mogao vlastitom snagom uskrsnuti od mrtvih? 3. Zašto možemo reći također: »Bog je Isusa uskrsio«? 4. Zašto možemo reći da je Isus svladao smrt? 5. Što znači izraz »prvenac umrlih«? 6. Čime nam Krist daje udio u svom životu?

59. Koje je čudo Isus učinio treći dan poslije svoje smrti?

Treći dan poslije svoje smrti Isus je ponovno sjedinio svoju dušu s tijelom i slavno uskrsnuo od mrtvih.

60. Što nas uči Isusovo uskrsnuće?

Isusovo uskrsnuće uči nas
1. da je Isus zaista Božji Sin,
2. da ćemo i mi uskrsnuti.

Za moj život: Krštenjem ja sam došao od smrti u život, iz noći na svjetlo, pa ću sada živjeti kao dijete svjetla.
Riječ Božja: »Po jednom čovjeku došla je smrt, po jednom čovjeku dolazi i uskrsnuće mrtvih. Kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu svi oživjeti« (1. Kor. 15, 21—22). — »Onaj koji je uskrisio Gospodina Isusa i nas će s Isusom uskrisiti« (2. Kor. 4, 14).

Iz života Crkve: Na Uskrs slavi Crkva Isusovo uskrsnuće. Bogoslužje Uskrsne noći najsvečanija je služba Božja u crkvenoj godini. Svetkovanje ove svete noći posve je ispunjeno radošću što je Krist uskrsnuo i što smo i mi po krštenju s njime uskrsnuli. Goruća uskrsna svijeća predočuje uskrsnulog Spasitelja. Na toj uskrsnoj svijeći pale vjernici svoje svijeće u znak da smo svi primili život od Krista. — Svaka je nedjelja spomen-dan uskrsnuća, neke vrste mali Uskrs.

Zadaće: 1. Smisli kakvu molitvu uskrsnulom Spasitelju! 2. Zašto se u Uskrsnoj noći blagoslivlja krsna voda? 3. Zašto obnavljamo u Uskrsnoj noći krsni zavjet? 4. Koje uskrsne pjesme poznaješ? 5. Zašto se na dan Uskrsa blagoslivlja jelo?

On je svojom smrću uništio našu smrt i svojim nam uskrsnućem obnovio život.

IZ USKRSNOG PREDSLOVLJA

35. Za Isusovo uskrsnuće svjedoče sigurni svjedoci

Toma, jedan od Dvanaestorice, nije vjerovao da je Isus uskrsnuo i da se ukazao drugim apostolima. Osam dana nakon uskrsnuća bili su apostoli ponovno na okupu i Toma je bio s njima. Dok su vrata bila zatvorena, dođe Isus, stane među njih i rekne: »Mir vama!« Zatim reče Tomi:

»Prinesi svoj prst ovdje i vidi moje ruke! Prinesi svoju ruku i stavi je u moj bok te ne budi više nevjeran nego vjeran!« Tada mu Toma odgovori: »Gospodin moj i Bog moj!« Isus mu reče: »Jer si me vidio, vjerovao si. Blago onima koji ne vide a vjeruju!« (Isp. Iv. 20, 24-29).

†

Isus se pokazao iza svog uskrsnuća »ne svemu narodu već unaprijed od Boga izabranim svjedocima« (Dj. ap. 10, 41), apostolima i učenicima. Oni su ga češće viđali, doticali ga, s njime govorili i s njime jeli. Kasnije se Isus ukazao i Savlu, jer je trebalo da i on postane apostol.

Isusovi neprijatelji nisu mogli poreći njegovog uskrsnuća. Ali, da bi prevarili narod, dali su vojnicima novac i rekli im: »Recite ljudima: Njegovi učenici dođoše noću te ga ukradoše dok smo mi spavali« (isp. Mt. 28, 11—15). To je bila laž: onaj koji spava ne može vidjeti što se za to vrijeme zbiva.

Apostoli su posvuda propovijedali Isusovo uskrsnuće kao temeljnu istinu vjere. Pavao veli: »Ako li Krist nije uskrsnuo, onda je neosnovano naše propovijedanje, neosnovana je i vaša vjera« (1. Kor. 15, 14). Apostoli su bili »svjedoci njegovog uskrsnuća« (isp. Dj. ap. 1, 22) i za svoje svjedočanstvo otišli su u smrt.

Ovo svjedočanstvo apostola Isus je potvrdio čudesima i neprestano ga potvrđuje svojim snažnim djelovanjem u Crkvi. Njegovo je djelo što Crkva ne propada nego raste i donosi plod. Po tome spoznajemo da Krist nije mrtav, nego da živi i vlada.

Promisli: 1. Komu se Isus pokazao iza svog uskrsnuća? 2. Što su učinili Isusovi neprijatelji kad su se vojnici vratili od groba? 3. Zašto su apostoli posvuda propovijedali Isusovo uskrsnuće? 4. Kako je Isus potvrdio svjedočanstvo apostola? 5. Po čemu možemo i danas spoznati da Krist živi i vlada?

61. Zašto su apostoli mogli sigurno svjedočiti da je Isus uskrsnuo?

Apostoli su vlastitim očima vidjeli uskrsnulog Isusa, doticali ga i s njime govorili.

62. Kako su apostoli posvjedočili da je Isus uskrsnuo?

Apostoli su posvuda propovijedali da je Isus uskrsnuo i za svoje svjedočanstvo otišli u smrt.

Za moj život: I ja ću radosno vjerovati u uskrsnulog Spasitelja.

Isusova ukazanja nakon uskrsnuća: Isus se ukazao iza uskrsnuća Mariji Magdaleni (Mk. 16, 9; Iv. 20, 16), pobožnim ženama na putu (Mt. 28, 9), Petru (Lk. 24, 34; 1. Kor. 15, 5), dvojici emauskih učenika (Lk. 24, 13—32), učenicima u Jeruzalemu za Tomine odsutnosti (Lk. 24, 36—43; Iv. 20,19—23), osam dana nakon toga s Tomom (Iv. 20, 26—29), učenicima dok su lovili ribu na Tiberijadskom jezeru (Iv. 21, 1—23), učenicima kojih je bilo više od pet stotina skupa (1. Kor. 15, 6), apostolu Jakovu (1. Kor. 15, 7), zatim svima apostolima prije uzašašća (Mk. 16, 19; Dj. ap. 1, 9), napokon Savlu (Dj. ap. 9, 1—6; 1. Kor. 15, 8).

36. Isus Krist je uzašao na nebo

»Uzašao na nebesa...« (6. članak vjere).

Iza svog uskrsnuća ostao je Isus još četrdeset dana na zemlji. U ovo vrijeme podučio je on apostole o Božjem kraljevstvu. Četrdesetog dana izvede ih na Maslinsku goru, podigne svoje ruke i blagoslovi ih. Dok ih je blagoslivljao, bi uzdignut na njihove oči u zrak i oblak ga ote njihovim očima (isp. Lk. 24, 50—53; Dj. ap. 1, 3. 9).

†

Četrdesetog dana iza svoga uskrsnuća Krist je vlastitom snagom uzašao na nebo. Napustio je »svoje koji su bili u svijetu« (Iv. 18, 1) i otišao k svom Ocu u nebesku slavu. Odonud će opet doći da dovrši otkupljenje.

Isusovo uzašašće bilo je slavlje pobjednika. Pobjednički uzdigao se on nad sve svoje neprijatelje. U svom slavlju poveo je sa sobom čete otkupljenih koje je oslobodio iz pretpakla.

U nebu je Isus sjeo na prijestolje o desnu Oca. Sad je on i kao čovjek zadobio vlast i slavu koju kao Sin Očev odvijeka posjeduje. — Isus je od svog rođenja bio kralj zato što je Božji Sin. No on je i zaslužio svoje kraljevstvo time što je dao svoj život za nas.

Isus je uzašao na nebo kao naš predvodnik. Rekao je: »U kući moga Oca ima mnogo stanova. Idem da vam pripravim mjesto; onda ću opet doći da vas uzmem k sebi, da i vi budete gdje sam ja« (isp. Iv. 14, 2—3).

P r o m i s l i : 1. Zašto je Isusovo uzašašće bilo slavlje pobjednika? 2. Što znače riječi: »Isus je sjeo na prijestolje o desnu Oca« 3. Iz koja dva razloga Isus jest kralj? 4. Zašto nam je Krist pripravio stan u nebu?

63. Što je Isus učinio četrdesetoga dana iza svog uskrsnuća?

Četrdesetog dana iza svog uskrsnuća Isus je vlastitom snagom uzašao na nebo.

64. Kojim je riječima Isus tješio apostole prije svog odlaska?

Isus je rekao apostolima: »U kući moga Oca ima mnogo stanova. Idem da vam pripravim mjesto; onda ću opet doći da vas uzmem k sebi, da i vi budete gdje sam ja.«

Z a m o j ž i v o t : Sve ću učiniti da bih zadobio mjesto koje mi je Krist u nebu pripravio.

R i j e č B o ž j a : »Ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje Krist sjedi Bogu s desne strane« (Kol. 3, 1). — »Krist je za nas postao poslušnim do smrti — do smrti na križu. Zato i Bog njega uzvisi nenadvisivo i dade mu ono jedincato ime, koje je iznad svakog imena« (Fil. 2, 8—9).

I z ž i v o t a C r k v e : Četrdeset dana iza Uskrsa Crkva slavi svetkovinu Kristova Uzašašća. Toga dana iza evanđelja gasi se uskrsna svijeća u znak da Krist nakon Uzašašća ne boravi više vidljivo među nama.

37. Isus Krist je naš Gospodin

»... sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega« (6. članak vjere).

»U Isusovo ime treba da se pokloni svako koljeno nebeskih, zemaljskih i podzemaljskih bića i da svaki jezik prizna na slavu Oca da je Isus Krist Gospodin!« (Fil. 2, 10—11).

†

Otkako je Isus uzašao na nebo, vlada on s Ocem nad nama. Isus Krist je n a š G o s p o d i n. I kao čovjek on ima udjela u vlasti i slavi nebeskog Oca. U vjerovanju izričemo to riječima: » .... sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega«. Krist s neba nastavlja svojom božanskom moću djelo otkupljenja što ga je na zemlji započeo.

Krist, naš Gospodin, uči nas trajno preko svoje Crkve. On poziva ljude u svoju službu i šalje ih da naviještaju njegovu riječ. Njegova poruka prodire u čitav svijet. On je n a š n a j v i š i u č i t e l j.

Krist, naš Gospodin, žrtvuje se u svetoj misi, djeluje u svetim sakramentima, iznosi naše molitve pred Oca i neprestano nas zagovara. Zaslugom njegove muke i smrti dobivamo sve milosti. On je naš v e l i k i s v e ć e n i k.

Krist, naš Gospodin, mudro i s ljubavlju nas vodi k našem vječnom cilju. On nas vodi preko nasljednika apostola i upravlja naša srca preko Duha Svetoga. On djeluje u svim ljudima. On je p a s t i r i k r a l j svih ljudi a posebno svojih vjernika.

Promisli: 1. Zašto zovemo Krista svojim Gospodinom? 2. Što čini Krist kao naš nebeski učitelj? 3. Što čini Krist kao naš nebeski veliki svećenik? 4. Kako nas Krist, boraveći na nebu, vodi?

65. *Koje uvjerenje izričemo riječima: »... sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega«?*

Izričemo da Isus i kao čovjek ima udjela u vlasti i slavi nebeskog Oca.

66. *Koju trostruku službu ima Krist, Gospodin?*

Krist, Gospodin, je naš najviši učitelj, svećenik i pastir.

Za moj život: Krist neka bude gospodar mog života. Svakog jutra posvetit ću njemu sav svoj rad toga dana.

Iz života Crkve: U »Slavi« svete mise kličemo Kristu: »Ti si jedini Gospodin«.

Crkva se moli nebeskom Ocu po Kristu; ona završava svoje molitve većinom riječima: »Po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vijeke vjekova. Amen.«

Crkva časti Krista kao svoga kralja, npr. u procesiji na Cvjetnicu i kad se klanja svetom križu na Veliki petak. Posljednje nedjelje u listopadu slavi ona svetkovinu Krista Kralja.

Kršćanski običaji: Mnogi kršćani nose mali križ ili kakav drugi Kristov znak. — Katolička mladež nosi Spasiteljev znak na svojim zastavama. — Križ u našoj sobi pokazuje da mi pripadamo Kristu. — Katolički puk podiže križeve na putovima i na vrhuncima brda da izrazi uvjerenje da je Krist gospodar prirode.

Zadaće: 1. Kako Krist djeluje u našem životu: a) kao učitelj, b) kao veliki svećenik, c) kao pastir? 2. Napiši Isusove litanije u kojima dolaze sva imena i počasni nazivi koje poznaš, npr. Spasitelj, Učitelj, Uskrsnuli! 3. Koje pjesme u čast Isusovu poznaješ? 4. Što kaže predslovlje svetkovine Krista Kralja o Kristu, našem Gospodinu? 5. Skupljaj slike koje prikazuju Isusa u slavi!

O budi našom radosti
I plaćom našom na nebu,
Ti, koji svijetom upravljaš,
Od svjetskih slasti miliji!

38. Isus Krist će ponovno doći

»Odonud će doći suditi žive i mrtve« (7. članak vjere).

Dok su apostoli stajali s uprtim očima u Gospodina gledajući kako odlazi u nebo, najedanput stanu kraj njih dva čovjeka u bijeloj odjeći te im reknu: »Ovaj isti Isus, koji je uznesen na nebo između vas, opet će se vratiti, isto onako kako ste ga vidjeli da odlazi na nebo« (isp. Dj. ap. 1, 10—11).

†

Na Sudnji dan Krist će ponovno doći, okružen svojim anđelima, u velikoj sili i slavi.

Kad ponovno dođe, Krist će pozvati preda se sve ljude, dobre i zle, žive i mrtve. Mrtvi će uskrsnuti i svi će poslušati njegov glas.

Tada će Krist svim ljudima suditi. Oni koji su slušali poziv njegove milosti sad će zauvijek biti s njim; one koji su odbijali njegovu milost, on će zauvijek od sebe odbaciti.

Nakon suda Krist će oduzeti đavlu svaku vlast, uklonit će patnju i smrt iz svijeta i sve ispuniti svojom slavom.

Tada će Krist završiti ono djelo otkupljenja što ga je započeo na zemlji. Sve će biti njemu podložno. On će vladati kao kralj nad čitavim svijetom.

Kad sve bude podložno Kristu, predat će on otkupljene stvorove Ocu a nebeski će Otac vladati nad njima u neizmjernoj slavi.

Promisli: 1. Kad će Krist ponovno doći? 2. Koga će Krist tada pozvati preda se? 3. Prema čemu će se ravnati Kristova presuda? 4. Što će Krist učiniti nakon suda? 5. Što će Krist učiniti kad završi djelo otkupljenja?

67. Radi čega će Isus doći na Sudnji dan?

Isus će doći na Sudnji dan da sudi svim ljudima i da dovrši otkupljenje.

Za moj život: Krist će ponovo doći. Živjet ću tako da uvijek mognem s radošću misliti na taj dan.

Riječ Božja: »Kad se pojavi Krist, naš život, tada ćete se i vi s njim pojaviti u slavi« (Kol. 3, 4). — »Nama se svima treba pojaviti pred Kristovim sudom, da svaki primi što je zaslužio: nagradu ili kaznu, već prema tome što je za vrijeme zemaljskoga života činio« (2. Kor. 5, 10). — »Zatim će doći svršetak kada Krist preda — nakon što bude uništio svako poglavarstvo, svaku vlast i silu — kraljevstvo Bogu i Ocu« (1. Kor. 15, 24). — »Dođi, Gospodine Isuse!« (Otkr. 22, 20).

Iz života Crkve: Često, osobito u zadnje nedjelje crkvene godine i u adventu, podsjeća nas Crkva na ponovni dolazak Kristov i opominje nas da se pripravimo za njega.

Živimo trijezno, pravedno i pobožno
u ovom svijetu i očekujmo, u blaženoj nadi,
slavni dolazak našeg velikog Boga
i Spasitelja Isusa Krista.

IZ CRKVENOG ČASOSLOVA U ADVENTU

O DUHU SVETOMU I NJEGOVOM DJELOVANJU

»Vjerujem u Duha Svetoga« (8. članak vjere).

Kad je Krist, naš Gospodin, ušao u Očevu slavu, nije htio da nas ostavi same. Stoga nam je od Oca poslao Duha Svetoga, da zauvijek ostane s nama.

39. Duh Sveti je sašao na apostole

Pedesetoga dana iza uskrsnuća (tj. na Duhove) bili su apostoli s Marijom, majkom Isusovom, skupljeni u dvorani u Jeruzalemu. Ujedanput dođe neka huka s neba, kao kad puše silan vjetar, pa ispuni čitavu kuću u kojoj su boravili. I ukažu im se jezici poput plamena, koji se razdijele, te se na svakoga od njih spusti po jedan. Svi se napune Duha Svetoga (isp. Dj. ap. 2, 1—4).

†

Duh Sveti je rasvijetlio apostole i učenike. Duh Sveti je njih u svemu poučio i na sve ih podsjetio što im je Isus bio rekao; on im je nadahnuo prave riječi kako da navijeste Isusovu poruku Židovima i poganima.

Duh Sveti je ojačao apostole i učenike. Duh Sveti je tjerao iz njihovog srca malovjernost i strah pred ljudima, tješio ih u progonima i davao im strpljivosti u patnjama. On im je dao snage da i svoj život polože za vjeru.

Duh Sveti je posvetio apostole i učenike. Duh Sveti se nastanio u njihovom srcu sa svojim darovima i milostima da zauvijek tamo ostane.

Već u starom zavjetu Duh Sveti je dolazio na patrijarhe i proroke. Ali na Duhove izlila se na apostole i učenike punina Duha Svetoga. Sad se ispunila prorokova riječ: »U posljednje će vrijeme izliti od svoga Duha na svako ljudsko biće« (Joel 2, 28; Dj. ap. 2, 17).

Promisli: 1. Kako se pokazalo da je Duh Sveti rasvijetlio apostole i učenike? 2. Kako se pokazalo da ih je ojačao? 3. Kako ih je Duh

Sveti posvetio? 4. Što je Bog prorekao u starom zavjetu o dolasku Duha Svetoga?

68. Što je izveo Duh Sveti u apostolima?

Duh Sveti je apostole rasvijetlio, ojačao i posvetio.

Za moj život: Duh Sveti, koji je nekoć ispunio apostole i učenike, boravi i u meni. I ja ću biti Kristov apostol.

Iz života Crkve: Silazak Duha Svetoga na apostole i na Crkvu slavimo na svetkovinu Duhova, pedeset dana iza Uskrsa, deset dana iza Isusovog uzašašća.

Zadaće: 1. Što nam kažu o Duhu Svetom slijedeći znakovi: a) silan vjetar, b) plamen, c) jezici? 2. Koje je boje misno ruho u misama u čast Duha Svetoga? 3. Na što nas podsjeća ova boja?

40. Duh Sveti je Bog kao Otac i Sin

Prije nego što se Isus oprostio od svojih učenika, rekao im je: »Ja ću moliti Oca i dat će vam drugog Branitelja, Duha istine. A Branitelj, Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, naučit će vas sve i sjetiti vas svega što vam rekoh« (Iv. 14, 16. 26).

†

Duh Sveti, koji je na Duhove sašao na apostole i učenike, pravi je Bog isto kao i Otac i Sin. Stoga mu se na isti način klanjamo i slavimo ga kao i Oca i Sina.

Duh Sveti proizlazi odvijeka od Oca i od Sina; on je treća božanska osoba. Otac i Sin ljube se neizmjernom ljubavlju; Duh je Sveti živi plamen ove ljubavi između Oca i Sina.

Otac i Sin poslali su nam Duha Svetoga da nas on poveže s Ocem i Sinom i da zapali u nama vatru božanske ljubavi.

Promisli: 1. Zašto se klanjamo Duhu Svetome? 2. Od koga proizlazi Duh Sveti? 3. Zašto zovemo Duha Svetoga živim plamenom ljubavi između Oca i Sina?

69. Tko je Duh Sveti?

Duh Sveti je treća božanska osoba; on je pravi Bog kao Otac i Sin.

70. Što priznajemo kao svoje uvjerenje o Duhu Svetomu u vjerovanju koje se moli na svetoj misi?

Priznajemo: »Vjerujem u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca, koji izlazi od Oca i Sina, koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi, koji je govorio po prorocima.«

Za moj život: Često ću moliti: »Dođi Duše Sveti, ispuni srca svojih vjernika i oganj ljubavi svoje u njima užeži!«

Zadaće: 1. U kojim prigodama treba da se molimo Duhu Svetomu? 2. Potraži u molitveniku pjesme i molitve Duhu Svetomu!

41. Duh Sveti djeluje u Crkvi na mnogo načina

»Radujmo se u čast Duha Svetoga, koji posvećuje cijelu katoličku Crkvu i ispunja svaku pojedinu dušu, koji nam udahnjuje vjeru, koji nas uči znanju, koji je izvor ljubavi, pečat čistoće i prauzrok svake kreposti« (Papa Leon Veliki, iz jedne duhovske propovijedi).

†

Duh Sveti uvijek boravi u Crkvi i djeluje u njoj. On je rasvjetljuje da se nikad ne udalji od istine; on je posvećuje, jer je neprestano ispunja milostima; on je vodi kroz sve progone i opasnosti k njezinom vječnom cilju.

Svakomu od nas Duh Sveti daje svoje milosti i darove. On nas čini djecom Božjom i pomaže nam da živimo kao Božja djeca. On izlijeva Božju ljubav u naša srca i daje nam svojih sedam darova: mudrost i razum, savjet i jakost, znanje i pobožnost i dar straha Božjega (isp. Iz. 11, 2).

Za posebne zadatke Duh Sveti nam daje posebne milosti. On čini pastire i učitelje Crkve sposobnim da pravo vrše svoju službu; on daje jakost mučenicima i priznavaocima da odlučno priznaju svoju vjeru. On svojom ljubavlju ispunja sve one koji se trude oko spasenja duša ili oko njege bolesnika. Katkad Duh Sveti

udijeli izvanredne darove, npr. dar da netko upozna tajne srdaca ili da čini čudesa.

Svaki nutarnji nadnaravni dar što nam ga Bog daje za naše vječno spasenje nazivamo milošću. Sve milosti zaslužio nam je Krist; on nam ih dijeli po Duhu Svetomu.

Bez milosti ne možemo postignuti svoga spasenja. Nijedno stvorenje ne može vlastitom snagom gledati Boga niti učiniti i najmanji korak da dođe do ovog visokog cilja. Za nas je milost nužna da bismo vjerovali, da bismo kao Božja djeca živjeli i da bismo mogli doći u nebo.

Promisli: 1. Što Duh Sveti izvodi u Crkvi? 2. Što Duh Sveti proizvodi u nama? 3. Kako se zove sedam darova Duha Svetoga? 4. Navedi zadatke za koje Duh Sveti daje posebne milosti?

71. Što zovemo milošću?

Milošću zovemo svaki nutarnji nadnaravni dar što nam ga Bog daje za naše vječno spasenje.

72. Zašto nam je Božja milost nužna?

Božja milost nužna nam je jer bez nje ne bismo mogli učiniti ni najmanjeg koraka prema našem spasenju.

Za moj život: Kako bogatom čini Duh Sveti Crkvu! Zahvalit ću Bogu na blagu koje mi je u Crkvi pristupačno.

Riječ Božja: »Milosni su darovi različiti, ali je isti Duh« (1. Kor. 12, 4). — »Plodovi su Duha: ljubav, veselje, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjernost, krotkost, umjerenost« (Gal. 5, 22s.).

Zadaće: 1. Pročitaj polako: a) duhovsku posljednicu (sekvenciju) »Dođi, Duše presveti«, b) pjesmu »O dođi, Stvorče, Duše svet«! 2. Potraži imena kojima se Duh Sveti naziva u Svetom pismu, u molitvama i crkvenim pjesmama! 3. Napiši što kažu te pjesme o djelovanju Duha Svetoga!

42. Duh Sveti nas rasvjetljuje i jača

U Djelima apostolskim čitamo kako je osnovana crkva u Filipima: »Kad dođe subota, izađemo izvan gradskih vrata prema rijeci, gdje smo držali da se nalazi bogomolja. Tu počnemo govoriti skupljenim ženama. Među slušateljstvom bijaše i neka žena imenom Lidija, prodavačica skrleta. Njoj Gospodin prosvijetli srce da može slijediti Pavlove riječi« (isp. Dj. ap. 16, 13—14).

†

Duh Sveti nas rasvjetljuje. On nam otvara srce da vjerujemo u božansku istinu i da upoznamo svetu volju Božju.

Duh sveti nas i jača. On potiče naše srce da živimo po vjeri i da vršimo Božju volju. On nam daje sklonosti i snagu za dobro; on nas jača u napastima i ispunja odvratnošću prema zlu; on nas tješi u žalosti i pomaže nam da ostanemo vjerni do smrti.

Takvim milostima pomaže nam Bog u djelovanju oko našeg vječnog cilja. Stoga se one zovu djelatne milosti. Bez njih ne možemo ništa ni početi, ni nastaviti, ni dovršiti za svoje spasenje. »Bog proizvodi u vama htijenje i radnju« (Fil. 2. 13). Stoga treba da često molimo za Božju milost.

Bog daje svakom čovjeku barem toliko milosti da se on može spasiti. »Bog hoće da se svi ljudi spase« (1. Tim. 2, 4). Nitko ne ide u vječnu propast bez teške vlastite krivnje.

Bog ne daje svim ljudima iste milosti. On nas vodi različitim putovima prema našem vječnom cilju. Bog ne daje svim ljudima ni jednako milosti. Bog nam npr. daje svoju milost obilnije ako mu se često molimo, primamo svete sakramente te ako puštamo da nas vodi njegova milost. I u nevolji daje nam Bog mnogo obilnije svoju milost.

Božja milost nam samo onda koristi za spasenje, ako surađujemo s milošću. I u malim stvarima trebamo postupati prema Božjim poticajima.

Svojom milošću Bog nas ne sili. Stoga je moguće da se mi odupremo milosti. Ona nam tada zbog vlastite krivnje ne koristi za spasenje. Sveti Pavao piše: »Opominjemo vas da ne primate uzalud milosti Božje« (2. Kor. 6, 1).

Promisli: 1. U čemu nas Duh Sveti rasvjetljuje? 2. U čemu nas Duh Sveti jača? 3. Kako nazivamo milosti koje nas rasvjetljuju i jačaju? 4. Zašto treba da često molimo za Božju milost? 5. Kad nam Bog mnogo obilnije daje svoju milost?

73. Što Bog izvodi u nama djelatnom milošću?

Bog nas rasvjetljuje i jača da bismo kao njegova djeca živjeli i umrli.

74. Koliko milosti dobiva svaki čovjek od Boga?

Svaki čovjek dobiva od Boga barem toliko milosti da se može spasiti.

75. Što moramo činiti ako nam Bog dadne svoju milost?

Moramo s Božjom milošću surađivati i ne smijemo joj se opirati.

Za moj život: Često ću moliti Duha Svetoga da me rasvijetli a posebno prije ispitivanja savjesti ili prije važnih odluka.

Riječ Božja: Isus veli: »Nitko ne može doći k meni, ako ga ne privuče Otac koji me posla« (Iv. 6, 44). — »Tko ostaje u meni i ja u njemu, rodi mnogi rod. Bez mene ne možete ništa učiniti« (Iv. 15, 5). »Svi su oni koje vodi Božji duh sinovi Božji« (Rim. 8, 14).

43. Duh Sveti nas posvećuje

Sveti Pavao piše u poslanici Galaćanima: »Kad je došla punina vremena, posla Bog svoga Sina da mi primimo posinjenje. A da ste sinovi, dokazuje činjenica što je Bog poslao u vaša srca Duha svoga Sina koji viče: Abba — Oče. Dakle nisi više rob, nego sin. Ako si sin, i baštinik si« (isp. Gal. 4, 4—7).

†

Po Duhu Svetomu dobivamo udio u životu beskonačno svetog Boga. Time postajemo Božja djeca, Kristova braća i sestre i baštinici vječnog života. Ovaj divni dar nazivamo

životom milosti. Taj život milosti daleko nadvisuje naravni život, pa ga stoga i zovemo nadnaravnim životom.

U srcima Božje djece prebiva Duh Sveti. On je dah božanskog života; on je zalog da ćemo jednom zauvijek živjeti kod Oca.

S Duhom Svetim borave u nama i Otac i Sin. Krist veli: »k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti« (Iv. 14, 23). Stoga nas sveti Pavao opominje riječima: »Ne znate li da ste hram Božji i da Duh Božji stanuje u vama?« (1. Kor. 3, 16).

Životom milosti najuže smo povezani sa svetim Bogom, izvorom svih milosti, pa smo time i sami posvećeni. Stoga život milosti zovemo i posvetna milost.

»Ako je Duh naš život, neka nas Duh i ravna!« (Gal. 5, 25). Ako smo Božja djeca, treba da i živimo kao njegova djeca: treba da ga ljubimo, da ga slavimo, da primamo sakramente i vršimo njegovu svetu volju. Tada ćemo rasti u milosti i donositi obilan plod za vječni život.

Promisli: 1. Koji nam život daje Duh Sveti? 2. Zašto život milosti zovemo i nadnaravnim životom? 3. Tko prebiva u srcima Božje djece? 4. Zašto život milosti nazivamo i posvetnom milošću? 5. Što treba da radimo zato što smo Božja djeca?

76. Što život milosti izvodi u nama?

Život milosti nas čini Božjom djecom, Kristovom braćom i baštinicima vječnog života.

Za moj život: Najdragocjenije što na zemlji imam jest život milosti. Samo jedno je važno: živjeti kao Božje dijete; samo jedno je strašno: odijeliti se od Boga, umrijeti bez njegove milosti i navijeke propasti.

Riječ Božja: »Pazite, koliko nam je veliku ljubav Otac iskazao, da se zovemo djeca Božja! A to i jesmo« (1. Iv. 3, 1).

Kršćanine, spoznaj svoje dostojanstvo!

LEON VELIKI

Ako promatramo djelo našeg otkupljenja, spoznajemo što su za nas učinili Otac, Sin i Duh Sveti. Možemo sada baciti jedan pogled u ovu najdublju tajnu naše vjere, tajnu o jednom Bogu u tri osobe.

44. Presveto Trojstvo

Prije nego što će uzići na nebo rekao je Isus apostolima: »Idite i učinite sve narode mojim učenicima! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio« (Mt. 28, 18—20).

†

Otac, Sin i Duh Sveti su t r i o s o b e. Mogli smo ih upoznati već kod Isusovog krštenja. Otac je poslao Sina na svijet; Sin je postao čovjekom i nas otkupio; Duh Sveti je sašao na Crkvu i nas posvećuje. Kršteni smo u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Svaka od te tri osobe je p r a v i B o g. Kao što je Otac, tako je i Sin i Duh Sveti beskonačno svet i savršen, sveznajući, svemoguć i vječan. Zato se Ocu, Sinu i Duhu Svetomu na jednak način klanjamo i jednako ih slavimo.

No ove tri božanske osobe samo su j e d a n Bog. One imaju samo j e d n o božansko spoznavanje, jedno božansko htijenje, j e d a n božanski život u neizmjernom blaženstvu. Toga jednog Boga u tri osobe zovemo presvetim T r o j s t v o m ili T r o j e d i n i m Bogom.

Istina o jednom Bogu u tri osobe n a j v e ć a je t a j n a naše vjere. Ne možemo je shvatiti; zato je potreban božanski razum. Naš razum ne shvaća čak ni svih vidljivih i stvorenih stvari; još mnogo manje može on shvatiti Boga. Mi čak ne bismo znali ni da u Bogu jesu tri osobe, da nam Krist nije tu tajnu objavio.

Sve što mi jesmo i što imamo primili smo od svetog trojedinog Boga. Stoga uvijek moramo trojedinom Bogu iskazivati h v a l u i z a h v a l u. Ocu se zahvaljujemo napose što nas je stvorio i pozvao na vječni život; Sinu što nas je otkupio; Duhu Svetomu što nas posvećuje.

P r o m i s l i: 1. U kojoj su se prigodi objavile tri božanske osobe? 2. Zašto na jednak način sve trima osobama iskazujemo poklonstvo i čast? 3. U čemu su tri božanske osobe jedno? 4. Kako nazivamo jednog Boga u tri osobe? 5. Zašto ne možemo shvatiti istine o jednom Bogu u tri osobe?

77. *Što kaže naša vjera o presvetom Trojstvu?*

U Bogu su tri osobe: Bog Otac, Bog Sin i Bog Duh Sveti. Ove tri osobe su j e d a n Bog.

78. *Za koja dobročinstva dugujemo zahvalnost trima božanskim osobama?*

Bog Otac nas je stvorio, Bog Sin nas je otkupio, Bog Duh Sveti nas je posvetio.

Z a m o j ž i v o t: Kad kod križanja budem govorio riječi: »U ime Oca i Sina i Duha Svetoga«, mislit ću pri tom: ja pripadam trojedinom Bogu.

R i j e č B o ž j a: »Milost Gospodina Isusa Krista, ljubav Boga (Oca) i zajednica Duha Svetoga neka budu s vama svima!« (2. Kor. 13, 13).

I z n a u k a s v e t a c a: »Bože moj, kako bi Ti bio malen, kad bi Te moj razum mogao shvatiti« (Franjo Saleški). — »Htjeti dokučiti ovu tajnu jest drskost; vjerovati u nju jest blaženstvo; jednom je upoznati jest život vječni« (Bernard iz Clairvauxa).

I z ž i v o t a C r k v e: Na prvu nedjelju iza Duhova slavi Crkva b l a g d a n p r e s v e t o g a T r o j s t v a.

M o l i t v a: »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.«

Z a d a ć e: 1. U kojim biblijskim zgodama navode se sve tri božanske osobe? 2. Koje se pjesme u čast presvetoga Trojstva nalaze u crkvenoj pjesmarici? 3. Koje slike i znakove presvetoga Trojstva poznaješ?

Hvaljeno neka bude presveto Trojstvo
i nerazdijeljeno jedinstvo!

DRUGI DIO

O CRKVI I O SAKRAMENTIMA

O OSNIVANJU I UREĐENJU CRKVE

(Vjerujem u) »svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih« (9. članak vjere).

U vječnom kraljevstvu Božjem treba da se okupe oko Boga ljudi od svih naroda i iz svih vremena. Bog će zauvijek biti njihov kralj a oni će biti njegov narod. Da bi već na zemlji stvorio sebi ovaj narod, Bog je po svom Sinu Isusu Kristu osnovao Crkvu.

45. Isus Krist je započeo osnivanje Crkve za vrijeme svog javnog života

Papa Pio XII izdao je godine 1943. opću okružnicu o Crkvi, otajstvenom tijelu Kristovom. U njoj on piše: »Božanski je Spasitelj započeo graditi otajstveni hram svoje Crkve onda kad je propovijedao i naviještao svoje zapovijedi. On je izabrao apostole i poslao ih, kao što je njega Otac bio poslao, kao učitelje, kao pastire i kao djelitelje svetosti među vjernike. On je odredio svoga namjesnika na zemlji i objavio im sve što je bio čuo od Oca.«

†

Kad je Isus naviještao vijest o budućem kraljevstvu Božjem, mnogi su vjerovali i postali njegovim učenicima. Tako je Isus okupljao oko sebe narod s kojim je Bog htio sklopiti novi zavjet.

Iz kruga svojih učenika izabrao je Isus dvanaest ljudi koji su trebali biti uvijek uz njega. Oni su na neki način trebali biti praoci novog naroda Božjeg. Zato što ih je htio poslati, nazvao ih je apostolima (tj. poslanicima).

Šimuna, sina Jonina, učinio je Isus prvakom apostola i odredio ga za svog namjesnika na zemlji. Isus mu je rekao: »Ti si Petar (stijena), i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu, i vrata je paklena neće nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima« (Mt. 16, 18-19).

Promisli: 1. Kako je Isus okupljao oko sebe narod s kojim je Bog htio sklopiti novi zavjet? 2. U koju svrhu je Isus izabrao apostole? 3. Što znači riječ »apostol«? 4. Za što je odredio Isus Šimuna, sina Jonina?

79. *Kako je Isus započeo osnivanje Crkve?*

Isus je okupio oko sebe učenike, između njih izabrao dvanaest apostola i Petra odredio za svog namjesnika.

80. *Kojim je riječima Isus odredio Petra za svog namjesnika na zemlji?*

Isus je rekao Petru: »Ti si Petar (stijena) i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu i vrata je paklena neće nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.«

Za moj život: Imam veliku sreću da pripadam Božjem narodu. U zajednici vjernika veselo ću služiti svom nebeskom kralju.

Zadaće: 1. U kojim se biblijskim pripovijestima govori: a) da su se ljudi okupljali oko Isusa, b) da je Isus pojedince pozvao da mu budu učenici, c) da je Isus poslao učenike? 2. U kojim je zgodama nastupio Petar za vrijeme javnog života Isusovog kao prvak apostola?

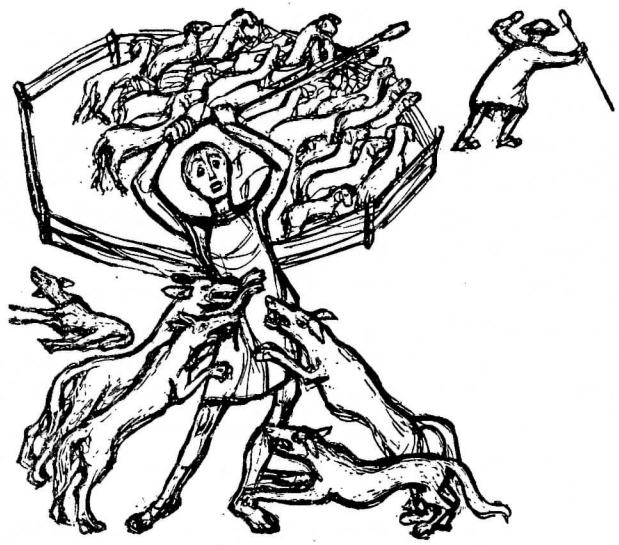

46. Isus Krist je svojom smrću zaslužio Crkvi život

»Kad je Krist visio na križu, dovršio je izgradnju otajstvenog hrama svoje Crkve. Svojom na križu prolivenom krvlju ublažio je božansku srdžbu i omogućio da svi nebeski darovi, posebno sakramenti novog i vječnog zavjeta, teku na spasenje ljudi iz Spasiteljevih izvora. On je sebi stekao na drvetu križa Crkvu, tj. sve članove svoga otajstvenog tijela« (Opća okružnica pape Pija XII o otajstvenom tijelu Kristovu).

†

Božji narod staroga zavjeta velikim dijelom nije povjerovao u Isusa, a njegove vođe osudile su ga na smrt: oni su raskinuli svoj savez s Bogom. Ali i učenici, koji su vjerovali u Isusa, bili su slabi i nesavršeni. S v i s u l j u d i b i l i o k a l j a n i g r i j e s i m a; oni nisu bili vrijedni da budu Božji narod.

Isus j e d a o s v o j ž i v o t za svoje učenike, za svoj nevjerni narod i za sve ljude, da bi ih otkupio od grijeha i učinio svetim Božjim narodom. »On je dao sama sebe za nas, da nas otkupi od svakog bezakonja i da očisti za se narod koji mu pripada, koji revnuje za dobra djela« (Tit. 2, 14).

Isusovom krvlju Bog je sklopio s nama n o v i, v j e č n i z a v j e t Preko Duha Svetoga učinio je da malena četa učenika postane sveti Božji narod; to je naša sveta Crkva. U njoj raste vječni Božji narod što ga Bog skuplja sebi iz svih naroda.

Kad je sklopljen stari zavjet, žrtvovali su životinje. Novi i vječni zavjet sklopljen je ž r t v o m n a k r i ž u Gospodina našeg Isusa Krista. Njegova krv je »krv novoga i vječnog zavjeta«.

Nekoć je iz Adamovog boka bila satvorena Eva, majka cijelog grešnog čovječanstva. Iz rane na boku umirućeg Spasitelja proizašla je Crkva, majka otkupljenog čovječanstva. Isusovom smrću ona je dobila život.

P r o m i s l i: 1. Zašto ljudi nisu bili vrijedni da ih Bog učini svojim narodom? 2. Što je Isus učinio da bi ljudi postali svetim Božjim narodom? 3. Što je Bog s nama učinio zbog Isusove krvi? 4. Isporedi stvaranje Eve sa nastankom Crkve!

81. Što je Isus učinio za svoju Crkvu svojom smrću na križu?

Isus je svojom smrću na križu zaslužio svojoj Crkvi život.

Z a m o j ž i v o t: Krist je iskupio Crkvu svojom krvlju. Bit ću stoga zahvalan što joj pripadam.

R i j e č B o ž j a: »Krist je ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju da je posveti« (Ef. 5, 25—26). — »Gospodine, iskupio si nas od svakog plemena i jezika, svakog puka i naroda, i učinio nas za našega Boga kraljevstvom« (Otkr. 5, 9—10).

Z a d a ć e: 1. Pročitaj biblijske pripovijesti o sklapanju zavjeta na Sinaju! 2. Napiši na listu lijevo gore: stari zavjet, a desno gore: novi zavjet. Ispod toga napiši odgovore na slijedeća pitanja: a) Gdje je Bog sklopio stari zavjet a gdje novi, b) s kim je sklopio stari a s kim novi, c) tko je bio posrednik u starom a tko u novom, d) što se žrtvovalo kad je sklopljen stari zavjet — koja je žrtva novog zavjeta? 3. Kad sudjelujemo u žrtvi novog zavjeta?

47. Isus Krist je nakon svoga uskrsnuća dovršio osnivanje svoje Crkve

Nakon svoga uskrsnuća ukazivao se Isus svojim apostolima i učenicima kroz četrdeset dana i govorio im o Božjem kraljevstvu. Naložio im je da se ne udaljuju iz Jeruzalema, već da čekaju Očevo

obećanje. Rekao im je: »Primit ćete snagu dolaskom Duha Svetoga na vas, pa ćete mi biti svjedoci u Jeruzalemu, u čitavoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje« (isp. Dj. ap. 1, 3—8).

†

Nakon svoga uskrsnuća rekao je Isus apostolima: »Kao što je mene poslao Otac tako i ja šaljem vas« (Iv. 20, 21). On je na njih prenio zadaću koju je primio od Oca. Crkva treba da Boga slavi i vodi ljude do vječnog blaženstva.

Prije nego što je uzašao na nebo, Isus je rekao apostolima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sve narode mojim učenicima! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio! I, evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mt. 28, 18—20). Ovim riječima dao je Isus učenicima i njihovim nasljednicima svečani nalog da sve ljude uče, posvećuju i vode; prenio je na svoju Crkvu učiteljsku, svećeničku i pastirsku službu.

Petru je Isus rekao: »Pasi janjce moje! Pasi ovce moje!« (Iv. 21, 15—17). Ovim riječima učinio je Petra svojim namjesnikom na zemlji i vidljivim poglavarom Crkve; dao je njemu i njegovim nasljednicima vlast da čitavo njegovo stado vode dok on ne dođe.

Otkako je uzašao na nebo, Krist vlada s desne Očeve kao gospodar svoje Crkve. U njoj on djeluje do svoga ponovnog dolaska na sudnji dan kao njezin nebeski učitelj, veliki svećenik i pastir. Krist je nevidljivi poglavar Crkve.

Na Duhove Krist je poslao svojoj Crkvi od Oca Duha Svetoga. Preko njega je ispunio Crkvu svojim božanskim životom i dao joj snagu da ispuni zadaću koju joj je zadao.

Promisli: 1. Od koga je Isus primio zadaću koju je prenio na svoju Crkvu? 2. Koga je Isus postavio za vidljivog poglavara Crkve? 3. Tko je nevidljivi poglavar Crkve? 4. Što je učinio Isus za svoju Crkvu na Duhove?

82. U koju je svrhu Isus osnovao svoju Crkvu?

Isus je osnovao svoju Crkvu da ona slavi Boga i vodi ljude u vječno blaženstvo.

83. Kojim je riječima Isus poslao apostole u svijet?

Isus je rekao apostolima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sve narode mojim učenicima! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio! I, evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.«

84. Koju je trostruku službu Isus prenio na svoju Crkvu?

Isus je prenio na svoju Crkvu učiteljsku, svećeničku i pastirsku službu.

85. Kojim je riječima Isus učinio Petra vrhovnim poglavarom Crkve?

Isus je rekao Petru: »Pasi janjce moje! Pasi ovce moje!«

86. Čime je Isus dovršio osnivanje svoje Crkve?

Isus je dovršio osnivanje svoje Crkve time što je poslao Duha Svetoga.

Za moj život: Zajednica vjernika koji se okupe na službu Božju nešto je svetog: ona je Božji narod; Krist je usred nje; Duh Sveti je ispunjava.

Riječ Božja: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana poradi mene, tu sam ja među njima« (Mt. 18, 20)

Zadaće: 1. Koji apostol nije bio više na životu na Duhove? 2. Tko je stupio na njegovo mjesto? 3. Koji je još apostol kasnije pridošao? 4. Kako je Petar nastupio kao poglavar Crkve: a) pri izboru apostola Matije, b) na Duhove, c) na apostolskom saboru u Jeruzalemu? 5. Što nalaziš u Bibliji o životu prvih kršćana? 6. Navedi posebne milosti i darove koje je Duh Sveti dao prvim kršćanima!

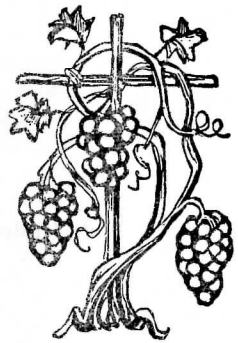

48. Crkva je otajstveno tijelo Kristovo

Sveti Pavao piše: »U jednom tijelu imamo mnogo udova, a svi udovi nemaju iste službe. Tako smo mnogi jedno tijelo u Kristu, a što se tiče pojedinaca, udovi jedan drugomu« (Isp. Rim. 12, 4—5).

†

Članovi Crkve su međusobno povezani kao udovi jednog tijela. Stoga sv. Pavao naziva Crkvu tijelom.

Glava ovog tijela je Krist, naš nebeski Gospodin. On drži čitavo tijelo na okupu, njime upravlja i ispunja ga životom. Stoga sv. Pavao naziva Crkvu i tijelom Kristovim.

Životvorna snaga koja prožima ovo tijelo jest Duh Sveti. On se izlijeva od Krista, glave, na udove. On spaja udove s glavom i između sebe. Duh Sveti je, da tako kažemo, duša Crkve.

Udovi ovog tijela su vjernici. Svi moraju ljubiti Krista kao glavu a svoju subraću u vjeri kao svoje udove; moraju biti sjedinjeni s glavom i udovima molitvom i žrtvom. Svaki ud treba da se trudi da upozna i vjerno ispuni svoju posebnu zadaću.

Kad su nas krstili, postali smo udovima otajstvenog tijela Kristova. Krštenjem postaje čovjek član Crkve.

Promisli: 1. Zašto nazivamo Crkvu tijelom? 2. Zašto kažemo da je Krist glava toga tijela? 3. Zašto kažemo da je Duh Sveti duša Crkve? 4. Koje zadaće imaju udovi Kristovog tijela? 5. Što nas je učinilo udovima otajstvenog tijela Kristova?

87. Što naučava sv. Pavao o Crkvi?

Sv. Pavao naučava da je Crkva tijelo: Krist je glava, mi smo udovi.

Za moj život: Neću živjeti samo za sebe nego za sve udove Kristovog tijela.

Riječ Božja: »On je glava, Krist; od njega dolazi da je čitavo tijelo čvrsto povezano i ujedinjeno svakovrsnim vezama« (Ef. 4, 15—16).

Iz života Crkve: Godine 1943. obradio je papa Pio XII nauk o otajstvenom tijelu Kristovom u općoj okružnici.

Zadaće: 1. Kako sudjeluju udovi tijela Kristova sa glavom: a) kad prisustvuju sv. misi, b) kad obraćaju pogane? 2. Koji vjernici imaju u župi posebne zadaće? 3. Napravi iz sadržaja ovog štiva zahvalnu i prosnu molitvu!

49. Sveti red Crkve

Iza Duhova krenuli su apostoli na put, propovijedali evanđelje i osnovali crkvene općine. Izabrali su pogodne ljude, položili na njih ruke i postavili ih za biskupe. Tako je sv. Pavao postavio Timoteja za biskupa u Efezu, Tita za biskupa na Kreti (isp. 1. Tim. 1, 3; Tit. 1, 5). — Petar je došao na svojim misijskim putovanjima u Rim i bio prvi biskup ovoga grada. Ovdje je umro kao mučenik oko godine 67. Nad njegovim grobom diže se danas golema Petrova crkva.

†

U otajstvenom tijelu Kristovu nemaju svi udovi iste zadaće; ima poglavara i podložnika. Prvi poglavari bili su Petar i drugi apostoli.

Krist je htio da njegova Crkva postoji do konca svijeta. Stoga moraju i one službe koje je on prenio na Petra i apostole i dalje postojati. Krist hoće da njegovu crkvu trajno vode poglavari.

Poglavari Crkve su papa i biskupi katoličke Crkve. Oni su nasljednici apostola. U ime Kristovo vrše oni učiteljsku, svećeničku i pastirsku službu. — Katkad se okupe biskupi cijeloga svijeta, da bi pod papinim vodstvom vijećali i odlučivali o važnim pitanjima. Takav skup nazivamo općim crkvenim saborom ili općim koncilom.

Papa je vidljivi poglavar čitave Crkve. On je nasljednik sv. Petra u vrhovnoj učiteljskoj i pastirskoj službi (primat). Budući da je Petar umro kao rimski biskup, zato je rimski biskup njegov zakoniti nasljednik. Svi biskupi, svećenici i vjernici stoje pod njegovom upravom.

Biskup upravlja dijelom Crkve; ovaj se dio naziva biskupija ili dijeceza. Biskupije se dijele na župe. Na čelo župe postavlja biskup župnika. Župnik je duhovni otac svojih župljana.

I obični vjernici treba da sudjeluju pod vodstvom svojih poglavara u vršenju zadataka Crkve. U svojim obiteljima, na svom radnom mjestu i u javnosti treba da se zalažu za čast Božju i za spas svojih bližnjih (svjetovni apostolat i katolička akcija).

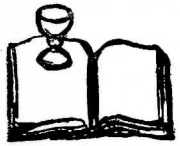

Promisli: 1. Zašto Crkvom upravljaju poglavari? 2. Tko su poglavari Crkve? 3. Što je opći sabor? 4. Što je biskupija ili dijeceza? 5. Tko stoji na čelu župe? 6. Kako treba da obični vjernici sudjeluju u vršenju zadataka Crkve?

88. Tko su poglavari Crkve?

Poglavari Crkve su papa i biskupi.

89. Kakvo dostojanstvo ima papa?

Papa je nasljednik sv. Petra, Kristov namjesnik na zemlji i vidljivi poglavar Crkve.

90. Što su biskupi katoličke Crkve?

Biskupi katoličke Crkve su nasljednici apostola.

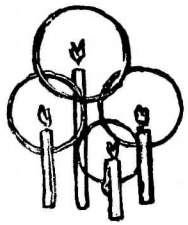

Za moj život: Ja ću papu kao namjesnika Kristova na zemlji ljubiti, za njega se moliti i uvijek vjerno uz njega pristajati.

Riječ Božja: »Slušajte svoje starješine i budite im podložni — oni, naime, bdiju nad našim dušama kao oni koji imaju o tome dati račun« (Hebr. 13, 17).

Tumačenje riječi: Crkva se zove »Rimokatolička crkva« jer je njezin poglavar zakoniti rimski biskup. — Riječ papa znači: otac. Papu zovemo i »svetim ocem«, jer on ima svetu službu da očinski upravlja Crkvom.

Ostale službe u Crkvi: Kardinali pomažu papi u upravljanju Crkvom. Nakon papine smrti oni biraju novog papu. — Generalni vikar i članovi katedralnog kaptola pomažu biskupu u upravljanju biskupijom. U mnogim biskupijama postoje i posvećeni biskupi koji po biskupovom nalogu zaređuju i krizmaju. — Kapelani (koji se zovu i duhovni pomoćnici) pomažu župnicima.

Više župa sačinjava dekanat (koji se zove i arhiprezbiterat); na njegovom čelu stoji dekan. Više biskupija redovno tvore crkvenu pokrajinu; njoj na čelu stoji nadbiskup.

Zadaće: 1. Kako se zove naš papa? 2. Gdje on stanuje? 3. Kako se zove naš biskup? 4. Gdje on stanuje? 5. Koja je crkva naša biskupska crkva? 6. Kako se zove naš župnik? 7. Koji svećenici djeluju u našoj župi osim župnika? 8. Tko povrh toga pomaže našem župniku u radu za župu? 9. Kako se zovu naše susjedne župe? 10. Kojemu dekanatu pripada naša župa? 11. Nacrtaj mitru, biskupski štap, križ na prsima i biskupski prsten! 12. Koje je boje odijelo a) pape, b) kardinala, c) biskupa, d) svećenika? 13. Prikaži zorno uređenje Crkve!

O DJELOVANJU CRKVE

Crkva ispunjava Kristovu zapovijed na cijelom svijetu. Ona vrši učiteljsku službu tim što propovijeda evanđelje i uči ljude; ona vrši svećeničku službu tim što svojim bogoslužjem slavi Boga i dijeli nam njegove milosti; ona vrši pastirsku službu tim što nas vodi u nebo.

50. Crkva naviješta i naučava

Na jednom misijskom putovanju sveti je Petar bio pozvan k bogobojaznom stotniku Korneliju. Otišao je i propovijedao njemu i čitavoj njegovoj kući o Kristu raspetome, koji je uskrsnuo i koji će kao sudac ponovno doći. Još dok je Petar govorio, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali govor. Tada Petar naredi da se krste u ime Isusa Krista (isp. Dj. ap. 10).

†

Crkva posvuda naviješta Veselu vijest i naučava. Ona nas poučava u propovijedi i na vjeronaučnoj nastavi i preko svoga bogoslužja.

Preko Crkve govori nam Krist. Njegovu riječ ona naviješta, u njegovo ime naučava, njegov je Duh Sveti rasvjetljuje.

Crkveno učiteljstvo tvore papa i biskupi koji su s njime u zajednici. Oni imaju zadaću da Kristov nauk očuvaju nepokvaren i da ga neprevarljivo naviještaju. Ako papa i biskupi jednodušno naviještaju nešto kao vjerski nauk, oni su neprevarljivi, jer Krist čuva svoju Crkvu preko Duha Svetoga da ne zabludi. Na općem saboru oni zajednički odlučuju o tome da li je neki nauk od Boga objavljen ili nije, da li je istinit ili neistinit.

Vrhovni učitelj Crkve je papa. Bez njega sabor ne može neprevarljivo odlučivati. Papa međutim može i sam neprevarljivo odlučivati. On je neprevarljiv kad donosi odluku o nekom vjerskom ili ćudorednom nauku i čitavoj Crkvi nalaže da ga prihvati. Krist je rekao Petru: »Ja sam se molio za te da tvoja vjera ne malakše. Tako i ti učvrsti svoju braću« (Lk. 22, 32).

Biskup uči vjernike svoje biskupije prije svega sa katekizmom što ga on propiše, te propovijedima i pastirskim pismima. Svećenici propovijedaju i poučavaju po njegovom nalogu.

Vjernici imaju dužnost da riječju i primjerom pomažu da njihovi bližnji upoznaju pravu vjeru i da u njoj napreduju. Na to su napose pozvani roditelji, učitelji i katehete - svjetovnjaci.

Promisli: 1. Čime nas Crkva poučava? 2. Zašto možemo reći: Krist nam govori kad Crkva naučava? 3. Po čemu se vidi da je papa vrhovni učitelj Crkve? 4. Kako naučava biskup? 5. Koji su vjernici napose pozvani da druge poučavaju u vjeri?

91. Zašto je Crkva neprevarljiva?

Crkva je neprevarljiva jer Krist čuva svoju Crkvu preko Duha Svetoga da ne zabludi.

92. Tko sačinjava crkveno učiteljstvo?

Crkveno učiteljstvo tvore papa i biskupi koji su s njime u zajednici.

93. Koju zadaću ima crkveno učiteljstvo?

Crkveno učiteljstvo treba da Kristov nauk očuva i da ga neprevarljivo naviješta.

94. U kojem je slučaju papa neprevarljiv?

Papa je neprevarljiv kad donosi odluku o nekom vjerskom ili ćudorednom nauku i čitavoj Crkvi nalaže da ga prihvati.

Za moj život: S dubokim poštovanjem slušat ću što vele papa i biskup, posebno ako nam oni govore svojim okružnicama i pastirskim pismima. Njihov je glas Kristov glas.

Riječ Božja: Isus je rekao svojim apostolima: »Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire, mene prezire. Tko prezire mene, prezire onoga koji je mene poslao« (Lk. 10, 16). — Opraštajući se rekao je: »Ja ću moliti Oca i dat će vam drugog branitelja, da ostane s vama zauvijek, Duha istine. On će vas sve naučiti i sjetiti vas svega što vam rekoh« (Iv. 14, 16—17. 26). — Pavao veli da je Crkva »stup i podloga istine« (1. Tim. 3, 15).

Iz života Crkve: Dosad je održano dvadeset općih sabora. Dva zadnja su Tridentinski (1545—63) i I vatikanski (1869—70). Na I vatikanskom saboru svečano je proglašen nauk o neprevarljivosti papinoj kao vjerski nauk. U naše dane održava se II vatikanski sabor.

Riječ jednog obraćenika: »Jasnoću i odlučnost u najvažnijim životnim pitanjima ja nalazim samo u Katoličkoj crkvi. Stoga sam postao katolik« (Chesterton).

Vjerski razgovor: Poneki vele: »Papa nije neprevarljiv, jer svaki čovjek može sagriješiti i zabluditi.« — Odgovaramo: »Sigurno, i papa može sagriješiti; on može i zabluditi ako izriče svoje mišljenje. Ali ako donosi kao vrhovni učitelj neku obvezatnu odluku o vjeri ili kršćanskom životu, on je neprevarljiv, jer ga tada Duh Sveti čuva od zablude.«

Zadaće: 1. Koja sredstva upotrebljava Crkva da bi naviještala vjeru? 2. Kako se vodi briga oko naviještanja vjere: a) u crkvi, b) u školi, c) u obitelji, d) u omladinskim društvima? 3. Kako mogu ja pomoći da drugi bolje upoznaju katoličku vjeru?

51. Crkva crpi svoj nauk iz Svetog pisma i iz usmene predaje

Sveti apostol Pavao opominje vjernike: »Prema tome, braćo, budite postojani i držite predaje koje ste naučili bilo našom živom riječi, bilo našom poslanicom« (2. Sol. 2, 15).

†

Ono što nas Crkva uči potječe od Boga, izvora sve istine. Ona nam pruža ono što je Bog objavio i što se od početka u Crkvi naučavalo i vjerovalo. Sveti Pavao veli: »Predao sam vam najprije ono što sam i sam primio« (1. Kor. 15, 3). Mnoge je istine Crkva tačnije izrazila tek tokom vremena pod vodstvom Duha Svetoga, napose onda kad su ove istine bile napadnute. Krist je njoj obećao: »Duh istine uvest će vas u svu istinu« (Iv. 16, 13).

Bog se pobrinuo da se mnogo onoga što je on objavio zapiše u svete knjige. On je Duhom Svetim potaknuo pisce ovih spisa da se dadnu na pisanje i pomagao im pri tom radu, tako da su neprevarljivo istinito zapisali sve ono što je Bog htio da nam preko njih saopći. Ovi se spisi zovu: Sveto pismo ili Biblija« (tj. knjiga) Budući da je Sveto pismo od Boga nadahnuto, to je Bog njegov začetnik. Ono je Božja riječ.

Oni dijelovi Svetog pisma koji su napisani prije Krista zovu se Stari zavjet; oni dijelovi koji su napisani poslije Krista zovu se Novi zavjet.

Crkva čuva Sveto pismo kao dragocjeno blago. S pomoću Duha Svetoga iznosi ona Sveto pismo pred nas i tumači nam ga. Crkva želi da revno slušamo riječ Božju i da je rado čitamo u Svetom pismu. Stoga treba da svaka kršćanska kuća ima Bibliju ili barem Novi zavjet. Ipak, smijemo se služiti samo takvim prijevodima Svetog pisma koji su od Crkve odobreni.

Sve istine koje je Bog objavio nisu zapisane u Svetom pismu. Neke

su apostoli samo propovijedali a onda ih je Crkva kao dragocjenu baštinu predavala dalje. Te istine nazivamo usmenom predajom. Većinu istina zapisali su sveti i učeni ljudi (crkveni oci) ubrzo nakon apostolskog doba.

Sveto pismo i usmena predaja dva su izvora vjere. Uz pomoć Duha Svetoga čuva ih Crkva nepokvarene i iz njih crpi svoj nauk.

Promisli: 1. Odakle potječe nauk Crkve? 2. Zašto je Sveto pismo Božja riječ? 3. Zašto nije dovoljno vjerovati samo ono što stoji u Svetom pismu? 4. Kako se zovu istine koje su apostoli propovijedali, a koje nisu zapisane?

95. Iz čega Crkva crpe svoj nauk?

Crkva crpe svoj nauk iz Svetog pisma i iz usmene predaje.

96. Koje vrste knjga sadrži Stari zavjet?

Stari zavjet sadrži povijesne, poučne i proročke knjige.

97. Koje spise sadrži Novi zavjet?

Novi zavjet sadrži četiri evanđelja, Djela apostolska, apostolske poslanice i Otkrivenje svetoga Ivana.

98. Kako se zovu četiri evanđelista?

Četiri evanđelista zovu se Matej, Marko, Luka i Ivan.

Za moj život: Uzimat ću Sveto pismo samo sa strahopoštovanjem u ruke, a prije čitanja molit ću Boga da njegovu riječ pravo razumijem i slijedim. — Nabavit ću Novi zavjet ili zamoliti koga da mi ga pokloni; on treba da me kroz čitav život prati.

Iz nauka svetaca: »Kad se moliš — ti govoriš Bogu. Kad čitaš Sveto pismo, Bog govori tebi« (Augustin). — Tko ne pozna Svetog pisma, ne pozna Krista« (Jeronim).

Imprimatur: Da li je izdanje Svetog pisma ili koja druga vjerska knjiga odobrena od Crkve, vidimo po tome da li nosi »imprimatur« (crkveno odobrenje da se nešto tiska).

Razgovor o vjeri: Poneki vele: »Osim Svetog pisma ništa nam više ne treba.« — Odgovaramo: U Svetom pismu, ponajprije, nije sve sadržano što je Bog objavio. Ivan piše: »Ima i mnogo drugih stvari

koje učini Isus, i kad bi se one popisale, jedna po jedna, mislim da ne bi u čitavi svijet stale knjige koje bi se napisale« (Iv. 21, 25). Pavao piše: »Držite predaje koje ste naučili bilo našom živom riječju bilo našom poslanicom« (2. Sol. 2, 15). A onda, Sveto nam pismo ne kaže koji spisi spadaju u njega; to znamo samo po usmenoj predaji.

Knjige Starog zavjeta: 1. Povijesne knjige. Najvažnije su pet knjiga Mojsijevih, knjiga Jozuina, knjiga Sudaca, knjiga Kraljeva i knjige Makabejaca. 2. Poučne knjige. Najvažnije su knjiga Jobova, knjiga psalama i knjiga Mudrosti. 3. Proročke knjige. Najvažnije su knjige četvorice velikih proroka: Izaije, Jeremije, Ezekijela i Danijela.

Knjige Novog zavjeta: 1. četiri evanđelja i Djela apostolska svetoga Luke. 2. četrnaest poslanica svetoga Pavla i sedam poslanica ostalih apostola (Jakova, Petra, Ivana, Jude Tadeja). 3. Otkrivenje svetoga Ivana.

52. Širenje Crkve u svijetu (misije)

Prije svoga uzašašća rekao je Isus apostolima: »Idite u cijeli svijet i propovijedajte Veselu vijest svakom stvorenju. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; tko ne uznevjeruje, osudit će se« (Mk. 16, 15—16).

†

Misije su jedna od najvažnijih zadaća Crkve. Još uvijek mnogo milijuna čeka na Veselu vijest (evanđelje). Osim toga prodire danas nevjera i u najudaljenije zemlje i otima ljudima i ono malo što oni znaju o Bogu. Kristova ljubav mora nas siliti da učinimo sve da bi i pogani upoznali istinu i došli do vjere.

U misijskim zemljama rade svećenici, časna braća, časne sestre, katehisti, učitelji, liječnici i drugi pomagači. Mnogo misionara dolazi iz kršćanskih zemalja, a drugi potječu iz samih misijskih zemalja. Oni nastoje da propovijedima i poukom, molitvom i bogoslužjem, odgojem mladeži i njegom bolesnika pridobiju ljude za Krista.

Svi moramo pomagati da se izvrši Isusova naredba o širenju vjere. Misionari i novoobraćenici očekuju našu pomoć.

Prije svega pomažimo svojom molitvom i žrtvama; jer bez milosti nijedan čovjek ne može doći Kristu. I mi možemo i trebamo podupirati misijski rad davanjem novca i drugih darova, držanjem i širenjem misijskih časopisa, sakupljanjem sredstava i promicanjem misijske misli. Skupljeni novac služi gradnji crkava, škola i bolnica, uzdržavanju misionara i podizanju novih misijskih postaja.

Tko hoće da ode u misije tome mora biti drago raditi na širenju Kristova kraljevstva; osim toga mora biti zdrav i dovoljno nadaren. Velika je milost kad Bog nekoga pozove u misije. Tko u sebi osjeti Božji poziv za misije treba da za tim pozivom radosno pođe.

Promisli: 1. Zašto su misije jedna od najvažnijih zadaća Crkve? 2. Tko radi u misijama? 3. Kako nastoje misionari da privedu ljude Kristu? 4. Čemu služi novac koji se sakuplja za misije? 5. Koja svojstva mora imati onaj koji hoće da ide u misije?

99. Kako svi kršćani mogu pomagati vjerovjesnike u misijama?

Svi kršćani mogu pomagati vjerovjesnike molitvom, darovima i promicanjem misijske misli.

Za moj život: Kako bih se morao stidjeti ako bih ostavio misionare na cjedilu! Svaki dan ću se moliti za misionare i redovito ih pomagati novčanim prilogom.

Iz života Crkve: Pretposljednje nedjelje u mjesecu listopadu je misijski dan; na svetkovinu Mladenaca (Nevine dječice) ili u nedjelju iza toga je dječji misijski dan (opći dan svetog djetinjstva).

Zaštitnici misija su sveti Franjo Ksaverski i sveta Terezija od Djeteta Isusa.

Stanje u misijama: Više od dvije trećine čovječanstva još nisu kršćani. Svake godine rodi se oko 17 milijuna djece koja se ne krste. — Godine 1950. radilo je u misijama preko 26.000 svećenika, preko 9.000 časne braće i preko 61.000 časnih sestara. Po prilici polovica navedenih već potječe iz misijskih zemalja. Dva i po milijuna katekumena pripravlja se na krštenje.

Najvažnija misijska udruženja: Misijska udruženja stvorena su da se pomogne misijama. Najvažnija su: »Papinska ustanova svetoga djetinjstva«, »Papinska ustanova za raširenje vjere« i »Papinska ustanova svetoga Petra za odgajanje domaćih svećenika«. Sveti Otac želi da svako katoličko dijete pripada »Ustanovi svetoga djetinjstva«. Članovi mole svaki dan jednom »Zdravo, Marijo« sa dodatkom »Blažena Djevice Marijo, moli za nas i za pogansku djecu!« Osim toga oni svakog mjeseca daju mali prilog za misije. Geslo »Papinske ustanove svetoga djetinjstva« glasi: »Djeca svijeta čitavoga — Djeca nek su pravog Boga.«

Zadaće: 1. Koje velike misionare pogana poznaješ? 2. Gdje su oni naviještali vjeru? 3. Koji su vjerovjesnici djelovali u našoj užoj domovini? 4. Koje misijske časopise poznaješ? 5. Koje misijske redove poznaješ? 6. Šta bi moj razred mogao uraditi za misije?

53. Crkva drži službu Božju

U Djelima apostolskim čitamo o životu prvih kršćana: »Svaki su dan postojano — kao po dogovoru — bili u hramu, lomili kruh po kućama, uzimali hranu vesela i priprosta srca, hvalili Boga i uživali naklonost svega naroda« (Dj. ap. 2, 46—47).

†

Služba Božja je najsvetija zadaća Crkve. Bogoslužjem Crkva hvali i slavi Boga, zahvaljuje mu na njegovoj dobroti, daje mu zadovoljštinu za grijehe i moli od njega njegove darove. Najuzvišenije bogoslužje je vršenje obreda svete euharistije.

Kad se okupimo na službu Božju, Krist se nalazi među nama. On je naš veliki svećenik; svećenik na oltaru samo je njegov namjesnik. — Budući da je Krist naš veliki svećenik, mi se molimo i žrtvujemo »po Isusu Kristu, Gospodinu našem«.

Služba Božja koju vrši Crkva ispunja nas nebeskom milošću. Crkva moli u svojim molitvama da Bog dadne svjetlo i milost i ljudima koji njoj ne pripadaju.

Vjernici treba da sudjeluju u bogoslužju time što će se i sami pridružiti moljenju i žrtvovanju; krštenje ih je osposobilo i učinilo pozvanim na to. Što bolje pojedinci sudjeluju u bogoslužju, to se više časti iskazuje Bogu i to više milosti svi od njega primaju.

Promisli: 1. Što čini Crkva kod službe Božje? 2. Kako treba da vjernici sudjeluju pri bogoslužju? Po kome se Crkva moli Bogu? 4. Što nam se daje u bogoslužju?

100. Koja je najsvetija zadaća Crkve?

Najsvetija zadaća Crkve je služba Božja.

Za moj život: Revno ću sudjelovati u službi Božjoj naše župe. — K službi Božjoj ponijet ću molitvenik.

Riječ Božja: »Vi ste izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen da pripadne Bogu, da razglasite slavna djela onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo« (1. Petr. 2, 9).

Iz naučavanja papa: »Vjernici ne treba da budu neupućeni i nijemi gledaoci, nego treba da im ljepota svetoga bogoslužja prožme srce pa da tako prate svete čine i naizmjence pjevaju sa svećenikom i crkvenim zborom« (Pio XI).

Procesije i hodočašća: Određenim danima, npr. u prosne dane i na Tijelovo, prolazimo ulicama i poljima da bismo javno izrazili svoje vjersko uvjerenje, da bismo Boga zajednički hvalili i usrdno molili za njegov blagoslov. Takve ophode nazivamo procesijama. Od starine putuju vjernici u sveta mjesta, npr. u Rim ili Jeruzalem ili u druge krajeve gdje je Bog na posebno očit način uslišao molitvu vjernika (prošteništa). Oni hodočaste.

Zadaće: 1. Koje vrste bogoslužja poznaš? 2. Kako sudjeluju kod svete mise: a) svećenik, b) ministranti, c) predmolitelj, d) pjevači, e) organist, f) vjernici? 3. Što treba da vjernici učine: a) kod evanđelja, b) kod Dominus vobiscum, c) kad se predmoli, d) kad se pjeva, e) kad svećenik pjeva predslovlje i Oče naš? 4. Nacrtaj posuđe, odijelo i druge stvari koje se upotrebljavaju kod službe Božje!

54. Crkva podjeljuje svete sakramente

Sveti je Pavao našao u Efezu učenike koji još nisu bili čuli za Duha Svetoga. On ih upita: »Koje ste krštenje onda primili?« »Ivanovo krštenje« — odvrate oni. »Ivan je krstio« — proslijedi Pavao — »krštenjem u znak obraćenja, a narodu je govorio da vjeruje u onoga koji će iza njega doći, to jest u Isusa.« Kako to čuše, krstiše se u ime Gospodina Isusa. I kad Pavao na njih položi ruke, siđe na njih Duh Sveti (isp. Dj. ap. 19, 1—7).

†

Crkva podjeljuje sedam sakramenata da bismo imali život i da bismo ga imali u izobilju. Ona nas krštava, da bismo se oslobodili od grijeha i postali Božjom djecom. Ona nas potvrđuje, da bi nas Duh Sveti ojačao. Ona nas u svetoj pričesti hrani kruhom života. U sakramentu ispovijedi ona nas odrješuje od naših grijeha. Bolesnicima podjeljuje bolesničko pomazanje da bi ojačali na duši i na tijelu. U svećeničkom redu daje svećeničku vlast i milost za svećenički život i djelovanje. U sakramentu ženidbe spaja zaručnike u svetu zajednicu života.

Svaki sakramenat ima neki vanjski znak, npr. krštenje ima pranje vodom i riječi koje se pri tome govore. Vanjskim znakom nagovještа se neka nutarnja milost koja nam se ujedno i daje. Ove svete znakove kojima se dijele milosti ustanovio je Krist.

U sakramentima djeluje Krist, naš veliki svećenik; ljudi koji podjeljuju sakramente njegova su oruđa. Krist nam u sakramentima dijeli onu milost koju nam je na križu zaslužio.

Neki sakramenti utiskuju u dušu neizbrisivi biljeg. U krštenju primamo biljeg Kristova učenika, u potvrdi biljeg Kristova borca, u svećeničkom redu biljeg Kristova svećenika. Zato ove sakramente možemo primiti samo jednom.

Svete sakramente moramo primati dostojno. Tko hoće da primi krštenje ili sakramenat ispovijedi mora se kajati za svoje grijehe. Ostale sakramente smijemo primiti samo ako već imamo život milosti. — Tko primi neki sakramenat nedostojno, ne prima unutarnje milosti, nego čini smrtni grijeh, svetogrđe. A tko prima sakramente dostojno, crpe iz Spasiteljevih izvora vječni život. Što je veća ljubav, to je bogatija milost.

Promisli: 1. Koje milosti primamo u pojedinim sakramentima? 2. Tko djeluje u sakramentima? 3. Što nagoviještaju vanjski znakovi? 4. Koje sakramente može čovjek samo jednom primiti? 5. Zašto ih možemo samo jednom primiti? 6. Što se traži od onoga koji hoće da primi krštenje ili sakramenat ispovijedi? 7. Što je potrebno ako hoćemo da primimo druge sakramente?

101. Kako glasi sedam sakramenata?

Sedam sakramenata glasi: 1. krštenje, 2. potvrda, 3. sveta pričest, 4. ispovijed, 5. bolesničko pomazanje, 6. svećenički red, 7. ženidba.

102. Što spada na svaki sakramenat?

Na svaki sakramenat spada:
1. vanjski znak,
2. unutarnja milost,
3. da je ustanovljen od Isusa Krista.

Za moj život: Krist mi nudi svoje sakramente iz velike ljubavi; odlučujem da neću vrijeđati njegovu ljubav svojom ravnodušnošću, nego ću sakramente primati sa zahvalnošću.

Obredi: Onim znakovima koje je Krist propisao dodala je Crkva druge radnje ili znamenja, npr. pružanje bijele haljine i goruće svijeće kod krštenja. Ti obredi treba da nam još jasnije stave pred oči učinke sakramenata i da povećaju našu pobožnost.

Zadaće: 1. Koja su se tri sakramenta u staro vrijeme podjeljivala istoga dana novoobraćenicima? 2. Koja su dva sakramenta ustanovljena za posebne staleže u Crkvi? 3. Nacrtaj znamenja pojedinih sakramenata!

55. Crkva blagoslivlja i posvećuje

Jednom su majke donijele svoju djecu Isusu da na njih stavi ruke i da se pomoli. Učenici ih strogo ukoriše. Tada reče Isus: »Pustite dječicu da dođu k meni; nemojte im priječiti, jer takvima pripada kraljevstvo Božje«. Tada ih je grlio i blagoslivljao stavljajući na njih ruke (isp. Mt. 19, 13—15; Mk. 10, 16).

†

Po Isusovoj naredbi zaziva Crkva Božji blagoslov na nas i na stvari koje upotrebljavamo. Ona b l a g o s l i v l j a djecu, majke, bolesnike, zaručnicu kod vjenčanja a vjernike na svršetku svete mise. Ona blagoslivlja kuću i dom, jelo i piće, polja i livade,stoku i staje, radionicu i oruđe, ceste i mostove, željeznice, aute i zrakoplove.

Neki ljudi i neke stvari postanu posebnim blagoslovom Crkve posve određeni za Boga i njegovu svetu službu; ona ih p o s v e ć u j e. Takvim blagoslovom posvećuje Crkva npr. opata nekog samostana, redovnike i redovnice. Ona posvećuje kuću Božju, oltar, kalež i pliticu, oltarnike i crkveno odijelo, vodu i svijeće, križeve i slike, medalje i krunice, orgulje, zvona i groblja. Prema posvećenim stvarima treba da nastupamo s posebnim poštovanjem.

Ponekad Crkva izriče z a k l i n j a n j a nad ljudima i stvarima, da bi od njih otklonila upliv đavla, npr. nad krštenicima i nad ljudima koji su opsjednuti od zlih duhova a isto tako i nad vodom kad se blagoslivlja krsna i blagoslovljena voda.

Kad Crkva blagoslivlja i posvećuje, čini ona z n a k svetoga k r i ž a; to je znak našeg otkupljenja. Pri tom ona većinom upotrebljava i b l a g o s l o v l j e n u v o d u.

Blagoslovi i posvećenja i posvećene stvari slične su sakramentima; stoga se zovu s a k r a m e n t a l i j e (b l a g o s l o v i n e). No njih nije — kao sakramente — ustanovio Krist, nego Crkva. Oni također ne djeluju — kao sakramenti — snagom koju im je Bog dao, nego po zagovoru Crkve.

Kad Crkva blagoslivlja i posvećuje, ona redovno usrdno moli Boga za d o b r o d u š e i t i j e l a a isto tako da nas B o g z a š t i t i od zlog neprijatelja. Blagoslovine treba da nam pomognu da u ovom svijetu sveto živimo i da stvari upotrebljujemo na slavu Božju i na svoje spasenje.

Kad primimo blagoslov ili kad upotrebljavamo posvećene stvari, treba da se uzdamo u dobrotu Božju i u molitvu Crkve. Tko očekuje pomoć ne od Boga nego od vanjskih znakova, čini grijeh praznovjerja. — Što pobožnije primamo blagoslov Crkve i služimo se posvećenim stvarima, to više milosti primamo od Boga.

I v j e r n i c i mogu blagoslivljati. Roditelji blagoslivlju svoju djecu. Kršćanski je običaj načiniti znak križa iznad nekih predmeta, npr. iznad kruha prije nego što ga počnemo rezati. I same sebe možemo blagosloviti tim što se prekrižimo.

P r o m i s l i: 1. Od koga Crkva ima vlast da posvećuje, blagoslivlja i vrši zaklinjanja protiv đavla? 2. Što Crkva blagoslivlja? 3. Što Crkva posvećuje? 4. U koju svrhu Crkva izriče zaklinjanja? 5. Što se redovno upotrebljava kod blagoslova i posvećenja? 6. Kako zovemo blagoslove i posvete zato što su slične sakramentima? 7. Čime se one razlikuju od sakramenata?

103. Što Crkva moli od Boga kad blagoslivlja i posvećuje?

Kad Crkva blagoslivlja i posvećuje, ona od Boga moli dobro duše i tijela, a isto tako da nas Bog zaštiti od zlog neprijatelja.

Z a m o j ž i v o t: Ujutro kod ustajanja i uvečer prije spavanja uzet ću svete vode i prekrižiti se znakom svetog križa.

I z ž i v o t a C r k v e: »Kad god odlazimo i dolazimo, kad se oblačimo, peremo, jedemo, liježemo spavati i pri svemu što činimo, utiskujemo znak križa na svoje čelo« (Tertulijan).

Z a d a ć e: 1. Koje se posvećene stvari nalaze u kršćanskim stanovima? 2. Što Crkva posvećuje i blagoslivlja: a) na Čistu srijedu, b) na Cvjetnu nedjelju (II nedjelju muke), c) u uskrsnoj noći, d) na Svijećnicu, e) na Veliku Gospojinu (Marijino uznesenje)? 3. Kad se blagoslivlju kuće? 4. U koju svrhu daje se blagoslov sv. Blaža? 5. U koju svrhu se upotrebljava blagoslovljena voda? 6. Pobrini se da u tvojoj sobi visi posudica sa blagoslovljenom vodom! 7. Pobrini se da u tvojoj kući bude blagoslovljenih svijeća!

56. Pastirska zadaća Crkve

Kad se sveti Pavao vratio sa svog trećeg misijskog putovanja, dozvao je k sebi u Milet starješine Crkve u Efezu da bi se od njih oprostio. Pri tom ih je opomenuo: »Pazite na se i na sve stado,

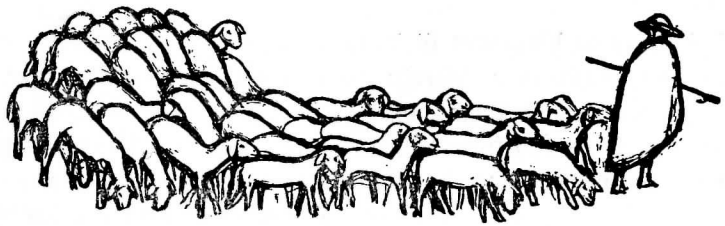

u komu vas Duh Sveti postavi nadglednicima, da pasete Crkvu Božju, koju sebi steče svojom vlastitom krvi« (isp. Dj. ap. 20, 17-38).

†

Crkva ima pastirsku zadaću da potiče vjernike na kršćanski život. Ona nas upućuje i sokoli na dobro i štiti nas od opasnosti koje prijete našem vječnom spasenju; ona nam daje zapovijedi i zakone. Za neke teške grijehe odredila je kazne da bi nas odvratila od grijeha a grešnike potakla da se osvijeste. Najteža kazna je crkveno prokletstvo ili izopćenje; ako Crkva nekog izopći, isključi ga time od mnogih milosti i prava, a posebno od primanja sakramenata i od crkvenog pokopa.

Na pastirsku zadaću Crkve spada također da se brine za nevoljnike. Stoga ona nastoji da s posebnom ljubavlju pomogne svima koji su u tjelesnoj ili duševnoj nevolji.

Papa i biskupi pastiri su Crkve. Oni imaju pravo donositi zakone i izricati crkvene kazne. Krist im je dao ovu vlast kad je apostolima rekao: »Što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i što god razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima« (Mt. 18, 18). Najviši pastir Crkve je papa. On je nasljednik svetoga Petra, kojemu je Isus rekao: »Pasi janjce moje! Pasi ovce moje!« (Iv. 21, 15—17). — Preko pape i biskupa upravlja nama Krist, naš nebeski pastir.

Pojedinu župu vodi od biskupa ovlašteni dušobrižnik (župnik). — Vjernici treba da svoje pastire slušaju i da im u njihovom pastirskom radu pomažu.

Promisli: 1. Kako nas Crkva potiče na kršćanski život? 2. Zašto je Crkva odredila za grijehe kazne? 3. Koja je najteža crkvena kazna? 4. Kome Crkva sa posebnom ljubavlju pomaže? 5. Tko su pastiri Crkve? 6. Kojim je riječima Krist prenio apostolima i njihovim nasljednicima pastirsku vlast?

104. Kako Crkva vrši svoju pastirsku zadaću?

Crkva nas upućuje na kršćanski život.

Za moj život: Crkva je moja majka; pustit ću da me njezina ruka uvijek vodi, pa makar ona izgledala blaga ili stroga.

Riječ Božja: »Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio« (Mt. 28, 20). — »Znate kako smo svakog pojedinog od vas kao otac svoju djecu opominjali, poticali i zaklinjali da živite dostojno Boga, koji vas zove u svoje kraljevstvo i slavu« (1. Sol. 2, 11—12).

Iz nauka svetaca: »Ne može imati Boga za oca onaj koji nema Crkve za majku« (Ciprijan).

Zapamti: U župi ne smije nitko biti posve zaboravljen i napušten.

Iz života Crkve: U župskoj zajednici pokazuje se pastirska ljubav Crkve: opomenama u propovijedi, ispovjedaonici i kod pouke; crkvenim naredbama, kućnim posjetima, okružnicama; crkvenim časopisima i savjetovanjem u pogledu filmova; apostolatom svjetovnjaka, sastancima župljana, roditeljskim večerima i omladinskim radom; njegom bolesnika, brigom za siromahe i u dječjem vrtiću. Za one kojima treba pomoći posebno se brine savez kršćanskog milosrđa te udruge sv. Vinka i sv. Elizabete.

Praktični zadaci u župi: Novodoseljene katolike treba upozoriti na službu Božju i najaviti ih župniku; pozvati ih na župske priredbe; otpratiti ih na službu Božju, na vjersku pouku i na omladinski sastanak; djeci nekršćanskih roditelja pričati o Bogu; raznositi katoličke časopise ili za njih tražiti pretplatnike; nastupiti protiv zloga govora; slati pakete onima koji trpe oskudicu; posjećivati bolesnike; voditi skupinu omladinaca.

57. Briga za raštrkane vjernike

Sveti Pavao je često opominjao crkvene općine koje je on ustanovio da pomognu drugim općinama. U jednoj poslanici stavio je Korinćanima kao uzor općine u Makedoniji: »Mada su ih snašle mnoge nevolje, to je ipak iz dubine njihova siromaštva potekla bogata rijeka darežljivosti«. Zatim on poziva Korinćane: »Istaknite se i vi u ovom djelu milosrđa. Dajte dokaz za iskrenost svoje ljubavi« (2. Kor. 8, 2. 24).

†

One krajeve gdje malo katolika mora živjeti raštrkano među mnogim vjernicima drugih vjera ili među nevjernicima zovemo »dijasporom« (tj. raspršenošću). Tamo nema crkava, svećenika i

kateheta. Služba Božja se često mora držati u sobama, barakama ili dvoranama. Da bi došli na službu Božju, vjernici često moraju prevaliti dugi put. Mnoga djeca ne dobivaju nikako vjerske pouke ili je dobivaju samo neredovito. Mnogi katolici vjenčaju se s inovjercima ili nevjernicima i time se otuđuju vjeri. Mnogi umiru bez svetih sakramenata jer ne mogu na vrijeme dobiti svećenika.

Crkva ima pastirsku zadaću da svoju ugroženu djecu u dijaspori pomogne. Ona ih mora krijepiti da bi ostali vjerni svojoj vjeri, da bi se međusobno podupirali i da bi one koji se drže daleko od Crkve pridobili za vjeru. Ona mora osnivati nove župe i graditi crkve te slati tamo svećenike i dušobrižničke pomoćnice. Mora nabaviti kaleže i misno ruho, knjige i časopise, vozila i mnoge druge stvari.

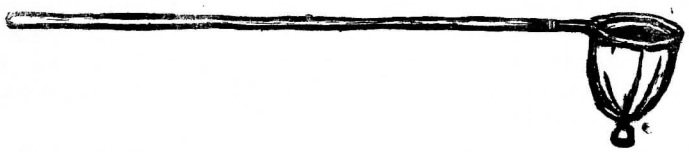

Svi vjernici moraju pomoći crkvenim općinama u dijaspori. Oni treba da se za njih mole i da ih potpomažu prilozima.

Svaki katolik mora računati s time da će i on jednom morati živjeti u dijaspori. Stoga on mora biti sposoban da ispovijeda svoju vjeru makar bio i sam; mora biti u stanju da pouči neuke i slabe i da svećeniku pomogne pri službi Božjoj i u njegovom radu za duše. Svaki mladi kršćanin treba da se za ovu zadaću spremi.

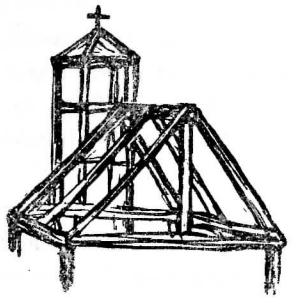

Promisli: 1. Što otežava crkveni život u dijaspori? 2. Što mora Crkva činiti za dijasporu? 3. Kako možemo pomoći dijaspori? 4. Za što mora svaki kršćanin u dijaspori biti sposoban?

Za moj život: Katolici u dijaspori su moja braća i sestre. Pomagat ću im svojom molitvom i svojim novčanim prilozima.

Riječ Božja: »Ako pati jedan ud, s njim pate svi udovi« (1. Kor. 12, 26).

58. Jedina prava crkva

Sveti Pavao piše u poslanici Efežanima: »Vi niste više tuđinci i gosti, nego ste sugrađani svetih i ukućani Božji. Apostoli i proroci su temelj na kome ste sagrađeni a ugaoni kamen je sami Krist Isus. U njemu čitava zgrada, čvrsto povezana, raste u sveti hram u Gospodinu. U njemu i vi bivate zidani skupa s ostalima za stan Božji u Duhu« (Ef. 2, 19—22).

†

Krist je ustanovio samo jednu jedinu crkvu. On je rekao: »Na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu« (Mt. 16, 18). Stoga postoji samo jedna prava Crkva.

Pravu crkvu možemo prepoznati po određenim svojstvima koja joj je Krist dao. Ona mora biti jedinstvena u vjeri, u sakramentima i u poglavaru. Ona mora biti sveta, jer ju je Krist posvetio. Ona mora biti »katolička« (tj. općenita), jer ju je Krist ustanovio za sve narode i za sva vremena. Ona mora biti apostolska, to će reći: njezini poglavari moraju biti zakoniti nasljednici apostola.

Samo Rimokatolička crkva ima ova četiri obilježja. Ona je jedinstvena: ona posvuda ima istu vjeru, iste sakramente i istog poglavara. Ona je sveta; to se vidi iz njezinog svetog nauka i njezina svetog djelovanja, a više od svega vidi se to po njezinim svecima od kojih je Bog mnoge proslavio čudesima. Ona je katolička, jer čuva svu istinu i sve sakramente i jer je od Krista pa kroz sva vremena postojala i po čitavom se svijetu raširila. Ona je apostolska, jer potječe od apostola: njezini biskupi su zakoniti nasljednici apostola a njezin poglavar je nasljednik svetoga Petra; to najjasnije pokazuje da je ona prava crkva Kristova.

Druge kršćanske vjerske zajednice nemaju ovih četiriju obilježja. Prije svega one nisu apostolske: one su nastale mnogo kasnije nakon apostolskih vremena, njihovi poglavari nisu zakoniti nasljednici apostola i oni nisu u zajednici s nasljednikom

svetoga Petra. Zbog toga nijedna od njih ne može biti prava crkva Kristova.

Jedino je Katoličkoj crkvi Krist dao nalog i sredstva da vodi ljude k vječnom blaženstvu. Ona jedina ima vlast naviještati riječ Božju, prinositi svetu žrtvu, podjeljivati sakramente i upućivati ljude na kršćanski život. Stoga velimo da je Katolička crkva jedina spasonosna.

Kršćani koji pripadaju nekoj nekatoličkoj vjerskoj zajednici većinom ne znaju da je Katolička crkva njihov pravi zavičaj. Oni ne posjeduju potpune istine i izloženi su mnogim zabludama; isto tako oni moraju da žive bez mnogih milosti. No Krist je i za njih umro, a Crkva se i za njih moli i žrtvuje. Stoga i oni mogu postići vječno blaženstvo ako čine Božju volju onako kako je spoznaju.

Promisli: 1. Iz kojih Isusovih riječi možemo upoznati da je on htio ustanoviti samo jednu jedinu crkvu? 2. Što znači riječ »katolička«? 3. Što znači riječ »apostolska«? 4. Zašto prava crkva mora biti: a) jedinstvena, b) sveta, c) katolička, d) apostolska? 5. Po čemu se vidi da je Katolička crkva: a) jedinstvena, b) sveta, c) katolička, d) apostolska? 6. Iz čega se najjasnije vidi da je Rimokatolička crkva prava crkva? 7. Zašto ne može nijedna od drugih kršćanskih zajednica biti prava crkva Kristova? 8. Zašto velimo da je Katolička crkva jedina spasonosna? 9. Zašto se mogu i nekatolički kršćani spasiti? 10. Što oni moraju činiti da bi došli do vječnog blaženstva?

105. Zašto postoji samo jedna prava crkva?

Postoji samo jedna prava crkva jer je Krist ustanovio samo jednu crkvu.

106. Koja obilježja mora imati prava crkva?

Prava crkva mora biti jedinstvena, sveta, katolička i apostolska.

107. Koja crkva ima četiri obilježja prave crkve?

Samo Katolička crkva ima četiri obilježja prave crkve.

108. Zašto kažemo da je Katolička crkva jedina spasonosna?

Kažemo da je Katolička crkva jedina spasonosna zato što je Krist jedino njoj dao nalog i sredstva da vodi ljude k vječnom blaženstvu.

Za moj život: Od srca ću se zahvaliti Bogu što mogu živjeti u jedinoj pravoj crkvi. Uvijek ću veselo i bez straha priznati da njoj pripadam. — Također odlučujem često se moliti da se svi odijeljeni kršćani vrate nazad u zajednicu jedne prave crkve.

Riječ Božja: Nakon Zadnje večere molio je Isus: »da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje, da si me ti poslao« (Iv. 17, 21).

Svjetska molitvena oktava: Od 18—25. siječnja mole kršćani svih vjerskih zajednica za ponovno ujedinjenje u vjeri.

Rimokatolička crkva broji zasad preko 400 milijuna vjernika.

Najpoznatije nekatoličke kršćanske vjerske zajednice: U 11. stoljeću odijelili su se mnogi kršćani u istočnoj Evropi i na Istoku od zajednice s papom. Oni se nazivaju »ortodoksni« ili pravoslavni (tj. pravovjerni). Oni se dijele na mnogo narodnih crkava i broje oko 150 milijuna vjernika. — U 16. stoljeću odijelilo se opet mnogo kršćana od crkvene zajednice, posebno pod vodstvom Luthera, Zwinglija, Kalvina i Henrika VIII, engleskog kralja (evangelici, protestanti, reformirani, anglikanci i dr.). Danas se dijele ove skupine u brojne državne i narodne crkve, vjeroispovijesti i sekte. One broje skupa oko 200 milijuna vjernika.

Sjedinjeni kršćani: Jedan dio pravoslavnih povratio se crkvenom jedinstvu. Oni su mogli zadržati svoje od starine naslijeđeno bogoslužje i mnoge običaje. Oni se zovu »unijati« (s Rimom sjedinjeni).

59. Općinstvo svetih

U svetoj žrtvi sjeća se Crkva čitavog općinstva svetih. U molitvi prije pretvorbe moli ona za sve vjernike a posebno za prisutne. Iza toga se sjeća blaženih u nebu i moli Boga da nas po njihovom zagovoru zaštiti i pomogne. Iza podizanja moli se za pokojne da im Bog dadne svoj pokoj.

†

Vjernici na zemlji tvore svetu zajednicu kojoj je glava Krist. Oni mole i žrtvuju jedni za druge, osobito kod zajedničke službe Božje. Oni imaju udjela u molitvama i žrtvama Crkve

i u svim molitvama i dobrim djelima pojedinaca, posebno u onima koje obavljaju jedan za drugoga.

Vjernici na zemlji stoje u zajednici sa svetima na nebu. Sveci su naša braća i sestre u Kristu. Mi slavimo njihov spomen, zazivamo ih i slijedimo njihov primjer. Oni hvale Boga s nama i mole ga za nas.

Mi smo po Kristu sjedinjeni i sa dušama u čistilištu. Pomažemo im molitvom i dobrim djelima, oprostima a osobito svetom misom. Oni će nam se pokazati zahvalnim i moliti Boga za nas.

Vjernici na zemlji moraju se još boriti za svoje vječno spasenje; oni tvore vojujuću Crkvu. Sveti u nebu već su postigli pobjedničku krunu; oni tvore slavnu Crkvu. Duše u čistilištu još moraju da trpe muke čišćenja; oni tvore trpeću Crkvu.

Vjernici na zemlji, sveti u nebu i duše u čistilištu tvore skupa jednu veliku svetu zajednicu; Duh Sveti ih je sve posvetio i međusobno povezao. Stoga se ova zajednica zove »općinstvo svetih«.

Na sudnji dan Krist će sjediniti vojujuću i trpeću Crkvu sa slavnom Crkvom. On će okupiti čitavu Božju obitelj oko Oca. Tada će se općinstvo svetih potpuno ostvariti.

Promisli: 1. Čime se očituje zajednica vjernika na zemlji: a) jednih prema drugima, b) sa svetima u nebu, c) s dušama u čistilištu? 2. Kako nazivamo zajednicu vjernika na zemlji? 3. Kako nazivamo zajednicu svetih u nebu? 4. Kako nazivamo zajednicu duša u čistilištu? 5. Zašto nazivamo zajednicu vjernika na zemlji, svetih u nebu i duša u čistilištu općinstvom svetih? 6. Kako će Krist potpuno ostvariti općinstvo svetih?

109. Tko pripada općinstvu svetih?

Općinstvu svetih pripadaju:

1. vjernici na zemlji,

2. sveti u nebu,

3. duše u čistilištu.

Za moj život: Dobro što ga činim koristi čitavoj Crkvi, a zlo što ga činim njoj škodi; kolika je moja odgovornost! — Imam mnogo nepoznatih prijatelja među svetima u nebu i među vjernicima na zemlji; mislit ću na to da mnoga dobra primam njihovim zagovorom.

Riječ Božja: »Radujem se patnjama koje podnosim za vas — i tako u mom tijelu dopunjujem što nedostaje Kristovim mukama — za njegovo tijelo, koje je Crkva« (Kol. 1, 24). — »Sveta je i pobožna misao moliti za preminule da bi se izbavili od svojih grijeha« (2. Mak. 12, 45).

Iz života Crkve: Gotovo svaki dan slavi Crkva svetkovinu nekog sveca. 1. studenog slavi ona blagdan Svih svetih a 2. studenog spomen-dan mrtvih (Dušni dan).

Zadaće: 1. Za koje vjernike treba da prije svega molimo? 2. Koji su nam sveci osobito bliski? 3. Za koje duše u čistilištu treba da se osobito molimo? 4. Potraži u »činu mise« (kanonu) mjesta u kojima se spominjemo: a) živih, b) svetih u nebu, c) duša u čistilištu!

60. Marija je naša majka i kraljica

Zdravo, Kraljice, majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni, dakle, zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas te nam poslije ovoga progonstva pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o slatka djevice Marijo.

†

Blažena djevica Marija stoji među svim svecima na prvom mjestu. Njoj je bilo dano da sudjeluje kod Spasiteljeva utjelovljenja. Ona je Spasiteljeva majka; budući da je Isus naš brat, ona je i naša majka.

Kad se Isus za nas na križu žrtvovao, stajala je Marija do njega i sudjelovala u njegovoj žrtvi. Mač boli probo je i njezinu dušu. Ona je Žalosna majka, utočište grešnika, utjeha žalosnih.

Nakon Isusova uzašašća ostala je Marija s okupljenim vjernicima, molila se s njima u dvorani u Jeruzalemu i s njima primila na Duhove Duha Svetoga. U radosti i žalosti ona je sudjelovala u životu mlade Crkve. Ona je majka kršćanstva.

Marija je bila usko povezana sa svojim sinom u njegovoj muci i smrti, pa je zato trebalo da mu bude na posebni način slična i u njegovoj slavi. Zato što je bila posve bez grijeha, Bog je očuvao njezino tijelo da se ne raspadne. Ona je s tijelom i dušom bila uznesena na nebo.

U nebu Marija kraljuje kao kraljica svih anđela i svetaca. Ona vlada s Kristom, svojim Sinom, nad čitavim svijetom. Njezina materinska ljubav proteže se na svu braću i sestre njezina Sina. Ona je naša gospodarica i naša nebeska majka, naša posrednica i zagovornica.

Promisli: 1. Zašto stoji Marija među svim svecima na prvom mjestu? 2. Zašto je Marija naša majka? 3. Zašto zovemo Mariju žalosnom majkom? 4. Kako je Marija sudjelovala u životu mlade Crkve? 5. Zašto je Marija s tijelom i dušom bila uznesena na nebo? 6. Što čini Marija u nebu za nas?

110. Kako je Bog proslavio Mariju po završetku njezina zemaljskog života?

Marija je po završetku svoga zemaljskog života s tijelom i dušom bila uznesena na nebo.

Za moj život: Zato što ljubim Isusa, ljubim i njegovu svetu majku. Častit ću je kao svoju kraljicu, zazivat ću je kao svoju majku i povjerit ću se njezinoj zaštiti.

Iz života Crkve: Crkva slavi blagdan Marijina uznesenja na nebo 15. kolovoza (Velika Gospa). — Istina o tjelesnom uznesenju Marijinom na nebo oduvijek se nalazila u vjerskom zakladu Crkve; 1. studenog 1950. proglasio ju je papa Pio XII na svečan način kao nauk vjere.

1. studenog 1954. uveo je papa Pio XII svetkovinu Marije Kraljice i odredio da se slavi 31. svibnja.

Zadaće: 1. Skupljaj slike koje prikazuju događaje iz Marijinog života a posebno navještenje, Mariju pod križem, Mariju na dan Duhova, Marijinu smrt i uznesenje, Mariju kao kraljicu neba! 2. U kojim zgodama iz Novog zavjeta susrećemo Mariju? 3. Koje su nam Marijine riječi sačuvane u Novom zavjetu? 4. Usporedi Evu i Mariju: u čemu su jedna drugoj slične, u čemu su različne?

O NAŠEM POSVEĆENJU KRŠTENJEM

(Vjerujem u) »oproštenje grijeha«
(10. članak vjere).

Treba da jednom u kraljevstvu Božjem postignemo vječno blaženstvo. Radi toga treba da vjerujemo u Boga, da se krstimo i da kao njegova djeca živimo.

61. Obraćenje

Kad je sabrano mnoštvo na Duhove čulo da Krist, kojega su oni odbacili, sjedi s desne strane Božje, skrušilo se u srcu te reklo Petru i ostalim apostolima: »Braćo, što da činimo?« »Obratite se«, reče im Petar. »Neka se svaki od vas krsti u ime Isusa Krista za oproštenje svojih grijeha; tada ćete primiti dar — Duha Svetoga« (isp. Dj. ap. 2, 37—38).

†

Bog naviješta Veselu vijest preko Crkve i rasvjetljuje ljude koji je čuju. On im otvara oči njihova srca da spoznaju njega, jedino pravog Boga, i onoga koga je poslao, Isusa Krista (isp. Iv. 17, 3).

Tko upozna Veselu vijest, mora se odvratiti od svojih bogova i idola, od svojih zabluda i grijeha, i obratiti se svim srcem Bogu, našem nebeskom Ocu, i Kristu, našem Spasitelju i Gospodinu. On se mora »obratiti od idola k Bogu, da služi živomu i istinitomu Bogu i da čeka s nebesa njegova Sina Isusa, našega osloboditelja od srdžbe koja će doći« (1. Sol. 1, 9—10).

Krštenjem se zapečati obraćenje. Isus je naredio krštenje riječima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sve narode mojim učenicima! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se« (isp. Mt. 28, 18—19; Mk. 16, 16). Stoga se svaki koji se obrati mora pokrstiti.

Promisli: 1. Što čini Bog da bi se ljudi obratili? 2. Što čini čovjek kad se obrati? 3. Čime se zapečati obraćenje?

111. Kojim je riječima Isus naredio krštenje?

Isus je naredio krštenje riječima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sve narode mojim učenicima! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

Za moj život: Mnogi ljudi još nisu čuli Božju poruku. Zato ću se svakoga dana moliti da se oni obrate i da tako ljudi sve više i više Boga slave.

Iz života Crkve: U prvo kršćansko doba krštavali su se prije svega odrasli. No već vrlo rano krštavali su i djecu. Krštenje djece postalo je kasnije općom dužnošću. Kršćanski roditelji donose stoga svoju djecu ubrzo nakon rođenja na sveto krštenje. Oni su dužni da svoju djecu pouče u vjeri i da ih usmjere na kršćanski život.

Zadaće: 1. Koje biblijske zgode govore nam o obraćenju na vjeru? 2. Pročitaj u Životima svetaca obraćenje svetog Augustina! (svetkovina 28. kolovoza). 3. Smisli molitvu za obraćenje pogana!

62. Podjeljivanje krštenja

Đakon Filip navijestio je dvoraninu etiopske kraljice Veselu vijest na putu u Gazu. Putujući tako, stignu do neke vode i dvoranin reče: »Evo vode! Što mi priječi da se krstim?« Filip odvrati: »Ako vjeruješ od svega srca, možeš.« A on odgovori: »Vjerujem da je Isus Krist Sin Božji.« I naredi da stanu kola. Tada obojica siđu u vodu gdje ga Filip krsti (isp. Dj. ap. 8, 26—38).

†

Prije krštenja krštenik se odriče Sotone i svih grijeha i priznaje da vjeruje u Krista i njegov božanski nauk; time on obećaje da će kao kršćanin živjeti i umrijeti. Ovo obećanje zovemo krsnim obećanjem ili krsnim zavjetom. Kad se krsti dijete, to obećanje u njegovo ime daju kumovi.

Zatim onaj koji krsti polijeva vodom glavu krštenika i u isti mah govori riječi: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«. — Krštenje se može podijeliti i uronjavanjem.

Polijevanje vodom označuje da je krštenje pranje kojim se čistimo od grijeha. Riječi označuju da se krštenjem posvećujemo trojedinom Bogu: Ocu, koji nas je stvorio, Sinu, koji nas je otkupio, i Duhu Svetomu, koji nas posvećuje.

Krštenje treba da podijeli ž u p n i k ili njegov zamjenik i to, ako je moguće , u crkvi. Ako se krštenik nalazi u smrtnoj opasnosti a župnik ne može dovoljno brzo stići, netko drugi mora krstiti dijete. S v a k i č o v j e k može valjano krstiti, ako krštava onako kako to Crkva propisuje (krštenje u nuždi).

P r o m i s l i : 1. Što označava polijevanje vodom kod krštenja? 2. Što označavaju riječi krštenja? 3. Tko treba da redovno podjeljuje krštenje? 4. Gdje treba da se — po mogućnosti — podjeljuje krštenje? 5. U kojem slučaju smije i mora bilo tko drugi podijeliti krštenje? 6. Kako se podjeljuje krštenje u nuždi?

112. Što obećaje krštenik prije krštenja?

Krštenik se odriče sotone i svih grijeha, priznaje da vjeruje u Isusa Krista i obećaje da će kao kršćanin živjeti i umrijeti.

113. Kako se podjeljuje krštenje?

Onaj koji krštava polijeva vodom glavu krštenika i u isti mah govori riječi: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

114. Tko može valjano krstiti?

Svaki čovjek može valjano krstiti.

Z a m o j ž i v o t : Kad uzimam blagoslovljenu vodu, mislit ću sa zahvalnošću na svoje krštenje i pobožno reći: »Blagoslovio me svemogući Bog, Otac i Sin i Duh Sveti«.

I z ž i v o t a C r k v e : Nedjeljom škropi svećenik na početku glavne službe Božje vjernike blagoslovljenom vodom. Treba da se tada kajemo za svoje grijehe i da mislimo na svoje dostojanstvo što smo ga krštenjem stekli.

K r s n i k u m o v i imaju svet zadatak. Oni treba da potpomognu da se dijete kršćanski odgoji, posebno onda ako roditelji umru prije vremena ili ako ne vrše svojih roditeljskih dužnosti. Radi toga moraju kumovi biti katolici i moraju ispunjavati svoje kršćanske i katoličke dužnosti. Otac i majka ne mogu biti kumovi svojoj vlastitoj djeci.

K r s n o i m e : Roditelji treba da dadnu djetetu ime nekog sveca. Taj svetac je onda zaštitnik djeteta, njegov uzor i njegov zagovornik.

K r š ć a n s k i o b i č a j : U kršćanskoj obitelji trebalo bi svako dijete da ima vlastitu krsnu svijeću. Ona se može užeći na godišnjicu krštenja i na imendan, a ona možda može gorjeti dotičnome i kao samrtna svijeća.

Z a d a ć e : 1. Gdje čitamo u Djelima apostolskim da su se novoobraćeni krštavali? 2. Nacrtaj sve stvari potrebne kod krštenja! 3. Opiši krsni zdenac u našoj župskoj crkvi! 4. Nacrtaj ga! 5. Kad se blagoslivlja krsna voda? 6. Što ćeš učiniti ako je neko nekršteno dijete u smrtnoj opasnosti a svećenik ne može da stigne na vrijeme? 7. Kad imaš imendan? 8. Kad je dan tvog krštenja?

SVEČANO KRŠTENJE DJECE

Na crkvenim vratima

1. P r v a p i t a n j a : Svećenik: »Kako će se zvati ovo dijete?« Kumovi reknu ime. Svećenik: »I., što išteš od Crkve Božje?« Kumovi: »Vjeru«. Svećenik: »Što ti daje vjera?« Kumovi: »Život vječni«.

2. Zaklinjanje đavla. Otkako je prvi čovjek sagriješio, sotona ima vlast nad ljudima. Zato svećenik duhne tri puta u lice djetetu i zapovjedi sotoni da iziđe i da dadne mjesto Duhu Svetomu.

3. Označivanje križem kao pečatom. Svećenik čini znak križa na čelu i na prsima krštenika.

4. Polaganje ruku. Svećenik stavi ruku na glavu krštenika i tim označi da on odsele pripada Kristu.

5. Stavljanje soli. Svećenik metne u usta kršteniku blagoslovljene soli. Kao što so čuva od gnjiloće, tako treba da i njega vjera očuva od grijeha.

6. Zaklinjanje đavla. Svećenik još jednom nalaže đavlu da odstupi od krštenika, čini znak križa na čelu krštenika kao žig Kristov i naređuje đavlu da ga nikada ne povrijedi.

Ulazak u crkvu. Svećenik stavi okrajak stole na krštenika i uvodi ga u Božju kuću riječima: »I., uniđi u hram Božji da imaš dio s Kristom za život vječni«.

Pred krstionicom

1. Vjerovanje i Oče naš. Svi skupa mole vjerovanje i Gospodnju molitvu.

2. Zaklinjanje đavla. Svećenik još jednom zapovijeda đavlu da odstupi od krštenika da bi on postao hram Boga živoga.

3. Otvaranje osjetila. Svećenik se dotiče ušiju i nosa krštenika i pri tom govori: »Efeta« (tj. otvori se). Krštenikova osjetila treba da se otvore za Boga.

4. Odricanje sotone. Svećenik pita: »I., odričeš li se sotone?« — »I svih djela njegovih?« — »I svega sjaja njegova?« Svaki put odgovaraju kumovi: »Odričem«.

5. Mazanje krsnim uljem. Svećenik pomaže krštenika na prsima i među plećima sa svetim uljem. Krštenik treba da se okrijepi za borbu protiv sotone.

U krstionici

1. Priznavanje vjere. Kumovi — na upit svećenika — još jednom priznaju vjeru.

2. Krštenje. Sada svećenik polijeva kršteniku glavu tri puta u obliku križa i pri tom govori riječi krštenja.

3. Mazanje svetom krizmom. Svećenik pomaže krštenika krizmom po tjemenu. Ovo pomazanje pokazuje da je krštenik sada kršćanin i da ima udjela u Kristovom kraljevskom i svećeničkom dostojanstvu.

4. Bijela haljina. Svećenik pruža kršteniku bijelu haljinu govoreći: »Primi bijelu haljinu i ponesi je neokaljanu pred sud Gospodina našega Isusa Krista, da imaš život vječni«.

5. Goruća svijeća. Svećenik pruža kršteniku zapaljenu svijeću govoreći: »Primi goruću svijeću i neporočan čuvaj svoje krštenje. Vrši Božje zapovijedi, da Gospodinu, kada dođe na svadbu, možeš poći u susret zajedno sa svim svetima u nebeskom dvoru i da živiš u vijeke vjekova«. Zatim svećenik otpušta krštenika pozdravom mira.

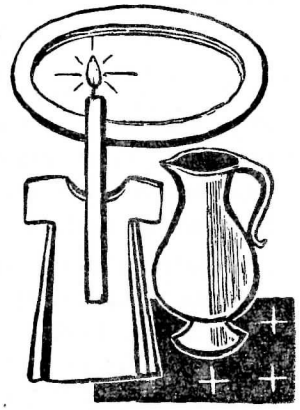

KAKO SE VRŠI KRŠTENJE U NUŽDI

Kad se neko nekršteno dijete (ili netko tko se želi krstiti) nalazi u smrtnoj opasnosti, treba odmah zovnuti svećenika. Ako se bojimo da će dijete umrijeti prije nego što svećenik stigne, mora netko drugi podijeliti krštenje. Bilo bi neodgovorno ako bi tada odgađali krštenje. Za krštenje u nuždi može poslužiti i obična voda; ipak treba uzeti blagoslovljenu, ako je ona pri ruci. Onaj koji krsti polijeva krštenikovu glavu vodom i u isto vrijeme govori riječi: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«.

Ovo u nuždi obavljeno krštenje mora se javiti župniku da bi ga on mogao unijeti u maticu krštenih. — Ako dijete ostane na životu treba da se naknadno obave i obredi svečanog krštenja.

63. Krštenje je izvor novog života

Židovski vijećnik imenom Nikodem dođe noću k Isusu da se kod njega raspita o kraljevstvu Božjem. Isus mu reče: »Zaista, zaista, kažem ti, tko se ponovo ne rodi, taj ne može vidjeti kraljevstva Božjega«. Nikodem mu odvrati: »Kako se može čovjek, kad je već star, roditi? Zar se može ponovo roditi?« Isus odgovori: »Zaista, zaista, kažem ti, tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko« (isp. Iv. 3, 1—5).

†

U krštenju Krist nas čisti od istočnog grijeha i od svih osobnih grijeha i otpušta nam sve kazne za grijeh. Bez naše zasluge nama se oprašta sva krivnja, zato što je Krist za nas na križu umro.

U krštenju nam Krist daje novi život, život milosti (posvetnu milost). Po ovom životu mi smo Božja djeca, Kristova braća i sestre i baštinici vječnog života. Budući da nam krštenje daje novi život, naziva se ono sakramentom preporođenja.

Po krštenju se u nama nastanjuju Otac i Sin i Duh Sveti. Krštenik je hram Božji.

Tko je krštenjem postao Božje dijete, mora kao Božje dijete i živjeti. Stoga mu Bog daje nove, trajne sposobnosti, prije svega božanske kreposti: vjeru, ufanje i ljubav. Osim toga Bog se na poseban način za njega brine i daje mu tokom čitavog života mnoge djelatne milosti.

Krštenjem Krist utiskuje u našu dušu neizbrisivi biljeg; zbog toga ga možemo samo jedanput primiti. Ovim se biljegom kao kakvim pečatom označuje da smo Kristovi učenici, da mu zauvijek pripadamo i da imamo udjela u njegovoj zadaći. Postajemo udovi njegovog otajstvenog tijela i članovi crkvene zajednice.

Postajemo kršćani. Po krštenju dobivamo pravo da sudjelujemo u žrtvi svete euharistije i da primamo sakramente.

Prije krštenja ne možemo primiti nijednog drugog sakramenta. Krštenje je prvi sakramenat.

Krštenje je i najnužniji sakramenat. Krist je rekao: »Tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko« (Iv. 3, 5). Stoga Crkva propisuje: »Djecu treba što je moguće prije krstiti« (kan. 770).

Promisli: 1. Što mi krštenjem postajemo? 2. Zašto se krštenje zove sakramenat preporođenja? 3. Tko se po krštenju u nama nastanjuje? 4. Koje nam sposobnosti Bog krštenjem daje? 5. Zašto možemo krštenje samo jednom primiti? 6. U koju se zajednicu krštenjem učlanjujemo? 7. Što propisuje Crkva o krštenju djece?

115. Što proizvodi Krist krštenjem?

Krštenjem nas Krist oslobađa od svih grijeha i kazna za grijehe i daje nam posvetnu milost i mnoge druge milosti.

116. Kojim riječima veli Isus da je krštenje najnužniji sakramenat?

Isus veli: »Tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko«.

Za moj život: »Sakramentom krštenja postao si hram Duha Svetoga. Nemoj protjerati tako visokog gosta iz svoga srca nekim teškim grijehom!« (Papa Leon Veliki).

Riječ Božja: »Po krštenju smo skupa s Kristom ukopani u smrt, da bismo — kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih po Očevoj slavi — i mi živjeli novim životom« (Rim. 6, 4). — »On nas je otkupio od naših grijeha svojom krvi i učinio nas kraljevstvom svećenika za svog Boga i Oca« (Otkr. 1, 5—6).

Iz života svetaca: Sveti Ljudevit, kralj Francuske, često bi rekao: »Za mene više znači malena dvorska kapelica u kojoj sam bio kršten nego li katedrala u Reimsu gdje su me okrunili za kralja. Krštenjem sam, naime, postao Božje dijete, a to je više od kraljevske časti.«

Mogu li nekršteni ljudi doći u nebo? Tko sve do smrti odbije, i to vlastitom teškom krivnjom, da se krsti, ne može doći u nebo. — Tko prije krštenja umre mučeničkom smrću, postaje time posvećen i dobiva mučeničku krunu na nebu (krštenje krvlju). — Tko se iz ljubavi prema Bogu kaje za svoje grijehe i želi da se pokrsti, pa ipak umre prije krštenja, dolazi u nebo; njega je spasila želja za

krštenjem (krštenje željom). Isto tako i onaj koji ne zna da je Krist naredio krštenje može doći u nebo, ako se iz ljubavi prema Bogu kaje za svoje grijehe te ako je spreman učiniti sve što Bog od njega traži; ova spremnost, naime, uključuje želju za krštenjem. Sve nekrštene koji se spasavaju spasava Kristova milost.

Zadaće: 1. Što vele čitanja Uskrsnog bdjenja o krštenju? 2. Kakva prava imamo zato što smo kršteni? 3. Kakve dužnosti imamo zato što smo kršteni? 4. Nacrtaj vrč kojim se krštava, krsnu haljinu i krsnu svijeću! 5. Skupljajte priloge za pokrštenje jednog poganskog djeteta!

64. Vjera

Kad je Isus objavio Židovima da će im dati svoje tijelo i krv za hranu, mnogi se njegovi učenici povukoše i ne htjedoše više ići s njime. Onda Isus upita Dvanaestoricu: »Hoćete li i vi otići?« Šimun Petar odgovori: »Gospodine, komu ćemo otići? Ti imaš riječi vječnoga života. Mi vjerujemo i znamo da si ti Sin Božji« (isp. Iv. 6, 53—69).

†

Naš nebeski Otac objavio nam je svoje božanske tajne. Sve što on veli jest istinito; jer on je vječna Istina: ne može prevariti niti lagati. Stoga moramo poslušno prihvatiti sve što je Bog objavio, nepokolebivo to držati istinitim i na tome svoj život zasnivati: moramo Bogu vjerovati.

Bog se prije svega objavio preko svoga Sina Isusa Krista. Samo onaj koji njega pozna, pozna i Oca. Stoga moramo slušati Kristovu riječ i promatrati njegov sveti život, njegovu smrt i proslavljenje.

Što je Bog objavio, uči nas Katolička crkva. »Posredstvom Crkve treba da se saopći vrlo raznolika Božja mudrost« (Ef. 3, 10). Stoga moramo slušati Crkvu i sve vjerovati što nam ona zapovijeda vjerovati.

Bez Božje milosti ne možemo vjerovati. Sveti Pavao veli: »Milošću ste spaseni posredstvom vjere. To ne dolazi od vas; to je dar Božji« (Ef. 2, 8). Stoga moramo često moliti za Božju milost. U krštenju nam je Duh Sveti dao dar vjere. Ona je, da tako kažemo, neko novo oko kojim već sada možemo zapažati Božje tajne.

Ono što sad vjerujemo, jednom ćemo gledati. U vječnoj domovini Bog će nam se pokazati licem u lice i s neizmjernim veseljem upoznat ćemo kako je on divan i dobar.

Promisli: 1. Preko koga se Bog prije svega objavio? 2. Zašto moramo sve vjerovati što nas Crkva uči? 3. Zašto moramo moliti za vjeru? 4. Kad ćemo gledati ono što sad vjerujemo?

117. Što moramo vjerovati?

Moramo vjerovati sve što je Bog objavio?

118. Zašto vjerujemo sve što je Bog objavio?

Vjerujemo sve što je Bog objavio jer je Bog vječna istina: on se ne može prevariti niti lagati.

119. Tko nas uči ono što je Bog objavio?

Ono što je Bog objavio uči nas Katolička crkva.

Za moj život: Vjera mi otvara oči za skrivenu Božju ljepotu. Nikad neću dopustiti da me nevjera učini slijepim!

Riječ Božja: »Blago onima koji ne vide a vjeruju« (Iv. 20, 29). — »Sad gledamo uz pomoć ogledala, nejasno, a onda ćemo licem u lice. Sad nesavršeno poznajem, a onda ću savršeno spoznati, kao što me i (Bog) spoznao« (1. Kor. 13, 12).

Tumačenje riječi: Ponekad znači riječ »vjerovati« isto što i slutiti, npr. kad kažem: Vjerujem da će padati kiša. No ako kažemo: Vjerujem što mi je moj prijatelj rekao, tada riječ »vjerovati« znači nešto nepokolebivo držati istinitim zbog toga što je to netko rekao. U ovom smislu uzimamo riječ »vjerovati« kad priznajemo: Vjerujem ono što je Bog objavio. Držimo nešto nepokolebivo istinitim jer nam je to rekao Bog, koji je vječna istina.

Zadaće: 1. Zašto je Abraham uzor vjere? 2. U kojim je prilikama Marija pokazala svoju vjeru? 3. Kako su apostoli i prvi kršćani priznavali svoju vjeru? 4. Navedi neke mučenike i opiši kako su priznali svoju vjeru!

65. O životu vjere

Sveti Pavao piše Kološanima: »Zato i mi bez prestanka molimo za vas da postignete potpunu spoznaju volje Božje sa svom mudrosti i duhovnim razumijevanjem; da živite dostojno Gospodina, nastojeći mu ugoditi u svemu; da budete plodonosni svakom vrstom dobrih djela i da napredujete u spoznaji Boga« (Kol. 1, 9—10).

†

Mi ne smijemo u vjeri ostati nedorasla djeca; treba da napredujemo u spoznaji Boga. Stoga prije svega treba da sve bolje i bolje upoznajemo Krista; »u njemu je sakriveno sve blago mudrosti i znanja« (Kol. 2, 3).

Da bismo napredovali u vjeri, moramo se i dalje u vjeri obrazovati. Stoga treba da pažljivo slušamo propovijed i kršćanski nauk, da marljivo pohađamo vjeronaučnu nastavu i da rado čitamo štivo iz biblije, katekizma, misala i životopisa svetaca. Svoju vjeru možemo produbiti i dobrim knjigama i časopisima.

Nije dovoljno da samo srcem vjerujemo; svoju vjeru treba da otvoreno i slobodno pred drugima priznamo. Krist veli: »Tko god mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja njega pred svojim nebeskim Ocem. Tko se mene odreče pred ljudima, i ja ću se njega odreći pred svojim nebeskim Ocem« (Mt. 10, 32—33).

Svoju vjeru treba da čuvamo time što ćemo voditi kršćanski život i što ćemo sve izbjegavati što ugrožava našu vjeru. Tko blisko druguje s onima koji ne vjeruju ili su prema vjeri neprijateljski raspoloženi ili tko čita protuvjerske spise, izlaže svoju vjeru opasnosti. Oholo srce i nečist život često vode do nevjere. — Tko je prisiljen da živi u bezvjerskoj okolini treba da revno moli, da se posebno dobro pouči u vjeri i da često prima svete sakramente.

Protiv vjere griješi onaj koji zanemaruje vjeru ili je bez potrebe izlaže opasnosti, npr. tko rijetko ili nikako ne sluša propovijedi, izostaje od vjerske nastave, čita protuvjerske spise ili opći s bezvjercima. — Protiv vjere griješi prije svega onaj koji svojevoljno sumnja u vjeru ili vlastitom krivnjom nešto krivog vjeruje. Najteže griješi protiv vjere onaj koji otpadne od vjere ili zaniječe vjeru, npr. tko istupi iz Katoličke crkve.

Tko je prožet vjerom, živi od vjere. Pun pouzdanja, stavlja on čitav život u Božje ruke, ljubi Boga od svega srca i čini sve što Bog od njega traži. Vjera je kao neki korijen iz kojega rastu sve druge kreposti.

Promisli: 1. Zašto se moramo u vjeri i nadalje obrazovati? 2. Kako možemo proširivati svoje vjersko znanje? 3. Čime treba da čuvamo svoju vjeru? 4. Što izlaže našu vjeru opasnosti? 5. Što treba da čini onaj koji je prisiljen da živi u bezvjerskoj okolini? 6. Tko griješi protiv vjere? 7. Zašto možemo isporediti vjeru s korijenom?

120. Kojim riječima zahtijeva Isus da priznamo svoju vjeru?

Isus veli: »Tko god mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja njega pred svojim nebeskim Ocem. Tko se mene odreče pred ljudima, i ja ću se njega odreći pred svojim nebeskim Ocem.«

Za moj život: Drugi moraju s mukom tražiti istinu koju je Bog objavio. Ja sam je dobio kao dar još u djetinjstvu. Dobro ću je upoznati da bih je mogao predati drugima.

Riječ Božja: »Kao što je tijelo mrtvo bez duše, tako je i vjera mrtva bez djela« (Jak. 2, 26).

Vjerska sumnja — napast protiv vjere — vjerska poteškoća: Tko hotimično misli o nekoj vjerskoj istini: »To možda uopće i nije istina«, ima vjersku sumnju; on griješi. — Pomisli protiv vjere, uz koje ne pristajemo, jesu napasti protiv vjere; one nisu grijeh. — Tko misli da neka vjerska istina stoji u protuslovlju s drugom nekom istinom, ima vjersku poteškoću; on treba nastojati da tu poteškoću izvede na čistac. Naravno, ovdje na zemlji ne možemo nikad posve shvatiti tajne naše vjere.

Zadaće: 1. Čime možemo izgubiti svoju vjeru? 2. Koje knjige o vjeri imate kod kuće? 3. Koje vjerske časopise poznaš? 4. Što u našem stanu pokazuje da smo mi kršćani katolici? 5. U kojim prigodama priznajemo svoju vjeru pred drugima? 6. Kojim znakovima izražavamo svoje vjersko uvjerenje? 7. Kojim riječima možemo probuditi svoju vjeru?

66. Ufanje

Malo prije svoje smrti pisao je sveti Pavao iz tamnice svom učeniku Timoteju: »Već se moja krv izlijeva u Božju čast i vrijeme je moje smrti blizu. Plemenitu sam vojnu vojevao, trku dovršio, vjeru sačuvao. Već mi je pripravljen vijenac pravde, koji će mi u onaj dan dati Gospodin, pravedni sudac, i ne samo meni nego i svima koji budu ljubili njegov dolazak. Gospodin mi je došao u pomoć i jačao me. On će me izbaviti od svakog zla djela i sačuvat će me za svoje nebesko kraljevstvo. Njemu slava u vijeke vjekova. Amen« (2. Tim. 4, 6—8. 17. 18). †

Bog je nas, svoju djecu, »obdario skupocjenim i najvećim dobrima« (2. Petr. 1, 4). On je svemoguć i dobar i održi što obeća. Stoga mi, puni pouzdanja, očekujemo od njega ono što nam je obećao: m i s e u f a m o u B o g a.

Sigurno jamstvo da će se naše ufanje ispuniti pruža nam naš Spasitelj I s u s K r i s t, njegova riječ, njegova smrt i njegovo uskrsnuće. »U njemu imamo slobodni i pouzdani pristup k Bogu« (Ef. 3, 12).

Da bismo se mogli od Boga nadati nebeskim dobrima, dao nam je on u krštenju preko Duha Svetoga d a r u f a n j a. Duh Sveti nam daje snagu da sve smiono poduzmemo i sve pretrpimo za pobjedničku nagradu u nebu.

Bog nam je ponajprije obećao n e b e s k a d o b r a. »A ovo je obećanje koje nam je sam obećao: život vječni« (1. Iv. 2, 25). Stoga se ufamo da će nam on jednom dati vječno blaženstvo a već sada da će nam oprostiti naše grijehe i dati nam svoju milost.

Bog hoće da nam dadne i z e m a l j s k a d o b r a koja su nam potrebna na putu u nebo. Stoga se ufamo da će nam dati zdravlje, hranu, odijelo i drugo, kako je to za nas spasonosno; i u siromaštvu, bolesti i bijedi mi se uzdamo da će Bog sve upraviti na dobro; stavljamo svoj život puni pouzdanja u njegove ruke.

Tko se malo ufa u Boga, čini grijeh m a l o d u š n o s t i. — Tko se uopće više ne ufa, čini grijeh o č a j a n j a. — Tko od Boga očekuje nešto što se kosi s Božjom svetošću, čini grijeh p r e u z e t n o s t i, npr. tko bez ustručavanja griješi jer misli: to će Bog već oprostiti.

Tko je svoju nadu stavio u Boga, ž i v i od ufanja. On već sada nosi nešto od nebeskog veselja u sebi; on ustrajno moli u svim potrebama; on strpljivo izdrži napast, tugu i nevolju; on se hrabro zalaže za Božje kraljevstvo i svim silama nastoji da postigne svoj vječni cilj.

P r o m i s l i: 1. Tko je sigurni jamac da će se naše ufanje ispuniti? 2. Čemu se možemo nadati od Boga osim nebeskih dobara? 3. Što nam je Bog dao da bismo se mogli nadati nebeskim dobrima? 4. Tko griješi malodušnošću? — tko očajanjem? — tko preuzetnošću? 5. Što čini čovjek koji živi od ufanja?

121. Zašto se ufamo u Boga?

U Boga se ufamo jer je on svemoguć i dobar i održi što obeća.

122. Čemu se mi ponajprije nadamo od Boga?

Mi se ponajprije nadamo da ćemo od Boga dobiti oproštenje svojih grijeha, njegovu milost i vječno blaženstvo.

Z a m o j ž i v o t: Ma što god me snašlo, ma što skrivio, ja ću sve svoje pouzdanje staviti u Boga.

R i j e č B o ž j a: »Bogu ništa nije nemoguće« (Lk. 1, 37). — »Ne brinite se tjeskobno i ne govorite: Što ćemo jesti, ili što ćemo piti, ili u što ćemo se obući? Jer vaš nebeski Otac zna da vam je to sve potrebno. Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, pa će vam se ovo sve nadodati« (Mt. 6, 31—33). — Svu svoju brigu bacite na Gospodina jer se on brine za vas« (1. Petr. 5, 7).

Z a d a ć e: 1. Abraham, Job, David, mati Makabejaca i njezini sinovi ufali su se u Boga. Iz čega se to vidi? 2. Kain, Mojsije i Juda sagriješili su protiv ufanja. Čime? 3. Zašto psalmi nazivaju Boga: »moja tvrđava« — »moje utočište« — »moj štit« — »moje svjetlo« — »moja stijena«? 4. Nacrtaj ova znamenja (simbole) Božje! 5. Zašto je sidro znamenje ufanja? 6. Kojim riječima možemo u sebi pobuditi ufanje?

Uzdaj se u Gospodina i čini što je dobro; on će ti ispuniti što ti želi srce! (Ps. 36, 3—4).

67. Ljubav prema Bogu

Apostol Ivan piše: »U tome se očitovala ljubav Božja prema nama, što je Bog poslao na svijet svoga jedinorođenog Sina, da živimo po njemu. Bog je Ljubav: tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu« (1. Iv. 4, 9. 16).

†

Bog nas je ljubio već prije nego što smo mi njega mogli ljubiti. Iz ljubavi Otac nas je stvorio i odredio da u njegovom kraljevstvu budemo vječno blaženi; iz ljubavi dao je on svoga Sina za nas da nas otkupi od naših grijeha; iz ljubavi je on poslao Duha Svetoga u naše srce i učinio nas svojom djecom. Bez prestanka nam on daje milosti i dobročinstva. Bog je beskrajno dobar i svet: on zaslužuje našu ljubav više od svih ljudi i svih zemaljskih dobara Stoga moramo smatrati Boga višim nego sve na svijetu, držati do njega više nego čak i do svojih roditelja; moramo biti pripravni radije sve izgubiti, nego se od njega smrtnim grijehom odijeliti. Boga moramo n a d a s v e lj u b i t i.

Božja ljubav i dobrota postala nam je očita prije svega u Isusu Kristu. Iz ljubavi je Isus bio milostiv grešnicima; iz ljubavi prema nama umro je na križu; on je naš brat i naš najbolji prijatelj. Stoga ljubimo i mi I s u s a nada sve.

Da bismo mogli ljubiti Boga kao njegova djeca, dao nam je on u krštenju preko Duha Svetoga d a r lj u b a v i. »Ljubav je Božja izlivena u našim srcima posredovanjem Duha Svetoga koji nam je dan« (Rim. 5, 5).

Naša ljubav prema Bogu p o k a z u j e s e time što na njega često mislimo, rado s njim govorimo i u svemu vršimo njegovu volju. »U ovome stoji ljubav Božja: da vršimo njegove zapovijedi« (1. Iv. 5, 3). Ljubav prema Bogu pokazuje se prije svega u ljubavi prema bližnjemu: tko ne ljubi bližnjega, taj nema ni prave ljubavi prema Bogu.

Budući da je Bog tako dobar i da nas tako silno ljubi, grijeh je ako je netko prema njemu r a v n o d u š a n, ako prema njemu gaji o d v r a t n o s t ili ga čak m r z i. Mrziti Boga najteži je grijeh.

Ljubav je n a j v e ć a od svih kreposti. Ono što sad vjerujemo, jednom ćemo gledati; čemu se sada nadamo, jednom ćemo posjedovati. A ljubav će ostati dovijeka. Stoga treba da više od svega težimo za tim da ljubimo Boga.

P r o m i s l i: 1. Čime nam je Bog pokazao svoju ljubav? 2. Zašto ljubimo Isusa? 3. Što nam je Bog dao da bismo ga mogli ljubiti? 4. U čemu se pokazuje naša ljubav prema Bogu? 5. Tko griješi protiv ljubavi prema Bogu? 6. Što je najteži grijeh? 7. Zašto treba da prije svega težimo za tim da Boga ljubimo?

123. Kad ljubimo Boga nada sve?

Boga ljubimo nada sve ako smo pripravni radije sve izgubiti nego se od njega smrtnim grijehom odijeliti.

124. Zašto Boga nada sve ljubimo?

Boga ljubimo nada sve,

1. jer je on nas prvi ljubio,

2. jer je beskrajno dobar i svake ljubavi dostojan.

Z a m o j ž i v o t: Bog mi pokazuje svoju ljubav svim dobrim darovima koje od njega primam. Često ću mu se zahvaliti i njegovu ljubav uzvratiti od svega srca.

R i j e č B o ž j a: »Sve pridonosi dobru onih koji Boga ljube« (Rim. 8, 28). — »Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, što ljudsko srce nije zaželjelo: ono što je Bog pripravio onima koji ga ljube« (1. Kor. 2, 9). — »Tko pozna moje zapovijedi i vrši ih, taj me ljubi« (Iv. 14, 21).

M o l i t v e: »Moj Isuse, daj mi veliku milost da često na Tebe mislim, rado s Tobom razgovaram i uvijek ostanem s Tobom sjedinjen.« — »Moj Bože, ljubim Te.« — »Bože moj i sve moje.« — »Moj Isuse, sve za Tebe.« — »Gospodine moj i Bože moj!« — »Gospodine, Ti znaš sve; Ti znaš da Te ljubim« (Iv. 21, 17). — »Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i oganj ljubavi u njima užezi.«

Z a d a ć e: 1. Kako su pokazali svoju ljubav prema Bogu sveci: Marija — Stjepan — Franjo Asiški — Elizabeta — Franjo Ksaverski — Vinko Paulski — Ivan Bosco — Marija Goretti? 2. Kojim riječima možemo pobuditi ljubav prema Bogu?

Ljubav je žar i plam: nju ako srce ti ćuti,
Grijeh se ništi tvoj — više se Bog ne ljuti.
ANGELUS SILESIUS

68. Ljubav prema bližnjemu

Isus ispriča nekom učitelju Zakona prispodobu o čovjeku koji je bio zapao među razbojnike. On reče: »Neki Samarijanac dođe blizu njega pa kad ga vidje, sažali se. Pristupi mu, opra mu rane uljem i vinom i zavi ih. Zatim ga stavi na svoje kljuse, odvede u gostionicu i preuze za nj brigu. Isus završi riječima: »Idi te i ti čini tako!« (Isp. Lk. 10, 25—37).

†

Bog ljubi sve ljude. Svaki je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju, otkupljen Kristovom krvlju i pozvan na vječno blaženstvo. Stoga moramo sve ljude ljubiti; prema svojim bližnjima moramo od srca biti dobri i koliko možemo činiti im dobro za dušu i tijelo.

Svoje bližnje moramo ljubiti radi Krista. Krist smatra sve ljude svojom braćom i sestrama. On je rekao: »Meni ste učinili ono što ste učinili jednom od ove moje najmanje braće. Meni niste učinili ono što niste učinili jednom od ovih najmanjih« (Mt. 25, 40. 45).

Nikoga ne smijemo isključiti od naše ljubavi makar on govorio drugim jezikom ili pripadao drugoj rasi ili bio neke druge vjere.

Kao Božja djeca i Kristovi učenici moramo ljubiti čak i svoje neprijatelje. Krist veli: »Ljubite svoje neprijatelje, činite dobro onima koji vas mrze i molite za one koji vas progone i kleveću, kako biste postali sinovi vašega nebeskog Oca, koji daje da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednima i nepravednima« (Mt. 5, 44—45). Sam Krist se molio na križu za svoje neprijatelje: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!« (Lk. 23, 34). Sveti Stjepan i mnogi drugi slijedili su Isusov primjer.

Ako nas je netko uvrijedio, treba da mu pružimo pomirničku ruku i da mu od srca oprostimo; Bog ima da nama mnogo više oprosti. Kad smo jednom oprostili, ne smijemo više biti kivni. —

A ako smo mi koga uvrijedili ili ožalostili, treba da što je moguće prije zamolimo za oproštenje i da popravimo nepravdu koju smo nanijeli.

Vjernici su naša braća i sestre u obitelji Božjoj. Stoga treba da ih napose ljubimo. Sveti Pavao veli: »Činimo dobro svima, posebno onima koji po zajedničkoj vjeri pripadaju istoj porodici« (Gal. 6, 10). Na to treba da mislimo kad se nešto skuplja za našu braću po vjeri.

Roditelji, braća, sestre i rođaci, naši prijatelji i dobročinitelji i pripadnici našeg naroda stoje nam posebno blizu; njih smijemo i trebamo posebno ljubiti.

Protiv ljubavi griješe oni koji nemaju nikako ili premalo ljubavi prema bližnjemu. Oni se ne mole za svoje bližnje, nije im stalo do njih, prema njima su nemili, neprijazni ili grubi, vrijeđaju ih ili im čak zagorčuju život. — Onaj komu je žao što bližnji uživa Božji dar, npr. zdravlje, nadarenost, bogatstvo, čast i sreću, čini grijeh zavisti. — Tko se raduje nesreći bližnjega, čini grijeh zluradosti. — Još teže povređuje ljubav onaj koji se svom bližnjem osvećuje. — Najgori grijesi protiv ljubavi prema bližnjemu su neprijateljstvo i mržnja. Sveti Ivan piše: »Tko god mrzi svoga brata, ubojica je« (1. Iv. 3, 15).

Promisli: 1. U čemu se mora pokazati naša ljubav prema bližnjemu? 2. Kojim riječima veli Isus da ljubimo njega kad ljubimo bližnjega? 3. Zašto treba da oprostimo? 4. Što moramo učiniti ako smo nekoga uvrijedili? 5. Koga smijemo i trebamo posebno ljubiti? 6. Navedi grijehe protiv ljubavi prema bližnjemu! 7. Tko čini grijeh zavisti? — tko zluradosti? — tko osvetljivosti?

125. Zašto moramo ljubiti sve ljude?

Moramo ljubiti sve ljude jer je svaki čovjek stvoren na sliku i priliku Božju, otkupljen Kristovom krvlju i pozvan na vječno blaženstvo.

126. Kojim riječima zahtijeva Isus da ljubimo i svoje neprijatelje?

Isus veli: »Ljubite svoje neprijatelje, činite dobro onima koji vas mrze i molite za one koji vas progone i kleveću, kako biste postali sinovi vašega nebeskog Oca, koji daje da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednima i nepravednima«.

Za moj život: Svaki dan učini maleno djelo ljubavi prema bližnjemu! A kako? Posve jednostavno: pomaži, dijeli, obraduj!

Riječ Božja: »Ako ljubite one koji vas ljube, kakvu ćete plaću imati? Zar i carinici ne čine to isto? Ako li jedino svoju braću pozdravljate, što izvanredno činite? Zar i pogani ne čine isto? Dakle: budite savršeni kao što je savršen vaš nebeski Otac« (Mt. 5, 46—48). — »Tko ljubi Boga, neka ljubi i svoga brata« (1. Iv. 4, 21). — »Novu vam zapovijed dajem: ljubite jedan drugoga; ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas! Ako imadnete ljubavi jedan prema drugome, po tom će svi upoznati da ste moji učenici« (Iv. 13, 34—35). — »Nikomu ne vraćajte zlo za zlo« (Rim. 12, 17).

»Zlatno pravilo«: »Što nećeš da se čini tebi, to ni ti ne čini drugomu!« (Tob. 4, 16). — Isus veli: »Sve što želite da ljudi čine vama, to činite i vi njima« (Mt. 7, 12).

Djela milosrđa: Ljubav prema bližnjemu pokazuje se osobito u djelima tjelesnoga i duhovnog milosrđa (isp. 118. i 119. članak ove knjige).

Zadaće: 1. Kako je Marija vršila ljubav prema bližnjemu? 2. Navedi primjere junačke ljubavi prema bližnjemu iz života svetaca! 3. Navedi takve primjere iz života drugih ljudi! 4. Kako možemo vršiti ljubav prema bližnjemu u svojoj župi? 5. Kako možeš vršiti ljubav prema bližnjemu: a) kod kuće, b) u školi, c) u igri, d) u crkvi, e) na radnom mjestu? 6. Kako možeš iskazati ljubav bližnjemu u njegovoj bolesti? 7. Komu je naša ljubav osobito potrebna?

69. Nasljedovanje Krista

Dan iza Isusovog krštenja vidje Ivan Isusa kako prolazi; tada reče dvojici svojih učenika: »Evo Božjeg Janjeta!« Kad njegova dva učenika čuše gdje tako govori, pođu za Isusom. Isus se okrenu pa ih upita, kad vidje da idu za njim: »Što vi tražite?« Odgovore mu: »Učitelju, gdje boraviš?« On im odvrati: »Dođite i vidite!« I odu da vide gdje boravi te ostanu kod njega onaj dan. To je bilo oko desetog sata (isp. Iv. 1, 35—39).

†

Krist nas poziva da ga nasljedujemo. On je naš Učitelj i uči nas svojom riječju i primjerom. On u nama živi i daje nam svjetlo i snagu. On je naš najbolji prijatelj i prati nas kroz sve mračne

zgode našeg života. On veli: »Tko mene slijedi, sigurno ne ide po tami, već ima svjetlo koje vodi u život« (Iv. 8, 12).

Ako idemo za Kristom, onda nam je najprije stalo do Božje slave, do našeg vječnog spasenja i do spasenja naših bližnjih. Krist veli: »Najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, pa će vam se ovo nadodati« (Mt. 6, 33).

Ako idemo za Kristom, moramo mu posve pripadati. »Nitko ne može služiti dvojici gospodara« (Mt. 6, 24). Stoga moramo vršiti njegove zapovijedi i truditi se da izbjegavamo sve, pa i najmanje, grijehe.

Ne možemo Krista nasljedovati ako ne činimo žrtava. Krist veli: »Tko ne nosi svoj križ i ne ide za mnom, ne može biti mojim učenikom« (Lk. 14, 27). A ako nasljedujemo njega na njegovu križnom putu i hrabro izdržimo do kraja, on nam obećaje: »Pobjedniku ću dati da sjedne sa mnom na mome prijestolju« (Otkr. 3, 21).

Poput svog Učitelja ni Isusov učenik ne traži vlastite slave. On je ponizan: on smatra sebe malenim pred Bogom pa je skroman i uslužan prema svom bližnjem. Krist veli: »Naučite se od mene jer sam krotka i ponizna srca« (Mt. 11, 29). Sveti Pavao piše: »Imajte u sebi iste osjećaje koje je imao i Krist Isus: on se duboko spustio uzevši obličje sluge« (Fil. 2, 5. 7).

Krist hoće da nas dovede do savršenosti. On nas poziva: »Budite savršeni kao što je savršen vaš nebeski Otac« (Mt. 5, 48). On sam je najviši uzor savršenosti; on je odsjev Božje svetosti. Savršenost se pokazuje prije svega u našoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Ako smo sjedinjeni s Kristom, donosimo plod za vječni život. Svakim dobrim djelom što ga obavimo u stanju milosti, zaslužujemo sebi povećanje milosti na zemlji i vječnu nagradu na nebu. Krist veli: »Radujte se i kličite od veselja jer vas čeka velika nagrada na nebesima« (Mt. 5, 12).

Promisli: 1. Kako nam Krist pomaže da ga nasljedujemo? 2. Za što se Kristov učenik najprije brine? 3. Što moramo kao Kristovi učenici izbjegavati? 4. Na što moramo kao Kristovi učenici biti pripravni? 5. Po čemu se vidi poniznost pravog Kristovog učenika? 6. Što zaslužujemo sebi dobrim djelima koja obavljamo u stanju milosti?

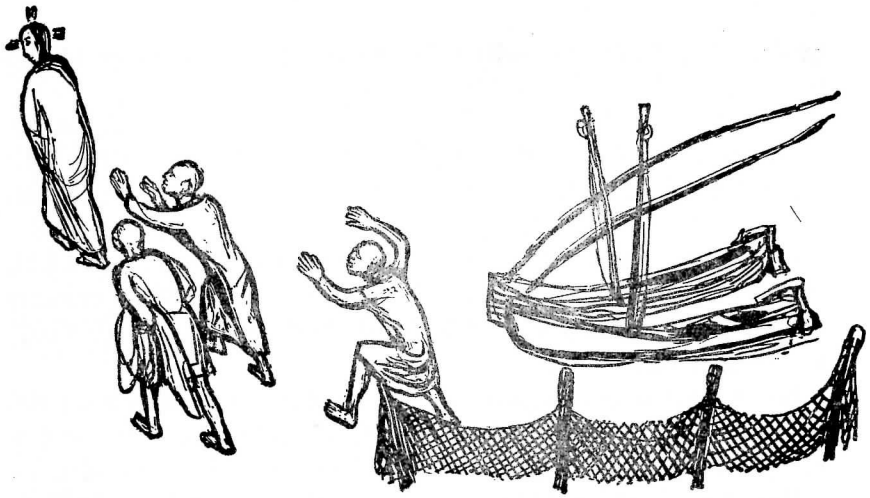

127. Kojim nas riječima poziva Isus da budemo savršeni?

Isus veli: »Budite savršeni kao što je savršen vaš nebeski Otac«.

128. Tko je najviši uzor savršenosti?

Najviši uzor savršenosti je Isus Krist.

Za moj život: Pitaj se često, osobito prije važnih odluka: Što bi Isus na mom mjestu učinio?

Riječ Božja: »Tko mi služi, neka me slijedi! Gdje budem ja, bit će ondje i moj sluga« (Iv. 12, 26). — »Ako tko hoće ići za mnom, neka se odreče sama sebe, neka uzme svaki dan svoj križ i neka me slijedi« (Lk. 9, 23). — »Dao sam vam primjer da i vi činite kako ja učinih vama«

Iz nauka svetaca: »Uzalud nosimo ime »kršćanin«, ako ne nasljedujemo Krista« (Leon Veliki).

Zadaća: Pročitaj 24. i 25. članak ove knjige i napiši u čemu prije svega možeš nasljedovati Krista!

O MOLITVI

Budući da smo Božja djeca, smijemo s Bogom govoriti kao djeca sa svojim ocem. Sveti Pavao piše: »Vi ste sinovi, jer je Bog poslao u naša srca Duha svoga Sina, koji viče: Abba — Oče« (Gal. 4, 6).

70. Isus nas uči moliti

Jednom se Isus molio svom nebeskom Ocu. Tada pristupi jedan od njegovih učenika i zamoli ga: »Gospodine, nauči nas moliti, kao što je i Ivan naučio svoje učenike.« Tada Isus reče: »Ovako treba da molite:

Oče naš, koji jesi na nebesima,
sveti se ime Tvoje;
dođi kraljevstvo Tvoje;
budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas
i otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo
dužnicima našim,
i ne uvedi nas u napast,
nego izbavi nas od zla.« (Isp. Lk. 11, 1—4; Mt. 6, 9—13).

†

Kad se molimo, uzdižemo svoje srce k Bogu i s njim govorimo. Hvalimo ga i slavimo, zahvaljujemo se i molimo ga za njegove darove.

Da bismo naučili kako treba da se molimo, naučio nas je Isus Oče naš. Zato što potječe od našeg Gospodina, zovemo ga »Gospodnjom molitvom«. To je najizvrsnija molitva. — Oče naš se sastoji od nagovora i od sedam molbi.

Započinjemo riječima: »Oče naš, koji jesi na nebesima«. Mi smo djeca Božja; zbog toga smijemo s njime govoriti djetinjski povjerljivo, iako je on presveti gospodar neba i zemlje.

Najprije molimo za ono što pripada Bogu: da se njegovo ime hvali i slavi; da njegovo kraljevstvo dođe i da samo on nad nama vlada; da njegovu svetu volju vrše ne samo anđeli i sveci na nebu nego i ljudi na zemlji.

Zatim molimo za ono što treba nama ljudima: da nam Bog dadne naš svagdanji kruh i sve što nam je potrebno za život; da nam oprosti grijehe, kao što smo i mi spremni oprostiti svima koji su se o nas ogriješili; napokon molimo da nas milostivo očuva od napasti kojima nismo dorasli i da nas oslobodi od svakog tjelesnog i duhovnog zla.

U Očenašu nas Isus uči da nam kod molitve treba prije svega da bude na srcu slava Božja. Za sebe treba da molimo osobito ono što služi našem vječnom spasenju.

Veliko je odlikovanje što se smijemo Bogu moliti. U molitvi smijemo stupiti pred kralja kraljeva i pridružiti se anđelima i svecima koji ga slave; smijemo govoriti s Bogom kao njegova omiljela djeca.

No molitva je i naša dužnost. Mi je dugujemo Bogu, jer je on naš gospodar i Otac; on nam je sam naredio da se molimo i na to nas kod krštenja posebno pozvao; a bez molitve ne možemo dobiti ni svih milosti koje su nam potrebne da dođemo u nebo.

Promisli: 1. Zašto smijemo reći Bogu »Oče«? 2. Što molimo u tri prve molbe Očenaša? 3. Što molimo u četiri zadnje molbe?

129. Što znači moliti?

Moliti znači: uzdignuti svoje srce k Bogu, da bismo ga slavili, njemu se zahvalili ili ga za nešto zamolili.

130. Zašto se molimo?

Molimo se

1. jer je Bog naš gospodar i Otac,

2. jer se bez molitve ne možemo spasiti.

131. Za koje stvari treba da prije svega molimo?

Treba da prije svega molimo za to da se Bog slavi i da mi ljudi postignemo vječno spasenje.

Za moj život: Svakog ću dana bar jedanput moliti Oče naš. — Ponekad ću pojedinu molbu očenaša posve polagano ponoviti.

Iz nauka svetaca: »Samo onaj zna pravo živjeti, tko zna pravo moliti« (Augustin). — »Pobožno izmoliti jedan jedini Očenaš bolje je nego ako ih mnogo žurno i ništa ne misleći odbrbljamo« (Franjo Saleški).

Kako možemo moliti: 1. Možemo moliti vlastitim riječima onako kako nam iz srca dolaze. No možemo moliti i ustaljenu molitvu: takva je molitva Očenaš.

2. Možemo se moliti usmeno, tj. srcem i ustima, ili samo srcem (nutarnja molitva).

3. Možemo se također moliti ako polako i razmišljajući čitamo Sveto pismo, ako sebi predočimo neku zgodu iz Isusova života, ako gledamo svetu sliku ili ako Božja djela u prirodi pobožno promatramo i s Bogom o tome govorimo. Za onoga tko se tako moli velimo da se moli razmatrajući. I Put križa i krunicu treba da molimo razmatrajući.

Molitvenik: Dobar molitvenik može nam mnogo pomoći da bismo dobro molili. Ako se nikad ne služimo molitvenikom, naša molitva postane jednolična i siromašna. Najvažniji molitvenici su službeni molitvenik biskupije i misal.

Zadaće: 1. Koje molitve hvale i zahvale poznaješ? 2. Koje pjesme hvale i zahvale poznaješ? 3. Navedi molitve u kojima molimo oproštenje grijeha! 4. Navedi druge molitve kojima Boga za nešto molimo! 5. Izrazi pojedine molbe Očenaša vlastitim riječima! 6. Napiši Očenaš lijepim ukrasnim slovima!

71. Kako treba da molimo

U noći prije svoje muke otišao je Isus sa svojim učenicima na Maslinsku goru. Došavši tamo, reče im: »Molite da ne padnete u napast!« I udalji se od njih oko jedan dobačaj kamena, klekne na koljena te počne moliti: »Oče! Ako hoćeš, otkloni ovaj kalež od mene! Ali neka ne bude moja nego tvoja volja!« Tada mu se ukaza anđeo s neba i počne ga hrabriti. Kad se nađe u smrtnoj borbi, još je žarče molio (isp. Lk. 22, 39—44).

†

Kad se molimo, naše srce mora biti kod Boga. Moramo misliti na to s kime govorimo i paziti na ono što govorimo. Tada se molimo pobožno. — Da bismo se mogli pobožno moliti, moramo se sabrati i izbjegavati sve što nas rastresa. Dotle dok se trudimo da bismo pobožno molili, molimo se dobro, makar nas sporedne misli uvijek iznova rastresale.

Kod molitve treba da mislimo na to da je Bog naš gospodar i Stvoritelj i da smo mi kao slabi, grešni stvorovi posve na njega upućeni. Tada se molimo ponizno.

Kod molitve treba da se Bogu i njegovoj svetoj volji posve podložimo i da njemu prepustimo kad će i na koji će nas način uslišati; tada se molimo predano.

Budući da je Bog naš dobri Otac, smijemo se obratiti njemu u svim svojim potrebama. On nas uvijek usliša; doduše, on često ispuni naše molbe drukčije nego što mi to očekujemo; jer on bolje zna što je za nas dobro. Ako se čvrsto uzdamo da će nas Bog uslišati, molimo se pouzdano.

Često nam je molitva teška, jer smo umorni ili lijeni ili jer nas Bog nije odmah uslišao. Tada ne smijemo popustiti nego treba da nastavimo moliti; treba da ustrajno molimo. Ni Krist na

Maslinskoj gori nije prestao moliti; ustrajao je u molitvi iako mu je duša bila do smrti žalosna.

Ako se dobro molimo, postajemo sjedinjeni s Bogom i naučimo se usrdnije ga ljubiti. Njegove odredbe tada bolje razumijevamo i naučimo se pravo ocjenjivati zemaljske stvari. Molitva nas jača protiv zla a povećava sklonost k dobru. Ona nas tješi u tuzi a u nevolji nam pomaže. A više od svega — molitvom dobivamo milost da ostanemo vjerni Kristu sve do kraja.

Promisli: 1. Kad se molimo pobožno? 2. Što moramo činiti da bismo se pobožno molili? 3. Kad se molimo ponizno? 4. Kad se molimo predano? 5. Kad se molimo pouzdano? 6. Kad se molimo ustrajno?

132. Kako treba da se molimo?

Treba da se molimo pobožno, ponizno i predano, pouzdano i ustrajno.

133. Što postižemo molitvom?

Molitva nas sjedinjuje s Bogom, jača protiv zla i zadobiva nam bogate milosti a nadasve ustrajnost do kraja.

Za moj život: Prije molitve sabrat ću se i misliti na to da ću razgovarati s velikim, svetim Bogom.

Riječ Božja: »U molitvi ustrajte« (Kol. 4, 2). — »Gospodin je blizu svih koji ga zazivaju« (Ps. 144, 18). — »Molite i dat će vam se; tražite i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se« (Mt. 7, 7).

Primjeri: Razliku između ohole i ponizne molitve pokazuje Isus u prispodobi o farizeju i cariniku (Lk. 18, 9—14). — O ustrajnoj molitvi govori u prispodobi o prijatelju koji je po noći tražio tri kruha (Lk. 11, 5—13), i u prispodobi o nepravednom sucu (Lk. 18, 1—8). Uzor ustrajne molitve je molba žene Kananejke (Mt. 15, 21—28).

Iz nauka svetaca: »Bog nam daje ili ono za što ga molimo, ili nešto što nam je korisnije« (Bernard iz Clairvauxa). — Svi blaženi na nebu postali su blaženi molitvom, svi su se prokleti izgubili jer nisu molili« (Alfonz Liguori).

Vanjsko držanje kod molitve: Vanjskim držanjem izražavamo svoje nutarnje raspoloženje. I tijelo treba da sudjeluje u našoj molitvi. Naklon, poklon i klečanje pokazuju našu poniznost i naše strahopoštovanje pred Bogom. Stajanjem pokazujemo strahopoštovanje, radost i spremnost. Sklapanjem ruku izražavamo svoju pobožnost i svoje predanje Bogu. Kad se udaramo u prsa, izražavamo tim da se priznajemo krivima pred Bogom.

Mjesto moljenja: Možemo se svagdje moliti. Najbolje je, međutim, ako molimo ondje gdje nas ne ometaju i gdje se možemo dobro sabrati, npr. u crkvi ili, ako se molimo kod kuće, pred križem ili vjerskom slikom.

Sabranost prije molitve: Da bismo se sabrali, pustimo da nam se srce stiša i upravimo misli na Boga. Mislimo na to da je sveti Bog tu i da nas s ljubavlju gleda. Tek tada počnimo moliti.

Zadaće: 1. Što nas smeta kod molitve? 2. Što možemo učiniti, kad treba da se molimo a nismo za to raspoloženi? 3. Koje nam radosti donosi molitva? 4. Pobrini se da nad tvojim krevetom visi križ ili sveta slika!

72. Red u moljenju

Aristid, kršćanski pisac iz 2. stoljeća, piše o kršćanima svoga vremena: »Svakog jutra i u svako doba hvale oni i slave Boga za dobročinstva koja im je udijelio i zahvaljuju mu za hranu i piće.«

†

Ima mnogo prilika kad možemo misliti na Boga i s njim razgovarati. Kad doživimo njegovu moć i veličinu, hvalimo ga; kad smo sagriješili, molimo ga da nam oprosti; prije nego što započnemo nešto važnog, zamolimo ga da nas pomogne. U svakoj nevolji obratimo se k njemu a posebno u napasti. Nadasve uvijek mu se iznova zahvalimo; jer od njega dolazi svako dobro. Sveti Pavao veli: »Bez prestanka molite« (1. Sol. 5, 17).

Ima i određeno vrijeme za molitvu. Molimo izjutra nakon ustajanja i uvečer prije spavanja; molimo se prije i poslije jela; molimo kad zvoni na molitvu a posebno kod službe Božje.

Molimo se Bogu, svom nebeskom Ocu; on je naš Stvoritelj i Gospodar, izvor svega dobra i naš zadnji cilj. Upravljamo svoju molitvu Ocu po Isusu Kristu, našem Gospodinu: molimo u Isusovo ime. Krist, naš veliki svećenik, nosi naše molitve Ocu.

Molimo se Isusu Kristu; on je pravi Bog, naš Spasitelj i Gospodin, naš prijatelj i brat.

Molimo se Duhu Svetomu; on je pravi Bog poput Oca i Sina; on u nama boravi i nas posvećuje.

U molitvi obraćamo se i Mariji, majci našeg Gospodina, i drugim svecima a tako isto i anđelima. Ali njima se mi ne klanjamo kao Bogu, već ih častimo i molimo ih da nas zagovaraju kod Boga.

U svojim molitvama sjećamo se svojih bližnjih. Molimo za žive i mrtve, za prijatelje i neprijatelje. Molimo za one koji su nam bliski ili kojima je naša molitva posebno potrebna: za svoje roditelje, braću, sestre, dobročinitelje, za bolesne i umiruće, za crkvene pastire i vladare naroda, za grešnike, za pogane i za mir u svijetu. Kršćanin nikoga ne isključuje iz svoje molitve; jer Bog sve ljubi i jer je Krist za sve umro.

Treba da rado zajednički molimo, posebno u obitelji i kod službe Božje. Isus veli: »Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zamole što mu drago, dat će im moj nebeski Otac. Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana poradi mene, tu sam ja među njima« (Mt 18, 19—20).

Promisli: 1. U kojim prilikama možemo misliti na Boga i s njime govoriti? 2. Komu se molimo? 3. Zašto se molimo Ocu po Isusu Kristu, našem Gospodinu? 4. Zašto se molimo Isusu Kristu? 5. Zašto se molimo Duhu Svetomu? 6. Zašto se molimo Mariji? 7. Zašto se molimo anđelima i svecima? 8. Za koga treba da se napose molimo? 9. Zašto se i zajednički molimo?

134. Kad treba da se molimo?

Treba da se često molimo, osobito izjutra i uvečer, prije i poslije jela, kod službe Božje a isto tako u nevolji i napasti.

135. Za koga treba da molimo?

Treba da molimo za sve ljude, posebno za one koji su nam bliski ili kojima je naša molitva najviše potrebna.

136. Što kaže Isus o zajedničkoj molitvi?

Isus kaže: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana poradi mene, tu sam ja među njima.«

Za moj život: Molitva je disanje duše. Kao što ne zaboravljam da dišem, ne smijem zaboraviti ni da molim.

Riječ Božja: »Zaista, zaista, kažem vam, ako što zatražite od Oca u moje ime, dat će vam« (Iv. 16, 23). — »Na poticaj milosti pjevajte Bogu u svojim srcima psalmima, hvalospjevima i nadahnutim pjesmama« (Kol. 3, 16).

Iz nauka svetaca: »Kad je naš Spasitelj blagoslovio kruhove, pogledao je prema nebu i molio. Time nas on uči da ne okušamo jela prije nego što se zahvalimo Bogu, djelitelju tih darova« (Ivan Zlatousti).

Jutarnja i večernja molitva: Odmah čim se probudimo treba da se prekrižimo znakom svetog križa i da pozdravimo Boga na početku novoga dana. Nakon ustajanja izmolimo svoju jutarnju molitvu. Zahvalimo se Bogu za njegova dobročinstva i recimo mu da hoćemo tokom dana da sve na njegovu slavu radimo; zatim ga zamolimo da nas vodi svojom milošću i da nam pomogne da njegovu volju upoznamo i izvršimo. Preporučimo se i Majci Božjoj, anđelu čuvaru i svecima.

Prije nego što pođemo spavati, izmolimo večernju molitvu. Obazrimo se na protekli dan, zahvalimo Bogu za sve dobro što smo ga od njega primili, i molimo ga da nam oprosti zlo što smo ga učinili (svakodnevni ispit savjesti). Zatim ga zamolimo da štiti nas i sve za koje treba da se molimo. Na koncu preporučimo se Mariji, svom anđelu čuvaru i svecima. — Lijepo je ako svojim zadnjim mislima, prije nego što ćemo usnuti, boravimo kod Boga.

Kao jutarnju i večernju molitvu možemo govoriti neku od poznatih molitava ili se slobodno iz srca moliti; dobro je ako ponekad izmijenimo način.

Strelovite molitve: Možemo se Bogu obratiti posve kratkim izrekama; zovemo ih strelovitim molitvama. Strelovita molitva je pogled k Bogu, disaj duše. Kad počnemo svoj rad, možemo reći Bogu: »Sve za Te, Bože moj!« — kad doživimo veliku radost: »Gospodine, hvala Ti!« — kad stojimo pred odlukom: »Gospodine, pokaži mi što treba da činim!« — u napasti ili u nevolji i opasnosti: »Moj Isuse, priteci mi u pomoć!« ili »Gospodine, pomozi me!« — ako vidimo cvjetnu livadu: »Bože, kako je tvoj svijet lijep!« — pred bolnicom: »Gospodine, pomozi jadnim bolesnicima u njihovim bolovima i nevoljama!« — kad idemo pored groblja: »Gospodine, daj im pokoj vječni!«

Strelovite molitve koje uvijek možemo moliti jesu: »Sve za Te, Bože moj!« — »Bože moj i sve moje!« — »Gospodin moj i Bog moj« — »Moj Isuse, milosrđe!« — »Isuse, Sine Božji, smiluj nam se!« — »Da, Oče!« — »Gospodine, kako Ti hoćeš!« — »Dođi, Duše Sveti!« — »Gospodine, nauči me moliti!« I pojedine molbe Očenaša možemo izricati kao strelovite molitve.

Pohod crkve: Kad posjetimo crkvu, možemo se moliti na razne načine: 1. Pozdravimo Isusa u presvetom sakramentu, 2. molimo se

nebeskom Ocu i reknemo mu što smo doživjeli ili što nam je na srcu, 3. molimo iz molitvenika, 4. molimo Put križa, 5. pobožno promatramo slike u crkvi i pri tom molimo, 6. molimo desetak (deseticu) ružarja.

Zajednička molitva u obitelji: Kod zajedničke molitve govorimo ili svi skupa ili jedan predmoli a svi odgovaraju. Lijepo je ako predmoli otac. Napose treba da zajednički molimo molitvu za stolom. — Da bismo zajedničkom molitvom Boga slavili, moramo svi govoriti jednoliko, jasno i ne prebrzo.

Zadaće: 1. Smisli jutarnju molitvu koja sadrži sve što treba da kažeš Bogu izjutra! 2. Potraži molitve ili pjesme koje su prikladne da budu jutarnje molitve! 3. Smisli neku večernju molitvu! 4. Potraži molitve i pjesme koje su prikladne da budu večernje molitve! 5. Koje molitve za stolom poznaješ? 6. Što možeš moliti: a) ako susretneš sprovod, b) ako vidiš sijača na njivi, c) ako ideš pored zatvora, d) ako čuješ kako netko psuje, e) ako se djeca svade, f) na početku školskog rada, g) kad u sebi osjetiš poticaje na mržnju i osvetu, h) pred Marijinom slikom, i) kad se izjutra probudiš, k) prije nego što zaspiš? 7. Napiši i druge kratke molitve koje uvijek možeš govoriti! 8. Potraži molitve u Svetom pismu!

Nek Tebe slavi prva riječ,
Nek Tebe traži srca plam,
Da s Tobom, Bože presveti,
Sva djela naša započnu.

SAKRAMENAT POTVRDE

Svi kršćani treba da dobiju udjela u obilju milosti Duha Svetoga, što ih je Krist dao svojoj Crkvi na prvi duhovski blagdan. Stoga je Krist ustanovio sakramenat potvrde.

73. Podjeljivanje potvrde

Kad su apostoli u Jeruzalemu čuli da je Samarija primila riječ Božju, pošalju im Petra i Ivana. Ovi odu tamo i pomole se za njih da prime Duha Svetoga, jer još ni na jednog od njih ne bijaše sišao; bijahu samo kršteni u ime Gospodina Isusa. Tada oni polože na njih ruke i oni prime Duha Svetoga (isp. Dj. ap. 8, 14—17).

†

Sveto pismo kaže nam da su već apostoli podjeljivali potvrdu. Za prvih kršćanskih stoljeća potvrdu su davali obično odmah iza

krštenja. Stoga, kad nabrajamo sakramente, potvrda dolazi odmah iza krštenja.

Potvrdu redovno podjeljuje biskup. Ipak papa može ovlastiti i običnog svećenika da to čini. Tako npr. može župnik u svojoj župi podijeliti potvrdu bolesniku koji se nalazi u smrtnoj pogibelji.

Kad započne dijeliti potvrdu, uziđe biskup uz stepenice oltara i okrene se onima koje će potvrditi. Oni kleknu a biskup ispruži nad njih ruke i zazove na njih Duha Svetoga s njegovih sedam darova: duha mudrosti i razuma, duha savjeta i jakosti, duha znanja i pobožnosti i duha straha Božjega.

Zatim biskup svakom pojedinom polaže desnu ruku na glavu i načini mu krizmom znak križa na čelu. Pri tome govori: »Znamenujem te znakom križa i potvrđujem (tj. jačam) te krizmom spasenja u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«. Nakon pomazanja udari biskup potvrđenika lako po licu s riječima: »Mir s tobom«.

Na koncu se biskup moli nad svim potvrđenicima da Duh Sveti završi u njima djelo što ga je započeo. Zatim im podijeli svoj blagoslov. Svi potvrđenici treba da prisustvuju ovom biskupovom blagoslovu.

Promisli: 1. Kad nabrajamo sakramente, zašto navedemo potvrdu odmah iza krštenja? 2. Tko može podijeliti potvrdu? 3. Što čini biskup kad potvrđuje?

137. Što veli Sveto pismo o potvrdi?

Sveto pismo veli: »Kad su apostoli u Jeruzalemu čuli da je Samarija primila riječ Božju, pošalju im Petra i Ivana. Ovi odu tamo i pomole se za njih da prime Duha Svetoga, jer još ni na jednog od njih ne bijaše sišao; bijahu samo kršteni u ime Gospodina Isusa. Tada oni polože na njih ruke i oni prime Duha Svetoga«.

138. Kako se podjeljuje potvrda?

Biskup stavlja ruku na onoga koga potvrđuje, maže ga na čelu krizmom i pri tome govori riječi: »Znamenujem te znakom križa i potvrđujem te krizmom spasenja u ime Oca i Sina i Duha Svetoga«.

Za moj život: Kad mi je davao potvrdu, načinio mi je biskup na čelu znak križa. Ponosan sam na to što sam kršćanin i nikad se neću stidjeti križa.

Tumačenje riječi: »Krizma« na hrvatskom znači »pomast«. Riječ krizma srodna je s riječju »Krist« (tj. Pomazanik). Krizma je smjesa maslinova ulja i balzama. Krizmu posvećuje biskup na Veliki četvrtak.

Križ, pomazanje i udarac po licu: Križ što ga biskup čini potvrđeniku na čelu znači da on odsele treba da bude Kristov borac i da svoju vjeru priznaje otvoreno pred čitavim svijetom. — Pomazanje krizmom znači da ga Krist naoružava svojom snagom, naime Duhom Svetim. — Udarac po licu opominje potvrđenika da treba kao Kristov borac biti pripravan da za Krista podnese izrugivanje.

Kum pri potvrdi: treba da svom kumčetu pomogne molitvom, riječju i primjerom da vjerno izvršuje svoje dužnosti.

Dan potvrde: Za dan potvrde treba da se potvrđenik savjesno pripravi: da marljivo prisustvuje pouci za potvrđenike, da se svaki dan moli za darove Duha Svetoga, da se dostojno ispovjedi i pričesti. Na dan potvrde treba da prati sveti čin s velikom pobožnošću, da se od srca zahvali za primljene milosti i da izbjegava neprikladne zabave.

74. Milost potvrde

Za dane progona Isus je svojim učenicima obećao: »Kad god vas povedu u sinagoge pred poglavare i oblasti, ne budite zabrinuti kako ćete se i čim ćete se braniti ili što ćete govoriti, jer će vas u taj čas Duh Sveti poučiti što vam treba reći« (Lk. 12, 11—12).

†

U potvrdi nam Krist daje Duha Svetoga. Duh Sveti treba da nam pomogne da svoju vjeru nepokolebivo iz nutarnjeg osvjedočenja priznajemo pred ljudima i da se za nju hrabro zauzimamo. Duh Sveti treba da nam dadne snagu za borbu protiv neprijatelja

našega spasenja: đavla, zlih sklonosti u nama i zla u svijetu. On treba da nas osposobi da surađujemo na posvećenju svijeta i da kao apostoli djelujemo u porodici, u svom zvanju i u javnom životu.

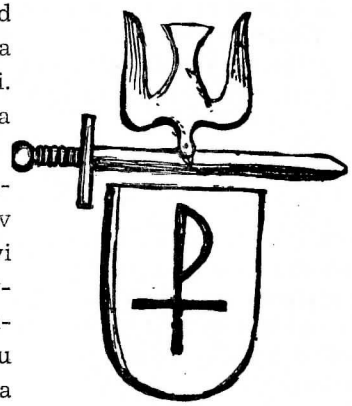

Život milosti što smo ga primili u krštenju potvrdom sazrijeva. Od nedorasle djece postajemo milošću koja nam se daje u potvrdi Kristovi borci. Potvrda je dovršenje krštenja. — Ta riječ i znači utvrđivanje, jačanje.

Potvrda utiskuje u našu dušu neizbrisiv biljeg. On kao kakav pečat označuje da smo mi Kristovi borci i suradnici u njegovom kraljevstvu. Ovaj nam je biljeg ujedno jamstvo da možemo izvršiti svoju zadaću kao potvrđeni kršćani, jer nas jača Duh Sveti.

Svatko tko je primio krštenje treba da primi i potvrdu. Ona nam doduše nije bezuvjetno potrebna za spasenje; no tko je vlastitom krivnjom ne primi, griješi, jer omalovažuje Duha Svetoga i njegove darove.

Promisli: 1. Što proizvodi Duh Sveti u potvrđeniku? 2. Protumači riječ »potvrda«! 3. Što se kod potvrde utiskuje u našu dušu? 4. Zašto griješi onaj tko vlastitom krivnjom ne primi potvrde?

139. Što čini Krist u potvrdi?

U potvrdi nam Krist daje Duha Svetoga da bismo svoju vjeru nepokolebivo priznavali pred ljudima, da bismo se hrabro borili protiv neprijatelja našega spasenja i surađivali na posvećenju svijeta.

Za moj život: Kad se jednom moradnem boriti za vjeru ili za čistoću, mislit ću na ovo: Pomazan sam za Kristova borca; Duh Sveti me jača.

Riječ Božja: »Ne treba da budemo više djeca, koju ljulja i zanosi svaki vjetar nauke, što lukavom ljudskom prijevarom nagoni u mreže zablude. Naprotiv, držimo se istine i u svakom pogledu uzrastimo u ljubavi, prema onome, koji je glava, prema Kristu« (Ef. 4, 14—15).

Zadaće: 1. Isporedi prvi blagdan Duhova s potvrdom: u čemu je jedno i drugo slično? — u čemu različno? 2. Navedi zadatke na koje je potvrđenik posebno pozvan! 3. Što čini kršćanin: a) kad njegovu vjeru netko javno napadne, b) kad se neki njegov sudrug pri radu zanima za vjeru, c) kad u mjestu ima djece bez vjerske pouke, d) kad svećenik nedjeljom ne može da dođe na službu Božju, e) kad neko mjesto nema prostorije za službu Božju, f) kad djeca ometaju službu Božju, g) kad u njegovom mjestu djeluju kakvi zavodnici, h) kad su vjernici teško bolesni a do župnika se ne može doći?

O PRESVETOM OLTARSKOM SAKRAMENTU (EUHARISTIJI)

U kraljevstvu našeg Oca mi ćemo se zauvijek sjediniti s Kristom slaveći nebesku svadbenu gozbu. S beskrajnom radošću slavit ćemo Boga, s vječnom zahvalnošću sjećati se Kristove smrti i božanski život potpuno će nas ispunjati. U presvetom oltarskom sakramentu (euharistiji) mi tu nebesku gozbu unaprijed kušamo i ona nam je zalog da ćemo na nju jednom doći.

75. Isus je ustanovio presveti oltarski sakramenat

U večer prije svoje muke sjeo je Isus s apostolima za stol i rekao im: »Vruće sam želio da blagujem s vama ovu vazmenu večeru prije svoje muke«. Dok su blagovali, uze Isus kruh, zahvali se (Bogu), razlomi ga pa ga dade svojim učenicima govoreći: »Uzmite i jedite: ovo je moje tijelo, koje se za vas predaje«. Tada uze i kalež, zahvali se (Bogu) pa ga dade svojim učenicima. Pri tom im reče: »Pijte iz njega svi; jer je ovo moja krv, krv novoga zavjeta, koja se prolijeva za vas i za mnoge za oproštenje grijeha. Ovo činite na moju uspomenu« (isp. Mt. 26, 26—29; Mk. 14, 17—25; Lk. 22, 14—20; 1. Kor. 11, 23—26).

†

Prije nego što se Isus oprostio od svojih učenika, blagovao je po prvi put s njima svetu euharistiju. Uzeo je kruh i vino u svoje svete ruke, digao pogled k svom nebeskom Ocu, izrekao molitvu hvale i zahvale nad tim darovima i pružio ih svojim učenicima s riječima: »Ovo je moje tijelo — ovo je moja krv«.

Na Isusove riječi »Ovo je moje tijelo — ovo je moja krv« pretvorio se kruh u njegovo sveto tijelo a vino u njegovu

dragocjenu krv; od kruha i vina ostale su samo prilike (tj. ono što na kruhu i vinu osjetilima zapažamo). Pod prilikama kruha i vina prinio je Isus sebe kao žrtvu Ocu i dao se učenicima za hranu.

Isus je u dvorani posljednje večere prinio istu žrtvu koju je slijedećeg dana prinio na križu. Pod prilikama kruha i vina on se unaprijed žrtvovao za apostole i za sve nas.

Apostoli su primili Isusovo, za žrtvu određeno, tijelo i krv kao hranu za vječni život. Oni su se s njim najuže sjedinili i ispunili božanskim milostima.

Riječima »Ovo činite na moju uspomenu« dao je Isus apostolima vlast da obavljaju svetu euharistiju: da pretvaraju kruh i vino u njegovo presveto tijelo i krv, da ove darove prinose nebeskom Ocu i da ih vjernicima daju za hranu. Ova je vlast prešla od apostola na njihove nasljednike u svećeničkoj službi. Oni treba da obavljaju svetu euharistiju, dok Krist ponovo ne dođe.

Promisli: 1. Kako se Isus prinio za žrtvu Ocu na zadnjoj večeri? 2. Koju je žrtvu time on već unaprijed prinio? 3. Što je Isus dao apostolima? 4. Koju su milost oni time primili? 5. Koju je vlast Isus dao apostolima na zadnjoj večeri? 6. Na koga je ova vlast prešla? 7. Do kojeg dana treba da se obavlja euharistija?

140. Kako je Isus ustanovio presveti oltarski sakramenat (euharistiju)?

Na posljednjoj večeri Isus je uzeo kruh, zahvalio se (Bogu), razlomio ga i dao svojim učenicima govoreći: »Uzmite i jedite: ovo je moje tijelo, koje se za vas predaje«. Zatim je uzeo i kalež, zahvalio se (Bogu) i dao ga svojim učenicima rekavši: »Pijte iz njega svi; jer je ovo moja krv, krv novoga zavjeta, koja se prolijeva za vas i za mnoge za oproštenje grijeha. Ovo činite na moju uspomenu«.

141. Što se dogodilo na Isusove riječi »Ovo je moje tijelo — ovo je moja krv?«

Na Isusove riječi »Ovo je moje tijelo — ovo je moja krv«, pretvorio se kruh u njegovo tijelo a vino u njegovu krv; ostale su samo prilike kruha i vina.

142. Koju je vlast Isus dao apostolima i njihovim nasljednicima u svećeničkoj službi kad je rekao: »Ovo činite na moju uspomenu«?

Riječima »Ovo činite na moju uspomenu« dao je Isus apostolima i njihovim nasljednicima u svećeničkoj službi vlast obavljati svetu euharistiju i time pretvarati kruh u njegovo sveto tijelo a vino u njegovu svetu krv.

Za moj život: Kad prisustvujem obredu svete euharistije i primam Isusovo tijelo, tada sam isto tako blizu Isusa kao što su bili apostoli na zadnjoj večeri.

Imena svete euharistije: U najstarije doba zvali su svetu euharistiju »lomljenjem kruha«. — Budući da se njom zahvaljujemo Ocu i slavimo ga, ona se zvala još u prakršćansko vrijeme »euharistija« (tj. hvala i zahvala). — Obred svete euharistije zove se i sveta žrtva, misna žrtva ili sveta misa. — Budući da je u ovom sakramentu Krist na poseban način prisutan, zovemo ga i presveti sakramenat ili — budući da se njegov obred obavlja na oltaru — presveti oltarski sakramenat.

76. Crkva obavlja svetu euharistiju

Oko 150. godine opisao je sveti Justin obred euharistije u spisu upravljenom na cara. On najprije spominje čitanje, propovijed i molitvu. Zatim nastavlja: »Kad dovršimo molitvu, donesu se kruh, vino i voda. Predstojnik govori molitve i zahvale a puk ih potvrđuje govoreći »Amen«. Nato se vrši dijeljenje: svatko dobije svoj dio od posvećenih darova; odsutnima odnesu njihov dio đakoni«.

†

Po nalogu Isusovom Crkva čini isto što je činio Krist u dvorani zadnje večere. Nakon što se donesu kruh i vino na oltar, moli svećenik nad njima onu veliku hvalnu, zahvalnu i žrtvenu molitvu koju zovemo »kanon« i u kojoj se izgovaraju riječi pretvorbe, koje je Isus izrekao na zadnjoj večeri; zatim se sveta hrana dijeli.

Kad se obavlja sveta euharistija, sam je Krist naš veliki svećenik. Svećenik na oltaru je njegov vidljivi namjesnik i njegovo živo oruđe.

Kad svećenik govori nad kruhom i vinom Kristove riječi: »Ovo je moje tijelo — ovo je moja krv«, pretvara se kruh u tijelo a vino u krv Isusa Krista. Ovaj dio svete mise zove se pretvorba.

Pod prilikama kruha i vina i služeći se svećenikom prinosi Krist, naš veliki svećenik, sebe kao žrtvu Ocu i daje nam se za hranu. Po njemu i s njime i u njemu smijemo i mi prikazati sebe Ocu; smijemo ga primiti kao nebesku hranu. Obred svete euharistije je vidljiva žrtva, koju mi preko Krista prikazujemo; no on je i sveta gozba, koju Krist nama priređuje.

Promisli 1. Kako Crkva obavlja svetu euharistiju? 2. Što se događa kad svećenik govori Kristove riječi nad kruhom i vinom? 3. Zašto je obred svete euharistije žrtva? 4. Zašto je on gozba?

143. Što je Krist u žrtvi svete mise?

U žrtvi svete mise Krist je veliki svećenik, žrtveni dar i hrana.

Za moj život: Kod svete mise pobožno ću gledati i slušati, zajedno s ostalima moliti, žrtvovati i, ako je moguće, primiti Isusovo tijelo.

Riječ Božja: Prorok Malahija je prorekao: »Od istoka sunca do zapada njegova veliko će biti ime moje među narodima; posvuda će se žrtvovati imenu mojemu i prinosit će se čist prinos« (Mal. 1, 11). — Neka slika euharistijske žrtve bila je Melkizedekova žrtva, koji je žrtvovao kruh i vino. Stoga je David prorekao o Kristu: »Ti si svećenik dovijeka po redu Melkizedekovu« (Ps. 109, 4).

Iz života Crkve: Kanon svete mise počinje riječima: »Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svuda zahvaljujemo tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući vječni Bože, po Kristu Gospodinu našem«. On se svršava: »Po Njemu i s Njime i u Njemu je Tebi, Bogu Ocu svemogućemu, svaka čast i slava po sve vijeke vjekova«. Na to vjernici odgovore: »Amen«.

Spomen svetaca u obredu svete euharistije: Sveta misa prinosi se samo Bogu. Ipak se pri tome sjećamo i svetaca, i to na dvostruk način: zahvaljujemo Bogu za milosti koje je on njima udijelio i molimo ga da poradi njih i nama bude milostiv.

Zadaće: 1. Isporedi s obredom svete euharistije: a) Melkizedekovu žrtvu, b) svadbu u Kani, c) čudesno umnažanje kruhova, d) posljednju večeru! 2. Na čemu izričemo hvalu i zahvalu u raznim predslovljima?

77. U obredu svete euharistije predočuje se žrtva na križu

Sveti Pavao piše o obredu svete euharistije: »Svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete ovaj kalež, navješćujete smrt Gospodina, dok on ne dođe« (1. Kor. 11, 26).

†

Kad Crkva obavlja svetu euharistiju, Krist, koji se među nama nalazi, prinosi istu žrtvu koju je na križu prinio. Žrtva svete mise ista je žrtva kao i žrtva na križu budući da je i u jednoj i drugoj Krist svećenik i žrtveni dar. U žrtvi svete mise predočuje se žrtva na križu.

Ali, žrtva u misi i žrtva na križu ujedno se i razlikuju. Žrtva na križu bila je krvna žrtva; misna je žrtva nekrvna žrtva. Žrtva na križu prinesena je samo jednom; misna žrtva prinosi se uvijek iznova, dok Gospodin ponovno ne dođe na sudnji dan. Misa je neprestana nekrvna žrtva novog zavjeta.

U svetoj misi Krist nam daje udio u svojoj žrtvi na križu. On nas uključuje u svoj žrtveni prinos Ocu i ispunja milostima koje nam je svojom smrću zaslužio.

Budući da je sveta misa ista žrtva kao i žrtva na križu, ona je najsavršenija žrtva. Svetom euharistijom dajemo Bogu

najveću čast i zahvalu; u njoj na najsavršeniji način molimo da nam Bog oprosti grijehe i dadne svoju milost; njom zazivamo beskrajni blagoslov na čitav svijet, na žive i mrtve. Sveta je euharistija najsavršenija žrtva hvale, zahvale, zadovoljštine i molbe.

Promisli: 1. Kako se razlikuje žrtva u misi i žrtva na križu jedna od druge? 2. Kako nam Krist u sv. misi daje udio u svojoj žrtvi na križu? 3. Zašto je misa najsavršenija žrtva?

144. Što je sveta misa?

Sveta misa je neprestana nekrvna žrtva novog zavjeta u kojoj se predočuje žrtva na križu.

145. Zašto je sveta misa ista žrtva kao i žrtva na križu?

Sveta misa je ista žrtva kao žrtva na križu budući da je i u jednoj i u drugoj Krist svećenik i žrtveni dar.

Za moj život: Mislit ću kod svete mise na Spasiteljevu žrtvu na križu i posve ću se s njime žrtvovati Ocu.

Zadaće: 1. Isporedi obred svete euharistije sa starozavjetnom vazmenom večerom! 2. U kojim se misnim pjesmama spominje žrtva na križu? 3. Nauči molitvu iza pretvorbe na str. 275.

78. U euharistijskoj gozbi primamo kruh vječnog života

Dan iza kako je prvi put čudesno umnožio kruh, rekao je Isus Židovima: »Kruh koji ću ja dati za život svijeta jest moje tijelo«. Tada se Židovi stadoše međusobno prepirati pa rekoše: »Kako nam ovaj može dati svoje tijelo za jelo? Isus im odvrati: »Zaista, zaista, kažem vam, ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete njegove krvi, nećete imati života u sebi. Tko jede moje tijelo i pije

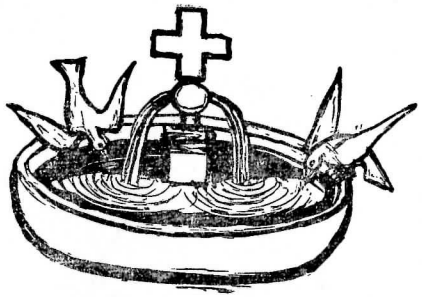

moju krv, ima vječni život i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan. Tijelo je moje pravo jelo i krv je moja pravo piće« (isp. Iv. 6, 51—58).

†

U svetoj pričesti primamo tijelo i krv našega Gospodina Isusa Krista kao hranu za vječni život. Nebeski kruh što ga na zemlji uživamo jest zalog da ćemo jednom uskrsnuti i u kraljevstvu našeg Oca s Kristom i svima njegovim svetima sudjelovati u gozbi vječnoga života.

U svetoj pričesti već sada se najuže s nama sjedinjuje Krist, naš Gospodin. Po njemu se posve usko sjedinjujemo i sa nebeskim Ocem. Budući da svi primamo isti nebeski kruh, isto Kristovo tijelo, postajemo i mi između sebe jedno. Sveta euharistija je obiteljska gozba djece Božje.

Svetom pričešću umnaža Krist u nama posvetnu milost i daje nam novu snagu da živimo kao Božja djeca i da njega, svoga učitelja, nasljedujemo. On nas ispunja svojom ljubavlju prema Ocu i prema ljudima. On nas čisti od lakih grijeha, od pogrešaka i nemarnosti. Naše zle sklonosti postaju slabije pa tako izbjegnemo mnogo grijeha.

Obred svete euharistije postaje za nas potpun kad se pričestimo. Stoga je želja Crkve da prisutni vjernici kod svake svete mise pristupe ujedno i k stolu Gospodnjem (da se pričeste). — A onaj koji zbilja ne može bez teškoće da primi ovaj presveti sakramenat neka ga bar primi duhovnim načinom probudivši u sebi želju za svetom pričešću (duhovna pričest).

Tko se nalazi u stanju milosti i tko s pravom nakanom čezne za kruhom života, smije svaki dan ići na pričest. Tko ima lakih grijeha, treba da se prije za njih pokaje. Ako se za njih ne pokaje, pričest nije nevrijedna, ali on prima manje milosti.

Tko se smrtnim grijehom odvojio od Boga, mora se prije u sakramentu ispovijedi izmiriti s Bogom. Tko svjesno sa smrtnim grijehom ide k stolu Gospodnjem, taj se nedostojno pričešćuje i čini svetogrđe. Sveti Pavao veli: »Onaj koji nedostojno jede ovaj kruh ili nedostojno pije ovaj kalež Gospodnji, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje... on svoju osudu jede i pije ako ne drži više do tijela Gospodnjega« (1. Kor. 11, 27. 29).

Promisli: 1. Čega je sveta pričest zalog? 2. S kim se sjedinjujemo u svetoj pričesti? 3. Koje daljne milosti dobivamo po svetoj pričesti? 4. Što želi Crkva od vjernika koji prisustvuju svetoj misi? 5. Što treba da čini onaj koji hoće da se pričesti a ima lakih grijeha? 6. Što mora činiti onaj koji se smrtnim grijehom odvojio od Boga a htio bi ići na svetu pričest?

146. Što je Krist naučavao o uzimanju njegova tijela i krvi?

Dan iza kako je prvi put čudesno umnožio kruh, rekao je Isus Židovima: »Kruh koji ću ja dati za život svijeta jest moje tijelo. Ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete njegove krvi, nećete imati života u sebi. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan. Tijelo je moje pravo jelo i krv je moja pravo piće«.

147. Što primamo u svetoj pričesti?

U svetoj pričesti primamo tijelo i krv našega Gospodina kao hranu za vječni život.

148. Što Krist u nama izvodi po svetoj pričesti?

Po svetoj pričesti Krist se najuže s nama sjedinjuje. On umnaža u nama posvetnu milost i daje nam novu snagu da živimo kao Božja djeca.

149. Tko smije svaki dan ići na svetu pričest?

Tko se nalazi u stanju milosti i tko ima pravu nakanu, može svaki dan ići na svetu pričest.

150. Što veli sveti Pavao o nedostojnoj pričesti?

Sveti Pavao veli: »Onaj koji nedostojno jede ovaj kruh ili nedostojno pije ovaj kalež Gospodnji, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje..., on svoju osudu jede i pije ako ne drži više do tijela Gospodnjega«.

Za moj život: »Uoči svakog dana kad idem k svetoj misi, pitat ću se: »Zar ne bih trebao poći sutra i na svetu pričest?«

Iz nauka svetaca: »Primite jedan te isti kruh, lijek koji donosi besmrtnost, protuotrov koji čini da ne umremo nego da navijeke živimo u Isusu Kristu« (Ignacije Antiohijski). — »Neka nitko ne pristupa ovamo ravnodušan, nitko nemaran; svi (neka budu) puni vatre, puni oduševljenja, puni revnosti« (Ivan Zlatousti).

Priprava i zahvala: Pripravljajmo se na svetu pričest posebno tim što ćemo pobožno sudjelovati u obredu svete mise. Najprije se u molitvi sjedinimo s Kristom i s vjerom slušajmo njegovu riječ. Zatim ponizno pripremimo svoje srce, sjedinimo se sa velikom molitvom hvale i zahvale koju moli Crkva i prikažimo se s Kristom posve Ocu. Prije svete pričesti zazovimo Krista, Božje Janje, da nam se smiluje.

Sad se u tišini spremajmo na svetu pričest. Pri tome se možemo pitati: 1. Tko dolazi k meni? Isus, moj Gospodin i moj Bog. Nato probudimo vjeru pa mu se poklonimo. 2. Komu dolazi ovaj veliki Bog? K meni jadnom grešniku. Nato probudimo poniznost i kajanje. 3. Radi čega hoće on k meni da dođe? Da bi se najuže sa mnom sjedinio i da bi me obasuo nebeskim darovima. Nato probudimo ufanje, ljubav i čežnju.

Nakon svete pričesti treba da puni srdačne ljubavi ostanemo s Kristom, da mu se zahvalimo, da ga slavimo i da mu iznesemo svoje molbe. Treba da se zadubimo u ljubav njegova presvetog srca, da se skupa s njime potpuno Ocu darujemo i odlučimo da ćemo u svemu vršiti Božju volju. — Što se pobožnije pripravimo i zahvalimo, to obilnije ćemo plodove primiti.

Vjerski razgovor: Neki pitaju: »Zašto se i obični vjernici ne pričešćuju iz kaleža?« — Odgovaramo: »To nije potrebno. Makar primili samo prilike kruha, mi time sudjelujemo na euharistijskoj gozbi i primamo čitavog nepodijeljenoga Krista, s tijelom i krvlju, dušom, božanstvom i čovječanstvom«. — Sve do srednjeg vijeka pričešćivali su se vjernici i iz kaleža. Kasnije su važni razlozi doveli do toga da vjernici rimskog obreda primaju Gospodina samo pod prilikama kruha.

Zapovijed o postu prije pričesti: Crkva traži da se iz strahopoštovanja prema svetoj pričesti držimo slijedećeg propisa: da budemo natašte tri sata prije pričesti od svake tvrde hrane i alkoholnih pića a jedan sat od hrane u tekućini (mlijeko i slično. Piti naravnu vodu slobodno je u svako doba).

Treća crkvena zapovijed: Sam Krist nam je zapovjedio da primamo svetu pričest. Da bi opomenula one koji oklijevaju da ispune Kristovu zapovijed, nalaže Crkva da se svi vjernici koji su došli k razumu bar jednom u godini, i to u uskrsno vrijeme, pričeste. — Sveti papa Pio X izdao je odlučne naputke o pravovremenoj prvoj pričesti djece i češćoj svetoj pričesti.

Zadaće: 1. Potraži molitve koje bi mogao moliti prije pričesti i druge koje bi mogao moliti iza nje! 2. Smisli molitvu koju možeš moliti prije svete pričesti! 3. Smisli molitvu koju možeš moliti nakon svete pričesti! 4. Koje se pjesme mogu pjevati ili tiho moliti za vrijeme pričesti? 5. Nacrtaj simbole (znamenja) svete euharistije, npr. manu, pelikana, klas i grozd, ribu s košaricom kruha!

79. Čuvanje i čašćenje svete euharistije

Kad se presveti sakramenat svečano izloži, prije blagoslova se pjeva pjesma »Divnoj dakle« (Tantum ergo) koja ovako glasi:

Divnoj dakle Tajni ovoj
Klanjajmo se smjerno mi,
Stari zakon žrtvi novoj
Nek se sada ukloni,
Vjera duši čovjekovoj
Nek spoznanje dopuni.

†

Svete se hostije od mise zadrže i čuvaju u svetohraništu. Na taj način Krist i poslije mise ostaje u sakramentu među nama prisutan. I oni vjernici koji nisu mogli prisustvovati svetoj misi imaju tako mogućnost da prime Gospodnje tijelo, prije svega bolesnici i umirući. Svi vjernici mogu posjetiti Krista u presvetom sakramentu, počastiti ga i pokloniti mu se kao Bogu. On ostaje dotle prisutan dok postoje prilike kruha i vina.

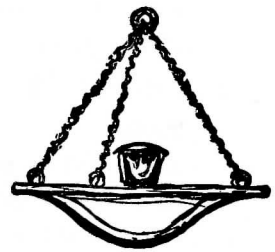

S presvetim se sakramentom postupa sa posebnim strahopoštovanjem. Svete se hostije čuvaju u dragocjenim posudama. Pred presvetim sakramentom pokličemo. U blizini svetohraništa gori vječno svjetlo; ono pokazuje da se tu čuva presveti sakramenat i opominje nas na strahopoštovanje i pobožnost.

Katkad se presveti sakramenat izlaže na klanjanje. Vjernici kleče pred Presvetim da bi se Gospodinu poklonili kao Bogu, da bi mu zahvalili za njegovu ljubav i zamolili ga za njegovu pomoć.

Na kraju izlaganja daje se blagoslov s presvetim sakramentom. Kad svećenik čini križ s Gospodnjim tijelom nad nama, blagoslivlja nas Krist, naš Gospodin.

Na Veliki četvrtak slavimo ustanovljenje svete euharistije. Na Tijelovo još jednom slavimo ovu uzvišenu tajnu sa blagdanskim slavljem. Riječ »Tijelovo« označuje svetkovinu Gospodnjeg tijela. Toga se dana nakon svečane mise presveti sakramenat nosi u svečanoj procesiji kroz župu.

Promisli: 1. Gdje se čuva presveti sakramenat? 2. Kako se časti presveti sakramenat? 3. U koju svrhu izlažemo presveti sakramenat na oltaru? 4. Čime se završuje izlaganje? 5. Kojeg dana slavimo ustanovljenje svete euharistije? 6. Što znači riječ »Tijelovo«? 7. Kako se slavi svetkovina Tijelova?

151. Dokle Krist ostaje prisutan u presvetom sakramentu?

Krist ostaje prisutan u presvetom sakramentu dok postoje prilike kruha i vina.

152. Kako treba da častimo Krista u presvetom sakramentu?

Treba
1. da Krista u presvetom sakramentu rado posjećujemo i da mu se klanjamo kao Bogu,
2. da se uvijek dostojno vladamo u njegovoj kući.

Za moj život: Kad prolazim pored koje katoličke crkve pozdravit ću Krista u presvetom sakramentu. Rado ću se na čas tamo uvratiti i s njim razgovarati.

Iz života Crkve: Nekad se Presveto izloži čitav dan pa i duže na čašćenje. U nekim biskupijama izlažu župe jedna za drugom (vječno klanjanje). — U nekim samostanskim crkvama ostaje Presveto neprekidno tokom čitave godine izloženo.

Tumačenje riječi: Hostija znači žrtveni dar, žrtva. Tabernakul (drugo ime za svetohranište) znači šator ili kućica. — Ciborij znači posuda za hranu. — Monstranca ili pokaznica znači sud za pokazivanje. — Procesija znači ophod.

Zadaće: 1. Koje se molitve mogu moliti kod posjeta Presvetoga? 2. Koje pjesme odgovaraju kad je izloženo Presveto? 3. Nacrtaj posude u kojima se čuva presveti sakramenat! 4. Nacrtaj slike iz tjelovske procesije!

O sveta gozbo, na kojoj se Krist blaguje,
slavi se spomen muke njegove,
duša se napunja milosti
i daje nam se zalog buduće slave.

TOMA AKVINSKI

ŠTO MORAMO ZNATI O OBREDU SVETE MISE

Budući da je misa najsvetije bogoslužje, odredila je Crkva obred svete mise do u tančine.

Stvari koje se upotrebljavaju pri obredu svete mise

1. Oltar. Sveta euharistija obavlja se na stolu koji mi nazivamo oltarom. On sadrži moći. Oltar je pokriven bijelim pokrivalima; na njemu stoje svijeće i križ.

2. Žrtveni darovi. Darovi koji se donose na oltar i u svetoj žrtvi pretvaraju jesu male okrugle kriške beskvasnog pšeničnog kruha (hostije) i čisto vino od grožđa.

3. Svete posude. Za veliku hostiju postoji pozlaćen tanjur, patena, za vino — misni kalež. Za male hostije uzima se ciborij ili posebna patena

4. Misal. On sadrži molitve, čitanja i pjevanja svete mise.

5. Svećeničko odijelo. Za obred svete mise svećenik oblači slijedeće ruho: a) naglavnik; b) albu, dugu, bijelu košulju; c) pâs kojim pripaše albu; d) manipul, koji se nosi na lijevoj ruci; e) stolu, koju svećenik kod svete mise nosi prekriženu preko prsiju; f) misnicu (paramentu).

Liturgijske boje

Boja misnog ruha i pokrivala za kalež ravna se po blagdanima i danima crkvene godine. Postoje dvije blagdanske boje, bijela i crvena. Bijela, boja veselja i čistoće, uzima se na Božić, Uskrs i druge Gospodnje svetkovine, na svetkovine Majke Božje, anđela, priznavalaca i djevica. Crvena, boja vatre i krvi, uzima se na Duhove, na svetkovine Isusove muke i na svetkovine mučenika. Ljubičasta boja, boja pokore, uzima se u došašću (adventu) i u vrijeme posta. Treće adventske nedjelje i četvrte nedjelje u korizmi smije se upotrijebiti ružičasto ruho. Zelena boja, boja nade, nosi se u obične nedjelje iza Bogojavljenja i iza Duhova. To činimo i zbog toga što nedjelja treba da na posebni način održava u nama veliku nadu na uskrsnuće. Crna boja, boja žalosti, upotrebljava se na Veliki petak i u misama za pokojne.

Jezik u misi

Gotovo u cijelom svijetu upotrebljava se u misi latinski jezik. Neki narodi smiju upotrebljavati i druge jezike, npr. grčki i staroslavenski.

Oblici mise

1. Pontifikalna svečana misa, koju govori biskup. To je najsvečaniji oblik mise.
2. Svečana misa s pomoćnicima (asistencija). Kod ove mise služe levite: đakon i poddakon. Poddakon pjeva poslanicu a đakon evanđelje.
3. Pjevana misa ili svečana misa. Svećenik pjeva svečane molitve i čitanja. Pjevanja vjernika pjeva puk ili crkveni zbor.
4. Ostali oblici mise. Misa se služi također kao recitirana misa, ili kao misa pri kojoj samo vjernici pjevaju ili kao tiha misa.

Tok svete mise

(Promjenljivi dijelovi su označeni zvjezdicom)

A. Bogoslužje riječi (molitve i čitanja)

1. Pristupne molitve. Svećenik pristupi k oltaru i moli pred najdonjom stepenicom 42. psalam. Zatim se duboko sagne i moli općinsku ispovijed (Confiteor).

2. *Početna pjesma (Introitus). Svećenik se uspne uz stepenice, s poštovanjem poljubi oltar i čita na desnoj strani početnu pjesmu. U svečanoj misi ovu pjesmu pjeva zbor.

3. Kyrie eleison. Ovim zazivom častimo svoga nebeskog gospodara i molimo ga da nam se smiluje.

4. Gloria. Sada zapjeva svećenik Gloria (Slava Bogu na visini); vjernici ili zbor prihvate. Ponekad se ne pjeva i ne govori Gloria, npr. na pokorničke dane ili u misama za pokojne.

5. *Početna molitva (molitva dana). Svećenik raširi ruke i pozdravi nas riječima: »Dominus vobiscum« (Gospodin /bio/ s vama); mi odgovorimo: »Et cum spiritu tuo« (I s duhom tvojim). Tada nas svećenik poziva na molitvu riječju »Oremus« (Pomolimo se); on nato raširi ruke i sažme ukratko našu molitvu u početnoj molitvi. Mi odgovaramo sa »Amen« (Tako neka bude).

6. *Čitanje. Čitanje je obično uzeto iz pisma nekog apostola; zbog toga se i zove »epistola« (tj. poslanica ili pismo). Kod svečane službe Božje s pomoćnicima (asistencije) čitanje pjeva subđakon. Pobožno pratimo čitanje: preko apostola govori nam Bog.

7. *Međupjesme (pjesma na stepenicama, aleluja, zavlaka, različne su prema raznim danima crkvene godine).

8. *Evanđelje (tj. Vesela vijest). Sad se prenese misal na stranu evanđelja. S poštovanjem ustajemo: u evanđelju nam govori Bog preko svoga jedinorođenog Sina. U misi s asistencijom evanđelje pjeva đakon. Iza evanđelja slijedi propovijed; u propovijedi nam se izlaže Božja riječ.

9. Credo. Nedjeljom i nekim svetkovinama sada se pjeva vjerovanje. Njime zahvalno izričemo onu svetu vjeru koja nam je naviještena.

B. Bogoslužje žrtve (euharistijska žrtva)

Sada se naši žrtveni darovi, kruh i vino, priprave za sveti obred (prikazanje ili pripravljanje darova). Zatim se nad darovima izmoli »čin mise«; oni se pretvore i žrtvuju Bogu (pretvorba ili žrtvovanje). Nato ih primamo kao hranu (pričest ili primanje svete hrane).

Prikazanje (pripravljanje darova)

Najprije pozdravi svećenik vjernike sa »Dominus vobiscum« i pozove ih na molitvu.

1. *Prikazna pjesma (Ofertorij). Svećenik je pročita iz misala; u svečanoj misi pjeva je zbor. U staro doba donosili su vjernici za vrijeme ovog pjevanja sami svoje darove, a tako čine katkad i danas.

2. Pripravljanje kruha. Svećenik otkriva kalež, uzima patenu na kojoj leži velika hostija, podigne je i moli se a zatim je spusti na oltar. Hostije za vjernike dodaju se u ciboriju ili na posebnoj pateni za hostije.

3. Pripravljanje vina. Nato donesu poslužnici vino i vodu. Svećenik ide na desnu stranu oltara, ulijeva vino u kalež i pridoda malo vode. Zatim ode na sredinu, podigne kalež i moli se a onda ga spusti na oltar. — Tako se kruh i vino odvoje od svjetovne upotrebe i posvete Bogu. Darovima kruha i vina dajemo Bogu same sebe sa svim što jesmo i što imamo. Njemu posvećujemo svoja srca. To nas pripravi da postanemo s Kristom jedna sveta žrtva.

4. Pranje ruku. Nakon pripravljanja darova svećenik pere ruke. To nas opominje da u svetoj žrtvi sudjelujemo čistim srcem.

5. *Prikazna molitva. Svećenik rekne: »Orate, fratres« (Molite, braćo); zatim sažme ukratko naše molitve u prikaznu molitvu. Posljednje riječi njezine izgovore se glasno ili se ispjevaju: »Per omnia saecula saeculorum« (Po sve vijeke vjekova). Mi odgovorimo: »Amen«.

Pretvorba (žrtvovanje)

1. *Predslovlje i Svet. Svećenik nas poziva da uzdignemo svoje srce Bogu i da mu se zahvalimo. Zatim on pjeva ili moli raširenih ruku predslovlje. Sa svećenikom hvalimo i slavimo nebeskog Oca i zahvaljujemo za njegova nebrojena dobročinstva po Kristu, Gospodinu našem. Zatim prihvatimo hvalospjev anđela i svetih govoreći: »Svet, svet, svet, Gospodin Bog nad vojskama; puna su nebesa i zemlja tvoje slave. Hosana u visini! Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini!« — Predslovlje je prema svetkovini i prema vremenu različito. Ono je prvi dio čina mise (kanona), koji se završava sa Amen prije Pater noster (Oče naš).

2. Prije pretvorbe (podizanja). Iza Sanctus (Svet) nastavlja svećenik čin mise. Molimo sa svećenikom da Bog naše darove milostivo primi i blagoslovi. Zatim molimo za žive a posebno za prisutne i one kojih se napose želimo spomenuti. Zatim se sjećamo i svetih u nebu. Nato molimo Boga da naši darovi postanu tijelo i krv njegovog predragoga Sina, našeg Gospodina Isusa Krista.

3. Pretvorba (Podizanje). Sada svećenik govori one svete riječi koje je Krist na posljednjoj večeri izrekao nad kruhom i vinom. Potom poklekne i podigne najprije sveto tijelo i zatim svetu krv uvis. Mi upremo oči i pozdravimo sveto tijelo i dragocjenu krv našega Gospodina klanjajući mu se kao Bogu; ujedno se sjedinimo sa svetom žrtvom koju on preko svećenikovih ruku prinosi Ocu.

4. Nakon pretvorbe (podizanja). Sada svećenik moli zadnji dio čina mise. Skupa sa svećenikom molimo usrdno i mi nebeskog Oca da primi presvetu žrtvu što je prikazujemo u spomen smrti i uskrsnuća njegovog Sina i da nas ispuni svojom milošću. Zatim molimo za pokojne a ujedno da bi i nas jednom primio u zajednicu svojih blaženika. Nato svećenik završi čin mise svečanom hvalnicom pri čemu uzdiže svete darove: »Po njemu i s njime i u njemu je tebi Bogu, Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava«. Zatim pjeva ili glasno rekne: »Per omnia saecula saeculorum«. Mi odgovaramo: »Amen«.

Pričest (Primanje svete hrane)

1. Pater noster (Oče naš). Nakon što smo izmolili čin mise, treba da primimo Gospodnje tijelo. Prije toga molimo Oče naš, molitvu Božje djece.

2. Lomljenje kruha. Svećenik prelomi svetu hostiju u dva dijela, odlomi od jednog dijela komadić i spusti ga u kalež govoreći: »Pax Domini sit semper vobiscum« (Mir Gospodnji bio vazda s vama). Mi odgovorimo: »Et cum spiritu tuo«.

3. Agnus Dei. Zatim molimo Krista: »Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se!« Treći put završimo: »daruj nam mir«. Nato se nastavlja molitva za mir. U svečanoj misi (s asistencijom) sada se daje poljubac mira.

4. Molitva prije pričesti. Molimo tiho da bismo se pripremili na svetu pričest.

5. Pričest. Najprije primi svećenik sveto tijelo i svetu krv Isusovu; zatim vjernici idu na svetu pričest.

6. *Pričesna pjesma (Communio). U svečanoj se misi pjeva za vrijeme pričesti ili iza nje pričesna pjesma. Svećenik je čita na strani poslanice.

7. *Pričesna molitva. Svećenik pozdravi puk sa »Dominus vobiscum«. Zatim raširenih ruku moli pričesnu molitvu. Molimo Boga da bi nam presveti sakramenat, što smo ga smjeli primiti, bio plodonosan za sadašnji i za vječni život.

8. Otpuštanje i blagoslov. Svećenik nas pozdravi sa »Dominus vobiscum« i otpušta nas sa »Ite, missa est« (Idite, otpušteni ste). Mi odgovorimo: »Deo gratias« (Bogu hvala). U misama za pokojne veli se: »Requiescant in pace« (Počivali u miru); odgovori se: »Amen«. Na koncu nam svećenik podijeli blagoslov (osim u misama za pokojne) i čita zadnje evanđelje (početak Ivanovog evanđelja).

Zadaće: 1. Što sve treba svećenik ako mora služiti misu u nekoj dvorani? 2. Nacrtaj misno ruho i napiši uz njega nazive! 3. Nacrtaj dijelove potrebne za pokriven kalež! 4. Kad stoji svećenik u svetoj misi na desnoj strani? — kad na lijevoj? 5. Kako se hrvatski kaže: Kyrie eleison; Christe eleison — Dominus vobiscum — Et cum spiritu tuo — Oremus — Per omnia saecula saeculorum — Gloria tibi, Domine — Sursum corda — Habemus ad Dominum — Gratias agamus Domino, Deo nostro — Dignum et justum est — Sanctus — Pax Domini sit semper vobiscum — Ite, missa est — Deo gratias?

NOVI ŽIVOT U OPASNOSTI

Bog hoće da naš život na zemlji bude vrijeme kušnje, da bismo dobili nebesku slavu ne samo kao dar nego i kao pobjedničku nagradu. Stoga pripušta da nas snađu napasti, da sagriješimo i da tako izložimo opasnosti svoje vječno spasenje.

80. Napast

Kad je đavao kušao Isusa u pustinji, odveo ga je na vrlo visoku goru, te mu pokazao sva kraljevstva svijeta i njihovu slavu i rekao: »Sve ću ti ovo dati ako padneš ničice te mi se pokloniš«. Nato mu Isus reče: »Odstupi, Sotono! Jer je pisano: Gospodinu Bogu svomu se klanjaj i njemu jedinom služi«. Tada ga ostavi đavao a pristupiše anđeli te su mu služili (isp. Mt. 4, 8—11).

†

Doklegod živimo na zemlji, uvijek iznova snalaze nas napasti. Zle sklonosti u nama potiču nas na grijeh; neki ljudi nastoje

da nas zavedu; đavao se služi svojom lukavošću i zloćom da bismo protiv Boga sagriješili i navijeke se izgubili.

Bog pripušta napasti za naše dobro. On hoće da se mi u kušnji pokažemo valjanim, da upoznamo svoju slabost i postanemo ponizni; borbom treba i da ojačamo pa jednom postignemo to slavniju nagradu.

Bog nam u napasti pomaže. On je vjeran: ako pripusti napast, daje nam i milost da je možemo svladati. On nam je blizu makar se osjećali posve napušteni.

Treba da se odmah odupremo napasti i da zamolimo Boga za pomoć. Katkad je dovoljna strelovita molitva ili znak križa. Često je najbolje ako se na napast ne osvrćemo ili se zabavimo nečim posve drugim. — Ljude koji nam daju prigodu za grijeh ili nas hoće da zavedu treba da bez straha i hrabro odbijemo i da ih po mogućnosti izbjegavamo.

Ako pristanemo na napast, griješimo. No mi već griješimo i kad se bez razloga zadržavamo kod napasti ili kad se samo nemarno protiv nje borimo.

Na borbu protiv zla moramo se pripraviti molitvom i svladavanjem samoga sebe i moramo biti oprezni. Krist veli: »Bdijte i molite da ne padnete u napast« (Mt. 26, 41).

Promisli: 1. Što nas navodi u napast? 2. Zašto Bog pripušta napast? 3. Kako nas Bog pomaže u napasti? 4. Kako treba da se vladamo ako nas drugi hoće da zavedu na grijeh? 5. Što nam preporuča Krist da ne bismo pali u napast?

153. Što treba da činimo kad nas snađe napast?

Treba da se odmah odupremo napasti i da zamolimo Boga za pomoć.

154. Kad napast dovodi do grijeha?

Napast dovodi do grijeha kad mi pristanemo na zlo.

Za moj život: U napasti reći ću sam sebi: »Ne, nikad!« i moliti: »Isuse, pomozi mi!«

Riječ Božja: »Braćo, budite trijezni i bdijte: vaš protivnik, đavao, obilazi kao ričući lav tražeći koga da proždere. Oduprite mu se čvrsti u vjeri!« (1. Petr. 5, 8—9). — »Tko misli da stoji, neka pazi da ne padne« (1. Kor. 10, 12). — »Tko ljubi pogibao, u njoj i pogine« (Sir. 3, 27). — »Bog je vjeran i neće dopustiti da budete kušani preko vaših snaga, nego će vam zajedno s kušnjom učiniti sretan ishod, da je možete podnijeti« (1. Kor. 10, 13). — »Blago čovjeku koji podnosi kušnju, jer će, pokazavši se tako valjanim, primiti vijenac — život, koji je Bog obećao onima koji ga ljube« (Jak. 1, 12).

Iz nauka svetaca: »Koga ne snalaze napasti, ne prolazi kroz kušnju; tko ne prolazi kroz kušnju, ne napreduje« (Augustin). — »Što se više boriš, to više dokazuješ svoju ljubav prema Bogu« (Terezija Avilska). — »Ako držimo Boga za ruku, pobjeđujemo đavla; ako se sami protiv njega borimo, pobjeđuje on nas« (Augustin).

Životno pravilo: Čovjek je najslabiji i najpopustljiviji kad je žalostan i potišten. Stoga budi uvijek veseo i odvažan.

Zadaće: 1. Koja je napast snašla: a) Evu, b) Adama, c) Kaina, d) Josipa Egipatskog, e) Joba, f) Davida, g) makabejsku braću, h) Judu, i) Petra, j) Ananiju i Safiru? 2. Što činiš: a) kad ti dođe pomisao protiv vjere, b) kad te napadaju nečiste misli, c) kad te netko stariji od tebe hoće da zavede, d) kad se u razredu nalazi zavodnik?

81. Smrtni grijeh

Na posljednjoj večeri rekao je Isus svojim učenicima: »Zaista, kažem vam, jedan će me od vas izdati«. To ih vrlo ražalosti te ga poče svaki pitati: »Da nisam ja, Gospodine?« Isus odgovori: »Jao onomu koji izda Sina Čovječjega. Bolje bi bilo tomu čovjeku da se nije ni rodio« (isp. Mt. 26, 21—24).

†

Često ne poslušamo Božje opomene, nego pristanemo na napast. Tada nastupamo protiv Boga, njegove svete volje, njegova reda; hotimično i svjesno prestupamo Božju zapovijed. Mi griješimo.

Neki idu tako daleko da se radi zemaljskih dobara okrenu od Boga. Oni cijene užitak i posjed, vlast i ugled više nego Boga. Oni teško griješe protiv Boga. Takve grijehe zovemo smrtnim grijesima.

Čovjek griješi smrtno samo onda kad griješi u važnoj stvari. Tako je smrtni grijeh otpasti od vjere, mrziti Boga ili bližnjega ili počiniti tešku krađu.

Da nešto bude smrtni grijeh, traži se da grešnik jasno spozna da se radi o važnoj stvari i da potpuno privoli. Samo onaj koji griješi u važnoj stvari posve dragovoljno, tj. sa potpunim znanjem i htijenjem, čini smrtni grijeh.

Smrtni grijeh je teška nepravda prema Bogu. Smrtnim grijehom čovjek se buni protiv svoga Stvoritelja i Gospodara: on njime vrijeđa nada sve svetoga Boga i gadnom nezahvalnošću uzvraća ljubav svog dobrog Oca i svog razapetog Spasitelja.

Smrtni je grijeh ujedno strahovita nesreća za čovjeka: lišava ga posvetne milosti, Božjeg prijateljstva i svih zasluga za nebo; navlači na njega vremenite kazne i vječnu osudu. — Nerijetko čovjek svojim grijehom uvelike unesreći i druge.

Doklegod se grešnik ne obrati, mrtav je za nebo i stoga ne može sebi stjecati svojim dobrim djelima nikakvih zasluga za nebo. No za ono dobro što ga takav grešnik čini, Bog mu često daje zemaljsku nagradu ili milost da se obrati.

Ako netko često čini isti teški grijeh, tada mu on prelazi u naviku i konačno postaje uvriježena mana (porok). Tko neprestano odbija milost i uvijek iznova griješi, postaje malo pomalo slijep za božansku istinu i gluh za milost. On postane zaslijepljen i više ne zna kako je s njim stalo; postane tvrdokoran

i više ne da da ga se spasi. On se nalazi u velikoj opasnosti da umre bez pokajanja i da ga Bog zauvijek odbaci.

Promisli: 1. Što cijene ljudi često puta više nego Boga? 2. Navedi nekoliko smrtnih grijeha! 3. Zašto se teški grijeh zove »smrtnim grijehom«? 4. Što se događa kad čovjek često čini isti smrtni grijeh? 5. Zašto je tako opasno kad je netko zaslijepljen i tvrdokoran?

155. Tko učini grijeh?

Grijeh učini onaj koji hotimično i svjesno prestupi Božju zapovijed.

156. Tko učini smrtni grijeh?

Smrtni grijeh učini onaj koji sagriješi protiv Boga
1. u važnoj stvari,
2. sa jasnim spoznanjem,
3. s potpunom privolom (pristankom).

157. Zašto se moramo čuvati svakoga smrtnog grijeha?

Moramo se čuvati svakoga smrtnog grijeha jer je on najveća nepravda prema Bogu i najveća nesreća za nas ljude.

158. Koje su posljedice smrtnog grijeha?

1. Smrtni grijeh lišava nas posvetne milosti i svih zasluga za nebo;
2. on navlači na nas vječnu osudu a također i vremenite kazne.

Za moj život: Radije ću sve izgubiti nego smrtnim grijehom Boga napustiti i navijeke propasti.

Riječ Božja: »Postoji i smrtonosni grijeh« (1. Iv. 5, 16). — »Što koristi čovjeku ako dobije cijeli svijet a izgubi svoju dušu« (Mt. 16, 26).

Iz nauka svetaca: Ne napuštajte čitavog svog dostojanstva radi kakvog bijednog užitka!« (Ćiril Jeruzalemski). — »Nije moguće da netko tko s pravim žarom moli i stalno zaziva Boga ikad teško sagriješi« (Ivan Zlatousti).

82. Laki grijeh

U Otkrivenju svetog Ivana čitamo opomenu koju je Krist uputio crkvi u Efezu: »Poznam tvoja djela, tvoj trud i tvoju strpljivost. Ali imam protiv tebe to što si svoju prvu ljubav ostavio. Prema tome sjeti se odakle si pao, obrati se i čini prva djela! Inače, ako se ne obratiš, doći ću k tebi i ukloniti tvoj svijećnjak s njegova položaja« (isp. Otkr. 2, 2—5).

†

Premda mi ljubimo Boga, često se damo zavesti na grijeh. Ne napuštamo Boga, ali smo nemarni u njegovoj službi. Takvi grijesi mogu se oprostiti i bez ispovijedi; stoga se zovu »laki grijesi«. Oni nam ne zadaju vječne smrti ali nam nanose — da tako kažemo — ozljedu; mogli bismo stoga nazvati ih ozljedama duše.

Čovjek učini laki grijeh ako sagriješi u manje važnoj stvari, npr. kad ukrade nešto manje vrijedno.

Neki sagriješe doduše u važnoj stvari, ali ne spoznaju jasno da se radi o važnoj stvari ili potpuno ne pristaju na grijeh: i oni čine samo laki grijeh.

Laki se grijesi razlikuju po veličini, kao što ima malenih i velikih rana. Neki je laki grijeh npr. to veći što ga jasnije spoznajemo i što slobodnije uz njega pristajemo. — Ako nešto ne spoznamo kao grijeh ili ako toga nećemo, uopće ne griješimo.

I laki su grijesi nepravda prema beskonačno svetom Bogu i prema našem dobrom Spasitelju. Kad ih činimo, nehajni smo i

nezahvalni prema svom nebeskom Ocu. Stoga treba da se trudimo da izbjegavamo i lake grijehe.

I laki nam grijesi škode, posebno kad ih promišljeno činimo. Oni nas lišavaju milosti i slabe našu ljubav prema Bogu i našu privrženost dobru; oni nas dovode u opasnost da jednog dana i teško sagriješimo.

Laki grijesi imaju za posljedicu vremenite kazne. Bog nas kažnjava za njih na zemlji, a ako ih nismo okajali pokorom u ovom životu, i u čistilištu.

Promisli: 1. Kad učinimo laki grijeh? 2. Zašto se on zove »laki grijeh? 3. Zašto možemo laki grijeh nazvati »ozljedom duše«? 4. Navedi nekoliko grijeha koji su laki zato što se radi o manje važnoj stvari! 5. Zašto su i laki grijesi nepravda prema Bogu? 6. Kakvu nam štetu nanose laki grijesi? 7. Koje smo kazne zaslužili lakim grijesima?

159. Zašto treba — koliko je to moguće — da izbjegavamo i lake grijehe?

Treba da izbjegavamo — koliko je to moguće — i lake grijehe
1. jer su oni nepravda prema Bogu,
2. jer nas lišavaju mnogih milosti i donose nam Božju kaznu,
3. jer nas malo-pomalo odvode u teške grijehe.

Za moj život: Ako mi u napasti dođe na pamet misao: Pa to je samo laki grijeh, pomislit ću: Spasitelj je morao na križu trpjeti i za lake grijehe.

Riječ Božja: »Svi griješimo u mnogim stvarima« (Jak. 3, 2). — »Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo, i u nama nema istine« (1. Iv. 1, 8).

Iz nauka svetaca: »Tko služi Bogu kao dijete a ne kao rob, taj se boji uvrijediti ga i u malenim stvarima« (Bazilije).

Poslovice: Pruži vragu prst pa će ti zgrabiti i ruku. — S malim započni, s velikim ćeš završiti!

Zadaća: Kako možemo dobiti oproštenje za svoje lake grijehe?

POKORA I SAKRAMENAT ISPOVIJEDI

Bog neće da umremo u svojim grijesima. On nas poziva na pokoru, dovodi k obraćenju i oprašta nam naše grijehe.

83. Krepost pokore

Kad je Petar zanijekao Isusa, okrenuo se Isus i pogledao Petra. Tada Petar izađe van te gorko zaplaka (isp. Lk. 22, 61—62).

†

Očinskom ljubavlju želi Bog da se svi grešnici povrate u njegovu očinsku kuću. On hoće da nas odvrati od naših grijeha i uputi prema sebi, našem najvišem gospodaru i vječnom cilju. Krist veli: »činite pokoru; jer je blizu kraljevstvo nebesko« (Mt. 4, 17).

Bog nas najprije dovodi da spoznamo kako je on svet i dobar i koliko smo naopako prema njemu radili kad smo griješili. Samo onaj tko shvati nešto o Božjoj svetosti, pravednosti i ljubavi, može spoznati kako je zao njegov grijeh.

Bog hoće da se za svoje grijehe pokajemo. Mora nam iskreno biti žao što smo Bogu sagriješili; moramo ozbiljno željeti: Oh da nisam učinio grijeha! Bez pokajanja nije nam moguće dobiti oproštenje grijeha.

Uz svako pravo pokajanje ide i odluka, tj. čvrsta volja više ne griješiti. Bez odluke pokajanje nije pravo pokajanje.

Ako se kajemo za svoje grijehe, treba da se s pouzdanjem nadamo da će nam Bog oprostiti. Bog je beskrajno milosrdan; on nije poštedio svog vlastitog Sina da bi nas spasio od naših grijeha.

Kad se kajemo, moramo misliti na Boga. Kad bi nam bilo žao što smo sagriješili jedino iz nekog zemaljskog razloga, npr. jer će nas roditelji kazniti, takvo zemaljsko pokajanje ne bi nam pomoglo da nam se oproste grijesi.

Ali onda kad, kajući se, mislimo na Boga, ponekad se kajemo više iz ljubavi prema sebi: žao nam je što smo sagriješili zbog kazne koju smo time od Boga zaslužili ili zato što su grijesi u Božjim očima tako ružni. Takvo pokajanje zovemo nesavršenim pokajanjem.

Treba nastojati da se za svoje grijehe kajemo iz ljubavi prema Bogu: treba nam biti žao što smo grijesima uvrijedili svetoga, dobroga Boga i ražalostili Krista, svoga Spasitelja, koji nas toliko ljubi. Takvo pokajanje zovemo savršenim pokajanjem.

Ako se savršeno pokajemo, Bog nam odmah oprosti naše grijehe, čak i smrtne grijehe; ipak moramo smrtne grijehe kazati u slijedećoj ispovijedi.

Treba da češće probudimo savršeno pokajanje, npr. uvečer kod ispitivanja savjesti, ako se nalazimo u smrtnoj opasnosti, a prije svega ako smo učinili kakav težak grijeh.

Naša skrušenost treba da se pokaže u pokorničkim djelima. Pokornička nam djela pomažu da okajemo kazne što smo ih za svoje grijehe zaslužili, da svladamo svoje zle sklonosti i da ojačamo u dobru.

Pokornička djela su: molitva, post i davanje milostinje, strpljivo podnošenja muka i neprijatnosti i spremno prihvaćanje teškoća staleškog života. Najodličnije pokorničko djelo je primanje sakramenta ispovijedi. »Sav život kršćanina treba da bude trajna pokora« (Tridentski sabor).

Promisli: 1. Zašto nas Bog poziva na pokoru? 2. Po čemu se može poznati da činimo pokoru? 3. Zašto treba da se nadamo da će nam Bog oprostiti? 4. Koje pokajanje nam ne pomaže da nam se oproste grijesi? 5. Kad treba da probudimo savršeno pokajanje? 6. Navedi pojedina pokornička djela!

160. Kad se nesavršeno kajemo?

Nesavršeno se kajemo kad nam je žao što smo sagriješili iz straha pred Božjom kaznom.

161. Kad se savršeno kajemo?

Savršeno se kajemo kad nam je iz ljubavi prema Bogu žao što smo sagriješili.

162. Što ide uz svako pravo pokajanje?

Uz svako pravo pokajanje ide dobra odluka.

163. Što čini Bog ako se pokajemo za svoje grijehe iz ljubavi prema njemu?

Ako se pokajemo za svoje grijehe iz ljubavi prema Bogu, on nam ih odmah oprašta.

Za moj život: Na večernjoj molitvi razmislit ću o grijesima i pogreškama toga dana i pokajati se za njih iz ljubavi prema Bogu.

Riječ Božja: »Na nebu će biti veće veselje zbog jednoga grešnika koji se obrati, nego zbog devedeset i devet pravednika kojima obraćenja ne treba« (Lk. 15, 7). — »Ne oklijevaj obratiti se k Bogu! Ne zavlači od dana do dana! Jer iznenada provali gnjev Gospodnji« (Sir. 5, 7).

Iz života Crkve: Na Pepelnicu posipa nas svećenik pepelom po glavi i pri tom govori: »Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti«.

Kratke molitve za pokajanje: Bože, budi milostiv meni grešniku! — Moj Bože, oprosti mi moje grijehe! — Gospodine, smiluj mi se! — Oprosti nam naše grijehe! — Gospodine, očisti me! — Moj Isuse, milosrđe!

Zadaće: 1. Kojim su riječima ili činima izrazili svoje pokajničko raspoloženje: a) Josipova braća u Egiptu, b) kralj David, c) Ninivljani, d) Petar nakon obilnog ribolova, e) grešnica u kući Simona farizeja, f) Zakej, g) Petar u dvorištu velikog svećenika, h) raskajani razbojnik? 2. Koju molitvu za pokajanje znaš napamet? 3. Što izražavamo: a) kad se udaramo u prsa, b) kad pokličemo, c) kad se naklonimo, d) kad na početku korizme dođemo da nas svećenik pospe pepelom? 4. Smisli kakvu molitvu za pokajanje! 5. Što predmoliš unesrećenom koji se nalazi u smrtnoj opasnosti?

Srce skrušeno i poniženo,
Bože, ti ne prezireš nikada.
PSALAM 50, 19.

84. Sakramenat ispovijedi

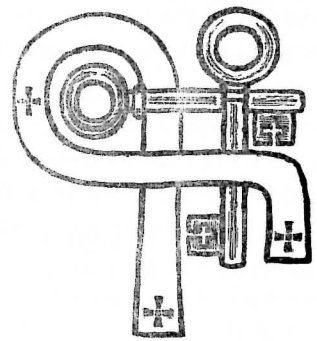

Uvečer onog dana kad je uskrsnuo ukaže se Isus apostolima i rekne im: »Mir vama! Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas«. Poslije ovih riječi dahne u njih i reče im: »Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se; kojima zadržite, zadržat će im se« (isp. Iv. 20, 19—23). †

Budući da Krist ljubi grešnika, dolazi mu u pomoć posebnim sakramentom. U svom zemaljskom životu on je opraštao raskajanim grešnicima njihove grijehe a na križu zadovoljio je za grijehe

čitavog čovječanstva. Na dan svoga uskrsnuća dao je apostolima i njihovim nasljednicima u svećeničkoj službi vlast da u njegovo ime opraštaju grijehe. Time je ustanovio sakramenat ispovijedi i povjerio ga svojoj Crkvi.

Sakramenat ispovijedi dužan je primiti svatko tko je nakon krštenja počinio težak grijeh. — Lake grijehe nismo doduše dužni ispovijedati; oni se mogu i na drugi način oprostiti. Međutim, korisno je i njih ispovjediti; jer nas u ispovijedi pomaže Krist bogatim milostima ovoga sakramenta. Dobro je ako redovno ispovijedamo lake grijehe.

Krist je naredio da se u sakramentu ispovijedi grijesi oproste ili zadrže; to treba svećenik kao sudac da odluči. Budući da on ne može znati naših grijeha, moramo ih njemu kazati (ispovjediti).

Nakon što smo skrušeno kazali svoje grijehe svećeniku, odrješuje nas on riječima: »Ja te odrješujem od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.« (Odrješenje ili apsolucija).

Kad nas svećenik odriješi, Krist, naš Spasitelj, oprašta nam grijehe. Ako smo se smrtnim grijesima odvojili od Boga, on nas izmiri sa svojim nebeskim Ocem i oprosti nam smrtne grijehe i vječnu kaznu; on nam povrati posvetnu milost i zasluge koje smo grijehom izgubili. Ako smo učinili samo lake grijehe, Krist nam oprosti te grijehe i riješi nas barem jednog dijela vremenitih kazna; uz to poveća u nama posvetnu milost i dadne nam novu snagu da ponovno ne griješimo.

U sakramentu ispovijedi opraštaju nam se, istina, vječne, ali ne uvijek i sve vremenite kazne. Zato nam svećenik naloži u ispovijedi pokoru, da bismo u zajednici s Kristovom mukom i sami davali zadovoljštinu za svoje grijehe i time se ujedno popravljali.

Promisli: 1. Koju je vlast Krist dao apostolima na dan svoga uskrsnuća? 2. Na koga je ova vlast prešla? 3. Zašto je dobro da ispovijedamo lake grijehe? 4. U koju nam svrhu svećenik u ispovijedi nalaže pokoru?

164. Kojim je riječima Isus ustanovio sakramenat ispovijedi?

Isus je rekao apostolima: »Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se; kojima zadržite, zadržat će im se«.

165. Tko je dužan primiti sakramenat ispovijedi?

Sakramenat ispovijedi dužan je primiti svatko tko je nakon krštenja učinio težak grijeh.

166. Zašto moramo u ispovijedi kazati svoje grijehe?

U ispovijedi moramo kazati svoje grijehe jer je Krist tako naredio kad je ustanovio sakramenat ispovijedi.

167. Kako se podjeljuje sakramenat ispovijedi?

Nakon što vjernik skrušeno kaže svoje grijehe, svećenik mu podijeli odrješenje riječima: »Ja te odrješujem od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.«

168. Što Krist izvodi sakramentom ispovijedi?

1. Krist nam u sakramentu ispovijedi oprašta grijehe i vječnu kaznu;

2. vraća nam posvetnu milost ili je umnaža;

3. daje nam novu snagu da ponovno ne griješimo.

Za moj život: Sakramenat ispovijedi uskrsni je dar uskrsnulog Spasitelja. Rado ću doći da se na ovom izvoru milosti očistim i obnovim.

Razgovor o vjeri: Neki vele: »Bog mi može oprostiti grijehe i bez ispovijedi.« — Odgovaramo: »Kako će Bog oprostiti, to stoji do njega. Tim što je ustanovio ispovijed, Krist je naredio da oni koji su kršteni moraju podvrgnuti sve svoje teške grijehe sudu Crkve u ispovijedi. A tako i valja: jer je grijeh što ga učini pokrštena osoba nepravda i protiv Crkve, koja je općinstvo svetih i treba da se sastoji od svetih članova. Kazati svoje grijehe u ispovijedi jest ujedno korisno poniženje samog sebe. Uz to nam odrješenje pruža radosnu sigurnost da nam je Bog oprostio.«

Zadaća: U kojim se biblijskim zgodama govori da je Isus opraštao grijehe?

85. Primanje sakramenta ispovijedi

Kad je rasipni sin u dalekoj zemlji morao čuvati svinje i kad se nalazio u ljutoj nevolji, zamislio se i rekao: »Koliko najamnika u mog oca obiluje kruhom, a ja ovdje skapavam od gladi! Ustat ću, poći ću svom ocu pa mu reći: Oče sagriješih i Bogu i tebi; nisam dostojan da se više zovem tvojim sinom« (isp. Lk. 15, 11—19).

†

Prije nego što primimo sakramenat ispovijedi, ispitujemo svoju savjest. Promišljamo koje smo grijehe učinili od zadnje ispovijedi; promišljamo kako smo uvrijedili Boga mislima, riječima, djelima i propuštajući dobro. Kod teških grijeha moramo se upitati i za broj i za važne okolnosti; važne su okolnosti one koje laki grijeh čine smrtnim (npr. velika krađa) ili koje znatno mijenjaju vrstu nekog grijeha jer se radi o prestupanju i druge neke zapovijedi (npr. krađa misnog kaleža).

Najvažnije kod primanja sakramenta ispovijedi jest pokajanje. Bez pokajanja ne možemo dobiti oproštenja svojih grijeha. Tko je učinio smrtne grijehe, mora se pokajati barem za smrtne grijehe. Tko ima da ispovjedi samo lake grijehe, mora se ozbiljno pokajati barem za jedan od njih. U sakramentu ispovijedi dovoljno je ako se i samo nesavršeno pokajemo; no treba da se trudimo da se pokajemo za grijehe iz ljubavi prema Bogu.

Kad se ispovijedamo, treba da ozbiljno odlučimo da ćemo sve grijehe izbjegavati, da ćemo svu načinjenu štetu popraviti i da ćemo ponovno Bogu vjerno služiti. U najmanju ruku moramo odlučiti da ćemo izbjegavati sve teške grijehe i sve ono što nas vrlo vjerojatno navodi na težak grijeh (bližnju prigodu), a isto tako da ćemo popraviti veliku štetu. Tko nema dobre odluke, prima sakramenat nevaljano.

Kad kazujemo svoje grijehe, moramo navesti barem sve smrtne grijehe a uz to broj i važne okolnosti, koliko nam je to moguće. Moramo se ispovijedati jasno i iskreno, bez prešućivanja ili uljepšavanja. Ispovjednik ne smije nikome reći nešto o tim ispovjeđenim grijesima; on mora biti spreman da radije pretrpi smrt nego da kaže i najmanju stvar iz ispovijedi (ispovjedna tajna).

Tko bez vlastite teške krivnje ispusti nešto važnog, treba samo da to u slijedećoj ispovijedi nadoknadi; taj grijeh bio je već uključen u prošlu ispovijed i već je oprošten. Tko, međutim, vlastitom teškom krivnjom ispusti neki smrtni grijeh, on se nevaljano ispovjedio; on je zadržao sve svoje grijehe i učinio novi teški grijeh, svetogrđe.

Tko se nevaljano ispovjedio, mora što je moguće prije obaviti valjanu ispovijed; u njoj mora kazati barem sve smrtne

grijehe koje je učinio od zadnje valjane ispovijedi. Ispovijed u kojoj ponavljamo više ispovijedi zove se opća ili generalna ispovijed. Možemo i dragovoljno obaviti opću ispovijed. Ona se preporučuje kad stupamo u novi stalež (npr. prije vjenčanja), kad se drže misije, duhovne vježbe ili u opasnoj bolesti.

Nakon što smo kazali grijehe, dobivamo odrješenje. Božjim milosrđem mi se oslobađamo od svojih grijeha i dobivamo novu snagu za dobro. Odrješenje je najsvetiji trenutak ispovijedi.

Nakon ispovijedi obavljamo pokoru koju nam je svećenik naložio. Dobro je ako osim toga naložimo sebi neku dragovoljnu pokoru. Pokoru treba da preuzmemo na se kao pružanje zadovoljštine u zajednici sa Spasiteljevom mukom. Također ne smijemo zaboraviti da, koliko možemo, popravimo štetu.

Promisli: 1. O čemu treba da ispitamo svoju savjest? 2. Što se moramo ispitati kod teških grijeha? 3. Koje je pokajanje u ispovijedi dovoljno? 4. Kako se moramo ispovijedati? 5. Koju dužnost nameće ispovjedna tajna ispovjedniku? 6. Što moramo činiti ako smo bez teške krivnje ispustili nešto važnoga? 7. Što mora učiniti onaj koji se nevaljano ispovjedio? 8. Koji je najsvetiji trenutak ispovijedi?

169. Što se traži za primanje sakramenta ispovijedi?

Za primanje sakramenta ispovijedi traži se:

1. ispit savjesti,

2. pokajanje,

3. odluka,

4. kazivanje (ispovijed) grijeha,

5. pokora (zadovoljština).

170. Što je najvažnije kod primanja sakramenta ispovijedi?

Najvažnije kod primanja sakramenta ispovijedi jest pokajanje; bez pokajanja ispovijed je nevaljana.

171. Što treba da odlučimo kad se ispovijedamo?

Kad se ispovijedamo, treba da odlučimo da ćemo sve grijehe izbjegavati, da ćemo svu načinjenu štetu popraviti i da ćemo ponovno Bogu vjerno služiti.

172. Koji se grijesi moraju ispovjediti?

Svi se smrtni grijesi moraju ispovjediti a uz to broj i važne okolnosti.

173. Kako pružamo zadovoljštinu?

Zadovoljštinu pružamo tim što obavimo naloženu pokoru i što popravimo, koliko možemo, napravljenu štetu.

Za moj život: Ako bih kad po nesreći učinio težak grijeh, ispovjedit ću ga što prije mognem. Bolje je kazati grijeh svećeniku nego li nemirno živjeti, nesretno umrijeti i na sudnji dan doživjeti pred čitavim svijetom sramotu i biti zauvijek proklet.

Treća crkvena zapovijed: Da opomene grešnike da ne odgađaju pokore sve dalje i dalje, zapovijeda Crkva: Svake se godine najmanje jedanput ispovjedi!

Razgovor o vjeri: Ponetko upita: »Eto, ti se tako često ispovijedaš, pa što imaš od toga?« — Odgovaramo: »Ispovijed me izmiri s Bogom, daje mi veselje čiste savjesti, snagu za časove kušnje i pomoć u borbi protiv mojih pogrešaka. Ona mi pomaže da se bolje upoznam i da napredujem u nasljedovanju Krista. Nakon svake ispovijedi osjetim se veseo i dobijem novu hrabrost.«

Zadaće: 1. Što veliš o slijedećim ispovijedima: a) Netko je namjerno izostavio jedan laki grijeh. b) Drugi je u ispovjedaonici zaboravio težak grijeh što ga je htio ispovjediti. c) Treći nije ispovjedio teškog grijeha jer je kod ispita savjesti bio posve nemaran. d) Četvrti je mislio: Izmolit ću pokajanje i kazati grijehe, ali ukradeni sat neću vratiti. e) Peti je vlastitom krivnjom propustio misu na dvije nedjelje a ispovijeda: »Bio sam nemaran kod službe Božje.« f) Šesti je slagao i time doveo drugog u zatvor a ispovijeda: »Lagao sam.« — Koje su ispovijedi bile valjane? — koje nevaljane? — Što mora svaki pojedini sada uraditi? 2. Navedi pokornička djela koja možemo sami sebi naložiti! 3. Koje pogreške možemo učiniti kad se ispovijedamo? 4. Čime može ispovijed postati nevaljana? 5. Zašto je dobro uvijek se ispovijedati kod istog svećenika? 6. Kojim redom možemo kazivati svoje grijehe kad se ispovijedamo?

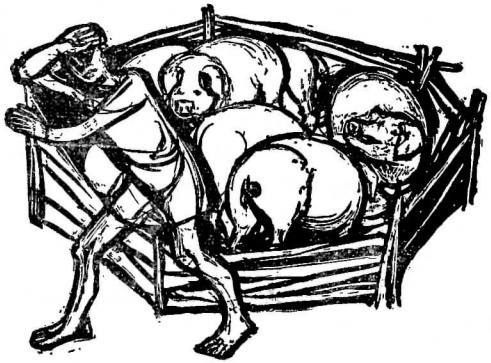

KAKO PRIMAMO SAKRAMENAT ISPOVIJEDI

I. Prije ispovijedi

Pripravna molitva: »Dođi Duše Sveti, rasvijetli me da svoje grijehe pravo upoznam. Pomozi me da se dobro za njih pokajem, da ih iskreno ispovjedim i da se uistinu popravim.«

Ispitivanje savjesti: Promislimo koje smo grijehe učinili od zadnje ispovijedi. Dobro je ako se pri tom držimo reda što ga preporučuju molitvenici (isp. molitvenik svoje biskupije). Možemo se pomoći i tako da mislimo na mjesta na kojima smo bili: stan, školu, crkvu, ulicu, igralište, polje itd.

Pokajanje. Pomislimo na sud svetoga i pravednoga Boga, na čistilište i na pakao i razmatrajmo: Koje sam kazne ja zaslužio za svoje grijehe?

Promatrajmo Spasiteljevu muku i mislimo: Moji su grijesi skrivili njegovu muku. Kako sam ranio njegovo sveto srce! »Moj Isuse, milosrđe!«

Pogledajmo na svog nebeskog Oca i pomislimo: Koliko mi je dobra on učinio! S koliko ljubavi gleda on na mene! Kako je on svet i kako dobar! Kako sam bio prema njemu zao i nezahvalan! Zatim od svega srca zamolimo dobrog Boga da nam oprosti.

Odluka. Obećajmo Bogu da više nećemo griješiti i da ćemo svim silama vršiti njegovu volju. Korisno je razmisliti kako bismo mogli ubuduće izbjegavati grijehe. Stoga se upitajmo: Odakle mi prijeti opasnost da sagriješim? Što mogu protiv toga učiniti? U čemu se moram popraviti? Danas — sutra — kod kuće — u školi itd.?

Također je dobro stvoriti posebnu odluku. Odlučimo izbjegavati neki određeni grijeh ili se vježbati u nekoj određenoj kreposti. Treba da se osobito trudimo da suzbijamo svoju glavnu pogrešku.

II. Ispovijed

Nakon što smo ispitali savjest, probudili pokajanje i stvorili odluku, pristupimo k ispovjedaonici i čekajmo dok dođemo na red; ostanimo sabrani i pobožni i molimo se vlastitim riječima ili iz molitvenika.

Stupimo u ispovjedaonicu i kleknimo. Svećenik nas blagoslovi a mi se prekrižimo.

Započinjemo: »Moja zadnja ispovijed bila je prije ... sedmica. Ponizno i skrušeno ispovijedam svoje grijehe«. Nato iskreno i jasno kažemo svoje grijehe. Na koncu reknemo: »Za ove i sve ostale svoje grijehe od srca

se kajem; ozbiljno odlučujem da ću se popraviti i molim odrješenje i pokoru« ili: »Moj Isuse, milosrđe«, ili: »Bože, budi milostiv meni grešniku.«

Zatim pazimo na ono što nam svećenik govori i na pokoru koju nam nalaže. Upitajmo ako šta nismo razumjeli.

Nato nam svećenik podijeli odrješenje. Pri tome mislimo na Krista koji nam sada oprašta grijehe i prekrižimo se. Na koncu nam svećenik obično rekne: »Hvaljen Isus!« Na to mi odgovorimo: »Uvijeke« i napustimo ispovjedaonicu.

III. Poslije ispovijedi

Zahvala i molba. Potražimo u crkvi mjesto na kojem možemo nesmetano moliti. Tamo se zahvalimo Bogu na njegovom milosrđu, obnovimo svoje odluke i molimo Boga za njegovu milost da mu odsele služimo novim žarom.

Pokora. Ako je moguće, izmolimo odmah naloženu pokoru. Zatim razmotrimo što ćemo sebi zadati kao dragovoljnu pokoru.

86. Oprost

Svake dvadeset pete godine proglasi Sveti otac »svetu godinu«. On pozove vjernike da dođu u Vječni grad, da se obrate od svojih grijeha, da se ispovjede i pričeste; treba da pohode glavne crkve grada Rima i da se tamo pomole na nakanu Svetog oca. Svima koji to čine daje se potpuni oprost. Slijedeće godine redovno se može dobiti oprost svete godine u čitavom svijetu.

†

Krist je dao svojoj Crkvi vlast da i izvan sakramenta ispovijedi oprašta kazne što smo ih svojim grijesima zaslužili. On je rekao: »Što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima« (Mt. 18, 18). Putem oprosta rješava nas Crkva vremenitih kazna za grijehe koji su nam već oprošteni. Kaznâ za grijehe koji nam nisu oprošteni ne možemo se riješiti putem oprosta.

Svojom smrću zaslužio nam je Krist oproštenje svih kazna. U zajednici s njime i Crkva preko svojih svetih bez prestanka daje Bogu zadovoljštinu za grijehe. Iz te riznice zasluga Krista i svetih zadovoljava Crkva Bogu za one vremenite kazne od kojih putem oprosta rješava vjernike.

Potpunim oprostom otpuštaju se sve vremenite kazne. Takvi su oprosti npr. porcijunkulski oprost, jubilejski oprost i oprost za čas smrti. Nepotpunim oprostom oprašta se samo dio vremenitih kazna. Oprost od jedne godine ili 40 dana (jedne četrdesetnice) znači da se otpušta onoliko kazna za koliko bi se prije zadovoljilo pokorom od jedne godine ili od 40 dana. Koliko je to, to samo Bog zna. — Gotovo sve oproste možemo namijeniti i za pokojne moleći Boga da im oprosti kazne.

Da bismo dobili oprost, moramo biti u stanju milosti i obaviti propisna dobra djela ili molitve. Tko se ispovijeda svakih četrnaest dana ili se gotovo svaki dan pričešćuje, može u svako doba dobiti sve oproste za koje je izričito propisana ispovijed.

Promisli: 1. Kojim je riječima Krist dao Crkvi vlast da oprašta kazne? 2. Koje nam se kazne mogu otpustiti putem oprosta? 3. Komu treba da zahvalimo što nam Bog oprašta ove kazne? 4. Što se oprašta potpunim oprostom? 5. Što se oprašta nepotpunim oprostom?

174. Što nam se oprašta putem oprosta?

Putem oprosta opraštaju nam se vremenite kazne za grijehe koji su nam već oprošteni.

175. Što je potrebno da dobijemo oprost?

Da dobijemo oprost, moramo biti u stanju milosti i obaviti propisana dobra djela ili molitve.

Za moj život: Počesto ću namijeniti oprost za duše u čistilištu.

Razgovor o vjeri: Neki vele: »Ako se oprosti grijeh, oprosti se i kazna.« — Odgovaramo: »Bog je Davidu oprostio njegov teški grijeh a nije oprostio čitave kazne. Prorok Natan rekao mu je: »Gospodin je tebi oprostio grijeh tvoj. Ali sin koji ti se rodio umrijet će« (2. Sam. 12, 13—14). — Krivo je također mišljenje da se putem oprosta otpuštaju i sami grijesi. Kleveta je kad netko kaže da Crkva prodaje oprost ili da otpušta čak i buduće grijehe za novac.

U teškoj bolesti i na času smrti potrebna nam je tijelu i duši posebna okrepa. Radi toga nam Krist, prijatelj bolesnih, dolazi u pomoć sakramentom bolesničkog pomazanja.

87. Sakramenat bolesničkog pomazanja

Sveti apostol Jakov piše: »Boluje li netko među vama, neka dozove crkvene starješine (svećenike) i neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će pouzdana molitva spasiti bolesnika. Gospodin će ga podignuti i, ako je učinio grijeh, oprostit će mu se« (Jak. 5, 14—15).

†

Ove riječi svetoga apostola Jakova pokazuju nam da su već apostoli podjeljivali sakramenat bolesničkog pomazanja. To su oni mogli činiti jedino ako je Krist ustanovio ovaj sakramenat.

Svaki katolik koji se nalazi u smrtnoj opasnosti zbog bolesti, nesretnog slučaja ili starosti, treba da primi bolesničko pomazanje. I bolesna djeca mogu ga primiti ako su došla k razumu. Bolesničko pomazanje može se u istoj bolesti ponoviti ako je smrtna opasnost bila prošla pa se opet pojavila.

Tko prima bolesničko pomazanje, mora se od srca pokajati za svoje grijehe; ako je moguće, treba da se na to pripravi i dobrom ispovijeđu. Uz to treba da se uzda da će mu Krist, pobjednik nad bolešću i smrću, pomoći i njegovu bolest okrenuti na dobro. — Bolesnik ili njegova rodbina treba da svećenika na vrijeme zovnu da bi bolesnik primio sakramenat pri svijesti.

Svećenik pomaže bolesnika posvećenim uljem na pet osjetila, na očima, ušima, nosu, ustima, rukama (i nogama) moleći pri tome: »Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin što god si sagriješio (sagriješila) gledanjem (slušanjem itd.). Amen.«

Bolesničkim pomazanjem Krist pomaže duši bolesnika. On ga krijepi da u patnjama ne postane malodušan, nego da ih snosi

strpljivo i s pouzdanjem u Boga. On mu otpušta grijehe i kazne. Čak se i smrtni grijesi opraštaju, ako se bolesnik ne može više da ispovjedi, ali se kaje ili se već prije pokajao za svoje grijehe.

No Krist dadne bolesniku često puta i olakšanje u bolesti, pa čak i potpuno zdravlje, ako je to dobro za njegovo spasenje.

No ako je Božja volja da bolesnika pozove k sebi, onda ga Krist okrijepi za smrtnu borbu.

Promisli: 1. Odakle znamo da su već apostoli podjeljivali bolesničko pomazanje? 2. Tko treba da primi bolesničko pomazanje? 3. Kako se često smije primiti bolesničko pomazanje? 4. Kako se bolesnik mora pripremiti na bolesničko pomazanje? 5. Zašto je važno zovnuti svećenika na vrijeme?

176. Što piše apostol Jakov o sakramentu bolesničkog pomazanja?

Apostol Jakov piše: »Boluje li netko među vama, neka dozove crkvene starješine (svećenike) i neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će pouzdana molitva spasiti bolesnika. Gospodin će ga podignuti i, ako je učinio grijeh, oprostit će mu se.«

177. Kad treba da primimo bolesničko pomazanje?

Bolesničko pomazanje treba da primimo kad se zbog bolesti, nesretnog slučaja ili starosti nađemo u smrtnoj opasnosti.

178. Kako podjeljuje svećenik bolesničko pomazanje?

Svećenik pomaže bolesnikova osjetila svetim uljem za bolesnike govoreći pri tome: »Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin što god si sagriješio (sagriješila) gledanjem (slušanjem itd.). Amen.«

179. Što Krist izvodi bolesničkim pomazanjem?

Bolesničkim pomazanjem Krist nas krijepi u bolesti i smrtnoj opasnosti, oprašta nam grijehe i kazne i vraća nam zdravlje ako je to dobro za naše spasenje.

Za moj život: Ako u našoj kući ili u susjedstvu teško oboli neki katolik, odmah ću to javiti župskom uredu.

Razgovor o vjeri: Neki vele: »Ako bolesnik primi bolesničko pomazanje, sigurno će umrijeti.« — Odgovaramo: »To je mišljenje ludo Naprotiv! Kad se dijeli bolesničko pomazanje, posebno se molimo za ozdravljenje i počesto bolesnik stvarno ozdravi ili doživi osjetno olakšanje.«

Zadatak bolesnika prema Božjem kraljevstvu: Bolesnici mogu svoje patnje prinijeti kao žrtvu skupa s Kristom za obraćenje grešnika, za misije među poganima, za mir u svijetu i druge velike potrebe Božjeg kraljevstva (apostolat bolesnika).

KAKO SE PODJELJUJU SVETI SAKRAMENTI BOLESNIKU

Priprava

Tko zove svećenika bolesniku, treba da u župskom uredu navede tačno ime i stan bolesnika (ulicu, kućni broj, kat). Neka kaže da li je bolesnik pri svijesti i da li prijeti opasnost da će brzo umrijeti. Neka također rekne da li u bolesnikovom stanu ima križ, svijeće i blagoslovljena voda, da bi svećenik ponio ono čega tamo nema.

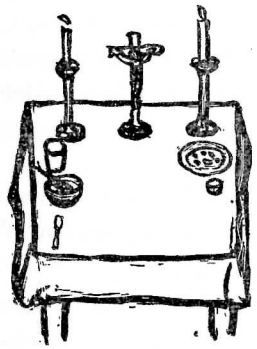

U bolesnikovoj sobi postavi se stol tako da ga bolesnik može vidjeti. Pokrijemo ga bijelim stolnjakom i na njega postavimo križ i dvije svijeće, a k tome posudicu s blagoslovljenom vodom i grančicom, čašu s običnom vodom i žličicom, te tanjur sa šest smotuljaka vate i malo soli. Vatu i so treba nakon upotrebe spaliti.

U međuvremenu dajmo bolesniku priliku da se sabere, probudimo s njime vjeru, ufanje, ljubav i pokajanje i predmolimo mu strelovite molitve.

Kad svećenik stigne

Kad svećenik stupi u stan, upale se svijeće. Sa pozdravom mira ulazi svećenik u bolesnikovu sobu i poškropi bolesnika i sve prisutne blagoslovljenom vodom.

Kad se bolesnik ispovijeda, odu drugi iz sobe. Nakon ispovijedi pozove ih svećenik ponovno unutra.

Bolesničko pomazanje

Svećenik čita, ako ima dovoljno vremena, evanđelje o čudesnom ozdravljenju bolesnog sluge poganskog stotnika ili koji drugi zgodni izvadak iz Sv. pisma. Zatim svi kleknu i mole sa svećenikom molitve za bolesnika. Nato slijedi bolesničko pomazanje. Na koncu svećenik se moli skupa s prisutnima za bolesnika.

Pričest bolesnika

Svi skupa mole Oče naš. Zatim svećenik pruži bolesniku Isusovo tijelo. Ako bolesnik prima svetu pričest kao popudbinu, svećenik pri tome govori riječi: »Primi, brate (sestro), popudbinu tijela Gospodina našega Isusa Krista, koji te čuvao od zlobnoga neprijatelja i doveo u život vječni. Amen.«

Potpuni oprost

Na koncu opomene svećenik bolesnika da se još jednom pokaje za svoje grijehe, da pobožno zazove ime Isusovo, da svoje patnje i boli prikaže kao zadovoljštinu za svoje grijehe i da se potpuno preda Božjoj volji. Tada mu podijeli papinski blagoslov. S ovim blagoslovom spojen je potpuni oprost što ga bolesnik dobiva na času smrti (oprost za čas smrti)

O STALEŠKIM SAKRAMENTIMA

Po Kristovoj volji postoje u Crkvi dva staleža koji su posvećeni posebnim sakramentima: svećenički i bračni stalež.

88. Svećenički red

Prije nego što će otići iz Efeza, sveti je Pavao postavio Timoteja za poglavara te zajednice. U prisustvu svih vjernika položio je ruke na njega moleći se pri tome. Kasnije mu je pisao: »Opominjem te da raspiriš Božju milost, koja je u tebi polaganjem mojih ruku« (2. Tim. 1, 6).

†

Krist je dao svojim apostolima puninu svećeničke vlasti. Ujedno im je dao i milost za svećenički život i djelovanje.

Ovu vlast i milost, koju su od Krista primili, apostoli su opet predali drugima. Oni su na njih položili ruke i zazvali Duha Svetoga: zaredili su ih.

Od apostolskih vremena biskupi, svećenici i đakoni zaređuju se polaganjem ruku i molitvom. Redove podjeljuje biskup; kad se zaređuje biskup, po pravilu sudjeluju pri tome još druga dva biskupa.

Ređenjem Krist zaređenom daje svećeničku vlast i milost da svećenički živi i djeluje. — Ređenjem dobiva biskup punu svećeničku vlast. — Svećenik dobiva ređenjem vlast da obavlja euharistiju, da podjeljuje sakramente krštenja, ispovijedi i bolesničkog pomazanja i da posvećuje i blagoslivlja. — Đakon dobiva ređenjem vlast da podjeljuje krštenje na svečan način, da kao đakon poslužuje svećeniku kod oltara i da vjernicima pruža Isusovo tijelo.

Ređenje utiskuje u dušu neizbrisiv biljeg. Ređenik se time na poseban način poveže s Kristom, nebeskim velikim svećenikom, i postane njemu sličan. On nikada više ne može izgubiti svoje svećeničke vlasti; no on je smije vršiti samo ako ga na to ovlasti njegov zakoniti poglavar.

Krist poziva mladiće iz svih naroda i svih staleža u svoju službu. Oni moraju imati živu vjeru i pravu pobožnost i biti spremni da čine žrtve u Božjoj službi i da rade za spas ljudi. Samo onaj koji je pozvan smije postati svećenikom. Tko misli da je pozvan, treba da ide za Božjim pozivom i da se ne da smesti nikakvim zemaljskim razlozima. Konačnu odluku o pozivu donosi biskup.

Promisli: 1. Koju je vlast i koju milost Krist prenio na apostole? 2. Kako su apostoli dalje predali ovu vlast i milost? 3. Kako se zaređuju biskupi, svećenici i đakoni? 4. Tko ima punu svećeničku vlast? 5. Kakvu vlast ima svećenik? 6. Kakvu vlast ima đakon? 7. Što slijedi iz neizbrisivog biljega za ređenika? 8. Koja svojstva mora imati onaj koji hoće da postane svećenik?

180. Što veli Sveto pismo o svećeničkom ređenju?

Sveto pismo veli

1. da je Krist apostolima dao punu svećeničku vlast i milost da svećenički žive i djeluju;

2. da su apostoli ovu vlast i milost drugima predali.

181. Što Krist ređenjem daje zaređenom?

Ređenjem Krist zaređenom daje svećeničku vlast i milost da svećenički živi i djeluje.

Za moj život: Zbog njihove svete službe poštivat ću svećenike, paziti na njihove riječi i za njih se moliti.

Iz bogoslužja ređenja za svećenike: »Što ove ruke blagoslove, neka bude blagoslovljeno; što one posvete, neka bude posvećeno.«

Posebni dani molitve za svećenike jesu kvatreni dani i svećeničke subote.

Briga za odgajanje svećenika: Svi vjernici treba da svojom molitvom i žrtvama pomognu da se odgoji dovoljno svećenika za rad u Božjem kraljevstvu. Ne bi trebalo da itko moradne napustiti želju da postane svećenik zato što njegovi roditelji ne mogu platiti školovanja. Svećenici i vjernici pomoći će mu da postigne cilj na koji ga je Bog pozvao. Tomu služi i »Papinska ustanova za svećeničke pozive«. Velika je milost za župu i obitelj kad Bog pozove jednog od njihovih sinova u svećenike.

Zadaće: 1. Kojim je riječima Krist dao apostolima vlast da obavljaju svetu euharistiju? — kojim riječima vlast da opraštaju grijehe? 2. Čega ne bismo imali kad ne bi bilo svećenika? 3. Gdje se nalazi sjemenište za svećenike u našoj biskupiji? 4. Što je mlada misa? 5. Kad je u našoj župi bila zadnja mlada misa?

KAKO SE PODJELJUJU SVETI REDOVI?

Pripravu za svećeničko ređenje čine tonzura, četiri niža reda, podđakonat i đakonat.

Kad ih redi za svećenike, biskup stavi svakom đakonu u tišini ruke na glavu i zazove Duha Svetoga nad njega; i prisutni svećenici polože svoje ruke na njih. Nato biskup moli predslovlje ređenja.

Da označi njihovo svećeničko dostojanstvo, biskup im stavlja unakrst preko prsa stolu i oblači ih u misno ruho. Zatim im pomaže ruke sa svetim uljem i pruži im patenu s hostijom i kalež s vinom i vodom, da označi da oni odsele mogu prinositi svetu žrtvu. Skupa s novozaređenima govori zatim biskup svetu misu. Na koncu položi još jednom svakom pojedinom ruke na glavu i rekne: »Primi Duha Svetoga; kojima oprostiš grijehe, oprostit će im se; kojima zadržiš, zadržat će im se.«

89. Sakramenat ženidbe

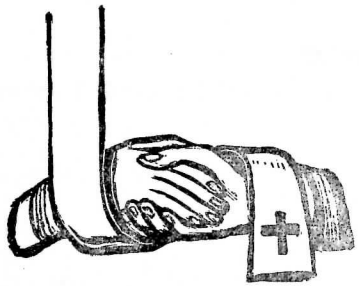

Kod vjenčanja zaručnik i zaručnica stupe pred oltar. Svećenik posveti prstenove. Zatim upita zaručnika da li će uzeti zaručnicu za svoju zakonitu ženu, a zatim zaručnicu da li će uzeti zaručnika za svoga zakonitog muža. Oni odgovore »hoću« i nataknu jedno drugom prsten i jedno drugom dadnu desnu ruku. Svećenik im nato omota stolu oko ruku a zaručnik i zaručnica izjave pred njim i pred dva svjedoka da jedno uzima drugo. Zatim svećenik u ime Crkve blagoslovi njihov brak. — Nakon vjenčanja trebala bi redovno slijediti misa za zaručnike. Mladenci skupa s uzvanicima prisustvuju svetoj žrtvi i prime Isusovo tijelo. Iza Oče naš svećenik govori posebni blagoslov nad zaručnicom. Na kraju mise zazove svečano Božju zaštitu nad mladi par. †

Bog je stvorio prve ljude kao muža i ženu i sjedinio ih u sveti životni savez. Tako je on u raju u s t a n o v i o ženidbu.

Svojom smrću Krist je ženidbu posvetio i učinio izvorom milosti; u z v i s i o j u j e n a s a k r a m e n a t. Kršćanska ženidba oponaša svetu vezu Krista s njegovom zaručnicom, Crkvom (isp. Ef. 5, 32).

Zaručnik i zaručnica moraju se savjesno p r i p r a v i t i za brak. Oni se moraju ozbiljno ispitati da li odgovaraju jedno drugome i da li je njihova ljubav dovoljno jaka da ostanu jedno drugom vjerni do smrti. Stoga treba da mole Boga da ih rasvijetli i da pažljivo slušaju savjet svojih roditelja i dušobrižnika. K tome, oni moraju prije vjenčanja čisto živjeti i na taj način prizivati Božji blagoslov na svoj budući brak.

Zaručnik i zaručnica treba da prije svega budu j e d i n s t v e n i u v j e r i. Mješovite ženidbe (između kršćana katolika i kršćana nekatolika) većinom su vrlo nesretne i za one koji ih sklapaju i za njihovu djecu. Stoga Crkva zabranjuje mješovite ženidbe.

Zaručnik i zaručnica moraju primiti sakramenat ženidbe u s t a n j u m i l o s t i. Radi toga treba da prije vjenčanja obave dobru ispovijed. Na zaručničkoj misi treba da skupa pristupe k stolu Gospodnjem.

Zaručnik i zaručnica, kad se vjenčaju, izjavljuju p r e d ž u p n i k o m i p r e d d v a s v j e d o k a da se uzimaju kao muž i žena. Time oni sklapaju brak; oni podjeljuju i primaju sveti sakramenat ženidbe.

Sakramentom ženidbe veže Krist zaručnika i zaručnicu svetim, n e r a z r j e š i v i m v e z o m. Samo ih smrt može razdvojiti. Stoga Krist osuđuje ženidbenu rastavu riječima: »Svaki onaj koji otpusti svoju ženu te se oženi drugom, čini preljub. Tko se oženi onom koju je njezin muž otpustio, čini preljub« (Lk. 16. 18).

Sakramentom ženidbe Krist daje zaručniku i zaručnici bogate m i l o s t i. On ih posvećuje i daje im snage da mogu očuvati vjernost do smrti i savjesno vršiti dužnosti ženidbenog staleža.

Sakramentom ženidbe zaručnik i zaručnica preuzimaju svete d u ž n o s t i. Oni treba da uvijek žive jedno s drugim u ljubavi i vjernosti, da zajednički služe Bogu i brinu se jedno za drugo. Djecu koju im Bog dadne treba da riječju i primjerom za njega odgajaju i da se brinu za njihovo vremenito i vječno dobro.

P r o m i s l i: 1. Odakle potječe ženidba? 2. Čime je Krist posvetio ženidbu? 3. Kako treba da se zaručnik i zaručnica pripreme na ženidbu? 4. Koji sakramenat treba da prime prije vjenčanja? 5. Tko podjeljuje sakramenat ženidbe? 6. Koje dužnosti preuzimaju muž i žena?

182. Kako katolički mladenci sklapaju ženidbu?

Katolički mladenci izjavljuju pred svećenikom i pred dva svjedoka da se uzimaju kao muž i žena.

183. Što Krist izvodi sakramentom ženidbe?

Sakramentom ženidbe Krist veže zaručnika i zaručnicu svetim, nerazrješivim vezom i daje im bogate milosti da savjesno vrše ženidbene dužnosti.

184. Što veli Krist o ženidbenoj rastavi?

Krist veli: »Svaki onaj koji otpusti svoju ženu te se oženi drugom, čini preljub. Tko se oženi onom koju je njezin muž otpustio, čini preljub.«

185. Zašto Crkva zabranjuje mješovite ženidbe?

Crkva zabranjuje mješovite ženidbe jer su većinom vrlo nesretne i za one koji ih sklapaju i za njihovu djecu.

Za moj život: Sebičnost i težnja za užitkom razaraju brak. Tko hoće da u braku bude sretan, mora već u mladosti naučiti da misli na druge i da se brine za druge.

Riječ Božja: »Muževi, ljubite svoje žene, kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju« (Ef. 5, 25). — »Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja« (Mt. 19, 6).

Što je potrebno da bi brak kršćanina katolika bio sretan? 1. Prava katolička vjera, 2. istinska ljubav, 3. pouzdan značaj (karakter), 4. tjelesno zdravlje, 5. mogućnost da se sastavi kraj s krajem u privrednom pogledu.

Crkveno vjenčanje bez svećenika: Ako se netko nalazi u smrtnoj opasnosti ili ako ne može kroz duže vremena (jedan mjesec) da dođe do nadležnog svećenika, onda on može valjano sklopiti brak i pred samo dva svjedoka. Tako sklopljen brak mora se čim prije prijaviti nadležnom svećeniku.

Ženidbene zapreke: Da bi se roditelji i djeca očuvali od vremenite i vječne štete, ženidba je u nekim slučajevima božanskim zakonom zabranjena, npr. da se netko koji se rastavio ponovno vjenča. Iz istog razloga i Crkva je postavila ženidbene zapreke. Neke zapreke čine ženidbu nevaljanom, npr. blisko srodstvo; druge je ne čine doduše nevaljanom, nego nedozvoljenom, npr. ženidba dvoga koji su oboje kršćani ali nisu oboje katolici.

Iz važnih razloga Crkva dadne oprost od nekih zapreka; od zapreka koje je Bog odredio ne može nikad podijeliti oprosta.

Mješovita ženidba: U mješovitoj ženidbi su roditelji i djeca u najvažnijoj stvari, naime u vjeri, nejedinstveni. Oni ne mogu ići zajedno na svetu pričest niti mogu jednodušno živjeti po katoličkoj vjeri. Nerijetko roditelji i djeca postanu mlaki u vjeri ili čak i otpadnu od nje. Nekatolička stranka često puta misli da može, u slučaju rastave, sklopiti novu ženidbu.

Samo iz važnih razloga Crkva pravi, teška srca, iznimku od zabrane mješovite ženidbe. U tom slučaju zaručnik i zaručnica moraju svečano obećati da će se samo katolički vjenčati i da će svu djecu katolički odgojiti. Nekatolička stranka mora obećati da neće smetati ni katoličkoj stranki ni djeci da vrše svoje vjerske dužnosti.

Građansko vjenčanje: U Jugoslaviji zahtijeva država da zaručnik i zaručnica pred državnim službenikom izjave da stupaju u brak (građansko vjenčanje). Ovom izjavom kršćanin katolik još ne sklapa valjanog braka. Katolici koji su se vjenčali samo kod matičara a ipak

žive kao muž i žena, teško griješe. Oni ne smiju primati svetih sakramenata niti se crkveno pokopavaju. Ako se katolik vjenča pred nekatoličkim vjerskim službenikom, to on pada u izopćenje (ekskomunikaciju). — Propisi Crkve o tome kako se vjenčava vrijede samo za kršćane katolike. Stoga oni koji nisu katolici sklapaju između sebe valjan brak i onda kad ga sklapaju samo pred državnim službenikom.

Ženidbena rastava pred svjetovnim sudom: Kad svjetovni sud proglasi da je neki brak rastavljen, ta rastava ne vrijedi pred Bogom i pred Crkvom.

Crkveni ženidbeni sudovi: Ni crkveni ženidbeni sudovi ne mogu nikad rastaviti valjanu ženidbu, nego samo ustanoviti da neki brak možda već od početka nije bio valjan. — Iz važnih razloga može se dozvoliti da muž i žena žive odvojeno jedno od drugog. Oni, međutim, ne mogu sklopiti nove ženidbe. Isto tako ne može se rastaviti pred Bogom brak između kršćana - nekatolika ako je bio valjan.

Zadaće: 1. Što ćeš reći katoliku koji namjerava da se vjenča samo pred matičarom? 2. Zašto Crkva zabranjuje mješovite ženidbe? 3. Što moraju obećati zaručnik i zaručnica kojima je Crkva dozvolila mješoviti brak? 4. Što moramo držati o ženidbenoj rastavi koju odobri svjetovni sud? 5. Navedi zapreke koje čine brak nevaljanim i druge koje čine brak nedozvoljenim!

O REDOVNIČKOM STALEŽU

Krist hoće da ga mi nasljedujemo i da težimo za savršenošću. Posebni put prema toj kršćanskoj savršenosti jesu redovnički zavjeti. Stoga u Kristovoj crkvi pored sakramentalnih staleža svećeništva i ženidbe postoji još jedan posebni stalež — redovnički stalež.

90. Redovnički stalež

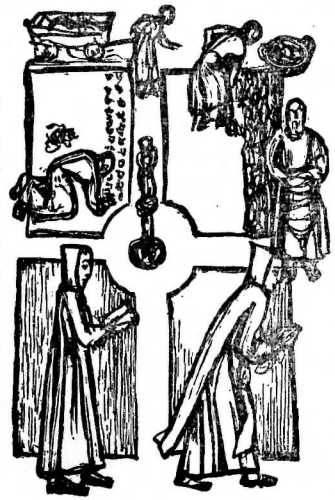

Sveti Benedikt iz Nursije povukao se u svojoj mladosti u osamljenu spilju, da bi se sasvim nesmetano mogao moliti Bogu i razmatrati o njegovim tajnama. Nakon nekog vremena upozna on da je pozvan da živi zajedno s drugim redovnicima. Ustanovi samostan i sastavi pravilo prema kojem su redovnici živjeli međusobno kao kakva obitelj, molili se i radili. On je postao prvi opat svoga samostana.

†

Još od davnina žive mnogi kršćani — svećenici i nesvećenici — u vjerskim zajednicama. Oni predano njeguju molitvu, razmatranje i svečanu službu Božju. Mnogi od njih rade i u dušobrižništvu, na odgoju mladeži i njezi bolesnika, a posebno u misijama. Takve vjerske zajednice nazivamo r e d o v i m a. Mnoge redove su ustanovili sveci.

Tko služi Bogu u nekom redu, odriče se radi Božjeg kraljevstva mnogih dozvoljenih i dobrih stvari. On nema vlastitog posjeda, nego živi od onoga što mu daje zajednica ili dobri ljudi; on se odriče braka i obitelji, da bi djevičanski živio i na taj način posve Bogu pripadao; on se u svemu pokorava volji svoga poglavara i pravilima svoga reda. Na ovo se on obavezuje r e d o v n i č k i m z a v j e t i m a. — U nekim vjerskim zajednicama ne polažu se zavjeti nego obećanja.

Redovi imaju veliku v a ž n o s t za C r k v u i za s v i j e t. Oni se mole i žrtvuju za sve nas, pa i za one, koji Boga ne poštuju i koji ga vrijeđaju. Svojim primjerom oni nas opominju da svim srcem ljubimo Boga i bližnjega i da budemo spremni da sve žrtvujemo ako to Bog bude htio.

Život u redu pruža v e l i k u p o m o ć na putu k Bogu. Tko služi Bogu u redovničkom staležu, ima sigurno i čvrsto vodstvo, slobodan je od mnogih briga i napasti i može se nepodijeljena srca posvetiti Kristu; on živi skupa s drugima koji mu molitvom i primjerom pomažu da služi Bogu na savršeniji način.

Tko hoće da stupi u red, mora biti od Boga p o z v a n. On mora imati volju, da ljubi Boga nada sve, da posve nasljeduje Krista i da teži za savršenošću. Osim toga mora biti spreman i sposoban da živi u redovničkoj zajednici, da opslužuje njezina pravila, da sluša poglavara, da se odreče vlastitog posjeda i da živi bez bračnog druga. On mora biti sposoban da vrši posebne zadatke onog reda u koji namjerava stupiti. Za onoga tko je pozvan, život u redu velika je sreća i najsigurniji i najljepši put k savršenosti.

P r o m i s l i: 1. Kojim zadacima redovnici i redovnice hoće da predano služe? 2. Čega se oni odriču radi Božjeg kraljevstva? 3. Kakvu važnost imaju redovnici i redovnice za Crkvu i za sve ljude? 4. Kakvu pomoć

pruža život u redu na putu u nebo? 5. Na što mora da bude spreman onaj koji hoće da stupi u neki red? 6. Za što on mora biti sposoban?

186. Što zavjetuju redovnici i redovnice?

Redovnici i redovnice zavjetuju
1. da neće imati nikakvog vlastitog posjeda,
2. da će djevičanski živjeti,
3. da će se svojim poglavarima pokoravati.

Z a m o j ž i v o t: Koliko li samo žrtava prinose redovnici i redovnice u službi bolesnika, mladeži i misija, svojom molitvom i pokorničkim djelima! Da li ja to cijenim? Da li potpomažem njihov rad? Jesam li se već upitao, da Bog možda i mene nije pozvao u redovnički stalež?

R i j e č B o ž j a: Isus veli: »Ima ljudi koji se odriču ženidbe poradi kraljevstva nebeskoga. Tko može shvatiti, neka shvati!« (Mt. 19, 12).

»E v a n đ e o s k i s a v j e t i«: U evanđelju čitamo da je Isus neke ljude pozvao da poradi kraljevstva nebeskog napuste svoj posjed i posao i da sasvim pođu za njim. On je proglasio blaženima one koji se poradi kraljevstva nebeskog odreknu ženidbe. Stoga nazivamo dragovoljno siromaštvo, dragovoljno odricanje od ženidbe poradi kraljevstva Božjega i dragovoljnu poslušnost — evanđeoskim savjetima.

R a z g o v o r o v j e r i: Neki pitaju: »Zar ne bi redovnici i redovnice mogli više učiniti za ljude kad bi stupili u brak i imali neko svjetovno zanimanje?« — Odgovaramo: »Prvo, redovnici i redovnice svojom molitvom, žrtvama i pokorom dozivaju na svijet neizmjerni blagoslov; samo Bog zna što bi od nas bilo kad ne bi bilo tih skrivenih molitelja u samostanima. Drugo, redovničke osobe čine neprocjenjive usluge ljudima kao dušobrižnici, misionari, odgojitelji, učenjaci, istraživači, umjetnici a posebno zadužuju ljude njegom bolesnika.

Z a d a ć e: 1. Koje samostane ili redovničke kuće poznaješ: a) u našoj župi, b) u našem kraju, c) u našoj biskupiji? 2. Koje redove poznaješ? 3. Koje utemeljitelje redova poznaš? 4. Koje zadaće imaju različiti redovi? 5. Koji su redovnici bili slavni dušobrižnici — misionari — odgojitelji — učenjaci - istraživači - umjetnici - dobročinitelji siromašnih i bolesnih?

»Redovi su dragi kamenovi
na vjenčanoj kopreni naše Crkve.«

PIO XII

TREĆI DIO

O ŽIVOTU PREMA BOŽJIM ZAPOVIJEDIMA

KAKO NAM BOG OČITUJE SVOJE ZAPOVIJEDI

Budući da je Bog naš gospodar i otac, moramo i mi držati njegove zapovijedi. Njih je Bog odmah od početka očitovao u prirodnom redu, kasnije u deset zapovijedi a posebno u glavnoj zapovijedi. Naša savjest upoznaje nas s njegovim zapovijedima.

91. Božji prirodni red

Sveti Augustin piše: »Volja uzvišenog stvoritelja očituje se u naravi svake stvorene stvari. — Prema Božjem zakonu okreću se nebeski stožeri i zvijezde idu svojim putem, sunce rasvjetljuje dan a mjesec noć i čitava vasiona drži se svoga reda danima, mjesecima, godinama, sunčanim i zvjezdanim godinama u trajnoj izmjeni plime i oseke« (Božja država 21. 8; Razgovori sa samim sobom I. 1, 4).

†

Još od početka Bog je postavio u svijet velik i raznolik r e d. Svim stvorenjima dao je njihovu narav a time i njihov zakon.

Bog hoće da se sva stvorenja drže ovog reda. Nerazumni stvorovi ravnaju se po prirodnim silama i nagonima koje im je Bog dao, slijepo i nužno. A mi ljudi treba da prirodni red s p o z n a m o i da ga se d r a g o v o l j n o d r ž i m o. Zakon što ga je Bog prirodnim redom dao, zovemo prirodnim ili naravnim zakonom.

Budući da prirodni red potječe od Boga, on je s v e t. On ga je mudro i s ljubavlju zamislio i njime nam očitovao svoju svetu volju. Tko povrijedi prirodni red, sagriješi protiv Boga i čini nasilje nad djelom njegovih ruku.

Bog je k r š ć a n i n u na posebni način omogućio da se drži Božjeg prirodnog reda. Budući da ga vjera rasvjetljuje a Crkva poučava, on može Božji red jasnije spoznati. Budući da mu Bog nudi obilnije milosti, on može Božji red lakše izvršiti.

P r o m i s l i: 1. Čime je Bog već od početka očitovao svoju volju? 2. Kako se drže nerazumni stvorovi prirodnog reda? 3. Kako treba da se mi ljudi držimo prirodnog reda? 4. Kako zovemo zakon što ga je Bog dao prirodnim redom? 5. Čime je Bog kršćaninu na posebni način omogućio da se drži prirodnog reda?

187. Zašto je prirodni red svet?

Prirodni red je svet jer potječe od Boga i očituje nam njegovu svetu volju.

Z a m o j ž i v o t: Kad se držim prirodnog reda, gradim svoju vlastitu zemaljsku i vječnu sreću.

Z a d a ć e: 1. Navedi zapovijedi koje možemo spoznati već iz prirodnog reda! 2. Zašto sagriješimo kad povrijedimo prirodni red?

92. Božje zapovijedi

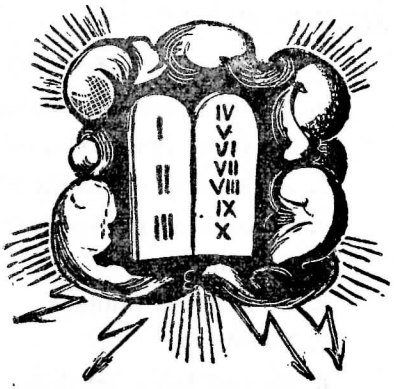

Uz silna čudesa proglasio je Bog na Sinaju deset zapovijedi. Težak se oblak nadvio nad gorom, zagrmjeli su gromovi i zasijevale munje i odjeknuo veoma jak glas trube. Sinaj je bio sav ovijen u dim, jer je Gospodin nad njega sišao u ognju. Sad povede Mojsije narod iz tabora u susret Bogu a Bog im iz ognja dade deset zapovijedi. Puni straha uzmaknuše Izraelci nazad. Tada im reče Mojsije: »Bog je sišao da strah pred njim uzdrži budan u vama, da ne griješite« (isp. 2. Mojs. 19. i 20).

†

Bog nam je dao i deset zapovijedi jer nas očinski ljubi. Njima je izričito i svečano očitovao svoju volju i potvrdio svoj prirodni red. Zapovijedi nam kažu određeno i sigurno što treba da činimo. One su nam putokaz k našoj vremenitoj i vječnoj sreći.

Krist je potvrdio deset zapovijedi. On nas je opomenuo da vršimo zapovijedi; on nam ih je protumačio i svojim primjerom pokazao kako treba da ih se držimo. — U katekizmu učimo ih u skraćenom obliku.

Krist nam je osobito toplo preporučio zapovijed ljubavi. On je rekao: »Ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameti svojom i svom snagom svojom! To je najveća i prva zapovijed. Druga je ovoj slična: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!« (Mt. 22, 37—39; Mk. 12, 30—31).

Zapovijed ljubavi je glavna zapovijed. Ako nju obdržavamo, vršit ćemo i druge. Sveti Pavao piše: »Uistinu: »Ne učini preljuba! Ne ubij! Ne ukradi! Ne poželi!« — i ako ima koja druga zapovijed — sadržana je u ovoj riječi: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!« Ljubav ne čini bližnjemu zla. Dakle: ljubav je ispunjeni Zakon« (Rim. 13, 9—10).

Promisli: 1. Zašto je Bog dao deset zapovijedi? 2. Kako je Krist potvrdio deset zapovijedi? 3. Zašto je zapovijed ljubavi najveća zapovijed?

188. Kako glasi deset Božjih zapovijedi?

Ja sam Gospodin, Bog tvoj.

1. **Nemaj drugih bogova uz mene!**
2. **Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!**
3. **Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!**
4. **Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!**
5. **Ne ubij!**
6. **Ne sagriješi bludno!**
7. **Ne ukradi!**
8. **Ne reci lažna svjedočanstva!**
9. **Ne poželi tuđeg ženidbenog druga!**
10. **Ne poželi nikakve tuđe stvari!**

189. Kako glasi glavna zapovijed?

»Ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameti svojom i svom snagom svojom! To je najveća i prva zapovijed. Druga je ovoj slična: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!«

Za moj život: U svim slučajevima zapovijed Božja je ono pravo što treba učiniti. Ako drugi čine zlo, ja ga neću činiti!

Riječ Božja: Isus je rekao: »Tko pozna moje zapovijedi i vrši ih, taj me ljubi« (Iv. 14, 21). — Bogatom mladiću on je rekao: »Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi« (Mt. 19, 17). — »U ovome stoji ljubav Božja: da vršimo njegove zapovijedi« (1. Iv. 5, 3).

Zadaće: 1. Da li bi laž, krađa i ubojstvo i tada bili grijeh, da ih Bog nije sa svojih deset zapovijedi zabranio? Obrazloži odgovor! 2. Što bi u svijetu bilo drugačije, kad bi se svi ljudi držali deset zapovijedi?

Iz psalma 118: Svim srcem svojim tražim te; ne daj mi da zađem od zapovijedi tvojih! Blagosloven si, Gospodine; uči me naredbama svojim! Prosvijetli me da čuvam zakon tvoj i da ga držim svim srcem. Kako sam zavolio zakon tvoj; po vas dan mislim o njemu. Riječ je tvoja svjetionica nozi mojoj, svjetlo na stazi mojoj. Neka jezik moj pjeva o naputku tvome, jer su propisi tvoji svi pravedni.

93. Savjest

Kad je Salomon postao kraljem nakon smrti svog oca Davida, javi mu se Gospodin u snu i reče mu: »Išti što da ti dadnem!« Salomon odgovori: »Gospodine, Bože moj, ti si me učinio kraljem velikoga naroda, a ja sam još gotovo dječak. Daj stoga svome sluzi razumno srce, da može vladati tvojim narodom i da zna razlikovati između dobra i zla« (1. Kralj. 3, 5—9).

†

Bog želi da vršimo njegovu volju nakon što je i sami upoznamo. Stoga nam je dao sposobnost da upoznamo što treba da činimo a šta ne smijemo činiti. Tu sposobnost zovemo savješću.

Prije čina savjest nas potiče na dobro ili nas opominje da ne činimo zla; nakon čina ona nam odobrava ako smo učinili dobro (mirna savjest) ili nas kori ako smo učinili zlo (nemirna savjest; grižnja savjesti).

Ako nam savjest jasno kaže: »To moraš učiniti!« ili: »Toga ne smiješ učiniti!«, mi je bezuvjetno moramo poslušati. Tko radi protiv jasnog suda savjesti, griješi protiv Boga. — Ne smijemo se dati skloniti ni zapovijedu ni prijetnjom da učinimo nešto što je protiv naše savjesti.

Ako dosljedno slušamo svoju savjest, mi smo savjesni. Bog nam tada daje veselje i mir; ne muči nas grižnja savjesti i veseli smo što smo učinili ono što je dobro.

Tko češće ne sluša svoje savjesti, u njega ona otupi. Čovjek koji uvijek iznova radi protiv svoje savjesti postane nesavjestan. Pada u sve teže i teže grijehe i konačno zapadne u najgore poroke. On je kao slijepac koji ide u ponor.

Naša savjest može se i prevariti. Grijeh je zamračuje. Da bi se pravilno odlučila, mora se ona ravnati prema prirodnom redu, Božjim zapovijedima, primjeru Kristovu a isto tako i po nauku i zapovijedima Crkve. U teškim slučajevima treba da molimo Boga da nas rasvijetli i da pitamo za savjet svoje roditelje, dušobrižnike, učitelje i druge pouzdane ljude.

Promisli: 1. Što čini savjest prije čina? — što poslije čina? 2. Koga zovemo savjesnim? 3. Koga zovemo nesavjesnim? 4. Kamo to vodi ako netko uvijek iznova radi protiv svoje savjesti? 5. Prema čemu se mora naša savjest ravnati? 6. Što treba da činimo u teškim slučajevima da bismo pravilno upoznali dobro i zlo?

190. S čime nas upoznaje savjest?

Savjest nas upoznaje s onim što treba da činimo i što ne smijemo činiti.

191. Kad moramo slušati svoju savjest?

Moramo slušati svoju savjest kad nam ona jasno kaže: »To moraš učiniti!« ili »Toga ne smiješ učiniti!«

Za moj život: Kad slušam svoju savjest, onda nisam rob ljudi niti svoje strasti, nego sam slobodno dijete Božje.

Riječ Božja: »Zakon što ti ga dajem nije na nebu, da bi morao reći: Tko će nam se popeti na nebo da nam ga donese? I nije preko mora, da bi morao reći: Tko će nam otići preko mora da nam ga donese? Ne, posve blizu ti je zakon: u tvoje srce stavljen je tako da ga mogneš izvršivati« (5. Mojs. 30, 11—14).

Zadaće: Kako se očitovala savjest: a) kod Adama i Eve, b) kod Kaina, c) kod Josipove braće, d) kod Davida, e) kod izgubljenog sina, f) kod raskajanog razbojnika na križu? 2. Pokaži kako je Juda padac u sve veće i veće grijehe, jer nije slušao savjesti!

»Pazi na savjet savjesti;
jer ti nije ništa vjernije od nje!«
SIR. 37, 13.

PRVA ZAPOVIJED BOŽJA

Budući da je Bog naš stvoritelj i najviši gospodar, naša je uzvišena i sveta dužnost da se njemu jedinome kao Bogu klanjamo i da mu svom snagom služimo. Bog zapovijeda: »Nemaj drugih bogova uz mene!«

94. Štovanje Boga

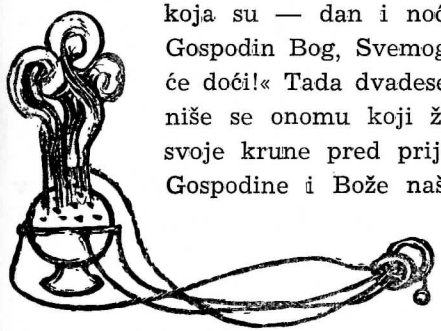

Sveti Ivan imao je jednom viđenje. Vidio je u nebu prijestolje a na prijestolju nekoga koji je na pogled bio kao blistavi dragi kamenovi. Iznad prijestolja bila je dûga. Oko prijestolja sjedila su dvadeset i četiri Starca, obučena u bijele haljine sa zlatnim krunama na svojim glavama. Do prijestolja su bila četiri Bića koja su — dan i noć — govorila: »Svet, svet, svet Gospodin Bog, Svemogući, koji bijaše, koji jest i koji će doći!« Tada dvadeset i četiri Starca padoše i poklone se onomu koji živi u vijeke vjekova i odložiše svoje krune pred prijestoljem i rekoše: »Dostojan si, Gospodine i Bože naš, da primiš slavu, čast i moć, jer si ti stvorio sve i tvojom je voljom sve postojalo i bilo stvoreno« (isp. Otkr. 4).

†

Bog je stvoritelj i gospodar neba i zemlje. On je beskonačno uzvišen nada sve što je stvorio. Mi smo pred njim kao ništa. Anđeli nebeski dršću pred njegovim veličanstvom. Tim se više mi moramo sa strahopočitanjem i poniznošću prigeti pred beskonačnom veličinom Božjom i priznati ga i častiti kao najvišeg gospodara; moramo štovati Boga.

Samo Boga smijemo štovati, jer je jedino on naš stvoritelj i najviši gospodar. Tko učini neko stvorenje svojim najvišim gospodarom i njemu se klanja kao Bogu, vrši idolopoklonstvo (štovanje kumira). — Tko stvorenim stvarima pripisuje neku skrivenu moć, koju im Bog nije dao, npr. tko kuša da pronikne budućnost iz zvijezda ili iz karata (gatanje) ili tko neke stvari, brojeve i dane smatra sudbonosnim, taj čini grijeh praznovjerja. — Tko pomoću zlih duhova hoće da izvede stvari slične čudesima, taj čini grijeh čaranja.

Treba da Boga hvalimo i častimo sa svim što jesmo i što imamo; i naše tijelo i sve stvari stvorene su na slavu Božju. Stoga treba da Boga i na izvanjski način štujemo: usmenom molitvom i pjevanjem, sklapanjem ruku i prigibanjem koljena, svjetlom svijeća i zvukom glazbe, ukrasom oltara i ljepotom odijela.

I zajednica potječe od Boga: porodica, Crkva, država. Zato moramo i zajednički i javno častiti Boga.

Krist nam je pokazao kako treba da štujemo Oca. On nas opominje da se Bogu klanjamo ne samo na izvanjski nego uvijek i na unutarnji način. Ako se u molitvi sjedinimo s Kristom, onda se istinski klanjamo Bogu (isp. Iv. 4, 23—24).

Promisli: 1. Kako glasi prva zapovijed Božja? 2. Tko čini grijeh idolopoklonstva? 3. Tko čini grijeh praznovjerja? 4. Zašto treba da Boga i na izvanjski način štujemo? 5. Zašto treba da i zajednički i javno častimo Boga? 6. Kad se istinski klanjamo Ocu?

192. Što Bog zapovijeda u prvoj zapovijedi?

U prvoj zapovijedi Bog zapovijeda da se njemu jedinomu klanjamo kao Bogu, jer je on jedini stvoritelj i najviši gospodar neba i zemlje.

Za moj život: Otići ću katkad sam u crkvu, tamo kleknuti i reći: »Sveti, veliki Bože, Ti si ovdje — ja Ti se klanjam.«

Riječi klanjanja Bogu: »Moj Bože, kako si velik i svet i divan! Ti si gospodar čitavoga svijeta. Tvoje su misli uzvišene nada sve ljudske misli; Tvoja moć je veća negoli ikakva sila na zemlji; Tvoja je ljubav jača i srdačnija nego što moje srce može da pojmi. Ja ti se divim; ja Ti se podlažem; ja Ti se s najdubljim stahopoštovanjem klanjam, Tebi, svome najvišem i najdražem Bogu i Gospodinu.«

»Hvalimo Te, blagoslivljamo Te, klanjamo Ti se, slavimo Te, zahvaljujemo Ti radi velike slave Tvoje« (Slava svete mise).

95. Vršenje Božje volje

Jednog dana rekao je Isus narodu: »Neće svaki koji mi govori: »Gospodine, Gospodine!« ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskog Oca« (Mt. 7, 21).

†

Ako Boga istinski štujemo, podložit ćemo se njegovoj vlasti. Bit ćemo spremni da u svemu vršimo njegovu volju, kao što je to Krist, naš učitelj, učinio. Ono što Bog hoće, sveto je i za nas spasonosno. Njegova nam volja pokazuje pravi put u svim uvjetima našega života.

Bog neke stvari zapovijeda ili zabranjuje. Ono što Bog zapovijeda, moramo učiniti; što zabranjuje, moramo izbjeći. Katkad nas Bog potiče na neko dobro a da nam ga ne zapovijeda. I tada treba da spremno vršimo njegovu volju i da ne dopustimo da nas u tom smete lijenost ili lagodnost. Sveci su se trudili da i u najmanjim stvarima veselo i velikodušno ispune Božje želje.

Božju volju moramo i onda vršiti kad Bog od nas traži žrtve ili pusti da nas snađe žalost. Tada treba da se predamo u volju Božju i da s Isusom molimo: »Oče, neka ne bude moja nego tvoja volja« (Lk. 22, 42).

Sa svakim čovjekom Bog ima svoje posebne namisli. Treba da ih nastojimo upoznati pa zato često molimo da nam Bog pokaže naš put i da nam dadne snage da njime vjerno i ustrajno idemo.

Promisli: 1. Što moramo učiniti ako istinski štujemo Boga? 2. Što treba da učinimo ako nas Bog potiče na neko dobro iako nam to ne zapovijeda? 3. Što treba da učinimo ako Bog od nas traži žrtve ili pusti da nas snađe žalost?

193. Zašto moramo činiti Božju volju?

Božju volju moramo činiti

1. jer je Bog naš najviši gospodar,

2. jer je njegova volja za nas spasonosna.

Za moj život« Kad upoznam da Bog želi nešto od mene, reći ću Da, Oče, rado!

Riječ Božja: »Tko god vrši volju moga nebeskog Oca, on mi je brat, sestra i majka« (Mt. 12, 50). — Marija reče: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi« (Lk. 1, 38). — »Svijet sa svojom požudom prolazi, a tko vrši volju Božju, ostaje zauvijek« (1. Iv. 2, 17).

Iz nauka svetaca: »Postoji samo jedna prava plemenština: vršiti Božju volju« (Ivan Zlatousti).

Molitva: »Gospodine, hoću ono što Ti hoćeš. Hoću to zato što Ti to hoćeš. Hoću to onako kao što Ti hoćeš. Hoću to dotle dokle Ti hoćeš« (papa Klement XI).

Zadaće: 1. Kako možeš upoznati što Bog od tebe traži? 2. Što je često razlog da ljudi ne vrše Božje volje? 3. Kad može biti posebno teško vršiti Božju volju?

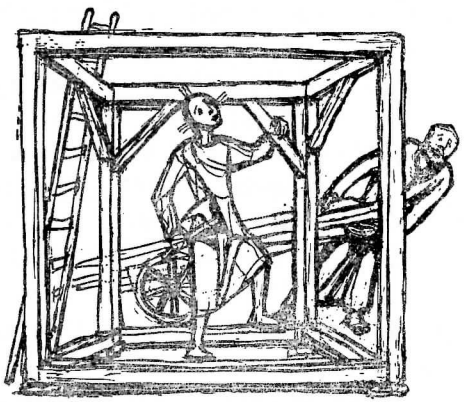

96. Dobra nakana

Sveti Pavao piše: »Bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!« (1. Kor. 10, 31).

†

Kao djeca Božja treba da sve što činimo, činimo za Boga. Treba da imamo namjeru da time Boga slavimo, da mu pokažemo svoju ljubav i zahvalnost i da vršimo njegovu volju. Ovu namjeru zovemo dobrom nakanom.

Dobra nakana posvećuje rad i odmor, radost i žalost i sve uže i uže povezuje nas s Bogom; čak i najsitnije svakodnevne poslove ona čini pred Bogom dragocjenim i povećava našu nebesku nagradu. Što je čistija i savršenija naša namjera, to je veća naša zasluga.

Treba da često probudimo dobru nakanu. Osobito treba da posvetimo dobrom nakanom svoj rad, jer na njega trošimo najviše vremena. Dobru nakanu možemo probuditi riječima: »Sve Bogu na slavu«, »u ime Božje«, »sve za Tebe, Bože moj«, »Isuse, sve Tebi za ljubav«.

Moramo se čuvati da nešto ne činimo skrivom namjerom. Farizeji su npr. činili svoja dobra djela ne na slavu Božju nego zato da bi ih ljudi vidjeli. Isus veli: »Zaista, kažem vam, već su primili svoju plaću« (Mt. 6, 5).

Promisli: 1. Kad imamo dobru nakanu? 2. Zašto dobra nakana ima veliku vrijednost? 3. Kad treba da probudimo dobru nakanu? 4. Kako možemo probuditi dobru nakanu?

194. Zašto treba da često probudimo dobru nakanu?

Dobru nakanu treba da često probudimo jer time slavimo Boga, posvećujemo čitavo svoje djelovanje i povećavamo svoju nebesku nagradu.

Za moj život: Svakog jutra probudit ću dobru nakanu i tokom dana češće je obnoviti.

Iz nauka svetaca: »Ruka na poslu, srce kod Boga« (sveta Zita). — »Gospodin ne gleda toliko na veličinu djela koliko na ljubav s kojom ih vršimo« (sveta Terezija Avilska).

Nek Tebe slavi prva riječ,
Nek Tebe traži srca plam,
Da s Tobom, Bože presveti,
Sva djela naša započnu.

(SVETI GRGUR VELIKI)

97. Čašćenje svetih

Godine 156. opisali su kršćani Smirne u jednoj okružnici mučeničku smrt svoga biskupa, svetoga Polikarpa. Tu oni pišu: »Mi se klanjamo Kristu kao Bogu, jer je on Sin Božji. Mučenike ljubimo kao učenike i nasljedovatelje našega Gospodina, zato što su bili tako nenadmašivo odani svom Kralju i Učitelju. Dao Bog da i mi postanemo njihovi sudrugovi i suučenici!« O ostacima svoga svetoga biskupa i mučenika oni pišu: »Draži su nam nego drago kamenje i miliji nego zlato. Sahranili smo ih na prikladnom mjestu. Tamo ćemo se u radosnom slavlju sakupljati i slaviti godišnjicu njegova mučeništva.« †

Sveci su na posebni način prijatelji Božji. Oni su remek-djela njegove milosti. Oni su ljubili Boga nadasve i junački mu služili. Bog ih je na nebu okružio čašću i često ih proslavio čudesima. Zato mi svece ljubimo i častimo.

Častimo svece slaveći njihov spomen i zazivljući njihov zagovor. Pri tome mi zahvaljujemo Bogu za milosti koje je svecima dao i molimo ga da nam po njihovom zagovoru bude milostiv i da nam pomogne da im postanemo slični. Blagdan nekog sveca redovno se slavi na dan njegove smrti, jer je ovaj dan njihov rođendan za nebo.

Sveci su nam uzori kako da nasljedujemo Krista. Čitajući njihov životopis, upoznajemo se s njihovim junačkim životom i tako nas oni potiču da slijedimo njihov primjer.

Častimo također i tjelesa svetih i neke stvari koje su oni na zemlji upotrebljavali. One su dragocjene uspomene na svece. Zovemo ih moćima (relikvijama, tj. ostacima). — I sa slikama svetaca postupamo s poštovanjem. Time častimo same svece. Slike nas potiču da svece ljubimo i da ih nasljedujemo. — Bog je katkad proslavio moći i slike svetaca čudesima a onima koji ih časte daje počesto posebne milosti.

Promisli: 1. Zašto su sveci na posebni način Božji prijatelji? 2. Kako je Bog počastio svece? 3. Kad se redovno slavi blagdan nekog sveca? 4. U čemu nam pomažu životopisi svetaca? 5. Što su moći (relikvije)?

195. Zašto častimo svece?

Svece častimo stoga što su oni Božji prijatelji i što ih je sam Bog proslavio.

196. Kako častimo svece?

Svece častimo time što

1. slavimo njihov spomen i zazivljemo njihov zagovor,

2. slijedimo njihov primjer,

3. s poštovanjem postupamo s njihovim moćima i slikama.

197. Zašto častimo moći svetaca?

Moći svetaca častimo zato

1. što su one dragocjene uspomene na svece,

2. što je Bog moći često čudesima proslavio.

198. Zašto s poštovanjem postupamo sa slikama svetaca?

Sa slikama svetaca postupamo s poštovanjem

1. jer time častimo same svece,

2. jer nas slike potiču da svece ljubimo i da ih nasljedujemo.

Za moj život: Nabavit ću knjigu o životu svetaca i rado ću iz nje čitati. Posebno ću upoznati svoga imenjaka i zaštitnika, zazivati ga i nastojati da mu budem sličan.

Iz života Crkve: Sveci-zaštitnici hrvatskog naroda su: Ćiril i Metodije, Jeronim i Ilija. — Neke svece zazivamo u posebnim potrebama, npr. svetoga Josipa u obiteljskim teškoćama, jer se on brinuo za svetu obitelj; zazivamo ga i kao zaštitnika umirućih, jer mu je, prema predaji, Isus stajao na smrtnoj postelji; svetog Franju Ksaverskog za misije, jer je on sam bio veliki misionar.

Razgovor o vjeri: Neki vele: »Praznovjerje je častiti moći svetaca.« — Odgovaramo: »Mi s poštovanjem postupamo i sa grobom i sa slikama naših preminulih roditelja i visoko cijenimo njihovu uspomenu. A Bog je čudesima odobrio čašćenje svetačkih moći i slika.« — Drugi vele: »Zar čašćenje svetaca ne odvodi vjernike da ne slave Boga?« — Odgovaramo: »Častećи svece mi ujedno iskazujemo čast Bogu; jer su oni od njega primili svoju svetost. Pravilno čašćenje svetaca potiče nas da slavimo Boga i da mu bolje služimo.«

Zadaće: 1. U čemu možeš posebno nasljedovati svoga svetog imenjaka? 2. Što znaš o zaštitniku naše župske crkve? 3. Što znaš o zaštitniku naše biskupije? 4. Navedi svece koje zazivamo u posebnim potrebama! 5. Koji su sveci uzori i zaštitnici mladeži? 6. Kojim svecima znadeš blagdan? 7. Navedi svece koji su u najnovije vrijeme proglašeni svetim! 8. Navedi svece kojima znaš njihova obilježja! 9. Što ćeš odvratiti kad ti netko rekne: »Katolici se klanjaju svecima kao Bogu«?

98. Čašćenje Bl. Dj. Marije

Kad je anđeo Gabrijel došao k Mariji, rekao je: »Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin je s tobom.« Malo zatim otišla je Marija u planinski kraj svojoj rođakinji Elizabeti. Čim Elizabeta ču Marijin pozdrav, napuni se Duha Svetoga i klikne jakim glasom: »Blagoslovljena si ti među ženama i blagoslovljen je plod utrobe tvoje« (isp. Lk. 1, 26—45).

†

Bog je uzdigao Mariju nada sve anđele i svece i dao joj puninu milosti. Ona je majka njegova Sina i najsvetija među ženama. Ona je i naša majka i neprestano moli Boga za nas. Zato mi čast imo Mariju na sasvim osobit način.

Često molimo Zdravo Marijo. Ta se molitva sastoji iz dva dijela: u jednom hvalimo, u drugom tražimo pomoć. — Prvi dio, kojim hvalimo, počinje se pozdravom arkanđela Gabrijela: »Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom«. Stoga se čitava ta molitva zove »anđeoski pozdrav«. Dok pozdravljamo Mariju anđelovim riječima, sjetimo se punine milósti što ih je Bog njoj dao i mislimo kako je ona bliza Bogu. — Zatim je hvalimo Elizabetinim riječima, a s njom hvalimo Isusa, njezina dragog sina, našeg Spasitelja: »Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus.« — Drugi dio, u kojem tražimo pomoć, dodala je Crkva: »Sveta Marijo, majko Božja, moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše Amen.« Ovim riječima molimo Mariju za njezin moćni zagovor kod Boga.

Kad molimo Krunicu i Anđeo Gospodnji, po više puta ponovimo Zdravo Marijo. Dok govorimo te riječi, bavimo se u mislima tajnama našeg otkupljenja.

Dvije najveće Marijine svetkovine jesu Bezgrešno začeće Marijino i Marijino uznesenje na nebo (Velika Gospa). — U mjesecu svibnju kitimo njezin oltar cvijećem iz naših vrtova i držimo svibanjsku pobožnost. U listopadu svaki dan molimo Krunicu za velike potrebe kršćanstva. Među danima sedmice subota važi kao Marijin dan. — U radosti i žalosti hodočastimo u Marijina svetišta koja je Bog odlikovao vanrednim milostima.

Promisli: 1. Za što molimo Mariju u drugom dijelu Zdravomarije? 2. Što treba da sebi predočimo dok govorimo Zdravo Marijo moleći krunicu? 3. Koje su dvije najveće Marijine svetkovine? 4. Koji su mjeseci posvećeni Mariji?

199. Zašto častimo Mariju na sasvim osobit način?

Mariju častimo na sasvim osobit način stoga što je ona majka Božja i naša nebeska majka.

Za moj život: Nijedan dan bez Zdravomarije! — Ako idem mimo neke Marijine slike ili kipa, pozdravit ću Mariju.

Riječ Božja: Marija reče Elizabeti: »Odsad će me svi naraštaji blaženom zvati« (Lk. 1, 48).

Molitve: »Pod obranu se tvoju utječemo« — »Zdravo, Kraljice« — »O Gospođo moja« — »Spomeni se« — »Lauretanske litanije«.

Zadaće: 1. Napiši početke Marijinih pjesama koje poznaš! 2. Gdje je u našoj župskoj crkvi prikazana Marija? 3. Kako je ona prikazana? 4. Navedi Marijina prošteništa! 5. Uokviri Marijinu sliku i objesi je iznad svog kreveta! 6. Skupljaj lijepe Marijine slike! 7. Izradi kalendar Marijinih blagdana!

DRUGA ZAPOVIJED BOŽJA

Budući da je Bog svet, mora nam i Božje ime biti sveto a isto tako i sve što je Bogu posvećeno. Bog zapovijeda: »Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!«

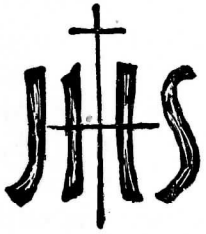

99. Strahopoštovanje prema Božjem imenu

»Hvalite, sluge Gospodnje, hvalite ime Gospodnje. Neka bude ime Gospodnje slavljeno od sada i dovijeka! Od istoka sunčanoga do zapada neka se hvali ime Gospodnje. Uzvišen je nad svim narodima Gospodin, sjaj njegov sja iznad neba« (Ps. 112, 1—4).

†

Bog je beskonačno svet i svakog štovanja dostojan. Stoga o Bogu smijemo samo sa strahopoštovanjem govoriti a Božje ime moramo častiti kao sveto. I Isusovo ime i druga sveta imena (npr. križ) i oznake smijemo samo sa strahopoštovanjem i zahvalnošću izgovarati. U drugoj zapovijedi zapovijeda nam Bog da njegovo ime častimo kao sveto.

Protiv ove zapovijedi griješi tko lakomisleno ili u srdžbi izgovara Božje ime ili druga sveta imena, osobito u proklinjanju (kletvi). — Mnogi se daju čak dotle zavesti da Boga pogrđuju ili da o njemu nešto lošeg (besramnog) izreknu; oni hule na Boga (psuju ga). Isto tako huli na Boga i onaj koji preuzetno za sebe traži božanske časti. U starom zavjetu važilo je: »Tko opsuje ime Gospodnje, ima se kazniti smrću; sva općina neka ga kamenuje« (3 Mojs. 24, 16).

Nitko nije tako pobožno, sa strahopoštovanjem i ljubavlju, izgovarao ime Božje kao Isus, Sin Božji. On nas najbolje uči da ljubimo i častimo Božje ime.

Promisli: 1. Tko griješi protiv druge zapovijedi? 2. Tko čini grijeh proklinjanja? 3. Tko čini grijeh bogohule (psovke Boga)? 4. Tko nas najbolje uči da ljubimo i častimo Božje ime?

200. Što zapovijeda Bog u drugoj zapovijedi?

U drugoj zapovijedi zapovijeda Bog da njegovo ime častimo kao sveto.

201. Zašto moramo Božje ime častiti kao sveto?

Božje ime moramo častiti kao sveto jer je sam Bog beskrajno svet.

Za moj život: Kadgod se budem križao, izgovarat ću imena triju božanskih osoba polagano i pobožno. — Kad čujem kako netko zloupotrebljava sveta imena, odmah ću moliti: »Hvaljen bio Isus Krist!« ili: »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu!«

Zadaća: Potraži imena kojima se Bog naziva u Svetom pismu, u molitvama i pjesmama!

100. Strahopoštovanje prema svemu što je Bogu posvećeno

Jednom ode Isus u hram i istjera sve koji su kupovali i prodavali u hramu. Mjenjačima novca isprevrta stolove a prodavačima golubova klupe te im reče: »Stoji pisano: Kuća moja neka bude kuća molitve — a vi je pretvarate u razbojničku spilju« (Mt. 21, 12—13).

†

Ako ljubimo i častimo Boga, imat ćemo strahopoštovanje i prema mjestima, stvarima i osobama koje su Bogu posvećene, npr. prema Božjoj kući i prema groblju, prema križu, oltaru i svetim posudama, prema svećenicima i redovničkim osobama.

Posebno sveti su nam sakramenti, osobito presveti oltarski sakramenat. U njima nam se sveti Bog na posebni način približuje. Stoga treba da ih dostojno primamo i da se pažljivo pripravimo kad ih primamo. — I Biblija nam je sveta jer sadrži Božju riječ.

Tko obeščasti ili oskvrne Bogu posvećena mjesta, stvari ili osobe, čini svetogrđe; on otima čast što je dugujemo Bogu. Posebno teško svetogrđe čini tko obeščasti presveti oltarski sakramenat ili ga nedostojno primi. I onaj koji se na svetim mjestima neuljudno ponaša, tko sa svetim stvarima postupa nemarno ili bez poštovanja, ili se bez poštovanja vlada prema svećenicima ili redovničkim osobama, griješi protiv Boga.

Promisli: 1. Navedi mjesta i stvari koje su posvećene Bogu! 2. Što traži od nas strahopoštovanje prema svetim sakramentima? 3. Zašto

treba da prema Bibliji imamo strahopoštovanje? 4. Zašto iskazujemo strahopoštovanje prema svećenicima i redovničkim osobama? 5. Tko čini grijeh protiv strahopoštovanja prema onome što je Bogu posvećeno? 6. Tko čini svetogrđe?

Za moj život: Sa strahopoštovanjem ću držati i postupati sa svetim stvarima, npr. krunicom, blagoslovljenom svijećom i blagoslovljenom vodom, a isto tako i sa svojom školskom biblijom i drugim vjerskim knjigama. — Neću trpjeti dosjetki s izrekama iz Biblije ili na račun bogoslužja ili ispovijedi. — Posvećene stvari koje se više ne mogu upotrebljavati ne odbacujemo nego ih spalimo ili zakopamo.

Riječ Božja: »Ne dirajte u pomazanike moje, prorocima mojim ne činite ništa nažao« (Ps. 104, 15).

Zadaće: 1. Kako izražavamo svoje strahopoštovanje: a) u crkvi, b) kad uzimamo blagoslovljenu vodu, c) kad idemo primiti pričest, d) pred ispovjedaonicom? 2. Koje svete ili blagoslovljene predmete imate kod kuće? — koje u našoj župi?

101. Zakletva

Kad su Isusa uhvatili, tražilo je Veliko vijeće lažno svjedočanstvo protiv njega, da ga ubiju. Ali ništa ne nađoše, iako je nastupilo mnogo lažnih svjedoka. Tada ustade veliki svećenik te reče Isusu: »Zaklinjem te živim Bogom da nam rekneš, jesi li ti Krist, Sin Božji?« Isus mu odgovori: »Da, jesam« (isp. Mt. 26, 59—64).

†

Katkad je potrebno da netko posebno potkrijepi ono što veli da je vidio, čuo ili učinio. U takvim važnim slučajevima, a posebno pred sudom, smije on pozvati sveznajućeg Boga za svjedoka da govori istinu. On se zaklinje, i to zaklinje se da govori istinu.

No i kad hoćemo da u važnoj stvari nešto obećamo, smijemo pozvati Boga za svjedoka da ćemo održati svoje obećanje. Tom zakletvom potvrđujemo svoje obećanje. Takva je zakletva činovnika da će savjesno vršiti svoju službu. Tko obeća nešto važnoga pod zakletvom, dužan je pod teški grijeh da svoje obećanje i održi.

Tko se u važnoj stvari pravo zakune, časti Boga; jer time priznaje Božje sveznanje, pravednost i svemoć i podvrgava se svetom sudu Božjem.

Tko se svjesno krivo zakune, zaziva Boga da bude svjedok laži: to je kriva zakletva. Krivokletnik huli na sveznajućeg i svetog Boga i potkopava pouzdanje i povjerenje među ljudima. Stoga je kriva zakletva jedan od najvećih zločina. Čovjek griješi također ako se olako zaklinje, npr. bez važnog razloga, ili ako ne zna sigurno da je ono što veli istina ili da li ono što obećava može učiniti. — Tko se zaklinje da će učiniti nešto zla, griješi jer hoće da Boga učini pomagačem u grijehu; takvu zakletvu ne smijemo izvršiti. Tko nešto važno pod zakletvom obeća pa ne održi, iako bi mogao, čini grijeh vjerolomstva.

Krist nije zabranio zakletve; on je sam uz zakletvu svjedočio pred Velikim vijećem. No on želi da se mi između sebe ne zaklinjemo. On veli: »Uopće se nemojte kleti. Vaš govor neka bude: da, da — ne, ne! Što je više od toga, dolazi od zla« (Mt. 5, 34. 37).

Promisli: 1. Što je zakletva u potvrdu naše tvrdnje? 2. Što je zakletva u potvrdu našeg obećanja? 3. Zašto se zakletvom iskazuje čast Bogu? 4. Tko se krivo kune? 5. Kad se ne smijemo zakleti? 6. Kad čovjek ne smije održati svoje zakletve? 7. Tko griješi vjerolomstvom?

202. Što znači zakleti se?

Zakleti se znači pozvati Boga za svjedoka da govorimo istinu ili da ćemo održati svoje obećanje.

203. Zašto je kriva zakletva jedan od najvećih zločina?

Kriva je zakletva jedan od najvećih zločina

1. jer krivokletnik zaziva Boga da bude svjedok laži i time na njega huli.

2. jer krivokletnik potkopava pouzdanje i povjerenje među ljudima.

Za moj život: Radije ću izgubiti svu svoju imovinu nego li se krivo zakleti.

Iz Biblije: Herodova zakletva je primjer kako se ne smijemo zaklinjati i kakvu zakletvu ne smijemo održati.

Iz povijesti: Prema jednom zakonu Karla Velikog onome koji bi se krivo zakleo odsjekli bi ruku.

Kako se polaže (u nekim državama) zakletva pred sudom: »Zaklinjem se sveznajućim Bogom da ću kazati čistu istinu, da neću ništa prešutjeti niti šta dodati, tako mi Bog pomogao«.

102. Zavjet

Kad se Jakov probudio od sna u kojem je usnio ljestve što su spajale nebo i zemlju, rekao je: »Zaista, Gospodin je na ovom mjestu a ja ne znadoh.« Na to učini zavjet i reče: »Ako me Bog sačuva na putu kojim sad idem i ako se sretno vratim u očinsku kuću svoju, tada ću postaviti Gospodinu oltar na ovome mjestu i dati mu za žrtvu desetinu od svega što mi dadne« (isp. 1. Mojs. 28, 16—22).

Neki obećaju Bogu neko dobro djelo s namjerom da ga time na poseban način počaste i obvežu se na to djelo pod grijeh. Obećaju npr. sagraditi kapelicu, otići na hodočašće, pomoći bližnjemu ili učiniti što drugo što Boga veseli. Redovničke osobe obećaju da neće imati vlastitog posjeda, da će djevičanski živjeti i biti poslušne svojim poglavarima. Takvo obećanje nazivamo zavjet. Tko nakani učiniti nešto dobroga, čini dobru odluku, ali to još nije zavjet.

Zavjetom iskazujemo Bogu čast i uže se s njim povezujemo. To je žrtva koju prinosimo Bogu a ujedno uporište za našu kolebljivu volju.

Tko nešto Bogu obeća, mora svoj zavjet izvršiti. Tko prekrši zavjet u važnoj stvari, teško griješi. »Jesi li učinio zavjet Bogu, ne oklijevaj ispuniti ga. Bolje je ništa ne zavjetovati nego zavjetovati pa ne ispuniti« (Prop. 5, 3—4).

Prije nego nešto zavjetujemo, moramo dobro promisliti. Prije važnog zavjeta treba da upitamo za savjet ispovjednika. I onaj koji smatra da ne može izvršiti svog zavjeta, neka se obrati ispovjedniku; iz važnih razloga zavjet se sa crkvenim odobrenjem može promijeniti ili dokinuti.

Promisli: 1. Što se može Bogu zavjetovati? 2. Što zavjetuju redovničke osobe? 3. Što moramo učiniti prije nego nešto zavjetujemo?

204. Što znači: nešto zavjetovati?

Nešto zavjetovati znači: obećati Bogu, svom Gospodinu, neko dobro djelo i na to se pod grijeh obvezati.

Za moj život: Samo onda ću nešto zavjetovati kad znam da to mogu izvršiti.

TREĆA ZAPOVIJED BOŽJA

Budući da čitav naš život pripada Bogu, treba da mu jedan dan u sedmici na posebni način posvetimo. Bog zapovijeda: »Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!«

103. Sudjelovanje u službi Božjoj nedjeljom i blagdanom

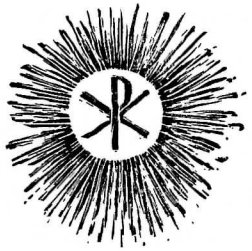

»Mi častimo i svetkujemo dan Gospodnji, jer je toga dana Spasitelj, rastjeravši paklene tmine, poput jutarnjeg sunca zablistao u svjetlu uskrsnuća; ovaj dan zovemo (u latinskom jeziku) i danom sunca, jer ga je Krist, jutarnje sunce pravde, rasvijetlio« (Ambrozije).

†

Nedjeljom je naš Gospodin Isus Krist slavno uskrsnuo od mrtvih; nedjeljom je on poslao Duha Svetoga. Stoga kršćani još od apostolskih dana svetkuju nedjelju a ne subotu kao Židovi. Nedjelja nas sjeća na novo stvorenje koje se započelo s Isusovim uskrsnućem. Ona se zove i »dan Gospodnji« (isp. Otkr. 1, 10).

Na blagdane slavi Crkva pojedina otajstva našeg otkupljenja a isto tako i uspomenu Marijinu i drugih svetaca. Najstariji i najveći blagdan je Uskrs, dan kad je naš Gospodin uskrsnuo od mrtvih. Najvažnije svetkovine su zapovjedni blagdani; njih moraju

svi vjernici svetkovati. Crkva zapovijeda u prvoj crkvenoj zapovijedi: »Svetkuj zapovjedne blagdane.«

Nedjeljom i zapovjednim blagdanom sastajemo se da skupno proslavimo obred s v e t e e u h a r i s t i j e. Toga dana moraju se svi sabrati, čuti veselu vijest Kristovu, pobožno moliti svetu misu i, ako je moguće, primiti tijelo Gospodnje. Crkva zapovijeda u drugom dijelu prve crkvene zapovijedi: »Slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i zapovjedne blagdane.« Ova zapovijed važi za svakoga koji je navršio sedmu godinu života. Od nje nas ispričavaju važni razlozi: bolest i njega bolesnika, nedjeljni posao u službi i prevelika udaljenost od crkve, posebno kad je loše vrijeme.

Tko bez važnoga razloga ostane nedjeljom od svete mise, čini težak grijeh. Griješi i onaj koji na nju zakasni, koji je svojevoljno rastresen ili ometa bogoslužje. — Tko prati prijenos svete mise na radiju ili televiziji, ne ispunjava time svoje nedjeljne dužnosti.

Nedjeljom treba da slušamo i p r o p o v i j e d, da bismo svoju vjeru bolje upoznali i veselo prema njoj živjeli. Isus veli: »Tko je od Boga, sluša Božje riječi« (Iv. 8, 47). Popodne ili uvečer treba biti i na v e č e r n j i.

Nedjeljna misa v r h u n a c je sedmice. Župa i pojedinci prinose Bogu po Isusu svoju hvalu a primaju milost, radost i snagu za svoje radne dane.

P r o m i s l i: 1. Zašto svetkujemo nedjelju? 2. Što slavi Crkva na blagdane? 3. Koji je najstariji i najveći blagdan? 4. Kako glasi prva crkvena zapovijed? 5. Kako slavimo nedjeljom i blagdanom uspomenu otkupljenja? 6. Navedi razloge koji ispričavaju od nedjeljne mise! 7. Tko griješi protiv prve crkvene zapovijedi? 8. Zašto treba da nedjeljom slušamo i propovijed?

205. Zašto slavimo nedjelju kao dan Gospodnji?

Nedjelju slavimo kao dan Gospodnji jer je nedjeljom Krist uskrsnuo i jer je nedjeljom poslao Duha Svetoga.

Z a m o j ž i v o t: Nedjeljna misa treba da mi bude najvažniji dan u sedmici. — Kad nedjeljom ne mogu otići na svetu misu, tada ću kod kuće izmoliti misne molitve i paziti kad će zvono oglasiti pretvorbu (podizanje). — Prije nego što primim neku službu, pitat ću se da li ću moći ići na svetu misu nedjeljom.

R a z g o v o r o v j e r i: Jedno dijete veli: »Moji su roditelji protiv Crkve i ne daju mi ići na misu. Što da uradim?« Odgovaramo: »Usrdno ih moli da ti to dozvole. No ako te i dalje budu sprečavali u tome, ti onda ne griješiš. Ali ne griješiš ni ako potajno ipak odeš.« — Neki vele: »Ja se nedjeljom radije molim u Božjoj prirodi.« Odgovaramo: »Dobro je moliti se u Božjoj prirodi. No Bog od nas traži da ga nedjeljom i blagdanom prije svega častimo zajedničkim slušanjem svete mise. Na to nas obvezuje Crkva u ime Krista, našeg Gospodina. Tko sebe isključuje od ove svečanosti, prezire Božju volju, Kristovu žrtvu i zapovijed Crkve.« — Neki vele: »Nemam vremena da nedjeljom odem u crkvu.« Odgovaramo: »Sedmica ima 168 sati. Ako ne pronađeš j e d a n sat za Božju službu, onda pokazuješ da ti nije ništa stalo do Boga.«

P o s l o v i c a: Kakva ti je nedjelja, takva smrtna postelja.

Z a d a ć e: 1. Zašto ideš nedjeljom na svetu misu? 2. Kako možeš pomoći da po mogućnosti sva djeca idu nedjeljom na misu? 3. Koji su dani kod nas zapovjedni blagdani? 4. Koji su dani samo svjetovni praznici?

104. Nedjeljni počinak

Kad je Bog na Sinaju zapovjedio da se posveti sedmi dan, rekao je: »Šest dana radi i svršuj sve poslove svoje; ali sedmi dan jest dan odmora u čast Gospodinu, Bogu tvojemu. Tad ne smiješ raditi nikakva posla, ni ti ni sin tvoj ili kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni stranac koji boravi kod tebe unutar vrata tvojih« (2. Mojs. 20, 9—10).

†

Nedjelje i blagdani treba da budu d a n i o d m o r a. U ove dane treba da se oslobodimo posla što ga vršimo radnim danom. Teži tjelesni poslovi (»težački poslovi«) nedjeljom su zabranjeni. Njih smijemo obavljati samo ako su prijeko potrebni.

Nedjeljom i blagdanom treba da p r i b e r e m o novu

snagu. Tijelo i duh treba da nam se odmore, a naša duša da se uzdigne do viših stvari. Možemo npr. čitati dobre spise i knjige i radovati se čemu lijepome za što radnim danom nemamo vremena.

Nedjeljom i blagdanom treba da rado budemo zajedno. Lijepo je kad obitelj skupa ide na službu Božju, skupa jede i skupa se odmara. Treba da nađemo vremena i za naše rođake, prijatelje i poznanike a prije svega za bolesnike i zapuštene.

Tko nedjeljom i blagdanom bez važnog razloga obavlja teži tjelesni posao ili dadne da mu ga drugi obavi, griješi protiv zapovijedi o nedjeljnom počinku. Nedjelju oskvrnjuju i oni koji prekomjerno piju, pretjeravaju u sportu ili se odaju grešnim zabavama. Tko se subotom navečer predugo zabavlja, teško će moći kršćanski svetkovati nedjelju.

Promisli: 1. U kojim se slučajevima smiju nedjeljom obavljati »težački poslovi«? 2. U što treba da iskoristimo nedjelju? 3. Kako treba da nedjeljom gajimo duh obiteljske zajednice? 4. Čime se oskvrnjuje nedjelja?

206. Koji su poslovi zabranjeni nedjeljom i blagdanom?

Nedjeljom i blagdanom zabranjeni su teži tjelesni poslovi, ukoliko nisu prijeko potrebni.

Za moj život: Nedjelja pripada Bogu. Neću oskvrnjivati nedjelje jureći za zabavama a pogotovo ne grijehom.

Zadaće: 1. Kako možemo subotom pripremiti svetkovanje nedjelje u našoj obitelji: a) koji se radovi mogu unaprijed obaviti? b) kako možemo probuditi u duši raspoloženje koje odgovara nedjelji? 2. Kako se može nedjelja lijepo provesti u obitelji? Kako ja tome mogu pridonijeti?

105. Sveti dani i sveta doba

A. Kršćanska sedmica

Prvi i najvažniji dan sedmice je nedjelja. Na ovaj je dan Krist, naš Spasitelj i Gospodin, uskrsnuo od mrtvih. Nedjeljom se sastajemo da u svetoj euharistiji proslavimo uspomenu smrti i uskrsnuća našega Gospodina Isusa Krista. Svetkovanje nedjelje daje nam snagu da tokom sedmice živimo kao Božja djeca.

Četvrtkom navečer sjećamo se Isusove smrtne borbe na Maslinskoj gori. Petkom se sjećamo njegove muke i smrti. Zato četvrtkom i petkom na mnogim mjestima zvone zvona pozivajući na molitvu.

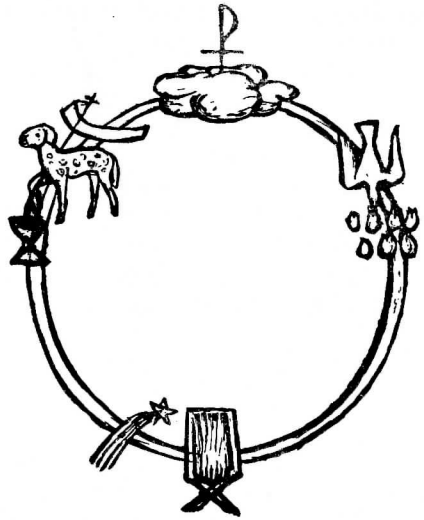

B. Crkvena godina

Crkvena godina ima dva doba: božićno i uskrsno doba. Između ovih dvaju doba nalaze se obične nedjelje.

Božićno doba

Za Božić se pripravljamo došašćem ili adventom. U adventu nas Crkva upućuje na dolazak našega Gospodina na sudnji dan i podsjeća nas na njegov prvi dolazak u Betlehemu. Adventsko doba obuhvaća četiri nedjelje. Liturgijska je boja ljubičasta.

Božićno doba ima dvije glavne svetkovine. Na Božić (25. prosinca) slavimo rođenje našeg božanskog Spasitelja. Na blagdan Bogojavljenja (6. siječnja) radujemo se što se Krist, Kralj svijeta, objavio svim narodima. Četrdeset dana iza Božića (2. veljače) je svetkovina Isusova prikazanja u hramu ili Svijećnica (Marina). Na ove blagdane liturgijska je boja bijela.

Od nedjelje iza Bogojavljenja pa do pretkorizmenog doba imaju dvije do šest nedjelja; to su »nedjelje iza Bogojavljenja«. Na ove nedjelje liturgijska je boja zelena.

Uskrsno doba

Na Uskrs se pripravljamo pretkorizmenim dobom i korizmom. Crkvena boja do Velike srijede je ljubičasta, osim na svetkovine svetaca. U korizmenim misama ne govori se »Gloria« (Slava). Kroz čitavo ovo vrijeme ispušta se Aleluja.

Pretkorizmeno doba počinje devet sedmica prije Uskrsa. Ono traje od nedjelje Sedamdesetnice do utorka prije Čiste srijede.

Korizma (od latinskog quadragesima = četrdesetnica) traje četrdeset dana. Ona počinje sa Čistom srijedom (Pepelnicom) i završava sa Velikom subotom. Ranije su se u ovo doba pripravljali na krštenje oni koji su se mislili krstiti; vjernici koji su učinili određene teške grijehe vršili su javnu pokoru. U ovo doba treba da se zadubimo u vjeru, da se obratimo od grijeha i obnovimo svoj život. Crkva poziva vjernike da mole, da poste i daju milostinju, da slušaju korizmene propovijedi i da revno primaju svete sakramente; zabranjuje im da sudjeluju u javnim zabavama gdje se pleše ili igra kolo.

Na Čistu srijedu (Pepelnicu) posipa se blagoslovljeni pepeo po našoj glavi; Crkva nas podsjeća da ćemo jednom morati umrijeti i opominje nas na pokoru.

Četrnaest dana prije Uskrsa jest Prva nedjelja muke. S ovim danom započinje vrijeme muke. Za vrijeme muke križevi i slike u crkvama su zastrti.

S Drugom nedjeljom muke ili Cvjetnom počinje Sveta ili Velika sedmica. Na Cvjetnicu obavljamo procesiju s grančicama u spomen Isusova ulaska u Jeruzalem i iskazujemo Kristu počast kao svome kralju.

Na Veliki četvrtak slavimo spomen zadnje večere, na kojoj je Isus ustanovio svetu euharistiju. Toga dana u svakoj crkvi govori misu samo jedan svećenik; ostali svećenici i vjernici prisustvuju ovoj misi i primaju na njoj Isusovo tijelo, kao nekoć apostoli na zadnjoj večeri Nakon »Gloria« zanijeme zvona i orgulje. Liturgijska je boja na Veliki četvrtak bijela.

Na Veliki petak slavimo spomen muke i smrti našeg Gospodina i njegove pobjede nad vlašću tame. Pjeva se ili čita Isusova muka; zatim se obavljaju molitve za sve ljude. Nato se otkriva sveti križ i iskazuje mu se počast; klanjamo se Kristu, svome Spasitelju, pobjedniku nad grijehom i smrću. Na koncu primaju svećenik i vjernici svetu pričest. Liturgijska je boja na Veliki petak crna. — Za vrijeme počivanja u grobu posjećujemo sveti grob.

Uskrsna svetkovina započinje bogoslužjem uskrsne noći. Pred crkvom se upali novo svjetlo i blagoslovi uskrsna svijeća. Zatim se ta goruća uskrsna svijeća, znamen Uskrsnulog, nosi u tamnu crkvu, a svijeće svećenika i vjernika primaju novo svjetlo od uskrsne svijeće, dok đakon svečanom pjesmom (Exultet) naviješta poruku ove zaista blažene noći. Nato se pjevaju čitanja, svećenik blagoslivlja krsnu vodu a vjernici obnavljaju krsni zavjet. Zatim se drži svečana uskrsna misa; s blagdanskim slavljem slavimo spomen našeg otkupljenja. Na »Gloria« zasviraju orgulje i zazvone zvona; nakon poslanice zapjeva se uskrsno aleluja. —

Uskrs je najveća svetkovina. Liturgijska je boja na Uskrs i tokom uskrsnog vremena bijela.

Četrdeset dana nakon Uskrsa slavimo blagdan Kristova uzašašća. Budući da je Krist na ovaj dan napustio zemlju, uskrsna se svijeća iza evanđelja svečane mise ugasi. — Prije Uzašašća (Spasovdana) imamo tri Prosna dana.

Pedeset dana iza Uskrsa slavimo blagdan Duhova. Na ovaj dan Krist je poslao svojoj Crkvi Duha Svetoga i na nju izlio milost otkupljenja. Duhovskim blagdanom dovršava se Uskrs. Liturgijska je boja na Duhove i u duhovskoj nedjelji crvena.

Sa subotom iza Duhova svršava se uskrsno doba. Od prve nedjelje iza Duhova pa do konca crkvene godine ima 24—28 nedjelja; to su »nedjelje iza Duhova«. U te nedjelje liturgijska je boja zelena.

Ostale svetkovine

U nedjelju iza Duhova slavimo blagdan Presvetoga Trojstva, u četvrtak iza njega Tijelovo (Brašančevo), u petak iza 2. nedjelje nakon Duhova blagdan Srca Isusova, zadnje nedjelje u listopadu blagdan Krista Kralja.

Najvažnije Marijine svetkovine jesu: Marijino neoskrvnjeno začeće (8. prosinca), Marijino rođenje (8. rujna), Marijino navještenje (Blagovijest) (25. ožujka) i svetkovina Marijina uznesenja na nebo (Velika Gospa) (15. kolovoza).

Drugi važni svetački blagdani jesu: svetkovina svetog Josipa (19. ožujka), svetkovina svetog Ivana Krstitelja (24. lipnja), svetkovina svetih apostola Petra i Pavla (29. lipnja) i svetkovina Svih svetih (1. studenog). — 2. studenog je spomen-dan mrtvih.

Osim toga svaka biskupija i svaka župa slavi blagdan posvete vlastite crkve i blagdan svoga zaštitnika.

106. Crkveni post

Nakon krštenja u Jordanu, odveo je Duh Isusa u pustinju da ga kuša đavao. Nakon što je postio četrdeset dana i četrdeset noći, ogladnje. Tada mu pristupi napasnik i reče: »Ako si Sin Božji, naredi da ovo kamenje postane kruh!« Isus mu reče: »Pisano je: »Ne živi čovjek o samom kruhu nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih« (Mt. 4, 1—4).

†

I mi kršćani po primjeru Krista i svetaca postimo. Uzdržavamo se od jela, da bismo uzdigli svoj duh; odričemo se nečeg dozvolje-

nog, da bismo se sjedinili s Kristovom žrtvom i na taj način činili pokoru za svoje grijehe; prikratimo svoje dopuštene želje, da bismo oslabili svoje zle sklonosti. — U korizmi Crkva moli: »Ti tjelesnim postom obuzdavaš opačine, duh dižeš, daješ krepost i nagradu.« — Ono što postom uštedimo, treba da upotrijebimo na korist sirotinje.

Da bi navela vjernike na post, Crkva je izdala zapovijed o postu. Ona zapovijeda u drugoj crkvenoj zapovijedi: »Posti zapovjedne poste i u određene dane ne mrsi.«

U dane kad je propisan post smijemo se samo jednom do sita najesti a izjutra i uvečer uzeti samo malu okrepu. Koji su dani posni dani, objavi se svake godine na početku korizme. Kad u korizmi postimo, hoćemo time da se pripremimo na svetkovanje muke i uskrsnuća našega Gospodina.

Svaki katolik u dobi od 21 do 59 godina dužan je da posti u određene dane. Od posta su ispričani bolesnici, nemoćni i oni koji se oporavljaju, nadalje oni koji moraju teško raditi ili koji ne bi mogli obavljati svojih staleških dužnosti ako bi postili. Ako sumnjamo, upitajmo ispovjednika.

U dane kad je propisan nemrs moramo se uzdržavati od mesnih jela. Dani nemrsa su svi peci u godini, Čista srijeda i neki drugi posni dani. Petkom se odričemo mesnih jela sjećajući se smrti našeg Gospodina.

Svaki katolik koji je navršio sedmu godinu života mora se držati nemrsa u propisane dane. Ispričani su bolesnici, putnici, gostioničari sa svojim gostima i pripadnicima obitelji i oni koji stanuju ili se hrane kod nekatolika ili u svjetovnim (državnim) domovima; i osobe koje rade vrlo težak posao, koje se hrane na

svom radnom mjestu ili moraju sa sobom ponijeti hranu za čitav dan. Na Veliki petak nitko ne smije jesti mesa osim bolesnika.

Promisli: 1. Što treba učiniti s novcem što ga uštedimo postom? 2. Kako glasi druga crkvena zapovijed? 3. Kako saznajemo koji su dani — dani posta? 4. Koji su dani — dani posta? 5. Tko je dužan postiti? 6. Tko je ispričan od posta? 7. Zašto se petkom odričemo mesnih jela? 8. Tko se mora uzdržavati od mesa na dane nemrsa? 9. Tko je ispričan od nemrsa?

207. Na što nas obvezuje Crkva u dane posta?

U dane posta smijemo se samo jedanput do sita najesti a izjutra i uvečer uzeti samo malu okrepu.

208. Na što nas obvezuje Crkva u dane nemrsa?

U dane nemrsa ne smijemo jesti mesa.

209. Što nam Bog daje kad postimo?

Kad postimo, Bog obuzdava naše opačine, diže nam duh, daje krepost i nagradu.

Za moj život: Petkom i u dane posta rado ću se odreći iz ljubavi prema Bogu slatkiša ili kakvog zadovoljstva.

Zadaće: 1. Kakve žrtve možemo prinijeti u dane posta? 2. Koji su dani kod nas dani posta? 3. Koji su dani kod nas dani nemrsa?

ČETVRTA ZAPOVIJED BOŽJA

Bog nas je postavio u zajednice obitelji, države, Crkve i čovječanstva. Najvažnije dužnosti koje imamo u zajednici nalaže nam Bog zapovijeđu: »Poštuj oca i majku!«

107. Zajednički život ljudi

Papa Leon XIII piše: »Ljudska zajednica treba da bude kao kakvo tijelo s mnogo udova, od kojih su jedni, doduše, važniji nego drugi, no svi su jedni drugima potrebni i usmjereni na zajedničko dobro.«

†

Bog je čovjeka tako stvorio da mora živjeti zajedno s drugim ljudima. On je rekao: »Nije dobro čovjeku da je sam« (1. Mojs. 2, 18). Samo u zajednici s drugim ljudima možemo razviti sve sposobnosti, podložiti sebi svijet i postići svoj zemaljski i svoj vječni cilj.

Već smo rođenjem postali članovi raznih zajednica; pripadamo nekoj obitelji, nekoj seoskoj ili gradskoj općini, nekom narodu i državi i velikoj obitelji čovječanstva. Krštenjem smo postali članovi Crkve. Obitelj, država i Crkva najvažnije su zajednice. Druge su zajednice osnovane za određene svrhe, npr. društva, savezi i udruge.

Članovi zajednice imaju dužnosti jedni prema drugima. U zajednici treba da jedan drugoga poštuje i ljubi, da mu dadne ono što mu pripada i da gleda na njegovo dobro. »Ne gledajte svaki na svoju korist, nego radije na korist drugih« (Fil. 2, 4).

No članovi zajednice imaju dužnosti i prema zajednici. Oni se moraju uključiti u poredak zajednice, priznati njezino vodstvo i slušati ga i surađivati na zajedničkom dobru. Nitko ne smije misliti samo na sebe; svaki mora biti spreman da za zajednicu prinese i žrtve.

I zajednica ima dužnosti prema pojedinim članovima. Ona mora poštivati čovjekovo dostojanstvo i brinuti se da svatko dođe do svoga prava; ona treba da svakomu pomogne da postigne ono što mu je potrebno a čega sam ne može ostvariti.

Najveća i najljepša zajednica jest zajednica svetih. U njoj su združeni ljudi iz svih naroda i vremena u Kristu i zajednički djeluju na slavu Božju i na dobro svakog pojedinca.

Promisli: 1. Zašto čovjeku nije dobro da je sam? 2. Navedi zajednice u kojima živiš! 3. Koje dužnosti imaju članovi zajednica jedni prema drugima? 4. Koje dužnosti imaju članovi zajednice prema zajednici? 5. Koje dužnosti ima zajednica prema pojedinim članovima? 6. Navedi najveću i najljepšu zajednicu!

210. Zašto živimo zajedno s drugim ljudima?

Živimo zajedno s drugim ljudima, jer nas je Bog tako stvorio da samo u zajednici s drugima možemo postići svoj zemaljski i svoj vječni cilj.

Za moj život: Nastojat ću da slabi i siromašni u našem razredu dođu do svoga prava. — Nijednog čovjeka neću prezirati zbog njegovog jezika, njegove rase ili njegove vjere.

Riječ Božja: »Podajte svakomu ono što mu pripada: komu poštovanje, poštovanje, komu čast, čast« (Rimlj. 13. 7).

Zadaće: 1. Koji ljudi moraju surađivati da ti: a) imadneš kruh za jelo, b) da imadneš što obuti, c) da možeš pojesti komad čokolade, d) da imadneš atlas? 2. Zašto je malo dijete upućeno na ljubav drugih? 3. Kako možeš pomoći da živite složno u razredu? 4. Što je u zadnje pola godine ometalo ili ugrožavalo zajednički život u razredu?

»Nosite bremena jedan drugoga
te ćete tako ispuniti Kristov zakon.«

GAL. 6, 2

108. Otac i majka

Kao dijete živio je Isus s Marijom i Josipom u Nazaretu. Kad mu je bilo dvanaest godina, hodočastio je s njima u Jeruzalem za blagdan Vazma. Nakon blagdana krenuo je s njima u Nazaret i bio im poslušan (isp. Lk. 2, 41—51).

†

Budući da nas veoma ljubi, Bog nam je dao roditelje. Oni su nam darovali život, oni se za nas brinu i odgajaju nas. Roditelji su Božji namjesnici i od njih smo primili nebrojena dobročinstva; njima je Bog naložio da nam pokažu put u nebo. Stoga moramo roditelje poštivati, ljubiti i slušati i od srca im biti zahvalni.

Roditelje poštujemo ako ih cijenimo, ako s počitanjem s njima i o njima govorimo, ako se uljudno i smjerno prema njima vladamo. — Protiv poštovanja griješi tko svoje roditelje prezire ili ih se stidi, tko je prema

njima drzak ili o njima s omalovažavanjem govori. U starom zavjetu važilo je: »Tko udari oca svojega ili mater svoju, ima se kazniti smrću. Tko proklinje oca svojega ili mater svoju, ima se kazniti smrću« (2. Mojs. 21, 15. 17).

Svoje roditelje ljubimo ako se često za njih molimo, ako ih čim razveselimo te im, koliko možemo, pomažemo, posebno kad su stari i bolesni. Oni su se za nas brinuli još onda kad smo bili posve maleni i bespomoćni. »Sinko moj, zauzimaj se za oca svojega u starosti njegovoj i ne zadaji mu brige dok živi« (Sir. 3, 14). — Ako roditelji ne žive po Božjoj volji, ipak ih moramo unatoč tome ljubiti. Svojom ljubavlju i svojom molitvom treba da pridonesemo da oni opet nađu pravi put. — Griješimo protiv dužne ljubavi, kad smo prema roditeljima ravnodušni, kad se za njih ne molimo, zadajemo im brige, želimo im zlo ili ako im ne pomažemo, posebno u bolesti i nevolji.

Bog hoće da roditelje rado, brzo i tačno slušamo. Sveti Pavao veli: »Djeco, pokoravajte se u svemu roditeljima, jer je to ugodno u Gospodinu« (Kol. 3, 20). Bez poslušnosti obitelj ne može da sretno živi. — Tko je prema roditeljima svojeglav ili prkosan, tko ih sluša zlovoljno i slabo ili ih nikako ne sluša, griješi protiv dužne poslušnosti. — Ako bi roditelji zapovjedili nešto što je protiv Božje volje, ne bismo ih smjeli poslušati.

Dužnost poslušnosti prestaje kad djeca postanu samostalna i ne žive više u kućanstvu roditelja. No roditelje uvijek moramo poštivati i ljubiti. Isus je ljubio svoju majku do smrti; i na križu on se za nju brinuo.

Promisli: 1. Za koja dobročinstva dugujemo zahvalnost roditeljima? 2. Kako treba da poštivamo roditelje? 3. Tko griješi protiv poštovanja roditelja? 4. Kako treba da ljubimo roditelje? 5. Tko griješi protiv ljubavi prema roditeljima? 6. Kako treba da slušamo roditelje? 7. Tko griješi protiv poslušnosti prema roditeljima? 8. Kad ne bi smjeli poslušati roditelje?

211. Što zapovijeda Bog u četvrtoj zapovijedi?

U četvrtoj zapovijedi zapovijeda Bog da roditelje poštivamo, ljubimo i slušamo.

212. Zašto moramo roditelje poštivati, ljubiti i slušati?

Roditelje moramo poštivati, ljubiti i slušati,

1. jer su roditelji Božji namjesnici,

2. jer smo od njih primili nebrojena dobročinstva,

3. jer treba da nas oni vode u nebo.

Za moj život: Uvijek ću, koliko god mognem, nastojati obradovati svoje roditelje. Neću zaboraviti da se za njih svaki dan pomolim.
Riječ Božja: »Mater svoju poštuj sve dane života svojega! Spomeni se kako je mnoge i velike pogibli imala zaradi tebe« (Tob. 4, 3. 4). — »Oko koje se ruga ocu i prezire mater, neka iskljuvaju gavrani na potoku i mladi jastrebovi neka ga prožderu« (Priče 30, 17).
Zadaće: 1. Kako mogu izraziti roditeljima svoje poštovanje? 2. Kako mogu obradovati roditelje? 3. Kako su se ponašali Absalom, Tobija i Helijevi sinovi prema svome ocu? 4. Izračunaj koliko si po prilici kriški kruha već dobio od svojih roditelja! Koliki bi to bio toranj kad bi ih mogao poredati jednu na drugu?

109. Braća i sestre, rođaci i prijatelji

Kad su Josipova braća došla u Egipat, htio je Josip da zadrži Benjamina. Tada istupi Juda i rekne: »Ja sam pred ocem svojim jamčio za dječaka. Ja ću ostati ovdje i biti tvoj rob namjesto dječaka. A dječak neka ide sa svojom braćom; jer bez njega se ja ne mogu povratiti k ocu svojemu.« Tada se Josip nije više mogao da uzdrži i dade se pokazati braći svojoj i sa suzama ih izgrli (isp. 1. Mojs. 44 i 45). †

Nakon roditelja najbliži su nam braća i sestre. Stoga treba da ih od srca ljubimo, da im pomažemo i da se s njima dobro slažemo, treba da se na njih obaziremo i da svakom damo da dođe do svog prava. Starija braća i sestre treba da se zauzmu za mlađe. Veliki je dar Božji ako možemo uzrasti zajedno s braćom i sestrama.

I rođaci nam stoje bliže nego drugi ljudi. Treba da im budemo skloni i da im rado

pomognemo, osobito ako su stari ili u nevolji; starije rođake moramo kako doliči poštivati.

Dobri prijatelji dar su Božji. Pravi se prijatelji cijene i ostaju jedan drugom vjerni u dobru i zlu; oni se jedan za drugog mole i međusobno pomažu.

Krist je postao naš brat i prijatelj i ljubio nas do smrti. Time nam on pokazuje kako treba da ljubimo svoju braću i sestre i svoje prijatelje.

Promisli: 1. Koje dužnosti imamo prema braći i sestrama? 2. Kako treba da se ponašamo prema rođacima? 3. Što treba da dobri prijatelji čine jedan drugome?

Za moj život: Ako se među nama, braćom i sestrama, češće javlja svađa, razmislit ću: Odakle to dolazi? Što možemo učiniti da svatko dođe do svoga prava i da se dobro slažemo?

Zadaće: 1. Što mogu starija braća i sestre učiniti za mlađe? 2. Zašto je velik dar Božji ako čovjek uzraste zajedno sa više braće i sestara? 3. Što može dječak očekivati od svog prijatelja a djevojčica od svoje prijateljice?

»Gle, kako je lijepo i kako je ugodno
kad braća u miru stanuju zajedno!«
PSALAM 132, 1

110. Poštovanje prema poglavarima i starijim ljudima

»Svakoj ljudskoj zajednici nužno mora netko biti na čelu; jer bez poglavara i vodstva ona bi se raspala. Ona ne bi mogla postići ciljeva radi kojih je nastala ili bila osnovana« (papa Leon XIII).

†

U ime roditelja poučavaju nas i odgajaju učitelji i majstori. I njih treba da uvijek poštujemo, da ih rado slušamo i da marljivo radimo. Griješimo ako se prema njima drsko i neuljudno ponašamo, ako ih ne slušamo ili ako smo pri radu lijeni ili nemarni.

Svi koji se nalaze u službi treba da svoje pretpostavljene uvažavaju i da svoje dužnosti pošteno vrše. — Ako je netko namješten u nekoj obitelji, on učestvuje u kućnom životu te obitelji. Stoga se on mora uključiti u kućni red i paziti na dobro i ugled te obitelji.

Posebno su časni stari ljudi. U svom životu oni su mnogo iskusili i većinom mnogo i učinili. Stoga treba da starije ljude sa strahopoštovanjem susrećemo, da prema njima budemo obzirni i da im ponudimo svoju pomoć. Sveto pismo veli: »Ustani pred sijedom glavom i poštuj osobu starčevu« (3. Mojs. 19, 32).

Promisli: 1. Koje dužnosti imamo prema učiteljima i majstorima? 2. Čime se ogrešujemo o učitelje i majstore? 3. Što traži Bog od onoga koji se nalazi u nekoj službi? 4. Zašto su stari ljudi posebno časni? 5. Koje dužnosti imamo prema starijim ljudima?

Za moj život: Nastojat ću pridonijeti da nastava bude učiteljima i učenicima na zadovoljstvo.

111. Dužnost roditelja i poglavara

Kad je kralj Antioh progonio Izraelce zbog njihove vjere, naredio je da pred njega dovedu i neku majku sa sedam njezinih sinova. Unatoč strašnih muka nijedan sin nije otpao od vjere. Najmlađem se Antioh zakune da će ga učiniti bogatim i sretnim ako otpadne od zakona svojih otaca. No majka reče svom sinu: »Sine moj, ja sam te devet mjeseci pod svojim srcem nosila, dojila te i s velikim žrtvama odgojila; molim te, pogledaj na nebo i na zemlju: sve je to Bog iz ništa stvorio a isto tako i nas ljude. Ne boj se ovog ovdje zlotvora. Podnesi smrt da te u vječnom životu opet nađem s braćom tvojom« (isp. 2. Mak. 7).

†

Roditelji imaju svetu dužnost da ljube svoju djecu i da se brinu za njihovo vremenito i vječno dobro. Oni moraju djecu hraniti i odijevati, paziti na njihovo zdravlje, poticati ih na rad i brinuti se za njihovu budućnost. Posebno se moraju često moliti za svoju djecu i odgajati ih riječju i primjerom za kršćanski život. Ne smiju djecu razmaziti i raznježiti; treba da ih vode s ljubavlju, pravednošću i odlučnošću.

Katolički roditelji treba da svoju djecu, gdje je to moguće, pošalju u takvu školu gdje će se katolički odgojiti. Moraju paziti da im djeci ne naškodi zlo društvo ili loše knjige.

Roditelji treba da djeci, kad ponarastu, pomognu u izboru zvanja i bračnoga druga svojim savjetom i molitvom; no ne smiju ih siliti na neko zvanje ili brak.

Poglavari moraju svoje podložnike uvažavati, pravedno s njima postupati i brinuti se za njihovo dobro. Moraju im ostaviti vremena za službu Božju, za odmor i daljnje obrazovanje i nastojati da ih očuvaju od tjelesnih i duševnih pogibelji.

Roditelji i poglavari imaju za uzor nebeskoga Oca. Od njega mogu naučiti da prema svojoj djeci i podređenima budu pravedni a ljubazni, blagi a odlučni.

Promisli 1. Koje dužnosti imaju roditelji prema svojoj djeci? 2. U koje škole treba da katolički roditelji pošalju svoju djecu? 3. Kako treba da roditelji pomognu djeci u izboru zvanja i bračnoga druga? 4. Koje dužnosti imaju poglavari prema svojim podložnicima?

Za moj život: Nastojat ću da svojim roditeljima što više olakšam vršenje njihovih roditeljskih dužnosti.

112. Država i zajednica naroda

Pilat reče Isusu: »Zar ne znaš da imam vlast osloboditi te i da imam vlast razapeti te?« Isus odgovori: »Ne bi imao nada mnom nikakve vlasti kad ti ne bi bilo dano odozgo« (Iv. 19, 10—11).

†

Država treba prema Božjoj volji da rješava zadatke koje pojedinci, obitelji i manje zajednice ne mogu riješiti. Ona treba da se brine za opće dobro. Ona mora npr. donositi zakone, suditi, kažnjavati zločince, sklapati ugovore s drugim državama, štititi zemlju od neprijateljskih napadaja i opće nevolje. Pri svemu tome ona mora štititi prava pojedinaca i pravedno razdijeliti terete.

Državljani moraju slušati državne zakone, uvažavati državnu vlast i prema svojim silama surađivati na općem dobru. Treba npr. da sudjeluju na izborima; kod izbora smiju dati svoj glas samo onima koji su prikladni za svoju službu i koji jamče da će se zauzimati za Božja prava; moraju plaćati poreze i biti spremni da svoju zemlju u opasnosti brane i svojim životom. — Kad vlast nešto nalaže što je grijeh, ne smijemo je slušati. Sveti Petar veli: »Treba se više pokoravati Bogu nego ljudima« (Dj. ap. 5, 29).

Državna uprava mora se ravnati prema Božjim i državnim zakonima. Tko se nalazi u nekoj državnoj službi, mora savjesno vršiti svoju dužnost, mora dati da svatko dođe do svog prava a opće dobro staviti iznad osobne koristi.

Svaki narod je član velike zajednice naroda i svaki je dobio od Boga svoje posebne zadatke na dobro čovječanstva. Stoga moramo uvažavati i druge narode i države i sve ljude koji im pripadaju.

Promisli: 1. Kako se brine država za opće dobro? 2. Navedi pojedine dužnosti državljana! 3. Koje dužnosti ima državna uprava? 4. Zašto kršćanin uvažava i druge narode?

213. Koji zadatak ima država?

Država ima zadatak da se brine za opće dobro.

214. Koje dužnosti imamo kao državljani?

Kao državljani moramo

1. slušati državne zakone i odredbe,

2. uvažavati državnu upravu,

3. prema svojim silama surađivati na općem dobru.

215. Kad ne smijemo slušati vlasti?

Vlasti ne smijemo slušati kad zapovijeda nešto što je grijeh; jer »treba se više pokoravati Bogu nego ljudima«.

Za moj život: Ljubit ću svoj narod i svoju domovinu i biti zahvalan za sve dobro i lijepo što od nje primam. No uvažavat ću i druge narode i priznavati ono dobro što ga imaju.

Riječ Božja: »Podajte caru carevo a Bogu Božje« (Mt. 22, 21).

Molitva za domovinu: Pomolimo se. Molimo Te, Gospodine, uzmi našu domovinu pod svoju trajnu zaštitu i rasvijetli svjetlom svoje mudrosti sve koji njom vladaju. Daj im da upoznaju što služi dobru naroda i da ono što je pravo Tvojom snagom izvrše. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Zadaće: Odgovori, kako najbolje znaš, na slijedeća pitanja: 1. Kako mogu dobri pridonijeti da se u našem narodu i državi vrši Božja volja? 2. Nekad dođu u nekoj državi loši ljudi na vlast. Ko je za to kriv?

113. Crkvena uprava

Oko 107. godine pisao je biskup mučenik Ignacije iz Antiohije kršćanskoj općini u Smirni: »Treba da se svi pokoravate biskupu kao Isus Krist Ocu, a svećenicima kao apostolima. Nitko neka ne čini nešto što se tiče Crkve — bez biskupa. Gdje god se pokaže biskup, tamo neka bude i narod; kao što je ondje, gdje je Isus Krist, Katolička crkva.«

†

Papa, biskupi i svećenici imaju vlast da nas u Kristovo ime vode. Od njih smo u krštenju dobili posvetnu milost, oni nam pružaju nebeski kruh i odgajaju nas da budemo Božja djeca. Oni su nam

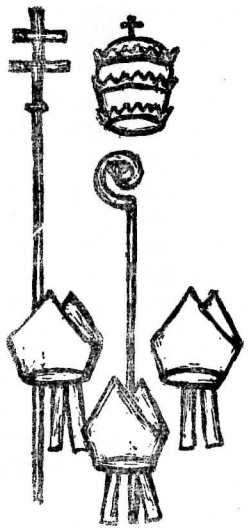

namjesto Krista i naši duhovni očevi. Treba da ih poštujemo, ljubimo i da im se pokoravamo.

Poglavari Crkve, papa i biskupi, donose zapovijedi kako da se pobliže uredi život Crkve, da se vjernici očuvaju od grijeha i mlakosti i da se potaknu na kršćanski život. Vlast da to čine dao je Isus Krist apostolima i njihovim nasljednicima kad je rekao apostolima: »Što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima« (Mt. 18, 18). On hoće da mi savjesno izvršavamo zapovijedi njegove Crkve.

Treba da budemo živi udovi na otajstvenom tijelu Kristovu. Stoga treba da svi, a osobito potvrđeni (krizmani), prema svojim silama podupiru rad biskupa i svećenika. Treba da nastupe u obranu vjere, da revno sudjeluju u službi Božjoj i primaju sakramente i da prema svojim silama surađuju u brizi oko spasenja ljudi. Oni također imaju dužnost da novcem i prilozima, npr. crkvenim doprinosom, pomognu da Crkva mogne izvršiti svoje zadatke.

Promisli: 1. Zašto treba da papu, biskupe i svećenike poštujemo, ljubimo i da im se pokoravamo? 2. U koju svrhu donose crkveni poglavari zapovijedi? 3. Zašto treba da savjesno izvršavamo zapovijedi Crkve? 4. Čime treba da podupiremo rad biskupa i svećenika?

216. Kako glasi pet najvažnijih crkvenih zapovijedi?

1. Svetkuj zapovjedne blagdane i slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i zapovjedne blagdane!

2. Posti zapovjedne poste i u određene dane ne mrsi!

3. Svake se godine najmanje jedanput ispovjedi i o Uskrsu pričesti!

4. Drži se ženidbenih zakona svete Crkve!

5. Doprinosi za crkvene potrebe!

Za moj život: Crkvu vodi Duh Sveti; stoga nikad neću reći »To je samo crkvena zapovijed!«

Riječ Božja: »Poštujte one koji se trude među vama, koji upravljaju vama u Gospodinu, koji vas opominju. Iskazujte im izvanrednu ljubav zbog njihove službe« (1. Sol. 5, 12—13).

Druge crkvene zapovijedi: »Crkva zapovijeda svojim članovima da se stupajući u brak samo pred katoličkim (a ne pred drugim vjerskim službenikom) vjenčaju, da svoju djecu uskoro nakon rođenja krste, da svu svoju djecu katolički odgoje, da ne svadbuju svečano u zabranjeno vrijeme (svečane svadbe i javne priredbe s plesom ili kolom zabranjene su u adventu i korizmi), da u smrtnoj opasnosti prime svete sakramente. Ona im zabranjuje čitati protivvjerske i nemoralne spise, pristupiti sektama i protivvjerskim društvima, sklopiti mješovitu ženidbu, spaliti mrtvo tijelo ili se učlaniti u udruženje za spaljivanje mrtvaca.

PETA ZAPOVIJED BOŽJA

Bog nam je dao tijelo i život a tako i tjelesne i duhovne sposobnosti, da bismo ih pravo upotrijebili na njegovu slavu a za naše spasenje. Bog štiti život zapovijedu: »Ne ubij!«

114. Naše tijelo i naš tjelesni život

»Zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama? Njega ste primili od Boga. Ne pripadate sami sebi. U strogom smislu ste kupljeni! Proslavite, dakle, Boga svojim tijelom!« (1. Kor. 6, 19—20).

†

Bog je stvorio naše tijelo, divno ga uredio i oživio ga davši mu dušu. Sin Božji uzeo je na se ljudsko tijelo. Duh Sveti je krštenjem naše tijelo posvetio i učinio ga svojim hramom. Na sudnji dan Bog će ga slavno uskrisiti. Stoga moramo sa svojim tijelom i svojim tjelesnim životom postupati kao s nečim svetim.

Za svoje tijelo, svoj život i svoje zdravlje moramo se brinuti, budući da nam ih je Bog povjerio i od nas traži da mu za njih položimo račun. Treba da tijelo održavamo čisto i da ga pravilno hranimo i odijevamo; treba da ga izvježbamo, usavršimo i očvrsnemo i da mu priuštimo mir i odmor.

Griješi tko svoje zdravlje zanemari ili ga bez važnog razloga izloži opasnosti. Neumjerenost u jelu, piću i pušenju i pretjerana naprezanja u sportu mogu ozbiljno oštetiti zdravlje. Za djecu i mladež alkohol i nikotin su i u malim količinama škodljivi. — Još teže griješi tko bez potrebe izloži svoj život opasnosti. — Posebno teško griješi tko sebi svojevoljno oduzme život. Samoubojica dira u Božje pravo, jer je jedino Bog gospodar nad životom i smrću; on Bogu otkazuje svoju službu i odbacuje križ što bi ga trebao nositi s Kristom; on izbjegava svoje obaveze prema drugima i nanosi težak jad svojoj obitelji. A samoga sebe strovaljuje u vječnu propast.

Tijelo i život nisu najviša dobra. Nekad smijemo ili štoviše i moramo staviti zdravlje, pa čak i život, na kocku, npr. radi vjere i za dobro bližnjega. Krist veli: »Nitko nema veće ljubavi od one kojom se daje vlastiti život za svoje prijatelje« (Iv. 15, 13).

Promisli: 1. Kako treba da se brinemo za svoje tijelo? Čime se ogrešujemo o zdravlje? 3. Čime se ogrešujemo o vlastiti život? 4. Zašto je samoubojstvo posebno težak grijeh? 5. Kad smijemo ili moramo izložiti zdravlje i život opasnosti?

217. Zašto treba da s poštovanjem postupamo sa svojim tijelom?
Treba da s poštovanjem postupamo sa svojim tijelom jer ga je Bog stvorio i posvetio i jer će ga jednom slavno uskrisiti.

218. Zašto se moramo brinuti za svoj život i svoje zdravlje?
Moramo se brinuti za svoj život i svoje zdravlje budući da nam ih je Bog povjerio i od nas traži da mu za njih položimo račun.

219. Tko je gospodar nad životom i smrću?
Gospodar nad životom i smrću jest jedino Bog.

Za moj život: Više od užitka i rekorda treba da mi važi zdravlje i život.

Riječ Božja: »Bolje siromašan a zdrav i tjelesno jak, nego bogat a bolestan na tijelu« (Sir. 30, 14).

Iz života Crkve: Tko sebi dragovoljno oduzme život, ne smije se crkveno pokopati.

Zadaće: 1. Navedi najvažnija pravila o čuvanju zdravlja! 2. Čime mnogi mladi ljudi škode svome zdravlju?

O cijeni svoje tijelo, plemenit to je sud,
U njemu čuvaj, nosi sliku svog Boga svud.
ANGELUS SILESIUS

115. Naše duševne moći i sposobnosti

Jednog dana ispriča Isus slijedeću prispodobu: »Neki čovjek, polazeći u tuđinu, predade svojim slugama svoju imovinu. Jednomu dade pet talenata, drugom dva, trećemu jedan. Onaj koji primi pet talenata poče raditi s njima i zaradi i drugih pet. I onaj koji je primio dva, zaradi druga dva. A onaj koji je primio jedan talenat, iskopa jamu u zemlji i u nju sakrije novac svoga gospodara. Kad se gospodar povratio i zatražio od svojih sluga račun, marljive je nagradio a lijenog kaznio« (isp. Mt. 25, 14—30).

†

Vrednije od sila našeg tijela jesu naše duhovne moći i sposobnosti, posebno razum, volja, pamćenje i srce. Po njima mi ljudi nadvisujemo sve zemaljske stvorove. To su vanredno dragocjeni darovi Božji.

Za svoje duhovne moći i sposobnosti treba da budemo Bogu posebno zahvalni, da ih usavršujemo i pravo upotrijebimo. Stoga moramo ići u školu, marljivo učiti i savjesno se pripravljati za svoju životnu zadaću. Moramo otvoriti svoje srce za sve što je istinito, dobro i lijepo, paziti na ono što nam govore naši odgojitelji i ugledati se u primjer velikih ljudi.

Griješi tko zbog lakoumnosti ili lagodnosti zanemaruje svoje duhovne moći i sposobnosti. Time on prezire Božje darove pa je sam kriv ako jednom bude loše ispunio svoju životnu zadaću.

Promisli: 1. Koje duhovne moći i sposobnosti poznaš? 2. Zašto su one posebno dragocjene? 3. Čime treba da ih izgradimo? 4. Čime se ogrešujemo o naše duhovne moći i sposobnosti?

Za moj život: Nemoj tupo ići kroz život, nego promatraj, prosuđuj, radi!

Zadaće: 1. Kako mogu iskoristiti slobodno vrijeme za svoje daljnje obrazovanje? 2. Kako mogu doći do dobrih knjiga? 3. Kako mogu saznati da li će mi neki film duhovno koristiti?

116. Rad i zvanje

Bog je zasadio raj i u taj raskošni vrt postavio prvog čovjeka da ga obrađuje i čuva. Nakon što je Bog satvorio Evu i priveo je Adamu za družicu, blagoslovio je ljude i rekao im: »Napunite zemlju i podvrgnite je sebi! Vladajte nad ribama morskim, nad pticama nebeskim i nad svakim živim bićem što se miče na zemlji« (isp. 1. Mojs. 1 i 2).

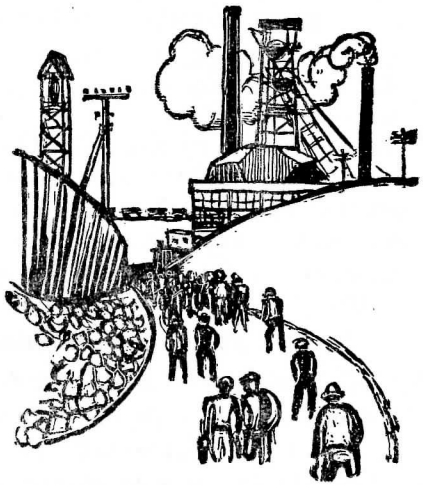

Već prije njihovog pada Bog je naredio ljudima da obrađuju zemlju i da je sebi podvrgnu. Svoje tjelesne i duhovne sposobnosti moramo upotrijebiti u to da iskoristimo zemljina blaga i sile. Bog hoće da radimo. Radom nam omogućuje da učestvujemo u djelovanju Božjem.

Rad nam donosi blagoslov za ovaj i za vječni život. Njime pribavljamo sebi i drugima svakodnevni kruh i ostvarujemo blagostanje; njime vježbamo i razvijamo svoje sposobnosti i održavamo u zdravlju duh i tijelo; rad nas čuva od dosade i nezadovoljstva i štiti od mnogih napasti i grijeha; on je izvor veselja i njime stječemo nebesku nagradu.

Nakon grijeha prvih ljudi rad nije samo slast nego i teret. Bog je rekao: »U znoju ćeš lica svojega jesti kruh« (1. Mojs. 3, 19). Unatoč tome treba da marljivo i ustrajno radimo. Rad je dio kušnje koju na zemlji moramo izdržati i spasonosna pokora za naše grijehe.

Ljudi rade u raznim zvanjima. Treba da odaberemo ono zvanje koje je Bog odredio za nas; to opet možemo upoznati po tome kakve su naše sposobnosti, sklonosti i životne prilike. Da bismo upoznali pravo zvanje, moramo moliti Boga da nas rasvijetli a isto tako savjesno se ispitati i pitati roditelje, učitelje i stručnjake za savjet.

Naše najviše zvanje jest da slavimo Boga. Ovo zvanje možemo uvijek vršiti, i onda kad smo bolesni ili izvan posla.

Promisli: 1. Što nam je Bog naredio riječima »Podvrgnite sebi zemlju«? 2. Kakav blagoslov donosi nam rad za ovaj i za vječni život? 3. Otkad je rad postao mučan? 4. Zašto treba da radimo makar nam bilo i teško? 5. Na što treba da pazimo kad odabiremo zvanje? 5. Koje je naše najviše zvanje?

220. Zašto treba da radimo?

Treba da radimo jer to Bog hoće i jer rad donosi blagoslov.

Za moj život: Marljivo ću i savjesno raditi u školi i kod kuće. Ako se sad naučim na lijenost i nered, možda nikad više neću naučiti pravo raditi.

Riječ Božja: »Neka se svaki trudi da radi što je dobro svojim rukama, da mogne što dati i potrebnome« (Ef. 4, 28).

Poslovice: Radljivoj djevojci ubrzo svatovi. — Lijenost je izvor svih zala. — Bog daje težaku, a ne ležaku.

Načelo za izbor zvanja: »Gledaj u sebe, gledaj oko sebe, pitaj, moli!«

117. Briga za naše vječno spasenje

Pričao jednom neki student svetom Filipu Neriju da se nalazi pred ispitima i da se nada da će ih dobro položiti. Sveti je Filip želio znati što on misli kasnije postati. Mladić odgovori: »Postat ću odvjetnik: svi mi vele da sam za to zvanje kao stvoren.« — »A onda?« — »Postat ću čuven kao odvjetnik; onda se mogu oženiti i urediti kuću i postati bogataš.« — »A onda?« — »Nadam se da bih konačno mogao dobiti visoko mjesto u rimskom sudištu.« — »A onda?« — »Onda ću se jednog dana povući u mirovinu s visokom penzijom.« — »A onda?« — »Onda? Pa onda ću valjda jednog dana morati i umrijeti.« Tad svetac privuče mladićevu glavu posve k sebi i šapne mu na uho: »A onda?« — Taj mladić nikad više nije zaboravio ovog razgovora. †

Naše vječno spasenje važnije je od svih zemaljskih dobara. Krist veli: »Najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost« (Mt. 6, 33). Zato mora sve što na zemlji činimo služiti našem vječnom spasenju: naše mišljenje i nastojanje, naša molitva i rad, naše jelo i piće, naša igra i odmor.

Svoje vječno spasenje ne smijemo izvrgavati opasnosti. Stoga ne smijemo za svoje zemaljsko dobro biti tako zabrinuti da zbog toga strada naše duševno spasenje. Moramo u sebi suzbijati sklonost prema zlu i svladavati same sebe. Moramo štoviše biti spremni žrtvovati svoj novac i imanje, ugled i slobodu, pa čak i svoj život, radije nego da na kocku stavimo svoje vječno spasenje. Krist veli: »Što koristi čovjeku ako dobije cijeli svijet a izgubi svoju dušu!« (Mt. 16, 26).

Da bismo se naučili držati na uzdi svoje nagone, moramo se vježbati u svladavanju samih sebe. Treba da se npr. počesto odreknemo nečeg dozvoljenog. Tko pusti da njime gospodare njegovi nagoni, otvara đavlu pristup u svoju dušu. Nema kršćanskog života bez svladavanja samoga sebe.

Da bismo postigli vječni život, moramo živjeti kao Božja djeca. Moramo savjesno izbjegavati grijeh i stjecati zasluge za nebo svojim dobrim djelima.

Promisli: 1. Kojem cilju treba da služi sve što na zemlji činimo? 2. Kad se naopako brinemo za svoju zemaljsku sreću? 3. Na što moramo

biti spremni kad se radi o našem vječnom spasenju? 4. Zašto se moramo vježbati u svladavanju samih sebe? 5. Što moramo činiti da bismo postigli svoje vječno spasenje?

221. Kojim nas riječima opominje Isus da se prije svega brinemo za spasenje svoje duše?

Isus veli: »Što koristi čovjeku ako dobije cijeli svijet a izgubi svoju dušu!«

Za moj život: »Prije važnih odluka pitat ću se: »Što to koristi mom vječnom spasenju?«

Riječ Božja: »Bolje ti je hromu i kljastu ući u život nego da budeš s dvjema rukama ili s dvjema nogama bačen u vječni oganj« (Mt. 18, 8). — »Ne znate li da u trkalištu svi trkači trče ali samo jedan dobiva nagradu?! Tako trčite da je odnesete« (1. Kor. 9, 24).

Vježbe u svladavanju samoga sebe: Kad se probudiš, odmah ustati — ne pokazati svaku bol — u velikoj ljutnji ostati miran — iako si silno žedan, ne piti odmah — kad majka zovne, odmah prekinuti igru — kad čitaš neku napetu knjigu, usred čitanja zaustaviti se — nešto što je vrlo zanimljivo ne ispričati odmah dalje. Navedi i druge vježbe u svladavanju sebe!

118. Tijelo i život bližnjega

Godine 1619. preuzeo je sveti Vinko Paulski dušobrižničku službu u pariskim tamnicama. Kad je vidio strahovitu bijedu zatvorenika, stao se brinuti najprije za njihovo tjelesno dobro. Dovlačio je lonce sa juhom, čistio zanemarene ćelije, zavijao gnojave rane i brinuo se da se bolesnicima skinu okovi i da se smjeste u bolnicu.

†

Tijelo i život svakog čovjeka u Božjim očima su dragocjeni. Stoga moramo poštivati i tijelo i život bližnjega i nastojati oko njegovog tjelesnog blagostanja.

Posebnu brigu dugujemo onima koji se nalaze u tjelesnoj nevolji. Treba da vršimo sedam djela tjelesnog milosrđa: da gladnima dadnemo jesti, žedne da napojimo, gole da obučemo, putnika da

primimo, sužnja da otkupimo, bolesna da pohodimo, mrtva da ukopamo. Po ovim djelima sudit će nam Krist na sudnji dan (isp. Mt. 25, 34—46).

Protiv života svoga bližnjega griješi tko se za bližnjega u njegovoj nevolji ne brine; isto tako tko ga nepravedno udari ili rani, tko mu naškodi zdravlju ili tko život i tijelo bližnjega izvrgne opasnosti. Protiv života svoga bližnjega griješimo i onda kad mu uvredljivim, nepravednim ili nemilosrdnim postupkom ogorčujemo ili skraćujemo život. Tko nepravedno ubije čovjeka, čini u nebo vapijući grijeh. Bog je rekao Kainu: »Krv brata tvojega glasno viče sa zemlje k meni« (1. Mojs. 4, 10).

Bog neće da budemo bez ikakve zaštite ostavljeni na milost i nemilost nepravednih napadaja. Stoga svatko smije u pravednoj nužnoj obrani braniti sebe i druge i pri tom čak i raniti ili ubiti napadača, ako je to potrebno. — Vlast smije smrću kazniti teške zločine. — U pravednom ratu dozvoljeno je vojnicima u borbi ubiti neprijateljske vojnike.

Tko naškodi zdravlju drugoga ili ga nepravedno rani ili ubije, mora tu štetu koju je napravio drugome ili njegovoj obitelji, koliko može, popraviti.

Životinje smijemo ubiti ako je to potrebno ili korisno. Međutim ne smijemo im zadavati nepotrebnih bolova. Griješi tko iz objesti muči životinju. Sve živo treba da cijenimo jer dolazi iz Božje ruke.

Promisli: 1. Zašto moramo poštivati tijelo i život naših bližnjih? 2. Kojim ljudima dugujemo posebnu brigu? 3. Tko se ogrešuje o život bližnjega? 4. U kojim je slučajevima dozvoljeno nekoga ubiti? 5. Što mora da učini onaj koji je naškodio tijelu ili životu bližnjega?

222. Kako glasi sedam tjelesnih djela milosrđa?

Sedam tjelesnih djela milosrđa glasi: gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, putnika primiti, bolesna i utamničenika pohoditi, roba otkupiti, mrtva pokopati.

Za moj život: Dok jedem svoj kruh, pazit ću da možda tko pored mene ne gladuje?

Riječ Božja: »Činimo dobro svima, posebno onima koji po zajedničkoj vjeri pripadaju istoj porodici« (Gal. 6, 10). — »Blago milosrdnima jer će postići milosrđe« (Mt. 5, 7).

Iz života Crkve: Za dobro nevoljnika brinu se mnogi redovi i kongregacije a posebno udruga Kršćanske milosrdne ljubavi (Caritas), Društvo sv. Vinka, Društvo sv. Elizabete, društva za socijalnu zaštitu. Zadaće: 1. Koja tjelesna djela milosrđa poznaš osim onih sedam navedenih? 2. Opiši na što moraš paziti kad posjećuješ bolesnika! 3. Koja su djela milosrđa činili: a) Tobija, b) udovica iz Sarepte, c) prva kršćanska zajednica u Jeruzalemu? — Potraži daljne primjere u Svetom pismu! 4. Koji se grijesi mogu učiniti protiv pete zapovijedi: a) kod igre, b) u sportu, c) u uličnom saobraćaju?

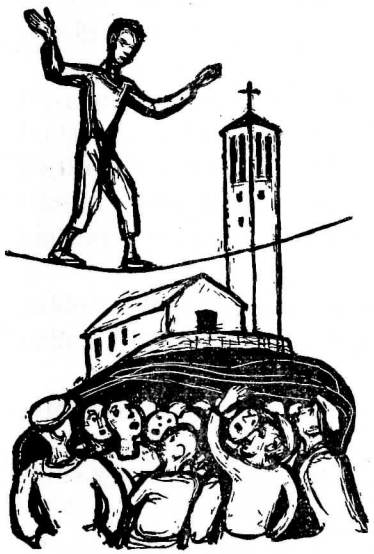

119. Briga za vječno spasenje bližnjega

Dok je sveti Ivan Bosco bio još dječak, pozvao bi katkad nedjeljom popodne ljude iz sela na priredbu. On bi nastupio kao pelivan i zabavljao ljude svojim majstorijama dok ne bi zašlo sunce i zazvonio anđeoski pozdrav. Kao naknadu tražio je od svojih gledalaca da s njim izmole krunicu. Tako ih je poticao na dobro i sprečavao da ne oskvrnu dan Gospodnji.

†

Sin je Božji postao čovjek i umro na križu da bi svi ljudi postigli vječno spasenje. Stoga treba da i mi nastojimo oko spasenja bližnjih. Pavao opominje: »Zato pripuštajte jedni druge u svoje društvo kao što je i Krist vas pripustio na slavu Božju« (Rim. 15, 7).

Svom bližnjem možemo pomoći na njegovom putu k Bogu molitvom, dobrom riječju, svojim primjerom i djelom. Crkva nam preporučuje sedam duhovnih djela milosrđa: dvoumna svjetovati, neuka poučiti, grešnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi, za žive i mrtve Boga moliti.

Mnogi griješe protiv duševnog spasenja bližnjih. Nekima je svejedno da li njihovi bližnji idu dobrim ili zlim putem. — Neki čak navode na grijeh: vode zle razgovore, daju zao primjer, posuđuju zle knjige ili odvode druge u zlo društvo. — Neki postaju sukrivci tuđih grijeha: ne sprečavaju tuđih grijeha iako bi mogli, ili na njih šute, hvale ih ili čak i djelom pomažu. — Još gore griješi tko drugog namjerno zavede na grijeh. Tko bližnjeg zavede na smrtni grijeh, čini strahovit grijeh. Isus veli: »Tko navede na grijeh jednog od ovih malenih što u me vjeruju, bolje bi mu bilo da mu objese mlinski kamen o vrat i da ga utope u dnu mora« (Mt. 18, 6). Tko nekog navede na grijeh ili ga zavede, zavodi ga u bludnju ili blaznju, kako se to ranije govorilo. Stoga ovaj grijeh nazivamo sablazan.

Tko je naškodio duši bližnjega, mora — koliko to može — popraviti štetu. Mora nastojati da ga nagovaranjem i dobrim primjerom povrati na pravi put. U svakom slučaju mora se za njega moliti.

Promisli: 1. Zašto treba da nastojimo oko spasenja naših bližnjih? 2. Čime možemo pomoći bližnjemu na njegovom putu k Bogu? 3. Tko griješi protiv duševnog spasenja bližnjega? 4. Kako možemo pokušati da popravimo štetu, ako smo naškodili duši bližnjega?

223. Kako glasi sedam duhovnih djela milosrđa?

Sedam duhovnih djela milosrđa glasi: dvoumna svjetovati, neuka poučiti, grešnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi, za žive i mrtve Boga moliti.

224. Kojim nas riječima Isus opominje da ne navedemo bližnjega na grijeh?

Isus veli: »Tko navede na grijeh jednog od ovih malenih što u me vjeruju, bolje bi mu bilo da mu objese mlinski kamen o vrat i da ga utope u dnu mora.«

225. Što mora činiti onaj koji je naškodio tijelu ili duši bližnjega?

Tko je naškodio tijelu ili duši bližnjega, mora — koliko može — štetu popraviti.

Za moj život: Koja duhovna djela milosrđa mogu danas učiniti?

Riječ Božja: »Pazimo jedan na drugoga da se potičemo na ljubav i dobra djela« (Hebr. 10, 24).

Iz nauka svetaca: »Gram dobra primjera djeluje jače nego tovar riječi« (Franjo Saleški).

Druga duhovna djela milosrđa: Odvesti na službu Božju — potaknuti na ispovijed i pričest — promicati dobre časopise — posuđivati dobre knjige — druge obradovati posjetom, igrom i zabavljanjem — nekog upoznati s dobrim ljudima — maloj djeci pripovijedati o Bogu — pozvati na sastanak vjerskog društva.

Zadaće: 1. Što ćeš učiniti kad neki od tvojih drugova čita zle spise? — kad zapadne u zlo društvo? 2. Što možeš da učiniš za spasenje pogana? 3. Potraži u Svetom pismu primjere sedam duhovnih djela milosrđa!

Tko grešnika ne ukori,
Samom šutnjom grijeh tvori.

ŠESTA I DEVETA ZAPOVIJED BOŽJA

Veliko dobro braka i čistoće štiti Bog šestom i devetom zapovijeđu: »Ne sagriješi bludno!« — »Ne poželi tuđeg ženidbenog druga!«

120. Pravi odnos između muža i žene

Kad je Bog stvorio Adama, rekao je: »Nije dobro čovjeku da je sam. Načinit ću mu pomoćnicu koja mu pristaje.« Bog pusti dubok san na Adama, uze mu jedno rebro, načini ženu od njega i dovede je k Adamu. Bog blagoslovi prve ljude i reče: »Rađajte se i množite se i napunite zemlju!« (Isp. 1. Mojs. 2, 18—24; 1, 28).

†

Bog je stvorio muža i ženu na svoju sliku i priliku i svakom od njih dao posebne osobine i posebne zadatke. Stoga treba da se muž i žena uzajamno cijene, da budu između se uljudni i da jedno drugo pomaže.

Većinu ljudi Bog je pozvao u brak. U braku treba da muž i žena žive u međusobnoj ljubavi i vjernosti i da rađaju djecu. Svojom ljubavlju treba da učine sretnima sebe i svoju djecu i da zajednički idu putem što vodi u nebo.

Krist veli: »Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja« (Mt. 19, 6). Težak je grijeh i velika nesreća kad bračni drugovi prekrše vjernost jedno drugome. Ovaj se grijeh zove preljub. U šestoj zapovijedi zapovijeda Bog: »Ne čini preljuba« (2. Mojs. 20, 14). Preljub započne zlim mislima i željama. Stoga Bog zapovijeda u devetoj zapovijedi: »Ne poželi žene bližnjega svoga» (2. Mojs. 20, 17). Krist veli: »Svaki koji s požudom pogleda ženu, već je u svom srcu s njom učinio preljub« (Mt. 5, 28).

Mladići i djevojke treba da nastoje oko toga da postanu pravi muževi i žene. Između sebe treba da budu jednostavni i prirodni ali da na fin način izbjegavaju veću bliskost. Ljubakanja često istroše snagu za kasniju veliku ljubav. Ljubav nije igra. Lakoumno poznanstvo može da nekom upropasti čitav život. Tko hoće da bude sretan, mora znati čekati dok bude zreo za brak.

Neki ljudi ne stupaju u brak zbog okolnosti u kojima žive, npr. zbog bolesti ili iz obzira prema svome zvanju ili rodbini. I njima je Bog postavio zadaću koja daje njihovom životu smisao i sadržaj. Oni nađu svoju sreću i izvan braka.

Drugi ljudi odriču se braka jer se žele posve posvetiti Kristu, svom nebeskom Zaručniku, i staviti se njemu na raspolaganje za posebnu službu u kraljevstvu Božjem. Oni žive u djevičanstvu koje je Bogu posvećeno. Djevičanske ljude Bog osobito ljubi.

Promisli: 1. Kako treba da se vladaju muž i žena jedno prema drugom? 2. Koje zadatke imaju muž i žena u braku? 3. Kako glasi šesta zapovijed? 4. Kako glasi deveta zapovijed? 5. Kako treba da se vladaju mladići i djevojke jedni prema drugima? 6. Iz kojih razloga ostaju neki ljudi izvan braka?

226. Kojim riječima zapovijeda Isus bračnu vjernost?

Isus veli: »Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja. Svaki koji s požudom pogleda ženu, već je u svom srcu s njom učinio preljub.

Za moj život: Bit ću pravi mladić — prava djevojka.

Zadaće: 1. Kojim je posebnim darovima odlikovao Bog muškarca? — kojima žensku? 2. Navedi zvanja koja većinom vrše muškarci! 3. Navedi ženska zvanja!

121. Stidljivost i čistoća

Sveta Perpetua bila je zbog svoje kršćanske vjere osuđena na smrt: trebalo je da je bace pred divlje zvijeri u cirkusu naočigled mnoštva naroda. Kad je stupila u rvalište, najprije je napadne divlja krava i rogovima odbaci u stranu. Pri padu njezina se haljina otvorila. Tada ona prvo popravi svoju haljinu da bi pokrila golo tijelo; jer je više mislila na čednost nego na svoju bol.

†

Čovjekovo tijelo sa svim svojim udovima i snagama od Boga je stvoreno i dobro. Tako su i spolni dijelovi od Boga stvoreni i dobri. Osjećaj stida sili nas da te dijelove tijela držimo pokrivene.

Bog hoće da se bez potrebe pred drugima ne otkrivamo i da spolne dijelove olako ne gledamo ili ih bez potrebe dodirujemo. Tko se toga drži, postupa stidljivo; tko se o to ogrešuje, postupa bestidno. Sve što je potrebno da svoje tijelo održimo čistim i zdravim, dobro je i to Bog dopušta. Tko slučajno vidi nekog otkrivena, neka pogleda na stranu; tada postupa stidljivo.

Stidljivost treba da štiti snage koje služe čovjekovom uzrastu i nastanku. Bog hoće da prema tim snagama imamo strahopoštovanje i da ih čuvamo od svake zloupotrebe. Onaj koji ih čuva od zloupotrebe, postupa čisto; onaj koji ih zlorabi, nečisto.

Protiv čistoće griješi prije svega onaj koji nešto nečistog sam ili s drugima čini ili dopušta da drugi to s njime rade; isto tako, tko se dragovoljno zadržava u nečistim mislima, tko ima nečiste želje ili se bez potrebe izlaže pogibelji da nečisto sagriješi. — Doklegod se netko trudi da otjera iz pameti nečiste misli i želje, ne griješi nego postupa čisto.

Čistoća je veliko dobro. Ona daje čovjeku posebno dostojanstvo i ljepotu. Čisti ljudi su ljubimci Božji. Za njih na poseban način vrijedi riječ: »Blago onima koji su čista srca jer će Boga

gledati« (Mt. 5, 8). Sveti Pavao veli: »Zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama? Njega ste primili od Boga. Ne pripadate sami sebi« (1. Kor. 6, 19).

Nečistoća je velika nesreća za čovjeka. Ona oskvrnjuje hram Duha Svetoga i vodi u mnoge grijehe. Ona često strovali čovjeka u bolest, bijedu i sramotu i nerijetko dovede do toga da čovjek umre kao tvrdokoran grešnik.

Da bismo ostali čisti, moramo prije svega biti stidljivi; stidljivost je bedem čistoće. Moramo čuvati svoje oči i uši i svoje misli, a svoje nagone držati na uzdi. Marljiv rad, zdrav, prirodan život i veselo srce čuvaju nas od mnogih opasnosti. Prije svega treba da se revno molimo, redovno ispovijedamo i često pristupamo k svetoj pričesti. Treba da srdačno ljubimo Isusa i da nježno štujemo Mariju, našu majku.

Da bismo ostali čisti, moramo izbjegavati sve što nas može dovesti do nečistoće: zle spise i slike, zle filmove, priredbe i plesove, zle drugove i zlo društvo, nepristojno odijelo, besposlicu i mekoputnost. U napasti moramo se odmah oprijeti; dobro je da izmolimo neku strelovitu molitvu i da se zabavimo nečim drugim. Bez borbe čistoću ne možemo sačuvati.

Promisli: 1. Na što nas opominje osjećaj stida? 2. Tko postupa stidljivo? 3. Tko postupa čisto? 4. Tko griješi protiv čistoće? 5. Zašto je čistoća vrlo veliko dobro? 6. Zašto je nečistoća velika nesreća za čovjeka?

227. Zašto treba da revno čuvamo čistoću?

Treba da revno čuvamo čistoću

1. jer ona daje čovjeku posebno dostojanstvo i ljepotu,

2. jer Bog osobito ljubi čiste ljude.

228. Što moramo činiti da bismo ostali čisti?

Da bismo ostali čisti, moramo

1. biti stidljivi i držati se u stezi,

2. živjeti pobožnim životom,

3. izbjegavati bližnju prigodu i odmah se oprijeti napasti.

229. Kojim riječima opominje nas sveti Pavao na čistoću?

On veli: »Zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama?«

Za moj život: Neću ništa misliti ni činiti što bih morao sakrivati pred Bogom.

Riječ Božja: »Bdijte i molite da ne padnete u napast« (Mt. 26, 41). — »Sudbina bludnika je u jezeru koje gori ognjem i sumporom« (Otkr. 21, 8).

Pravila za život: Bog sve vidi! — Nikad ne misli: Jedanput kao nijedanput! — Ne dopuštaj prljavih razgovora! — U razredu se pridruži dobrima! — Opri se radoznalosti! — Nadvladaj strah pred ljudima! — Zli spisi, knjige i slike spadaju u peć.

O nastanku ljudskog života pitaj samo ljude koji pred tim imaju strahopoštovanje, npr. svoje roditelje ili odgojitelje.

Sveci-zaštitnici čistoće: Blažena Djevica Marija, sveti Josip, Alojzije, Janja, Marija Goretti.

Zadaće: 1. Navedi biblijske primjere stidljivosti i čistoće! 2. O kojim kaznama nečistoće govori Sveto pismo? 3. Na koje je druge grijehe navela Davida nečistoća?

Svaki čovjek ima pravo da posjeduje vlasništvo. Dužnosti koje imamo prema vlastitom i tuđem vlasništvu hoće Bog da nam usadi u dušu sedmom i desetom zapovijeđu: »Ne ukradi!« — »Ne poželi nikakve tuđe stvari!«

122. Naše vlasništvo

Prije nego što je sveta Elizabeta postala pokrajinskom groficom Tiringije, na dvoru u Wartburgu trošilo se mnogo novca na svečanosti i turnire. No kad je Ludvik, njezin suprug, postao pokrajinskim grofom, Elizabeta je dokinula rasipanje. Bila je štedljiva u kućanstvu i brinula se da se plate dugovi. No ona je također posjećivala siromahe i donosila im što im je trebalo. Kad je jednom nastala velika suša, ispraznila je blagajne i kupila kruh za one koji su gladovali.

†

Sva zemaljska dobra pripadaju Bogu, jer ih je on stvorio. Bog je njihov gospodar i najviši vlasnik. No on nam daje da i mi sudjelujemo u njegovoj vlasti nad stvarima.

Prema Božjoj volji svaki čovjek ima pravo posjedovati vlasništvo. Svaki treba da barem toliko posjeduje da se može brinuti za sebe i svoju obitelj. Kad pojedinac ne bi smio steći ni zadržati vlasništva, bio bi suviše ovisan i njegova bi sloboda bila ugrožena. Ujedno bi se time gubila i volja za rad i poduzetnost.

Svoje vlasništvo moramo pošteno steći, npr. radom, kupovinom, zamjenom, darovanjem ili nasljeđem. Ono što netko na nepošten način steče, npr. krađom ili prevarom, ne postaje njegovim vlasništvom.

Sve što posjedujemo, ostaje Božje vlasništvo. Mi smo samo upravitelji. Stoga smijemo upotrebljavati stvari samo onako kako to Bog hoće. Moramo sa svojim vlasništvom savjesno postupati i pažljivo rukovati, biti štedljivi i dobro ga upotrijebiti.

Moramo, međutim, uvijek imati otvoreno srce za bijedu bližnjega i za velike zadatke Božjeg kraljevstva. Nikad ne smijemo zaboraviti: Bog je zemaljska dobra odredio za dobro čitave ljudske porodice i jednom će tražiti od nas račun o tom kako smo njima upravljali.

Briga za novac i imetak n e s m i j e d a n a m a z a g o s p o d a r i. Moramo se čuvati pohlepe, lakoumnosti i škrtosti. Bolje je da na zemlji budemo siromašni a da dođemo u nebo, nego da jurimo za zemaljskim bogatstvom pa se zauvijek izgubimo. Krist veli: »Ne sabirajte sebi blago na zemlji, gdje ga izgriza moljac i rđa, gdje lopovi prokopavaju zidove i kradu ga! Nego sabirajte sebi blago na nebu! Jer, gdje ti je blago, tu će ti biti i srce« (Mt. 6, 19—21).

Neki se dragovoljno odriču vlasništva iz ljubavi prema Bogu (dragovoljno siromaštvo). Oni slijede savjet što ga je Krist bio dao bogatome mladiću: »Ako želiš biti savršen, hajde prodaj što imaš i podaj siromasima! Onda dođi i slijedi me« (Mt. 19, 21).

P r o m i s l i: 1. Zašto sve stvari pripadaju Bogu? 2. Zašto svaki čovjek ima pravo na vlasništvo? 3. Koliko u najmanju ruku treba da posjeduje svaki čovjek? 4. Na koji način možemo steći vlasništvo? 5. Kako treba da postupamo sa svojim vlasništvom? 6. Čega se moramo čuvati dok se brinemo za novac i imetak?

230. Zašto moramo savjesno postupati sa svojim vlasništvom?

Moramo savjesno postupati sa svojim vlasništvom jer je Bog najviši vlasnik i jer će Bog od nas tražiti da položimo račun o tom kako smo njim upravljali.

Z a m o j ž i v o t: Neću trošiti novac na bezvrijedne sitnice, nego ću nabaviti kutiju za štednju i štedjeti. Tako ću moći kasnije kupiti sebi nešto vrijednoga, druge razveseliti i dati prilog za neku dobru svrhu.

R i j e č B o ž j a: »Neka vašim vladanjem ne ravna novac; budite zadovoljni onim što imate« (Hebr. 13, 5). — »Ako netko posjeduje dobra ovoga svijeta i vidi svoga brata u nevolji i od njega zatvori svoje srce, kako će ljubav Božja ostati u njemu?« (1. Iv. 3, 17). — »Imaš li mnogo, podaj obilno! Imaš li malo, gledaj da i to malo dadneš rado!« (Tob. 4, 9).

I z ž i v o t a C r k v e: Pape Leon XIII, Pio XI i Ivan XXIII izložili su kršćansku nauku o vlasništvu u glasovitim okružnicama.

Z a d a ć a: Navedi primjere kako ljudi dobro upotrebljavaju svoj novac — kako ga ljudi zlo upotrebljavaju!

I s p i t a j s e: Da li pažljivo postupam: a) sa svojim odijelom i cipelama, b) sa svojom školskom torbom, c) sa svojim knjigama i bilježnicama, d) sa svojim igračkama, e) sa svojim novcem?

123. Vlasništvo bližnjega

Kad je Tobija oslijepio, morala je Ana, njegova žena, tkanjem zarađivati za uzdržavanje. Jednog dana dobije ona skupa s plaćom jare i donese ga kući. Tobija ču blejanje i upita: »Odakle to jare? Da nije ukradeno? Ako jest, neka se povrati njegovom gospodaru: jer ukradeno ne smijemo jesti.« Tada odvrati žena: »Dobila sam ga na dar kao dodatak plaći« (isp. Tob. 2, 10—23).

†

Svaki čovjek ima pravo da mu drugi ljudi uvažavaju njegovo vlasništvo. Bog hoće da u v a ž a v a m o tuđe vlasništvo.

Tko tuđim dobrom u p r a v l j a, čuva ga ili s e njime s l u ž i, mora s njim postupati jednako kao i sa vlastitim. I s onim što pripada nekoj zajednici moramo pažljivo rukovati. Posuđene stvari moramo na vrijeme vratiti. Dugove moramo tačno platiti. Tko nešto nađe, mora pokušati da to vlasniku vrati.

Ogrešuje se o vlasništvo bližnjega tko na nepravedan način p r i s v o j i sebi tuđe dobro, npr. tko potkrada jelo, krade ili otima stvari. Od kradljivca nije mnogo bolji ni tko zlonamjerno neće da vrati nađenu ili posuđenu stvar, tko ne plati svojih dugova ili uskrati zasluženu plaću. Tko primi, kupi ili naumice sakrije (utaji) ukradeno dobro, taj je utajivač ili jatak. »Ili krao, il' u krađi pomogao — na isto izađe«. Tatu sliči tko druge vara, npr. s lažnom mjerom, lažnom vagom ili lažnim novcem, sa slabim radom ili slabom robom; tko zaračuna više nego što je uradio ili robe izdao; tko lihvari, tj. zlorabi nevolju bližnjega za svoju korist. O vlasništvo bližnjega ogrešuje se također tko vlastitom krivnjom ošteti tuđe vlasništvo ili pusti da ono propadne.

Grijesi protiv vlasništva počinju u s r c u. Tko ima želju da protupravno prisvoji tuđe vlasništvo, griješi protiv desete zapovijedi: »Ne poželi nikakve tuđe stvari!«

Tko posjeduje tuđe dobro nemajući prava na njega, mora ga v r a t i t i vlasniku ili njegovom nasljedniku. Ako ne može ustanoviti tko je vlasnik, treba da ga upotrijebi za kakvu dobru svrhu. Tko je vlastitom krivnjom oštetio tuđe vlasništvo, mora da n a d o k n a d i š t e t u onoliko koliko može.

P r o m i s l i: Zašto moramo uvažavati tuđe vlasništvo? 2. Koje dužnosti imamo prema tuđem dobru? 3. Čime se ogrešujemo o vlasništvo bližnjega? 4. Tko griješi protiv desete zapovijedi?

231. Što mora učiniti onaj koji je oštetio tuđe vlasništvo?

Tko je oštetio tuđe vlasništvo, mora — koliko može — popraviti štetu.

Z a m o j ž i v o t: Nikad neću uzeti ni najmanje sitnice koja mi ne pripada, pa ni u vlastitoj kući: »Lopov počne s dinarima a završi s hiljadama.«

Krivo stečeno nije blagoslovljeno.

OSMA ZAPOVIJED BOŽJA

Ljudi mogu dobro živjeti u zajednici samo ako su istinoljubivi i ako poštivaju tuđu čast. Zato zapovijeda Bog: »Ne reci lažna svjedočanstva!«

124. Istinoljubivost

Franjo Saleški jednom je kao dijete uzeo lijepu svilenu vrpcu od kaputa, koju je neki radnik za vrijeme rada izvukao. Kasnije su tu vrpcu posvuda tražili i dojavili i grofu, Franjinom ocu, da je vrpce nestalo. Grof je kušao da pronađe kradljivca. Konačno upita i svog sina: »Znaš li ti što o svilenoj vrpci?« Jedan trenutak Franjo je bio u napasti da zaniječe krađu; jer se bojao očeve srdžbe a stidio se sve služinčadi. No onda se baci ocu do nogu, prizna i sa suzama zamoli za oproštenje.

†

Bog nam je dao sposobnost da svoje misli izrazimo i drugima saopćimo. Ako ne govorimo drukčije i ako se ne ponašamo drukčije nego što u srcu mislimo, onda smo i s t i n o l j u b i v i.

Istinoljubivost je v r l o v e l i k o d o b r o. Sam Bog je beskrajno istinoljubiv. Istinoljubivost nam oplemenjuje dušu, a među ljudima stvara pouzdanje i sigurnost. Stoga Bog od nas traži da budemo istinoljubivi.

Protiv istinoljubivosti griješi tko l a ž e, tj. tko naumice kaže neistinu. Ne smijemo nikada lagati, pa niti zato da bismo drugome učinili uslugu (laž iz usluge) ili da bismo sebi u nevolji pomogli (laž od nevolje). Laž od šale je prava laž, ako drugi ne može upoznati da se radi o šali. Tko laže u važnoj stvari ili tko laže premda zna da će svojom laži napraviti štetu, teško griješi. — Protiv istinoljubivost griješi i onaj koji se p r e t v a r a, tj. koji se pravi boljim, prijaznijim ili pobožnijim nego što jest; nadalje tko je p o d a o, h i m b e n ili tko drugima l a s k a.

N e i s k r e n o s t je v e l i k o z l o. Tko laže, ugleda se na đavla, »oca laži« (Iv. 8, 44); takav se gadi Bogu: »Lažne usne mrske su Gospodinu« (Priče 12, 22). Laž kvari srce, razara povjerenje među ljudima i čini neizmjerno zlo u svijetu.

Istinoljubivost ne traži da kažemo uvijek sve što mislimo. Ponekad moramo iz razboritosti ili ljubavi š u t j e t i, npr. da bismo sačuvali neku tajnu ili da ne bismo koga povrijedili.

Ako smo nešto obećali ili sklopili neki ugovor, moramo to obećanje ili ugovor i održati. Moramo biti v j e r n i. Bog je beskrajno vjeran; on drži svoju riječ i svoj zavjet što ga je s nama sklopio. Nevjernost i izdajstvo razdvajaju ljude; vjernost ih spaja.

P r o m i s l i: 1. Zašto je istinoljubivost vrlo veliko dobro? 2. Tko griješi protiv istinoljubivosti? 3. Koje vrste laži poznaš? 4. Što znači pretvarati se? 5. Zašto je neiskrenost veliko zlo? 6. Kad moramo prešutjeti istinu? 7. Što moramo učiniti ako smo nešto obećali ili ako smo sklopili neki ugovor?

232. Tko je istinoljubiv?

Istinoljubiv je tko ne govori drukčije i ne ponaša se drukčije nego što u srcu misli.

233. Zašto treba da budemo istinoljubivi?

Treba da budemo istinoljubivi

1. jer je Bog istinoljubiv,

2. jer nam istinoljubivost oplemenjuje dušu,

3. jer istinoljubivost stvara povjerenje.

234. Kakve su posljedice laži?

Laž kvari srce, razara povjerenje i čini mnogo zla u svijetu.

Za moj život: Istina nada sve!

Riječ Božja: »Neka vaš ‚da' bude ‚da', a vaš ‚ne' neka bude ‚ne'« (Jak. 5. 12). — »Odbacite laž! Govorite istinu svaki sa svojim bližnjim, jer smo udovi jedan drugoga« (Ef. 4, 25).

Zadaće: 1. U kojim se prigodama traži posebna hrabrost da bismo bili istinoljubivi? 2. Iz kojih razloga mnogi ljudi lažu? 3. U kojim se prigodama mnogi ljudi pretvaraju? 4. Potraži u Svetom pismu primjere: a) za istinoljubivost, b) za laž i pretvaranje!

125. Naša čast

Kad je Isus pred Velikim vijećem bio odgovorio velikom svećeniku, dade mu jedan od stražara zaušnicu i uz to reče: »Tako odgovaraš velikom svećeniku?!« Isus mu odvrati: »Ako sam zlo govorio, dokaži da je zlo; ako li sam dobro govorio, zašto me udaraš?« (Iv. 18, 22—23).

†

Ako se trudimo da svoje dužnosti vjerno ispunimo, imamo pravo da nas ljudi uvažavaju i cijene. Ugled što ga kod drugih uživamo naziva se čast, dobro ime ili dobar glas (izvanjska čast).

Čast je veliko dobro. »Dobro ime bolje je nego veliko bogatstvo« (Priče 22, 1). Stoga moramo paziti na svoju čast. Ne smijemo je lakomisleno stavljati na kocku i moramo je, ako treba, i braniti. Prije svega moramo biti takvi da zaslužujemo poštovanje. Tko više traži čast nego dobrotu, čini grijeh častohleplja.

Čast pred ljudima nije najveće dobro. Mnogo je važnije što Bog o nama misli (nutarnja čast). Našu čast pred Bogom nitko nam ne može oduzeti. Ako je to radi Boga potrebno, moramo se odreći svoje časti pred ljudima. Krist veli: »Blago vama kad vas budu grdili i progonili i kad vam zbog mene budu lažno pripisivali svaku vrstu opačine; radujte se i kličite od veselja jer vas čeka velika nagrada na nebesima« (Mt. 5, 11—12).

Promisli: 1. Što je čast? 2. Zašto moramo paziti na svoju čast? 3. Kako moramo paziti na svoju čast? 4. Tko čini grijeh častohleplja? 5. Što je važnije od časti pred ljudima?

Za moj život: Prvo biti pa tek onda izgledati!

Riječ Božja: »Vi pribavljate (sebi) slavu jedan od drugoga, a ne tražite slave koja dolazi od jedinoga Boga« (Iv. 5, 44).

Zadaće: 1. Kako možemo pravo braniti svoju čast? 2. Navedi slučajeve u kojima se moramo odreći časti pred ljudima!

»Čovjek je ono što je u očima Božjim, ni manje ni više.«
ARSKI ŽUPNIK

126. Čast bližnjega

Sveti Augustin, veliki biskup i crkveni naučitelj, dao je u svojoj blagovaonici postaviti slijedeću izreku:

Ne žele ga ovi dvori
Tko o drugom loše zbori.

†

I za bližnjega je čast dragocjenija od bogatstva. Stoga treba da čast bližnjega još više poštujemo nego li njegovo vlasništvo. O njemu treba da dobro mislimo i govorimo i da mu odajemo čast koja mu pripada. Ako drugi nepravedno napadnu njegovu

čast, treba da se hrabro za njega zauzmemo. O tuđim manama smijemo govoriti samo zbog važnih razloga, npr. da ga popravimo ili da druge pred njim zaštitimo.

Protiv časti bližnjega g r i j e š i tko bez dovoljnog razloga o bližnjem zlo misli (kriva sumnja). Još gore griješi tko bez potrebe prepričava sakrivene mane drugih (ogovaranje), tko druge sumnjiči, tuđe mane povećava ili neistinito o njima zlo govori (klevetanje). Čast bližnjega vrijeđa i onaj koji ga javno pogrđuje ili ga sramoti. Isto tako griješi tko se naslađuje slušajući kako se govori protiv tuđe časti. — Tko teško povrijedi čast bližnjega, teško griješi.

Tko je naškodio časti bližnjega, mora — koliko može — p o p r a v i t i svu štetu. Klevetnik mora opozvati svoje krive izjave. Tko je drugoga javno pogrdio, mora javno moliti za oproštenje.

P r o m i s l i : 1. Zašto moramo uvažavati čast bližnjega? 2. Tko griješi protiv časti bližnjega? 3. Tko griješi krivo sumnjajući? 4. Tko čini grijeh ogovaranja? 5. Tko čini grijeh klevetanja?

235. Na koji način uvažavamo čast bližnjega?

Čast bližnjega uvažavamo

1. kad o njemu dobro mislimo i govorimo,

2. kad ne govorimo o njegovim manama osim zbog važnih razloga.

236. Što mora učiniti onaj koji je naškodio tuđoj časti?

Tko je naškodio tuđoj časti, mora — koliko može — popraviti štetu.

Z a m o j ž i v o t : Kad čujem za ozbiljne tuđe pogreške, pitat ću se: A da li je to što se priča uopće istina? Ako jest, razmislit ću da li bi trebalo da sâm s dotičnim porazgovaram ili da to kome drugom kažem, ili je bolje da šutim.

R i j e č B o ž j a : »Što imaš gledati trun u oku svoga brata, a grede u svom oku ne zapažaš! Najprije izvadi gredu iz svog oka pa tada možeš jasno vidjeti kako da izvadiš trun iz oka svoga brata!« (Mt. 7, 3. 5).

Z a d a ć e : Kako mogu izraziti svoje poštovanje prema odraslima ? — kako prema djeci? 2. Kako mogu popraviti štetu: a) ako sam bez razloga prepričavao stvarne pogreške bližnjega, b) ako sam druge klevetao?

ČETVRTI DIO

O POSLJEDNJIM STVARIMA

»(Vjerujem u) uskrsnuće tijela, život vječni. Amen« (11. i 12. članak vjere).

O POSLJEDNJIM STVARIMA ČOVJEKA

Vrijeme naše kušnje ovdje na zemlji svršava se smrću i posebnim sudom. Nakon toga naša duša ide ili u nebo, ili u čistilište, ili u pakao.

127. Smrt i posebni sud

U doba progonstva sveti biskup Ciprijan krijepio je svoje vjernike ovim riječima: »Samo se onaj straši smrti koji ne pozna Krista.« Kad su jednog dana i njega samog odvukli pred suca i kad je on čuo svoju smrtnu osudu, rekao je: »Bogu hvala.« Na stratištu kleknuo je po posljednji put na molitvu. Zatim je ustao, dao isplatiti krvniku dvadeset i pet zlatnika, sam sebi svezao vrpcu oko očiju i primio smrtonosni udarac.

†

S v i l j u d i m o r a j u u m r i j e t i jer je Adam, prvi čovjek, sagriješio. »Po jednom čovjeku uđe grijeh u svijet a po grijehu smrt« (Rim. 5, 12).

Krist je primio smrt s najpotpunijom poslušnošću i najčišćom ljubavlju. Po njegovom primjeru treba da i mi primimo smrt iz ruke nebeskog Oca p o s l u š n o i p r e d a n o.

Krist nam je svojom smrću zaslužio vječni život. On je preobrazio smrt. Smrt je sada za onoga koji umire u Kristu u l a z u v j e č n i ž i v o t.

Ne znamo k a d, g d j e i k a k o ćemo umrijeti. Jedno međutim znamo: Ako umremo kao Božja djeca, zauvijek smo spašeni; a ako umremo u smrtnom grijehu, zauvijek smo izgubljeni. Stoga moramo uvijek živjeti kao Božja djeca. Tada ćemo u svako doba biti pripravni na smrt.

Smrću se naša duša odjeljuje od tijela. Tijelo se predaje zemlji i raspada. A naša se duša ne može raspasti jer je duh.

Odmah nakon smrti dolazi naša duša pred Božji sud. Ona mora položiti Bogu račun o svim mislima, riječima i djelima, te o dobru što ga je propustila. Ovaj je sud p o s e b n i s u d. »Ljudima je određeno jedanput umrijeti a potom dolazi sud« (Hebr. 9, 27). Nakon posljednjeg suda ide duša ili u nebo, ili u čistilište, ili u pakao.

P r o m i s l i: 1. Kakvim je srcem Krist primio smrt? 2. Kako treba da mi primimo smrt? 3. Zašto moramo u svako doba biti pripravni na smrt? 4. Kad smo pripravni na smrt? 5. Što se događa kad čovjek umre? 6. Što se događa s tijelom? 7. Kamo ide duša nakon posebnog suda?

237. Zašto svi ljudi moraju umrijeti?

Svi ljudi moraju umrijeti jer je Adam, prvi čovjek, sagriješio.

238. Kamo ide duša odmah nakon smrti?

Odmah nakon smrti duša ide pred Božji sud da položi račun o svojim mislima, riječima i djelima, te o dobru što ga je propustila.

Z a m o j ž i v o t: Bit ću u svako doba pripravan na smrt. — Molit ću se, također, češće za sretnu smrt.

R i j e č B o ž j a: »Blago onima koji umiru u Gospodinu, jer ih prate njihova djela« (Otkr. 14, 13).

M o l i t v a: »Od zle i nepripravne smrti, oslobodi nas, Gospodine!« I z p r e d s l o v l j a m i s e z a p o k o j n e: »Tvojim se vjernicima, Gospodine, život mijenja, ne oduzimlje; i kad se razori kuća ovoga zemaljskoga boravka, pripravlja se vječni stan na nebesima.«

I z n a u k a s v e t a c a: Ne može zlo umrijeti onaj koji je dobro živio; a teško da će dobro umrijeti tko je zlo živio« (Augustin). — »Neće po mene doći smrt, nego d o b r i B o g« (Terezija od Djeteta Isusa).

Z a d a ć e: 1. Što možeš učiniti za unesrećenoga koji će možda ubrzo umrijeti? 2. Razmisli kako i djecu može zadesiti smrt!

Kako vjeruješ, tako i živiš.
Kako živiš, tako i umireš.
Kako umireš, tako i vjekuješ.

128. Nebo

Kad je sveti Pavao zbog naviještanja evanđelja ležao u tamnici te imao u vidu smrt, pisao je Filipljanima: »Pritisnut sam s dvije strane: imam želju umrijeti i biti s Kristom, što je mnogo i mnogo bolje... Ali je potrebnije radi vas ostati u tijelu« (Fil. 1, 23—24).

†

Tko umre u milosti Božjoj pa ga ne tereti niti kakav grijeh niti kazna za grijeh, ide nakon smrti o d m a h u n e b o.

Blaženici u nebu gledaju trojedinog Boga u njegovoj slavi licem u lice i s njim su sjedinjeni ljubavlju koja ne prestaje. To je najveća r a d o s t što je nebo daje. — Blaženici gledaju Krista, Bogočovjeka, i u njegovoj preobraženoj ljudskoj naravi. Oni žive u zajednici s anđelima i svecima. Slobodni su od svakoga zla i posve sretni. U nebu oni ponovno nalaze sve svoje rođake i prijatelje koji su u Gospodinu preminuli. — Nebeske su radosti veće nego što mi sebi možemo predočiti. O njima u potpunosti vrijedi riječ: »Oko nije vidjelo, uho nije čulo, srce ljudsko nije zaželjelo ono što je Bog pripravio onima koji ga ljube« (1. Kor. 2, 9).

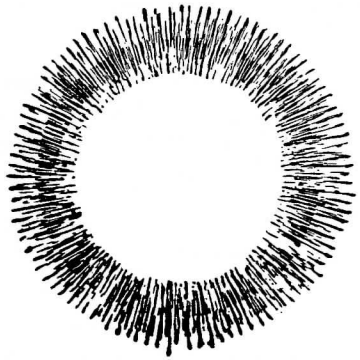

Nebeske radosti nisu jednako velike za sve blaženike. »Svaki će primiti plaću prema svome trudu« (1. Kor. 3, 8). Tko je na zemlji više Boga ljubio i vjernije mu služio, u nebu će primiti Božju ljubav u obilnijoj mjeri. »Tko obilato sije, obilato će i žeti« (2. Kor. 9, 6).

Promisli: 1. Koje radosti uživaju blaženici u nebu? 2. Zašto nebeske radosti nisu jednake za sve blaženike?

239. Tko dolazi odmah poslije smrti u nebo?

Tko umre u milosti Božjoj pa ga ne tereti niti kakav grijeh niti kazna za grijeh, ide nakon smrti odmah u nebo.

240. Koja je najveća radost blaženika u nebu?

Blaženici u nebu gledaju Boga licem u lice i s njim su sjedinjeni ljubavlju koja ne prestaje.

Za moj život: Možda neću mnogo moći — al' u nebo moram doći!

Riječ Božja: »Sad gledamo uz pomoć ogledala, nejasno, a onda ćemo licem u lice« (1. Kor. 13, 12). — »Radujte se i kličite od veselja jer vas čeka velika nagrada na nebesima« (Mt. 5, 12). — »Dajte, pa će vam se obilno dati: dobra, zbijena, stresena, preobilna mjera iskrenut će vam se u skut« (Lk. 6, 38).

Riječ »nebo« označava 1. vidljivo nebo što ga naše oko opaža iznad zemlje, 2. nevidljivo nebo, stanje ili mjesto u kojemu blaženici gledaju Boga. Gdje je to nebo, toga nam Bog nije objavio.

Ma kako bijedan bio, blagu ti nema broja,
Jer, ako samo hoćeš, nebo je domaja tvoja!
ANGELUS SILESIUS

129. Čistilište

Kad je Juda Makabejac jednom pobijedio Sirce, pomolili su se borci iza bitke da bi Bog palima oprostio grijehe. Osim toga Juda sabere mnogo srebrnog novca i pošalje u Jeruzalem da bi se prinijela žrtva za grijehe pokojnika (isp. 2. Mak. 12, 32—46).

†

Tko umre u milosti Božjoj ali ga terete neki grijesi i kazne za grijehe, ne može odmah otići u nebo. Sveti Ivan piše o nebeskom Božjem gradu: »Ništa nečisto nikada neće u nj ući« (Otkr. 21, 27). Tko mora da još ispašta za svoje grijehe, ide stoga najprije u mjesto gdje će se očistiti, tj. u čistilište.

Duše pokojnika u čistilištu ispunjene su gorkim kajanjem za svoje grijehe i žarkom čežnjom za svetim, dobrim Bogom. Teškim patnjama moraju zadovoljiti za svoje grijehe. Najviše ih boli što još ne mogu Boga gledati; najviše ih tješi što će ga uskoro gledati i biti zauvijek spašene.

Duše pokojnika u čistilištu ne mogu same ništa učiniti da bi skratile svoje patnje. No Krist, njihov Spasitelj, neprestano moli svoga Oca za njih a preko njega i Marija i drugi sveci na nebu. Preko Krista možemo se i mi moliti za duše pokojnika i prinositi žrtve da se uskoro oslobode svojih patnja.

Čistilište će trajati do posljednjeg suda. Nakon posljednjeg suda ostat će još samo nebo i pakao.

Promisli: 1. Što trpe duše u čistilištu? 2. Čime se mogu skratiti muke duša u čistilištu? 3. Do kojeg će dana postojati čistilište?

241. Tko dolazi u čistilište?

U čistilište dolazi tko umre u milosti Božjoj ali još mora da ispašta za svoje grijehe.

Za moj život: Neka ti ne prođe nijedan dan a da se ne pomoliš za duše pokojnika!

Zadaće: 1. Kojim se danima sjećamo svojih pokojnika? 2. Kako možemo pomoći dušama pokojnika?

Duše preminulih vjernika neka
po milosrđu Božjem počivaju u miru. Amen.

130. Pakao

Jednog dana ispriča Isus farizejima ovu prispodobu: »Bijaše neki bogataš koji se oblačio u grimiz i skupocjeni lan a iz dana se u dan sjajno gostio. A bio je i neki siromah po imenu Lazar. On je čeznuo da se zasiti onim što je padalo s bogataševa stola, ali mu toga nisu dali. I umrije siromah i anđeli ga odnesu u Abrahamovo krilo. Umrije i bogataš i bi pokopan. Kad je bio u paklu, podigne svoje oči i povika: »Oče Abrahame, pošalji Lazara, neka namoči vrh svoga prsta vodom pa mi rashladi jezik, jer se strašno mučim u ovom plamenu« (isp. Lk. 16, 19—24).

†

Strahovita je nesreća umrijeti u smrtnom grijehu. Tko je sve do kraja odbijao od sebe Božju ljubav i milosrđe i umro u smrtnom grijehu, sam se je time zauvijek od Boga odijelio. On je od Boga osuđen i dolazi u pakao.

Prokleti u paklu nikad ne mogu gledati divnog, dobrog Boga i zauvijek su od njega odbačeni; to je najgora kazna u paklu. Rastavljeni su i od Krista i isključeni iz zajednice svetih. Uz to oni trpe muke paklene vatre i neprestano ih muči grižnja savjesti te

borave u društvu zlih duhova i ostalih prokletnika. Dok su bili na zemlji, mislili su da se može živjeti i bez Boga a sad uviđaju da čovjek može biti sretan jedino uz Boga. Oni proklinju same sebe i muči ih neprestani očaj. Njihovoj kazni nema kraja; ona traje kroz svu vječnost.

Svi prokleti ne trpe jednako mnogo. Bog je pravedan; tko je gore sagriješio, teže će se i kazniti.

Krist govori o paklu ne da nas straši, nego da nas opomene i spasi: On ljubi grešnike i hoće da ih obrati dok još ima vremena.

Promisli: 1. Zašto je strahovita nesreća umrijeti u smrtnom grijehu? 2. U čemu se sastoje patnje osuđenih? 3. Zašto prokleti ne trpe jednako mnogo? 4. S kakvom namjerom govori Krist o paklu?

242. Tko dolazi u pakao?

Tko umre u smrtnom grijehu, dolazi u pakao.

243. Što je najgora kazna u paklu?

Prokleti nikad ne mogu gledati Boga i zauvijek su od njega odbačeni.

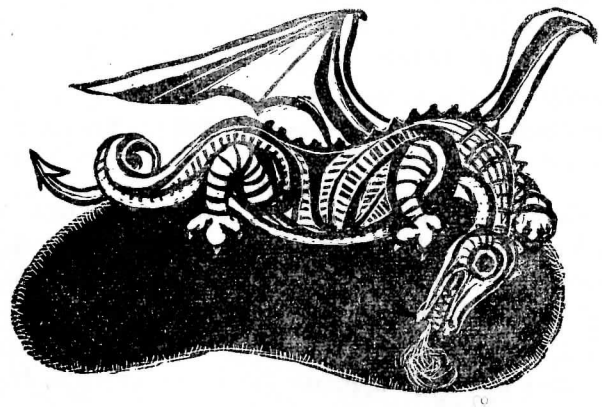

Za moj život: Kad dođem u pogibao da učinim smrtni grijeh, mislit ću na paklene muke.

Riječ Božja: »Strašno je upasti u ruke Boga živoga« (Hebr. 10, 31). — »Onima s lijeve strane Kralj će reći: »Idite od mene, prokleti, u vječni oganj, što je pripravljen đavlu i njegovim anđelima.« I oni će otići u vječne muke, a pravednici u vječni život« (Mt. 25, 41. 46). — »Ovi će biti kažnjeni vječnom propasti: udaljeni od Gospodnjega lica i od njegove silne slave« (2. Sol. 1, 9).

Iz nauka svetaca: »Teško onome koji sada smatra pakao smiješnim i koji mora na sebi iskusiti pakao da bi u njega vjerovao« (Euzebije Cezarejski).

Iz života Crkve: Svakog dana moli Crkva prije pretvorbe: »Izbavi nas od vječnog osuđenja!«

Božje lice gledat — najljepši je raj,
Od njeg bit odbačen — strašan pakla vaj.
ANGELUS SILESIUS

131. Kršćanski pokop

Kralj Salmanasar je odveo Izraelce u Asiriju. Njegov sin Senaherib progonio je Izraelce, mnoge poubijao i zabranio da im se mrtva tjelesa pokopaju. No Tobija, pobožni Izraelac, bojao se Boga više nego kralja. On je mrtvace sakrivao u svojoj kući i noću ih pokopavao. Stoga je kralj progonio Tobiju. No Gospodinu Bogu dopao se hrabri i pobožni Tobijin postupak. Stoga je anđeo Rafael rekao kasnije Tobiji: »Kad si se molio sa suzama i pokopavao mrtve, ja sam prinosio molitvu tvoju Gospodinu« (isp. Tob. 1, 18—23; 12, 11—14).

†

Tijelo kršćanina hram je Duha Svetoga; ono služi Bogu i na sudnji dan treba da slavno uskrsne. Stoga tomu tijelu i nakon smrti dugujemo poštovanje. Crkva mu iskazuje počast sprovodom i pokopava ga u blagoslovljenu zemlju.

Tijelo kršćanina treba da se kao i Kristovo tijelo pokopa u zemlju. Ono se stavlja u zemlju poput sjemena, jer treba da na sudnji dan uskrsne. »Sije se u raspadljivosti, uskrsava u neraspadljivosti« (1. Kor. 15, 42). Stoga se ponegdje i zove groblje Božjom njivom.

Neki se zalažu za spaljivanje mrtvih tjelesa, jer smatraju da je sa smrću sve svršeno. Crkva zabranjuje svojim vjernicima spaljivati svoja mrtva tjelesa. Tko iz takvog razloga odredi da mu se spali tijelo i ne povuče svoje odredbe, ne smije primiti svetih sakramenata niti se crkveno pokopati.

Promisli: 1. Zašto dugujemo i mrtvom tijelu poštovanje? 2. Čime iskazuje Crkva počast mrtvom tijelu kršćanina? 3. Zašto treba u zemlju pokopati mrtvo tijelo kršćanina? 4. Zašto se neki zalažu za spaljivanje mrtvih tjelesa? 5. Kako Crkva kažnjava onog katolika koji naredi da mu se mrtvo tijelo spali?

Za moj život: Rado ću posjećivati i uređivati grobove svojih rođaka i drugih pokojnika.

Zadaće: 1. Koje znakove i slike nalaziš na kršćanskim nadgrobnim spomenicima? 2. Koje su riječi Svetog pisma zgodne da se stave na kršćanski grob? 3. Kako možeš izraziti rodbini pokojnika svoje saučešće?

CRKVENI SPROVOD

U pokojnikovoj kući

Svećenik poškropi lijes blagoslovljenom vodom i zapjeva psalam 129: »Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine.« Iza tihog Oče naš i nekoliko naizmjeničnih molitava moli svećenik da Bog dadne duši preminulog oproštenje grijeha i vječni život. Ovaj obred u pokojnikovoj kući nije posvuda u običaju.

U crkvi

Gdje je moguće prenese se mrtvo tijelo u crkvu i položi na odar u glavnoj lađi. Na to se prikaže za pokojnika sveta misa (Requiem). Odmah iza mise pjeva se kod lijesa svečano opijelo (Libera — Izbavi me).

Na groblju

Ako se mrtvo tijelo nije prenosilo u crkvu, blagoslovi se u mrtvačnici ili u kapelici na groblju. Zatim se lijes uputi do groba i spusti u zemlju. Svećenik se s vjernicima moli za preminuloga, poškropi lijes blagoslovljenom vodom i okadi tamjanom; zatim baci tri lopate zemlje u grob i završi sprovod molitvama za pokojne i za žive. Sad svi pristupe grobu, poškrope ga blagoslovljenom vodom ili bace u njega zemlje.

O SVRŠETKU SVIJETA I DOVRŠENJU U VJEČNOSTI

Bog još nije do kraja izveo svoje svete namisli. U dan što ga je Otac odredio, Krist će ponovno doći da sudi ljudima i da dovrši svijet.

132. Što nam je Krist prorekao o vremenu do sudnjeg dana

Jednom su učenici upitali Gospodina koji će biti znakovi njegova dolaska i svršetka svijeta. Tada im reče Isus: »Pazite da vas tko ne zavede. Jer mnogi će doći pod mojim imenom i reći: Ja sam Krist, te će mnoge zavesti. Čut ćete za ratove i glasine o ratovima! Tada će vas podvrći mukama i ubijati vas. Čitav svijet će vas zamrziti zbog moga imena. Tada će također mnogi posrnuti u vjeri; izdavat će jedni druge i mrzit će se međusobno i ljubav će kod mnogih ohladnjeti. Ali tko ustraje do konca, taj će se spasiti. Ova

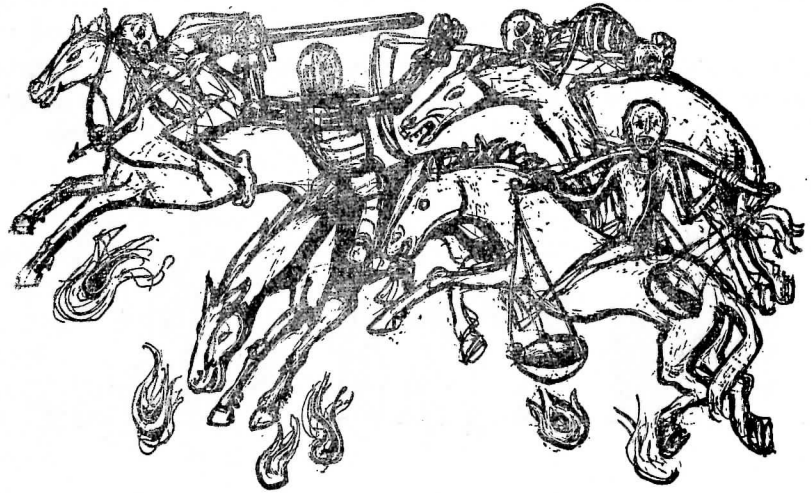

Vesela vijest o kraljevstvu propovijedat će se po svemu svijetu da svi narodi imadnu svjedočanstvo istine. Istom tada će doći svršetak« (isp. Mt. 24, 3—14).

†

Krist nam je prorekao da će se njegova vijest do sudnjeg dana propovijedati po čitavoj zemlji. Svi će narodi čuti Veselu vijest o kraljevstvu Božjem prije nego što dođe svršetak.

Krist je također prorekao da će mnogi ljudi odbiti njegovu vijest, da će suzbijati Crkvu i napastovati, progoniti i ubijati kršćane. »Ako su mene progonili, i vas će progoniti« (Iv. 15, 20). Uz to će uvijek iznova među narodima izbijati ratovi, prevrati, glad i druge strašne nevolje. U takvim tjeskobama mnogi će kršćani oslabiti i otpasti od vjere.

No Krist je također obećao da će svojoj Crkvi u svim kušnjama pomagati: »Vrata je pakla i smrti neće nadvladati« (Mt. 16, 18). — »Evo, ja sam s vama u sve dane — do svršetka svijeta« (Mt. 28, 20). On je apostolima i svim vjernicima zadao riječ da će ih Duhom Svetim rasvjetljivati i jačati da bi u progonstvu i nevolji ostali vjerni i svjedočili svijetu da Krist živi i pobjeđuje.

Malo prije konca đavao će još jednom napregnuti svu svoju moć protiv kraljevstva Božjega. Zli će živjeti kao da ne postoji ni Bog, ni sud, ni vječnost (isp. Mt. 24, 37—39). Ustat će lažni proroci; mnoge će primamiti i zavesti na otpad. Napokon će se pojaviti Antikrist, »čovjek grijeha, sin propasti, protivnik, koji sam sebe uzvisuje iznad svega što se naziva Bogom ili se štuje kao Bog.« Pomoću Sotone on će činiti varave znakove i čudesa i mnoge prevariti. No kad ponovno dođe, Krist će ga svojom božanskom moću uništiti (isp. 2. Sol. 2, 3—11).

Sve ovo bilo nam je unaprijed kazano da se ne bismo zbunili ili izgubili srčanost kad se dogodi, nego da izdržimo do kraja.

Promisli: 1. Do kojeg će se dana propovijedati Vesela vijest svima narodima? 2. Koje je kušnje i nevolje Krist prorekao za vrijeme do sudnjeg dana? 3. Što nam je Krist obećao za vrijeme do sudnjega dana? 4. Što će se na zemlji dogoditi neposredno pred konac svijeta? 5. Zašto nam je Krist prorekao neke stvari o svršetku svijeta?

Za moj život: Kad nevjera i nepravda drsko uzdignu svoju glavu, neću se čuditi: Krist je to prorekao.

133. Svršetak svijeta i uskrsnuće mrtvih

Kad je Isus bio opisao svojim učenicima kušnje zadnjih vremena, nastavio je ovako: »Odmah poslije nevolje tih dana sunce će pomrčati, mjesec neće sjati, s neba će zvijezde pasti i nebeska će se zviježđa pokrenuti. Tada će vidjeti Sina čovječjega gdje dolazi na oblacima nebeskim s velikom moći i slavom. I on će poslati svoje anđele da skupe njegove izabranike s četiri vjetra« (isp. Mt. 24, 29—31).

†

Bog određuje kad će biti svršetak svijeta. On je gospodar vremena i kralj vječnosti. Jedino on zna kako će dugo trajati ovo razdoblje; jedino on ima moć da privede svršetak. Stoga veli Krist: »Bdijte jer ne znate ni dana ni časa« (Mt. 25, 13). — Dan svršetka svijeta zove se sudnji dan (tj. dan suda).

Na sudnji dan Krist će ponovno doći i pred svijetom objaviti svoju božansku slavu. Kad se pojavi, svi će stvorovi zadrhtati. Njegov dolazak pokazat će da se staro razdoblje, u kojem je Božja slava još bila sakrivena, svršilo i da sviće novo svjetsko razdoblje u kojem će Bog ispuniti sva stvorenja svojom slavom. Stoga sudnji dan nazivamo i Kristovim danom.

Kad Krist ponovno dođe, božanskom moću dozvat će k sebi sve ljude. I mrtvaci će čuti njegov glas i uskrsnuti. Krist veli: »Dolazi čas kad će svi koji su u grobovima čuti glas Sina Božjega te izići iz njih: koji su činili dobro — na uskrsnuće života; koji su činili zlo — na uskrsnuće propasti« (Iv. 5, 28—29). Dobri će čuti Gospodnji poziv s neizrecivim veseljem, zli sa užasom.

Kad uskrsnu, tjelesa mrtvaca zauvijek će se sjediniti sa svojim dušama. Tjelesa zlih bit će ružna; odražavat će zloću i očaj zlih. Tjelesa dobrih bit će krasna, jer će biti slična preobraženom tijelu Kristovom.

Promisli: 1. Tko određuje svršetak svijeta? 2. Što znači riječ »sudnji dan«? 3. Po čemu ćemo upoznati da se staro razdoblje svršilo? 4. Što će Krist učiniti kad ponovno dođe? 5. Kako će se dojmiti ljudi poziv Kristov? 6. Kakva će biti tjelesa uskrsnulih na koncu svijeta?

244. Što veli Krist o uskrsnuću mrtvih?

Krist veli: »Dolazi čas kad će svi koji su u grobovima čuti glas Sina Božjega te izići iz njih: koji su činili dobro — na uskrsnuće života; koji su činili zlo — na uskrsnuće propasti.«

Za moj život: »Svijet sa svojom požudom prolazi, a tko vrši volju Božju ostaje zauvijek« (1. Iv. 2, 17).

Riječ Božja: »Očekujemo blaženu nadu i slavni dolazak velikog Boga i našega Spasitelja Isusa Krista« (Tit. 2, 13). — »Svi nećemo umrijeti, ali svi ćemo se promijeniti, u jedan hip, u tren oka, na glas posljednje trublje« (1. Kor. 15, 51—52). — »Krist će preobraziti naše bijedno tijelo i učiniti ga jednakim svome slavnom tijelu« (Fil. 3, 21).

Razgovor o vjeri: Adventisti, Jehovini svjedoci i druge sekte misle da se može izračunati kad će biti sudnji dan. — Odgovaramo: »Isus je rekao: »Onog dana i časa nitko ne zna — već jedino Otac« (Mk. 13, 32).

134. Strašni sud

Malo prije svoje muke rekao je Isus svojim učenicima: »Kad Sin čovječji dođe u svojoj slavi u pratnji svih anđela, sjest će na svoje slavno prijestolje. Tada će se pred njim skupiti svi narodi, a on će ih razlučiti jedne od drugih kao što pastir luči ovce od jaraca. I postavit će ovce sebi s desne strane a jarce s lijeve. Nakon toga će kralj reći onima s desne strane: »Dođite, blagoslovljeni mog Oca, i primite u posjed kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta.« A onima s lijeve strane reći će: »Idite od mene, prokleti, u vječni oganj što je pripravljen đavlu i njegovim anđelima.« Ovi će otići u vječne muke, a pravednici u vječni život« (Mt. 25, 31—46).

†

Nakon uskrsnuća mrtvih bit će strašni sud. »Bog je odredio dan kad će po pravdi suditi čitavome svijetu« (Dj. ap. 17, 31). Tada će prestati vrijeme u kojem je Bog, zbog svoje velike strpljivosti, podnosio grešnike. Tada će zli osjetiti svu njegovu srdžbu, a dobrima će pokazati svu svoju ljubav. Ovaj sud naziva se strašnim ili općim sudom.

Bog će svijet »suditi po Isusu Kristu« (Rim. 2, 16). »Otac je sav sud dao Sinu« (Iv. 5, 22). Krist je svijet otkupio; on treba da mu i sudi.

Pred licem preobraženog Gospodina postat će očito sve što je tko učinio. »On će osvijetliti što je sakriveno u tami i objaviti nakane srdaca« (1. Kor. 4, 5). Dobri će se razlučiti od zlih. Tada će Krist izreći sud. Onoga tko je Boga ljubio i tko mu je služio, on će pozvati k sebi i dodijeliti mu vječni život; onoga tko se odmetnuo od Boga i tko sve do konca nije htio da se obrati, odbacit će od sebe i osuditi na vječnu smrt.

Nakon strašnog suda ući će dobri s tijelom i dušom u vječni život, a zli će se s tijelom i dušom strovaliti u pakao. Tijelo treba da ima udjela u nagradi i kazni, jer je i na zemlji sudjelovalo u dobrim ili zlim djelima.

Na strašnom sudu Bog će i đavla konačno osuditi. Krist će mu oduzeti svu moć i zauvijek ga prognati u pakao.

Strašni sud se drži da svi ljudi priznaju Božju svetost, pravednost i mudrost, da se Krist pred cijelim svijetom proslavi i da dobri dobiju zasluženu čast a zli zasluženu sramotu. Tada nitko više neće moći nijekati Boga i optuživati ga, odbijati Krista ili se protiv njega boriti, ismjehivati, tlačiti i mučiti dobre. »Tada će bezbožnici u duševnoj tjeskobi uzdisati: Ovo su oni koje smo nekoć ismjehivali i porugom obasipali. Mi luđaci! Držali smo život njihov za ludost, svršetak njihov za sramotu. Kako je to da su oni pribrojeni djeci Božjoj i da je dio njihov među svetima?« (Mudr. 5, 3—5).

Promisli: 1. Tko će držati strašni sud? 2. Što će se dogoditi kod strašnog suda? 3. Zašto treba da i tijelo ima udjela u vječnoj nagradi ili u vječnoj kazni? 4. Što će biti na strašnom sudu sa đavlom?

245. Što će biti nakon uskrsnuća mrtvih?

Nakon uskrsnuća mrtvih bit će strašni sud.

246. Kako će glasiti sud božanskog suca?

Dobrima će božanski sudac reći: »Dođite, blagoslovljeni mog Oca, i primite u posjed kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta.« A zlima: »Idite od mene, prokleti, u vječni oganj što je pripravljen đavlu i njegovim anđelima.«

247. Zašto se drži strašni sud?

Strašni sud se drži,

1. da svi ljudi priznaju Božju mudrost i pravednost,

2. da se Krist pred cijelim svijetom proslavi,

3. da dobri dobiju zasluženu čast a zli zasluženu sramotu.

Za moj život: Kad budem što htio učiniti ili propustiti, pitat ću se: Mogu li s time stupiti pred Božji sud?

Riječ Božja: »Tko će podnijeti dan dolaska njegova? Tko će se održati kad se on pojavi? Jer je on kao oganj talioca« (Mal. 3, 2). — »Evo dolazi u pratnji oblaka! I vidjet će ga svako oko, i oni koji su ga proboli« (Otkr. 1, 7). — »Zemaljski kraljevi, velikaši, vojskovođe, bogataši, mogućnici, svi — robovi i slobodni — sakriše se po spiljama i gorskim pećinama te rekoše gorama i pećinama: Padnite na nas i sakrijte nas od lica onoga koji sjedi na prijestolju i od Janjetove srdžbe, jer dođe veliki dan njihove srdžbe! Tko može opstati?« (Otkr. 6, 15—17).

Zadaće: 1. U kojim prispodobama govori Isus o strašnom sudu? 2. Potraži slike strašnog suda pa ih opiši! 3. Gdje se u misi za mrtve govori o sudu?

135. Preobrazba vidljivog svijeta

Bog je preko proroka Izaije obećao: »Gle, ja ću stvoriti novo nebo i novu zemlju. Neće se više spominjati ono što je bilo. Ljudi će se uvijek radovati i veseliti radi onoga što ću stvoriti« (Iz. 65, 17—18).

†

Kad Bog na sudnji dan objavi svu svoju moć, sav će se vidljivi svijet preobraziti (isp. Mt. 19, 28). Neće se uništiti, jer Bog ne uništava onoga što je stvorio. No »oblik ovog svijeta će proći« (1. Kor. 7, 31). U vatri Božje ljubavi on će se izmijeniti i usavršiti. »Mi očekujemo, prema njegovu obećanju, nova nebesa i novu zemlju u kojima stanuje pravednost« (2. Petr. 3, 13).

I ovo preobražavanje vidljivoga svijeta na sudnji dan Otac će izvesti po Kristu, svomu Sinu. »Sve mu je podložio« (1. Kor. 15, 27).

Krist će osloboditi vidljivi svijet od svih zala i svega nereda što su grijehom došli u njega i napunit će ga vječnom ljepotom. I priroda će na svoj način imati udjela na preobraženju njegova tijela.

Kad se vidljivi svijet bude preobrazio, postat će onim za što ga je Bog već od početka odredio: blistavim stanom Božjim među

ljudima. Time će otkupljenje biti dovršeno. Tada će Krist sva otkupljena stvorenja predati Ocu (isp. 1. Kor. 15, 24).

Promisli: 1. Po kome će Bog preobraziti svijet? 2. Što će Krist pri tom preobražavanju svijeta učiniti?

248. Što će biti s vidljivim svijetom na sudnji dan?

Na sudnji dan vidljivi svijet će se preobraziti i preurediti.

Za moj život: Ovaj lijepi Božji svijet, što ga moje oči vide, postat će još mnogo ljepši kad ga Bog preobrazi.

Riječ Božja: Isus veli: »Nebo i zemlja će proći, ali riječi moje sigurno neće proći« (Mt. 24, 35).

Zadaće: Zašto su leptir i proljeće znamenja preobrazbe svijeta? — Potraži i druga znamenja!

136. Kraljevstvo Božje u svojoj slavi

U Otkrivenju svetoga Ivana čitamo: »Potom opazim novo nebo i novu zemlju, jer su iščezli prvo nebo i prva zemlja a mora više nema. I opazim kako sveti grad — novi Jeruzalem — silazi od Boga s neba, opremljen poput zaručnice koja je nakićena za svog muža. Zatim očujem jaki glas što dolazi od prijestolja kako viče: »Evo stana Božjeg među ljudima! On će stanovati s njima: oni će biti njegov narod i sami će Bog biti s njima. On će otrti svaku suzu s njihovih očiju. Smrti više neće biti; neće više biti ni tuge, ni jauka, ni boli, jer ovo prijašnje prođe.« Tada onaj koji sjedi na prijestolju reče: „Evo sve činim novo"« (Otkr. 21, 1—5).

†

U ovom novostvorenom svijetu konačno će među nama boraviti i nad nama vladati samo sveti trojedini Bog. On će nam pokazati svu svoju ljepotu i u svojoj ljubavi učiniti nas zauvijek blaženim. Sva otkupljena stvorenja okružit će vječnim mirom.

Krist, utjelovljeni Sin Božji, u novostvorenom će svijetu nad nama vladati i uvijek uz nas biti skupa s Ocem i Duhom Svetim

S njegova lica odsijevat će sjaj božanske krasote; on će prinijeti Ocu hvalospjev čitavog otkupljenog svijeta a nama dati puninu vječnog života.

U novostvorenom svijetu bit će nam tijelo i duša, oko i srce, čitavo naše mišljenje, osjećanje i htijenje, ispunjeno Božjom veličajnom ljepotom. Radovat ćemo se neizrecivom radošću i vječnom ljubavlju biti sjedinjeni s trojedinim Bogom i svim njegovim anđelima i svetima.

Tada će sve ono što je bilo svojstveno samo starom svijetu pripadati prošlosti. Vjera će postati gledanje, nada posjedovanje. Neće više biti napasti i borbe, glada i žeđe, boli i smrti; jer su blaženici već izvojštili pibjedu i zadobili neprolazni život. Nema više rastanka: nebo i zemlja su jedno i bezbrojne čete anđela i djece Božje od svih naroda i vremena ujedinjene su u Bogu. Nema više hramova jer je sav otkupljeni svijet sada jedan jedini blistavi Božji hram. Nema više dana ni godina: svi žive u Božjoj vječnosti i slave slavlje što im je Otac pripravio od početka svijeta.

To je ono kraljevstvo Božje u svojoj slavi što nam ga je Krist naviještao. To je ona vječna domovina za kojom čezne naše srce. To je ona Janjetova svadba za kojom Crkva poput zaručnice čezne. Ona govori Kristu, svomu zaručniku: »Dođi, Gospodine Isuse!« (Otkr. 22, 20).

Promisli: 1. Opiši život u novostvorenom svijetu! 2. Čega neće više biti u novostvorenom svijetu?

Za moj život: Često ću se od srca zahvaliti Bogu što me je pozvao u svoje divno kraljevstvo.

Riječ Božja: »Pravednici će sjati poput sunca u kraljevstvu svog Oca« (Mt. 13, 43). — »On mi pokaza rijeku života, bistru kao kristal, koja istječe iz Božjeg prijestolja« (Otkr. 22, 1). — »Prijestolje Božje i Janjetovo bit će u njemu (u svetom gradu Božjem). Sluge Božje klanjat će se Bogu, gledat će njegovo lice. A njegovo će ime biti na njihovim čelima. Gospodin Bog će ih rasvijetliti i oni će kraljevati u vijeke vjekova« (Otkr. 22, 3—5).

Iz nauka svetaca: »Čeznemo za budućim Jeruzalemom; i što više čeznemo za njim, to strpljivije podnosimo sve poradi njega« (Augustin).

Zadaće: 1. Zašto nijedan od sedam sakramenata nije potreban u novostvorenom svijetu? 2. Zašto tamo nitko ne krši Božjih zapovijedi? 3. Što se već ostvarilo od savršenog Božjeg kraljevstva?

Očekivanje kršćana: Kardinal Newman piše: Naša zemlja koja se u proljeće otvara i donosi novo lišće i novi cvat, jednog će se dana otvoriti i razviti u novi svijet svjetla i ljepote. Nastat će vječno proljeće. Ono će doći, ma kako dugo ga morali čekati. Stoga govorimo dan za danom:

DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE!

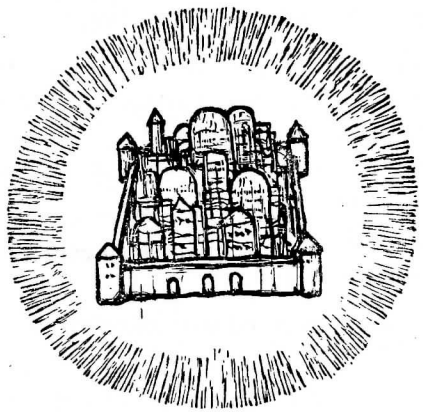

DODATAK

KRŠĆANSKI DNEVNI RASPORED I PRAVILA ZA ŽIVOT

1. Čim se izjutra probudiš, prekriži se, pomisli radosna srca na Boga i prikaži mu novi dan: »Bože moj, sve za Tebe!« Ako je vrijeme ustajanja, brzo se digni i obuci. Zatim pobožno i, ako je moguće, na koljenima obavi svoju jutarnju molitvu. Nikad je nemoj propustiti! Pri tome obnovi svoju posebnu odluku. — Ako ti je moguće, prisustvuj svetoj misi. To je najbolje upotrijebljeno vrijeme.

2. Sad veselo kreni na svoj dnevni posao. Radi marljivo i savjesno.

3. Tokom dana rado misli na Boga; i Bog uvijek misli na tebe. Češće ga pozdravi. Uvijek iznova promišljaj što Bog od tebe traži i za njega sve rado učini. »Sve dane svoga života imaj Boga pred očima« (Tob. 4, 6).

4. Svakog dana imaš mnogo prilika da činiš dobro. Bog ti ih daje. Pazi na njih i iskoristi ih. Širi Božju ljubav i radost u svijetu.

5. U saobraćaju s drugima budi uljudan, prijazan i susretljiv. Osobito se čuvaj nepristojnih i nemilosrdnih razgovora. Izbjegavaj loše sudrugove i budi oprezan pred stranim ljudima. »Pazi kome se povjeravaš!«

6. Nikad nemoj sjesti za stol a da se ne pomoliš. Raduj se svemu što ti je Bog dao ali budi umjeren i nemoj biti probirljiv. Ne zaboravi da se nakon jela zahvališ.

7. Iskoristi svoje slobodno vrijeme. Nikad ne budi besposlen. Pomaži roditeljima u radu; oni mnogo rade za tebe. Posveti dosta pažnje svojoj braći i sestrama i rado pomozi susjedima i znancima. Svoje slobodno vrijeme provedi s dobrim sudrugovima i uz dobre knjige.

8. Strpljivo podnosi patnje i neprijatnosti. Misli na ovo: Krist, moj učitelj, za me je nedužan trpio. Sve poteškoće prikaži Bogu; on će te za to bogato nagraditi.

9. Veselo sudjeluj u svetkovanju nedjelja i blagdana. Nikad nemoj vlastitom krivnjom ostati od svete mise. Na svakoj misi kojoj prisustvuješ nastoj, ako je ikako moguće, pristupiti i svetoj pričesti. »Kakva tvoja nedjelja, takva smrtna postelja!«

10. Budi na oprezu pred napastima. Nemoj im ni najmanje popuštati. Ako bi te zadesila nesreća da smrtno sagriješiš, probudi savršeno pokajanje, od srca zamoli Boga za oproštenje i što prije otidi na svetu ispovijed. — Redovito primaj sakramenat ispovijedi; mladi kršćanin ne bi trebao da s tim čeka dulje od četiri sedmice.

11. Nikad nemoj propustiti, prije nego što odeš na počinak, da pobožno izmoliš svoju večernju molitvu. Pri tom ispitaj svoju savjest i pokaj se za grijehe. Ispitaj se također da li si održao svoju posebnu odluku. Ako si vrlo umoran, moli nešto kraće, ali se uvijek

pobožno moli. Prije nego što legneš, prekriži se blagoslovljenom vodom i nastoj da zaspiš s molitvom ili drugim pobožnim mislima.

Bori se u plemenitoj borbi vjere, postigni
vječni život u koji si pozvan (1. Tim. 6, 12).

MOLITVE

Znak svetoga križa

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Gospodnja molitva

Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime Tvoje; dođi kraljevstvo Tvoje; budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas i otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim, i ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla. Amen.

Zdravo, Marijo

Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. — Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše. Amen.

Apostolsko vjerovanje

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje, i u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan, sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih, uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega, odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni. Amen

Hvalnica trojedinom Bogu

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetome. Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.

NEKE VAŽNE MISNE MOLITVE

Gloria (Slava)

Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje. Hvalimo Te Blagoslivljamo Te. Klanjamo Ti se. Slavimo Te. Zahvaljujemo Ti radi velike slave Tvoje. Gospodine Bože, kralju nebeski, Bože Oče svemogući. Gospodine Sine, jedinorođeni, Isuse Kriste. Gospodine Bože, Jaganjče Božji, Sine Očev. Koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se. Koji

oduzimaš grijehe svijeta, primi našu molitvu. Koji sjediš s desne Ocu smiluj nam se. Jer Ti si jedini Svet, Ti si jedini Gospodin, Ti si jedini Višnji, Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca. Amen.

Sanctus (Svet)

Svet, svet, svet, Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja Tvoje slave. Hosana u visini. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini.

Kod pretvorbe

Kad se podiže sveta hostija: Primi, nebeski Oče, tijelo našeg Gospodina Isusa Krista, koje je za nas bilo na križu žrtvovano! — Kad se podiže kalež sa svetom krvlju: Primi, nebeski Oče, krv našega Gospodina Isusa Krista, koja je za nas bila na križu prolivena! — Ili: Gospodine moj i Bože moj! — Ili: Isuse, Tebi živim; Isuse, Tebi umirem; Isuse, Tvoj sam živ i mrtav.

Nakon pretvorbe

Nebeski Oče! Sjećajući se blažene muke, uskrsnuća i uzašašća Tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, prinosimo preslavnom veličanstvu Tvojemu svetu žrtvu, kruh vječnog života i kalež vječnog spasenja.

Velika hvalnica na koncu čina mise

Po Njemu — i s Njime — i u Njemu je Tebi, Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava. Po sve vijeke vjekova Amen.

Nakon svete pričesti

Gospodine, daj da čistom dušom prihvatimo što smo primili ustima i ovaj vremeniti dar postao nam okrepom za vječnost.

SVAGDANJE MOLITVE

Jutarnja molitva

1. Već sunce se porodilo,
pomolimo se ponizno:
U svemu danas, Bože naš,
Proživjet daj nam nevino!

2. Ti jezik naš obuzdavaj,
Da svađe ružne ne bude,
Ti blag nam oči zaklapaj,
Da taštih stvari ne vide.

3. Čistoću srca štiti nam,
Sve nisko tjeraj od njega,
Ukroti postom, trijeznošću
Pomamnost tijela našega.

4. Pa kada mine bijeli dan
I opet noć se povrati,
Slatkoće svijeta prezrevši
Mi ćemo Tebi pjevati.

5. Sva slava Ocu vječnomu
I jedinomu Sinu mu
Sa Tješiteljem Presvetim
I sad i vječnost čitavu.

Moj Bože i Oče! Hvala Ti što si me ove noći milostivo čuvao i što si mi ovaj novi dan darovao. Ti si me stvorio, Ti si me po svom Sinu Isusu Kristu otkupio i pozvao u svoje vječno kraljevstvo. Stoga hoću da budem Tvoj, danas i uvijeke. Tvoja sveta volja neka se na meni vrši. Prosvijetli me sada da upoznam što treba da danas za Tebe učinim. Očuvaj me od svakoga zla. Vodi me po svom Sinu Isusu Kristu. Napuni me ljubavlju Duha Svetoga. Sve neka bude na Tvoju slavu, sve iz ljubavi prema Tebi. — Marijo, moja majko i kraljice, uzmi me pod svoju zaštitu! — Sveti anđele, čuvaru moj, čuvaj me!

Kad uzimaš blagoslovljenu vodu: Blagoslovio me svemogući i milosrdni Bog, Otac i Sin i Duh Sveti. Amen.

Večernja molitva

1. Već mrak se hvata, gine dan,
   O Stvoritelju, čuj nam glas,
   Po beskrajnoj ti blagosti
   Iznad nas bdij i štiti nas.

2. Udalji sanje opake
   I opsjene što noć ih tka,
   Obuzdaj našeg zlotvora,
   Da tijelo se ne okalja.

3. Podijeli, Oče milostiv,
   I Sine, jednak Ocu svom,
   Što s njim i Duhom Presvetim
   U kraju vladaš vječitom.

Moj Bože i Oče! Prije nego što otpočinem, dolazim pred Tvoje sveto lice da pred Tobom završim ovaj dan.

Osvrt: Što je Bog za tebe učinio? Što si ti učinio, dobra i zla? Bože moj, hvala Ti što si danas na me mislio i očinski se za me brinuo. Hvala Ti za sve dobro što sam ga danas s Tvojom milošću možda učinio. — Priznajem da sam premalo na Te mislio i da nisam uvijek vršio Tvoje svete volje. Za to mi je od srca žao. Oprosti mi, milosrdni Oče, poradi svoga Sina, koji je za me umro. Uzdam se u Tvoju milost i odlučujem da ću grijeh izbjegavati i u svemu vršiti Tvoju volju.

Sada se s tijelom i dušom predajem u Tvoje dobrostive ruke. Preporučujem Ti i svoje roditelje, braću i sestre, svoje rođake i poznanike. Nagradi po svojoj dobroti sve koji su mi učinili dobro. Prosvijetli zalutale, utješi osamljene, ojači one koji se nalaze u napasti, potkrijepi bolesne i umiruće i privedi grešnike na pravu pokoru. Nebeski Oče, daj da Te svi ljudi nađu po Isusu Kristu, našem Gospodinu i Spasitelju. — Marijo, moja majko i kraljice, uzmi me pod svoju zaštitu. Sveti anđele, čuvaru moj, čuvaj me. Amen.

Prije i poslije jela

Prije jela:
Bože, kom sve dugujemo, zahvalno Te mi štujemo;
Ti nas hraniš jer nas ljubiš; blagoslovi što nam nudiš. Amen.

Poslije jela:
Hvala Ti, Bože, za jelo i piće što krijepi nam tijelo;
Ti sve, mi ništa, nismo dali; naš život cio neka Te hvali. Amen.

Prije jela:
Blagoslovi, Bože, nas i ove Tvoje darove koje ćemo po Tvojoj darežljivosti blagovati. Po Isusu Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Poslije jela:
Zahvaljujemo Ti se, svemogući vječni Bože, na svim dobročinstvima Tvojim, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.
Dostoj se, Gospodine, sve koji nam dobro čine poradi imena Tvojega nagraditi životom vječnim. Amen.

Prije jela:
Predmolitelj: Oči sviju uzdaju se u Te, Gospodine.
Ostali: A Ti im daješ hranu u pravo vrijeme. Ti otvaraš ruku svoju i napunjaš blagoslovom sve što živi.
Predmolitelj: Pomolimo se! Blagoslovi, Gospodine, nas i ove Tvoje darove, koje ćemo po Tvojoj darežljivosti blagovati, po Kristu Gospodinu našem.
Ostali: Amen.
Predmolitelj: Na gozbu vječnog života priveo nas kralj vječne slave.
Ostali: Amen.

Poslije jela:
Predmolitelj: Zahvaljujemo Ti se, svemogući Bože, na svim dobročinstvima Tvojim, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.
Ostali: Amen.
Predmolitelj: Pomolimo se! Dostoj se, Gospodine, sve koji nam dobro čine poradi imena Tvojega nagraditi životom vječnim.
Ostali: Amen.
Predmolitelj: Duše pokojnih pravovjernika neka po milosrđu Božjem počivaju u miru.
Ostali: Amen.

Kad zvoni na »Anđeo Gospodnji«

Anđeo Gospodnji navijestio Mariji i ona je začela po Duhu Svetom.
Zdravo, Marijo...
Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.
Zdravo, Marijo...
I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama.
Zdravo, Marijo...

Moli za nas, sveta Bogorodice,
Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Milost svoju, molimo Te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina Tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Od Uskrsa do Duhova namjesto »Anđeo Gospodnji« molimo stojeći: Kraljice neba, raduj se, aleluja. Jer koga si bila dostojna nositi, aleluja Uskrsnu, kako je rekao, aleluja. Moli za nas Boga, aleluja.

Veseli se i raduj, Djevice Marijo, aleluja.
Jer uskrsnu Gospodin uistinu, aleluja.

Pomolimo se. Bože, koji si se dostojao razveseliti svijet uskrsnućem svoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, daj, molimo Te, da po njegovoj majci Djevici Mariji postignemo radosti vječnoga života. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kad ulaziš u crkvu ili kad izlaziš iz nje

Klanjamo Ti se, presveti Gospodine, Isuse Kriste, ovdje i u svim crkvama Tvojim, koje su na cijelome svijetu, i blagoslivljamo Te jer si svetim križem svojim svijet otkupio.

O sveta gozbo, na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se napunja milosti i daje nam se zalog buduće slave.
R. Kruh s neba dao si njima. *O.* Koji svaku slast u sebi ima.

Pomolimo se. Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, daj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva tijela i krvi Tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja Tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

(Kad se izlazi iz crkve, moli se samo do »O sveta gozbo«).

Za sretnu smrt

Oče naš... Zdravo, Marijo... Isuse, Tebi živim...

Rane drage, Majko sveta,
Spasa za me razapeta
Tisni usred srca mog.

Neka dođu i na mene
Patnje za me podnesene
Sina tvojeg ranjenog.

KRŠĆANSKI ŽIVOT

Vjera

Moj Bože i Gospodine! Vjerujem sve što si objavio i što nas po svojoj svetoj Crkvi učiš vjerovati, jer si Ti istiniti Bog. O Bože, umnoži moju vjeru!

Ufanje

Moj Bože i Gospodine! Ufam se u Te da ćeš mi oprostiti grijehe, dati svoju milost i privesti me u vječno blaženstvo, jer si to obećao Ti, koji si dobri i vjerni Bog. O Bože, učvrsti moje ufanje!

Ljubav

Moj Bože i Gospodine! Ljubim Te svim srcem nada sve, jer si beskonačno dobri Bog. Iz ljubavi prema Tebi ljubim i svoga bližnjega kao samoga sebe. O Bože, usavrši moju ljubav.

O Srce Sina Božjega, o slava Ti i čast;
Dobrote Ti si izvor čist i rajska naša slast!
U Tebi nam je radost sva, u Tebi nam je nada sva,
U Tebi žića kras, u Tebi vječni spas!

Vjerujem u Te, Gospodine, učvrsti moju vjeru;
Ufam se u Tebe, ojači moje ufanje;
Ljubim Te, daj da Te sve žarče ljubim;
Kajem se, daj da se iskrenije kajem (papa Klement XI).

Pokajanje i odluka

Moj Bože i Gospodine! Često sam sagriješio i Tvoju pravednu kaznu zaslužio. Budi milostiv meni grešniku! — Tvoj božanski Sin je za me na križu umro, a ja sam mu ljubav uzvratio nezahvalnošću. Za to mi je od srca žao. — Ti si, moj nebeski Oče, beskrajno dobar, a ja sam Te svojim grijesima toliko žalostio i srdio. Kajem se za to od svega srca i čvrsto odlučujem da ću se popraviti i da više neću griješiti. Pomozi me svojom milošću. Amen.

Bože, budi milostiv meni jadnom grešniku! — Moj Bože, oprosti mi moje grijehe! — »Otpusti nam duge naše!« — Gospodine, smiluj mi se! — Moj Isuse, milosrđe! — »Isuse, Sine Božji, smiluj mi se!« — Isuse, budi mi milostiv, Isuse, budi mi milosrdan, Isuse, oprosti mi moje grijehe!

Predanje samoga sebe i predanost u volju Božju

Primi, Gospodine, svu moju slobodu, primi pamćenje i razum i svu moju volju. Ti si mi darovao sve što imam i posjedujem. Ja ti opet sve to vraćam i predajem potpuno Tvojoj svetoj volji, da svime upravljaš. Daj mi samo da Tebe ljubim i daj mi svoju milost pa imam dosta i ne tražim ništa više. Amen (Ignacije Lojolski).

Nek bude volja Tvoja, ma čega se ja latio!
Nek bude volja Tvoja, ma kako pri tom patio!
Nek bude volja Tvoja, makar je ja ne shvatio!

Gospodine, Bože moj, već sada spremna i draga srca primam iz Tvoje ruke svaku vrstu smrti koju se Tebi svidi da mi pošalješ, sa svim njezinim bolima, mukama i tjeskobama (potpuni oprost u času smrti).
Da, Oče! — Isuse, Tebi za ljubav! — Bože, sve za Tebe! — Gospodine, pokaži mi što treba da činim! Gospodine, kako Ti hoćeš! — »Gospodin je dao, Gospodin uzeo; neka je blagoslovljeno ime Gospodnje!« (Job. 1, 21).

Klanjanje, hvala i zahvala

Moj Bože, kako si velik i svet i divan! Ti si gospodar cijeloga svijeta. Tvoje su misli uzvišene nad svim ljudskim mislima; Tvoja je moć veća nego sva zemaljska moć; Tvoja je ljubav jača i srdačnija nego što to moje srce i zamišlja. Divim Ti se; podvrgavam Ti se; sa najdubljim strahopoštovanjem klanjam se Tebi, svom previšnjem i predragom Bogu i Gospodinu.

»Bože sveti, Bože jaki, Bože neumrli, smiluj nam se!« — »Kralju vjekova, besmrtnomu, nevidljivomu, jedinom Bogu čast i slava u vjekove vjekova. Amen.« (1. Tim. 1, 17).

KRISTU

Hvaljen Isus! Uvijeke. — Slava, čast i hvala Ti, Spasitelju, Kralju Kriste! — Isuse, Tebi živim; Isuse, Tebi umirem; Isuse, Tvoj sam živ i mrtav! — »Gospodin moj i Bog moj!« (Iv. 20, 28).

Moj Isuse, daj mi veliku milost da često na Te mislim, da rado s Tobom razgovaram i da uvijek budem s Tobom združen. — Gospodine Isuse Kriste, smiluj mi se! — Moj Isuse, milosrđe! — Isuse, krotka i ponizna srca, učini srce naše po srcu svojem!

Dušo Kristova, posveti me.
Tijelo Kristovo, spasi me.
Krvi Kristova, napoj me.
Vodo iz prsa Kristovih, operi me.
Muko Kristova, pokrijepi me.
O dobri Isuse, usliši me.
U rane svoje sakrij me.
Ne dopusti mi da se odijelim od Tebe.
Od zla neprijatelja obrani me.
Na času smrti moje zovni me.
I zapovjedi mi da dođem k Tebi.
Da Te sa svetim Tvojim hvalim
U vijeke vjekova. Amen.

1. O Isuse, nebesa sjaj
I drag si uhu ugođaj,
Ko meda cvijet u ustima,
Užitak svet u srcima.

2. Tko kuša Tebe, glad i žeđ,
Sve veća hvata njega sveđ,
On samo Tebe željet zna,
Ti ljubav si mu jedina.

3. O Isuse, o raju sâm,
Kog s nadom, čežnjom dozivam,
Ja suze ronim za Tobom
I vičem k Tebi dušom svom:

4. Sveđ ostaj s nama, Spase naš,
Da svjetlom nas obasjavaš,
Iz duša mrak da izgoniš,
Milinom zemlju napuniš.

5. O Djevin cvijete, Isuse,
S kog sve nam slasti liju se,
Sva slava Tebi, sva Ti čast
I kraljevska u raju vlast.

Neka bude bez prestanka hvaljen i slavljen Isus Krist u presvetom oltarskom sakramentu! — O sveta gozbo, na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se napunja milosti i daje nam se zalog buduće slave. — Kruh s neba dao si nama, koji u sebi svaku slast ima.

Dobar Pastir, pravo jelo,
Smiluj nam se Janje bijelo,
Daj nam hranu, svoje tijelo,
Brani, vodi stado cijelo
K strani žića blaženog.
(Hvali Sion)

DUHU SVETOMU

Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernika i oganj svoje ljubavi u njima užezi.
Pošalji Duha svojega i postat će.
I obnovit ćeš lice zemlje.
Pomolimo se. Bože, koji si svjetlošću Duha Svetoga poučio srca vjernika, daj da u istom Duhu što je pravo mislimo i njegovoj se utjehi vazda radujemo. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

MARIJI

Krunica

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.
Vjerujem u Boga, Oca svemogućega... Slava Ocu... Oče naš...
Zdravo, Marijo..., koji neka nam umnoži vjeru.
Zdravo, Marijo..., koji neka nam učvrsti ufanje.
Zdravo, Marijo..., koji neka nam usavrši ljubav.
Slava Ocu... Oče naš...

Radosna otajstva

1. koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. koga si, Djevice, Elizabeti u pohode nosila.
3. koga si, Djevice, rodila.
4. koga si, Djevice, u hramu prikazala.
5. koga si, Djevice, u hramu našla.

Žalosna otajstva

1. koji se za nas krvavim znojem znojio.
2. koji je za nas bičevan bio.
3. koji je za nas trnjem okrunjen bio.
4. koji je za nas teški križ nosio.
5. koji je za nas raspet bio.

Slavna otajstva

1. koji je od mrtvih uskrsnuo.
2. koji je na nebo uzašao.
3. koji je Duha Svetoga poslao.
4. koji je tebe, Djevice, na nebo uzeo.
5. koji je tebe, Djevice, na nebu okrunio.

Pod obranu se tvoju utječemo

Pod obranu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibelji uvijek oslobodi, Djevice slavna i blagoslovljena! Gospođo naša, posrednice naša, zagovornice naša! Sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči. Amen.

O Gospođo moja

O Gospođo moja, o majko moja! Ja ti svega sebe predajem i da ti zasvjedočim svoju ljubav, poklanjam ti danas svoje oči, svoje uši, svoja usta, svoje srce — svega sebe. Jer sam, dakle, sav tvoj, o dobra majko, čuvaj me i brani kao stvar i svojinu svoju. Amen.

Zdravo, Kraljice

Zdravo, Kraljice, majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni, dakle, zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas te nam poslije ovoga progonstva pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o slatka djevice Marijo!
S dragim Sinom neka Djeva Mati, blagoslov nam dostoji se dati.

SVETOM ANĐELU ČUVARU

Od svake pogibelji — Tijelo moje brani
I od grešnih ljaga svih — Dušu mi sahrani.
Svud i vazda štiti me — Od sotonske tmine,
U svem posve ravnaj mi — Misli, riječi, čine.

Anđele Božji, čuvaru moj,
Danas i uvijek uza me stoj,
Ruku mi pruži, vodi me ti,
Ti me od zala očuvaj svih!

U POSEBNIM POTREBAMA

Za nas same: Gospodine, pomozi mi da budem onakav kakvog si me Ti zamislio! Gospodine, nauči me moliti!
Za sretan izbor zvanja: Nebeski Oče! Ti si me stvorio i namijenio mi u svojoj ljubavi životni put na kojem treba da postignem svoje vječno spasenje. Daj da upoznam što Ti sa mnom namjeravaš i pokaži mi zvanje koje mi odgovara. Pokaži mi gdje najbolje mogu upotrijebiti svoje snage i gdje Ti mogu najbolje služiti. Daj mi da pravo izaberem svoje zvanje, da se u njemu čestito osposobim pa da u životu nešto valjanoga ostvarim. Daj mi da Te čitavim svojim životom slavim. Amen.
U nevolji: Moj Isuse, pomozi mi! — »Gospodine, spasi nas, izgibosmo!« (Mt. 8, 25). — »Oče, ako hoćeš, otkloni ovaj kalež od mene! Ali neka ne bude moja nego Tvoja volja!« (Isp. Lk. 22, 42; Mt. 26, 39).
Za sretnu smrt: Od nagle i nepripravne smrti, oslobodi nas, Gospodine. — Isuse, Marijo i Josipe, vama darivam srce i dušu svoju. Isuse, Marijo i Josipe, pomozite mi u smrtnoj borbi! Isuse, Marijo i Josipe, u vašoj prisutnosti želim izdahnuti! — »Oče, u Tvoje ruke predajem svoj duh« (Lk. 23, 46).
U napasti: Gospodine, pomozi mi! — Bože moj, znam da sve vidiš. — Marijo, majko prebistra, majko prečista, moli za me! — Marijo, pomozi!
Za roditelje, braću i sestre: Nebeski Oče, hvala Ti što si mi po mojim roditeljima iskazao nebrojena dobročinstva. Nagradi ih za dobro što su mi ga od prvog dana činili i pomozi me da im budem zahvalan. Blagoslovi njihov trud i muku, očuvaj ih zdrave i utješi ih kad ih snađe kušnja. Daj da obiluju svakim dobrom i očuvaj ih od zla.
Blagoslovi također moju braću i sestre i sve naše rođake. Nemoj dozvoliti da ijedan član naše obitelji zauvijek propadne, nego nas sve jednom ponovno sastavi u kući vječnog Oca. Amen.

Roditelje, Bože mili, od zla svakog Ti zakrili.
Nagradi im trud i muku, ljubav srca i rad ruku.

Za pokojne: Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna svijetlila im. Počivali u miru. Amen.

POPIS KNJIGA SVETOGA PISMA

Stari zavjet

Povijesne knjige:

5 Mojsijevih knjiga (Mojs.)
Jozuina knjiga (Joz.)
Knjiga sudaca (Sud.)
Rutina knjiga (Rut.)
2 Samuelove knjige (Sam.)
2 knjige kraljeva (Kralj.)
2 knjige dnevnika (Dnevn.)
Ezdrina knjiga (Ezdr.)
Nehemijina knjiga (Neh.)
Tobijina knjiga (Tob.)
Juditina knjiga (Judit.)
Esterina knjiga (Est.)
2 knjige Makabejaca (Mak.)

Poučne knjige:

Jobova knjiga (Job.)
Psalmi (Ps.)
Priče (Priče)
Propovjednik (Prop.)
Pjesma nad pjesmama (Pj. n. pj.)
Knjiga mudrosti (Mudr.)
Sirahova knjiga (Sir.)

Proročke knjige:

Izaija (Iz.)
Jeremija (Jer.)
Baruh (Bar.)
Ezekijel (Ez.)
Danijel (Dan.)
Ozej (Oz.)
Joel (Joel)
Amos (Amos)
Abdija (Abd.)
Jona (Jona)
Miheja (Mih.)
Nahum (Nah.)
Habakuk (Hab.)
Sofonija (Sof.)
Agej (Agej)
Zaharija (Zah.)
Malahija (Mal.)

Novi zavjet

Povijesne knjige:

Četiri evanđelja po
Mateju (Mt.)
Marku (Mk.)
Luki (Lk.)
Ivanu (Iv.)
Djela apostolska sv. Luke (Dj. ap.)

Poučne knjige:

Poslanice svetoga Pavla:
1 Rimljanima (Rim.)
2 Korinćanima (Kor.)
1 Galaćanima (Gal.)
1 Efežanima (Ef.)
1 Filipljanima (Fil.)
1 Kološanima (Kol.)
2 Solunjanima (Sol.)
2 Timoteju (Tim.)
1 Titu (Tit.)
1 Filemonu (Filem.)
1 Hebrejima (Hebr.)

Katoličke poslanice:
1 poslanica svetoga Jakova (Jak.)
2 poslanice svetoga Petra (Petr.)
3 poslanice svetoga Ivana (Iv.)
1 poslanica svetoga Jude (Jud.)

Proročka knjiga:

Otkrivenje svetoga Ivana (Otkr.)

SADRŽAJ

UVOD

1. O veličini našeg poziva i o našoj zadaći na zemlji . . . 7
2. Crkva je čuvarica i učiteljica naše vjere 8
3. Vesela vijest o kraljevstvu Božjem 11

PRVI DIO

O Bogu i našem otkupljenju

O Bogu, našem nebeskom Ocu 13

4. Bog nam govori 13
5. Bog je istinit i vjeran, vječan i nepromjenljiv 14
6. Bog nam daje da ga spoznamo i iz stvorenih stvari . . . 16
7. Bog se brine za nas 18
8. Bog je posvudašnji i sveznajući 19
9. Bog je svet i pravedan 21
10. Bog upravlja zlo na dobro 23
11. Bog nas patnjom vodi k spasenju 24
12. Bog je premudar i svemoguć 26
13. Bog je milostiv grešnicima 27
14. Bog je ljubav 29
15. Beskonačno savršeni Bog 30

O stvaranju svijeta, prvom grijehu i obećanom otkupljenju . . 32

16. Bog je stvorio svijet 32
17. Bog je stvorio anđele 33
18. Bog je stvorio ljude 35
19. Prvi su ljudi sagriješili 37
20. Posljedice istočnog grijeha za sve ljude 39
21. Bog je obećao otkupljenje 41

O našem Gospodinu Isusu Kristu 43

22. Isus Krist je naviještao kraljevstvo Božje 43
23. Isus Krist je učio ljude 45
24. Isus Krist je živio potpuno za svoga Oca 46
25. Isus Krist je bio samilostan prema ljudima 47
26. Isus Krist je Božji Sin i pravi Bog 49

O utjelovljenju, muci i slavi Spasiteljevoj 51

27. Božji Sin postao je čovjekom 51
28. Majka Spasiteljeva je preblažena Djevica Marija . . . 53
29. Vođe izabranog naroda odbacili su Božjega Sina 55
30. Isus Krist je dragovoljno pošao u smrt na križu 57
31. Isus Krist nas je svojom smrću otkupio 59
32. Isus Krist je na križu prinio žrtvu neizmjerne vrijednosti . 60
33. Isus Krist je sašao k mrtvima 62
34. Isus Krist je uskrsnuo od mrtvih 63
35. Za Isusovo uskrsnuće svjedoče sigurni svjedoci 65
36. Isus Krist je uzašao na nebo 67

37. Isus Krist je naš Gospodin 69
38. Isus Krist će ponovno doći 71

O Duhu Svetomu i njegovom djelovanju 72

39. Duh Sveti je sašao na apostole 73
40. Duh Sveti je Bog kao Otac i Sin 74
41. Duh Sveti djeluje u Crkvi na mnogo načina 75
42. Duh Sveti nas rasvjetljuje i jača 77
43. Duh Sveti nas posvećuje 78

O tajni trojedinoga Boga 80

44. Presveto Trojstvo 80

DRUGI DIO

O Crkvi i o sakramentima

O osnivanju i uređenju Crkve 82

45. Isus Krist je započeo osnivanje Crkve za vrijeme svog javnog života 82
46. Isus Krist je svojom smrću zaslužio Crkvi život 84
47. Isus Krist je nakon svoga uskrsnuća dovršio osnivanje svoje Crkve 85
48. Crkva je otajstveno tijelo Kristovo 88
49. Sveti red Crkve 89

O djelovanju Crkve 91

50. Crkva naviješta i naučava 91
51. Crkva crpe svoj nauk iz Svetog pisma i iz usmene predaje 94
52. Širenje Crkve u svijetu (misije) 96
53. Crkva drži službu Božju 98
54. Crkva podjeljuje svete sakramente 100
55. Crkva blagoslivlja i posvećuje 102
56. Pastirska zadaća Crkve 103
57. Briga za raštrkane vjernike 105
58. Jedina prava crkva 107
59. Općinstvo svetih 109
60. Marija je naša majka i kraljica 111

O našem posvećenju krštenjem 113

61. Obraćenje 113
62. Podjeljivanje krštenja 115
Svečano krštenje djece 117
Kako se vrši krštenje u nuždi 119
63. Krštenje je izvor novog života 120
64. Vjera 122
65. O životu vjere 124
66. Ufanje 126
67. Ljubav prema Bogu 128
68. Ljubav prema bližnjemu 130
69. Nasljedovanje Krista 132

O molitvi 134
70. Isus nas uči moliti 134
71. Kako treba da molimo 137
72. Red u moljenju 139

Sakramenat potvrde 142
73. Podjeljivanje potvrde 142
74. Milost potvrde 144

O presvetom oltarskom sakramentu (euharistiji) 146
75. Isus je ustanovio presveti oltarski sakramenat 146
76. Crkva obavlja svetu euharistiju 148
77. U obredu svete euharistije predočuje se žrtva na križu . . 150
78. U euharistijskoj gozbi primamo kruh vječnog života . . . 151
79. Čuvanje i čašćenje svete euharistije 155
Što moramo znati o obredu svete mise 157

Novi život u opasnosti 162
80. Napast 162
81. Smrtni grijeh 167
82. Laki grijeh 167

Pokora i sakramenat ispovijedi 168
83. Krepost pokore 169
84. Sakramenat ispovijedi 171
85. Primanje sakramenta ispovijedi 173
Kako primamo sakramenat ispovijedi 177
86. Oprost 178

Kršćanin u teškoj bolesti 180
87. Sakramenat bolesničkog pomazanja 180
Kako se podjeljuju sveti sakramenti bolesniku 182

O staleškim sakramentima 183
88. Svećenički red 183
Kako se podjeljuju sveti redovi 185
89. Sakramenat ženidbe 186

O redovničkom staležu 189
90. Redovnički stalež 189

TREĆI DIO

O životu prema Božjim zapovijedima

Kako nam Bog očituje svoje zapovijedi 192
91. Božji prirodni red 192
92. Božje zapovijedi 193
93. Savjest 195

Prva zapovijed Božja 197
94. Štovanje Boga 197
95. Vršenje Božje volje 199

96. Dobra nakana 200
97. Čašćenje svetih 202
98. Čašćenje Bl. Dj. Marije 204

Druga zapovijed Božja 205
99. Strahopoštovanje prema Božjem imenu 206
100. Strahopoštovanje prema svemu što je Bogu posvećeno . . 207
101. Zakletva 208
102. Zavjet 210

Treća zapovijed Božja 211
103. Sudjelovanje u službi Božjoj nedjeljom i blagdanom . . 211
104. Nedjeljni počinak 213
105. Sveti dani i sveta doba 214
106. Crkveni post 217

Četvrta zapovijed Božja 219
107. Zajednički život ljudi 219
108. Otac i majka 221
109. Braća i sestre, rođaci i prijatelji 223
110. Poštovanje prema poglavarima i starijim ljudima . . . 224
111. Dužnosti roditelja i poglavara 225
112. Država i zajednica narodâ 226
113. Crkvena uprava 228

Peta zapovijed Božja 230
114. Naše tijelo i naš tjelesni život 230
115. Naše duševne moći i sposobnosti 232
116. Rad i zvanje 233
117. Briga za naše vječno spasenje 234
118. Tijelo i život bližnjega 236
119. Briga za vječno spasenje bližnjega 238

Šesta i deveta zapovijed Božja 240
120. Pravi odnos između muža i žene 240
121. Stidljivost i čistoća 242

Sedma i deseta zapovijed Božja 245
122. Naše vlasništvo 245
123. Vlasništvo bližnjega 247

Osma zapovijed Božja 248
124. Istinoljubivost 248
125. Naša čast 250
126. Čast bližnjega 251

ČETVRTI DIO

O posljednjim stvarima

O posljednjim stvarima čovjeka 253
127. Smrt i posebni sud 253
128. Nebo 255

129. Čistilište 257
130. Pakao 258
131. Kršćanski pokop 260
Crkveni sprovod 261

O svršetku svijeta i dovršenju u vječnosti 262
132. Što nam je Krist prorekao o vremenu do sudnjeg dana . . 262
133. Svršetak svijeta i uskrsnuće mrtvih 264
134. Strašni sud 266
135. Preobrazba vidljivoga svijeta 269
136. Kraljevstvo Božje u svojoj slavi 270

DODATAK

Kršćanski dnevni raspored i pravila za život 273
Molitve 274
Neke važne misne molitve 274
Svagdanje molitve 275
Kršćanski život 278
Kristu 280
Duhu Svetomu 281
Mariji 281
Svetom anđelu čuvaru 282
U posebnim potrebama 282

Popis knjiga Svetoga pisma 283

»Štampa« grafičko preduzeće, Sarajevo
Za štampariju odgovara: Simo Bunčić